

**ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ MOKSLŲ FAKULTETAS
EKONOMIKOS KATEDRA**

Jelena DŽIUGIENĖ, Aušra KVEDARAVIČIENĖ

**ALAUŠ PRAMONĖS ĮMONIŲ VEIKLOS EKONOMINĖ ANALIZĖ
IR PLĖTROS PERSPEKTYVŲ PAGRINDIMAS**

Magistro darbas

Šiauliai, 2011

**ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ MOKSLŲ FAKULTETAS
EKONOMIKOS KATEDRA**

Jelena DŽIUGIENĖ, Aušra KVEDARAVIČIENĖ

**ALAUŠ PRAMONĖS ĮMONIŲ VEIKLOS EKONOMINĖ ANALIZĖ
IR PLĖTROS PERSPEKTYVŲ PAGRINDIMAS**

**Magistro darbas
Socialiniai mokslai, ekonomika (04 S)**

Aš, Jelena Džiugienė ir Aušra Kvedaravičienė teigiame, kad magistro studijų baigiamasis darbas, kurį teikiame Ekonomikos studijų programos magistro kvalifikaciniam laipsniui įgyti, yra originalus autorinis darbas

(parašas)

Magistro darbo autorius Jelena Džiugienė

(vardas, pavardė, parašas)

Magistro darbo autorius Aušra Kvedaravičienė

(vardas, pavardė, parašas)

Vadovas doc.dr.Diana Cibulskienė

(pareigos, vardas, pavardė, parašas)

Recenzentas

(pareigos, vardas, pavardė, parašas)

SANTRAUKA

Jelena Džiugienė, Aušra Kvedaravičienė

Alaus pramonės įmonių veiklos ekonominė analizė ir plėtros perspektyvų pagrindimas.

Magistro darbas

Magistro konceptualiojoje darbo dalyje išanalizuoti pagrindiniai įmonių veiklos ekonominės analizės teoriniai aspektai. Išnagrinėti įvairių autorių darbuose veiklos ekonominės analizės sampratos skirtumai, aptarti pagrindiniai veiklos ekonominės analizės būdai. Analitinėje darbo dalyje nagrinėta AB "Gubernija", AB "Švyturys - Utenos alus", AB "Kalnapilio –Tauro grupė" veiklos specifika, atsiradimo istorija, analizuojama rinka, gaminamos produkcijos asortimentas, tiekėjai, pirkėjai ir bendrovės konkurentai. Atlikta įmonių finansinė analizė kaip sudedamoji veiklos ekonominės analizės dalis, bei veiklos ekonominis vertinimas, taikant EVA metodą, darbo našumo rodiklių analizė. Darbo konstruktyviojoje dalyje pateiktos įmonių veiklos plėtros perspektyvos. Darbo rezultatai patvirtina autorių suformuluotą mokslinio tyrimo hipotezę, kad pardavimų apimtys didėjimas turi tiesioginę teigiamą įtaką EVA rodikliui.

SUMMARY

Jelena Džiugienė, Aušra Kvedaravičienė

Economic analysis and development prospect reasoning of beer industry companies activities

Conceptual part of master's thesis analyses main theoretical aspects of economic analysis of company's activities. Differences in concept of economic activity analysis of various authors were analysed, and major economic activities analysis techniques were discussed. The analytical part of the work examined SC Gubernija, SC Švyturys - Utenos alus, SC Kalnapilio-Tauro grupė business specifics, history, market analysis, product range, suppliers, customers and competitors. Corporate financial analysis was conducted as part of the economic activities analysis and economic evaluation of performance using EVA method also analysis of productivity indicators were presented. Constructive part of the work contains development prospects of companies' activities. Results confirm authors formulated research hypothesis that growth of sales has a direct positive impact on the EVA indicator.

TURINYS

LENTELIŲ SĄRAŠAS

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

PAGRINDINĖS SĄVOKOS IR TERMINAI

ĮVADAS 12

1. ĮMONIŲ EKONOMINĖS VEIKLOS ANALIZĖS VERTINIMO TEORINIAI

ASPEKTAI..... 14

1.1. Įmonių ekonominės veiklos analizės samprata, reikšmė ir objektas 14

1.2. Įmonių ekonominės veiklos analizės tikslai ir uždaviniai 17

1.3. Įmonių ekonominės veiklos analizės metodai 18

1.4. Įmonių ekonominės veiklos analizės rūšys 21

1.5. Įmonių finansinės būklės analizės kaip sudedamosios veiklos ekonominės analizės dalies metodologija..... 23

1.5.1. Įmonių finansinė analizė taikant santykinį rodiklių sistemą 26

1.5.2. Įmonių bankroto tikimybės metodų apžvalga 39

1.5.3. Įmonių veiklos efektyvumo vertinimo rodiklių sistemos aprašyti metodai 44

1.6. Tarpįmoninė analizė 48

1.7. Įmonių ekonominės veiklos perspektyvų vertinimo metodai..... 50

2. ALAUS PRAMONĖS ĮMONIŲ VEIKLOS EKONOMINĖ ANALIZĖ..... 56

2.1. AB „Gubernija“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir UAB „Švyturys – Utenos alus“ charakteristika..... 56

2.2. AB „Gubernija“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir UAB „Švyturys – Utenos alus“ ekonominės veiklos apžvalga. 61

2.3. AB „Gubernija“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir UAB „Švyturys – Utenos alus“ finansinė analizė kaip sudedamosios veiklos ekonominės analizės dalis..... 73

2.3.1. UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ veiklos rodiklių dinaminė ir struktūrinė analizė 73

2.3.2. UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ balanso ataskaitų rodiklių analizė..... 83

2.3.3. UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ veiklos efektyvumo rodiklių analizė ir palyginimas su gėrimų gamybos sektoriaus rodikliais.. 96

2.3.3.1. UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ pelningumo rodiklių analizė ir palyginimas su gėrimų gamybos sektoriaus rodikliais 96

2.3.3.2. UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“

mokumo rodiklių analizė ir palyginimas su gėrimų gamybos sektoriaus rodikliais	103
2.3.3.3. UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB “Gubernija“ finansų struktūros rodiklių analizė ir palyginimas su gėrimų gamybos sektoriaus rodikliais..	113
2.3.3.4. UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB “Gubernija“ turto panaudojimo efektyvumo rodiklių analizė ir palyginimas su gėrimų gamybos sektoriaus rodikliais	115
2.3.4. UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB “Gubernija“ bankroto analizė.....	124
2.4. Veiklos ekonominis vertinimas, taikant EVA metodą	126
3. ALAUS PRAMONĖS ĮMONIŲ VEIKLOS PERSPEKTYVOS.....	129
3.1. AB „Gubernija“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir UAB „Švyturys – Utenos alus“ pardavimų prognozė	129
3.2. AB „Gubernija“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir UAB „Švyturys – Utenos alus“ prognozuojamas veiklos ekonominis pelnas.	136
IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS.....	142
LITERATŪRA	146
PRIEDAI	150

LENTELĖS

1.1 lentelė. Svarbiausi finansiniai santykiniai rodikliai, rodantys įmonės bankroto tikimybę

1.2 lentelė. Dažniausiai praktikoje naudojami bankroto prognozavimo modeliai

2.1 lentelė. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ darbuotojų darbo našumas 2007-2009 metais.

2.2 lentelė. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ gaminamos produkcijos asortimentas

2.3 lentelė. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ sumokėto akcizo mokesčio, bendrojo, veiklos, grynojo pelno bei darbuotojų skaičiaus pasikeitimas 2007 – 2009 metais.

2.4. lentelė. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ pelningumo rodikliai ir jų reikšmės

2.5 lentelė. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ likvidumo rodikliai ir jų reikšmės

2.6. lentelė. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ finansų struktūros rodikliai ir jų reikšmės

2.7. lentelė. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ turto panaudojimo efektyvumo rodikliai ir jų reikšmės

2.8. lentelė. E.Altman bankroto modelio koeficientų apskaičiavimas

2.9. lentelė. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ Z koeficiento reikšmė 2005-2009 metais

2.10. lentelė. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ E_b , A_b , D_b , r_e , r_D , T ir EBIT reikšmės.

2.11. lentelė. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ vidutinių svertinių kaštų (koeficientais) reikšmės.

2.12. lentelė. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ EVA vertės 2005-2009 m.

3.1. lentelė. AB „Gubernija“ planuojama pelno (nuostolių) ataskaita 2009-2012 metais (labiausiai tikėtinas variantas).

3.2. lentelė. AB „Gubernija“ planuojama pelno (nuostolių) ataskaita 2009-2012 metais (optimistinis ir pesimistinis variantai).

3.3. lentelė. UAB „Švyturys – Utenos alus“ planuojama pelno (nuostolių) ataskaita 2009-2012 metais (labiausiai tikėtinas variantas).

3.4. lentelė. UAB „Švyturys – Utenos alus“ planuojama pelno (nuostolių) ataskaita 2009-2012 metais (optimistinis ir pesimistinis variantai).

- 3.5. lentelė.** UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ planuojama pelno (nuostolių) ataskaita 2009-2012 metais (labiausiai tikėtinas variantas).
- 3.6. lentelė.** UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ planuojama pelno (nuostolių) ataskaita 2009-2012 metais (optimistinis ir pesimistinis variantai).
- 3.7. lentelė.** UAB „Švyturys – Utenos alus“ prognozuojamos E_b , A_b , D_b , r_e , r_D , T ir EBIT reikšmės.
- 3.8. lentelė.** UAB „Švyturys – Utenos alus“ vidutinių svertinių kaštų reikšmės 2009 – 2012 metais.
- 3.9. lentelė.** UAB „Švyturys – Utenos alus“ EVA reikšmės 2009 – 2012 metais.
- 3.10. lentelė.** UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ prognozuojamos E_b , A_b , D_b , r_e , r_D , T ir EBIT reikšmės.
- 3.11. lentelė.** UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ vidutinių svertinių kaštų reikšmės 2009 – 2012 metais.
- 3.12. lentelė.** UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ EVA reikšmės 2009 – 2012 metais.
- 3.13. lentelė.** AB „Gubernija“ prognozuojamos E_b , A_b , D_b , r_e , r_D , T ir EBIT reikšmės.
- 3.14. lentelė.** AB „Gubernija“ vidutinių svertinių kaštų reikšmės 2009 – 2012 metais.
- 3.15. lentelė.** AB „Gubernija“ EVA reikšmės 2009 – 2012 metais.

PAVEIKSLAI

1.1 pav. Ekonominės analizės reikšmė ir funkcijos.

1.2 pav. Finansų analizės vieta ekonominės analizės sistemoje.

1.3 pav. Įmonės veiklos analizės turinio schema.

1.4 pav. Absoliutūs finansiniai rodikliai.

1.5 pav. Finansinių santykinių rodiklių klasifikacija.

1.6 pav. Pelningumo rodiklių klasifikacija ir jų analizės nuoseklumas.

1.7 pav. Įmonės mokumo analizės nuoseklumas.

1.8 pav. Įmonės tikslai ir vertei įtaką darantys veiksniai

1.9 pav. Prognozavimo metodų klasifikacija

2.1 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ darbuotojų skaičiaus kitimo dinamika 2007-2010 metais.

2.2 pav. Alaus rinkos pasiskirstymas pagal gamintojus 2009 m.

2.3 pav. Akcizo mokesčio struktūra 2007-2009 m.

2.4 pav. Įmonių ir gyventojų sumokėti akcizo mokesčiai už etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus 2007-2009 m.

2.5 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ sumokėtas akcizo mokesčius už alaus vartojimą bei pardavimus 2007-2009 m.

2.6 pav. AB „Gubernija“ pardavimų ir grynojo pelno dinamika 2005-2009 m.

2.7 pav. AB „Gubernija“ veiklos sąnaudų dinamika 2005-2009 m.

2.8 pav. AB „Gubernija“ veiklos pelno dinamika ir dalis pardavimuose 2005-2009 m.

2.9 pav. AB „Gubernija“ finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų dinamika ir dalis pardavimuose 2005-2009 m.

2.10 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ pardavimų dinamika 2005-2009 m.

2.11 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ savikainos dinamika bei bendrasis pelningumas 2005-2009 m.

2.12 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ veiklos sąnaudų struktūra 2005-2009 m.

2.13 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ grynojo pelno dinamika 2005-2009 m.

2.14 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ pardavimų dinamika 2005-2009 m.

2.15 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ veiklos sąnaudų struktūra bei dalis pardavimuose 2005-2009 m.

2.16 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ veiklos pelnas ir veiklos pelningumas 2005-2009 m.

2.17 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ pardavimų pajamų palyginimas 2005-2009 m.

2.18 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ bendrojo, veiklos ir grynojo pelningumo dinamika 2005-2009 m.

2.19 pav. AB „Gubernija“ turto struktūros pasikeitimas 2005-2009 m.

2.20 pav. AB „Gubernija“ trumpalaikio turto pasikeitimo priklausomybė nuo pardavimo pajamų dinamika 2005-2009 m.

2.21 pav. AB „Gubernija“ išankstinių apmokėjimų dinamika 2005-2009 m.

2.22 pav. AB „Gubernija“ pagamintos produkcijos bei pardavimų pasikeitimas 2005-2009 m

2.23 pav. AB „Gubernija“ nuosavybės ir įsipareigojimų struktūra 2005-2009 m.

2.24 pav. AB „Gubernija“ 2005-2009 m. sukauptas nuostolis.

2.25 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ilgalaikio turto struktūra 2005-2009 m.

2.26 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ilgalaikio turto ir finansinio turto dinamika 2005-2009 m.

2.27 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ pirkėjų įsiskolinimo dinamika ir dalis trumpalaikiame turte 2005-2009 m.

2.28 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ nuosavo ir skolinto turto santykis 2005-2009 m.

2.29 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ sukaupto pelno dinamika 2005-2009 m.

2.30 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ skolos tiekėjams ir jų dalis nuosavame kapitale ir įsipareigojimuose 2005-2009 m.

2.31 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“ turto struktūra 2005-2009 m.

2.32 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“ ilgalaikio materialiojo turto struktūra 2005-2009 m

2.33 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“ trumpalaikio turto struktūra 2005-2009 m.

2.34 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“ atsargų, išankstinių apmokėjimų ir nebaigtų vykdyti įsipareigojimų straipsnio struktūra 2005-2009 m.

2.35 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“ nuosavo kapitalo struktūra 2005-2009 m.

2.36 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“ mokėtinų sumų ir įsipareigojimų struktūra 2005-2009m.

2.37 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ turto gražos dinamika 2005-2009 m.

2.38 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ nuosavybės gražos dinamika 2005-2009 m.

2.39 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių bendrojo pelningumo rodiklių dinamika 2005 - 2009 m.

2.40 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių veiklos pelningumo rodiklių dinamika 2005 - 2009 m.

2.41 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių grynojo pelningumo rodiklių dinamika 2005 - 2009 m.

2.42 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ grynojo apyvartinio kapitalo dinamika 2005-2009 m

2.43 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ grynojo apyvartinio kapitalo koeficiento dinamika 2005-2009 m.

2.44 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ bendrojo mokumo dinamika 2005-2009 m.

2.45 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ kritinio mokumo dinamika 2005-2009 m.

2.46 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ manevringumo koeficiento dinamika 2005-2009 m.

2.47 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ bendrojo ir kritinio mokumo koeficientų dinamika 2005-2009 m.

2.48 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių bendrojo mokumo rodiklių dinamika 2005 - 2009 m.

2.49 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių kritinio mokumo rodiklių dinamika 2005 - 2009 m.

2.50 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių bendrojo mokumo rodiklių dinamika 2005 - 2009 m.

2.51 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių įsiskolinimo koeficiento dinamika 2005 - 2009 m.

2.52 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių manevringumo koeficiento dinamika 2005 - 2009 m.

2.53 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ įsiskolinimo koeficiento dinamika 2005-2009 m.

2.54 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ skolos ir nuosavybės koeficiento dinamika 2005-2009 m.

2.55 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ debitorinio ir kreditorinio įsiskolinimų dinamika 2005-2009 m.

2.56 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ atsargų apyvartumo (dienomis) dinamika 2005-2009 m.

2.57 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ trumpalaikio turto apyvartumo (kartais) dinamika 2005-2009 m.

2.58 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ilgalaikio turto apyvartumo (kartais) dinamika 2005-2009 m.

2.59 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ atsargų ir trumpalaikio turto santykio koeficiento dinamika 2005-2009 m.

2.60 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ apyvartinio kapitalo apyvartumo (kartais) dinamika 2005-2009 m.

2.61 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ilgalaikio bei viso turto apyvartumų (kartais) dinamika 2005-2009 m.

2.62 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ bankroto tikimybės dinamika 2005-2009 m.

ĮVADAS

Dabartiniu metu vis dinamiškiau keičiasi ekonominė situacija. Vis sparčiau diegiamos naujos technologijos, inovacinės idėjos, plėtėja ir didėja informaciniai srautai, didėja konkurencija. Neigiamą įtaką įmonių veiklai daro ir šalies ekonominiai ir politiniai pokyčiai, infliacijos svyravimai, nestabili finansų ir mokesčių sistema, komercinių bankų krizė ir kiti veiksniai. Tarptautinės rinkos veiksniai sudaro ne tik beribes perspektyvas ir galimybes kiekvienos įmonės veiklai vystyti, bet ir kelia daug pavojų. Vis sunkiau įmonėms išlikti konkurencingomis, užtikrinti įmonių mokumą ir veiklos pelningumą. Taikoma daug būdų ir metodų įsitvirtinti ir išsilaikyti rinkoje. Iš vadovų reikalaujama vis daugiau gerų, apgalvotų ir veiksmingų idėjų ir sprendimų. Įmonės veiklos ekonominė analizė geriausias reikiamos informacijos šaltinis bei vienas iš objektyviausių būdų įvertinti įmonės galimybes. Remiantis ją galima priimti ir pagrįsti tinkamus sprendimus, atskleisti įmonės problemiškus veiklos aspektus, numatyti ir išvengti grėsmių, gerinti ir tobulinti veiklą taip, kad ji išliktų pelninga ir perspektyvi, kas yra labai svarbu dabartiniam dinamiškam verslui.

Temos aktualumas. Įmonės veiklos ekonominės analizės duomenys nulemia sprendimus, susijusius su įmonės konkurencine politika, naudojami nustatytiems tikslams įvertinti ir perspektyvinei programai sudaryti. Gerai atlikta įmonių ekonominė veiklos analizė gali padėti įmonės vadovybei pasiekti numatytus tikslus bei padėti atsakyti į daugelį klausimų. Atliekant įmonės ekonominę veiklos analizę, nagrinėjama įvairių rodiklių dinamika ir struktūra, jų ryšiai ir nepriklausomybė, nustatomi veiksniai, turėję įtakos rodiklių pokyčiams. Tokia informacija ypač aktuali dabar, kai labai padidėjo valdymo ir analitinio pagrindimo reikalavimai priimant sprendimus, poreikis nagrinėti esminius procesus ir reiškinius. Pažymėtina, kad rinkos ekonomikos sąlygomis įmonių veikla yra labai dinamiška, rizikinga, todėl, analizuojant ją, reikėtų analizę atlikti laiku. Dėl nesugebėjimo persiorientuoti ir atlaikyti vis didėjančią rinkos konkurenciją daugelis įmonių bankrutavo. Viena šio reiškinio svarbių priežasčių buvo ta, kad įmonėse nebuvo atliekama jų ekonominės veiklos analizė.

Problema. Įmonės per mažai dėmesio skiria ekonominės veiklos analizei, kuri parodo realią situaciją apie tikrąją įmonės būklę.

Tyrimo objektas. AB “Gubernija”, UAB ”Švyturys - Utenos alus“, UAB ”Kalnapilio –Tauro grupė“ 2005-2009 metų ekonominės veiklos rodikliai.

Darbo tikslas – susisteminti ir apibendrinti įmonių veiklos ekonominės analizės metodologinius aspektus, atlikti alaus pramonės įmonių veiklos ekonominę analizę ir numatyti jų plėtros perspektyvas.

Darbo uždaviniai:

1. Apibendrinti ir susisteminti ekonominės analizės metodologinius aspektus.
2. Išanalizuoti bei įvertinti alaus pramonės įmonių veiklos ekonominę būklę.
3. Atlikti alaus įmonių veiklos ekonominį vertinimą, taikant EVA metodą.
4. Pagrįsti alaus pramonės įmonių veiklos plėtros perspektyvas.

Darbo hipotezė. Pardavimų apimtys didėjimas turi tiesioginę teigiamą įtaką EVA rodikliui.

Tyrimo metodai. Iškeltiems tyrimo uždaviniams pasiekti naudojami šie metodai: mokslinės literatūros šaltinių analizė, pirminių šaltinių duomenų rinkimas ir analizė, ekonominių rodiklių analizė, lyginimas, dinamikos eilučių sudarymas, grafinis rezultatų vaizdavimas, prognozavimas kiekybinių skaičiavimų metodais.

Pagrindiniai analizės šaltiniai, kurie buvo panaudoti moksliniame darbe: Lietuvos ir užsienio autorių literatūra ekonominės veiklos analizės klausimais, moksliniai darbai, konferencijų medžiaga. Ekonominės veiklos rodiklių skaičiavimai atlikti remiantis AB “Gubernija”, UAB ”Švyturys - Utenos alus “, UAB ”Kalnapilio –Tauro grupė“ finansine atskaitomybe.

Baigiamąjį magistro darbą struktūrą ir apimtį. Magistro darbą sudaro trys dalys: konceptualioji, analitinė ir konstruktyvioji dalis. Viso darbą sudaro 193 lapai. Paruošta 29 lentelės, 70 paveikslų ir 44 priedai.

Konceptualiojoje darbo dalyje apžvelgiami pagrindiniai įmonių veiklos ekonominės analizės teoriniai aspektai. Išnagrinėti įvairių autorių darbuose veiklos ekonominės analizės sampratos skirtumai, aptarti pagrindiniai veiklos ekonominės analizės būdai.

Analitinėje darbo dalyje nagrinėjama AB “Gubernija”, UAB ”Švyturys - Utenos alus “, UAB ”Kalnapilio –Tauro grupė“ veiklos specifika, atsiradimo istorija, analizuojama rinka, gaminamos produkcijos asortimentas, tiekėjai, pirkėjai ir bendrovės konkurentai. Atliekama įmonių finansinė analizė kaip sudedamoji veiklos ekonominės analizės dalis, bei veiklos ekonominis vertinimas, taikant EVA metodą, darbo našumo rodiklių analizė.

Darbo konstruktyviojoje dalyje pateikiamos įmonių veiklos plėtros perspektyvos naudojant jautrumo bei scenarijaus metodus.

Visi skaičiavimai pateikti lentelių ir paveikslų forma.

Autorių indėlis. Šį magistro darbą rašė dvi autorės. Visas darbas buvo atliekamas bendrai, neskaidant skyrių. Autorių indėlis į darbą yra lygiavertis.

1. ĮMONIŲ VEIKLOS EKONOMINĖS ANALIZĖS VERTINIMO TEORINIAI ASPEKTAI

Įmonės, siekdamos išsilaikyti konkurencingoje rinkoje ir užtikrinti savo veiklos tęstinumą, turi nuolat analizuoti savo veiklos rezultatus, taikyti kuo tobulesnes veiklos analizės metodikas. Teisingas esamos būklės įvertinimas padeda gerokai objektyviau numatyti veiklos plėtros būdus ir galimybes – tai yra viena iš būtinų kiekvienos įmonės išlikimo ir plėtros sąlygų. Įmonių veiklos analizės būtinumą ir jos reikšmę lemia laisvos rinkos ekonomikos plėtra, nuolat auganti konkurencija, naujų ūkininkavimo formų ir valdymo metodų taikymas ir kiti veiksniai.

Įmonių veiklos analizė yra viena iš svarbiausių įmonės ekonominės informacijos šaltinių. Įmonių veiklos analizė padeda nustatyti įmonės galimybes ir pranašumus konkurencinėje rinkoje ir krizinių situacijų atvejais, pastebėti rizikingiausias veiklos sritis. Ji padeda iširti ir mobilizuoti ekonominės ir socialinės plėtros rezervus, ūkinio potencialo efektyvumo didinimo galimybes, parengti išsamias prognozes, priimti strateginius ir taktinius valdymo sprendimus (Kravčenko, 2003).

Įmonių veiklos analizė ypač svarbi investuotojams ir vadybininkams. Investuotojų požiūriu analizė svarbi ateities įvykiams numatyti, o vadybininkams – ne tik prognozuoti ateitį, bet dar svarbesniam dalykui – planavimui veiklos, kuri garantuotų ateities veiklos plėtrą (Mackevičius J., 2008). Todėl būtina išsamiau išnagrinėti ekonominės analizės sampratą, reikšmę bei objektą.

1.1 Įmonių veiklos ekonominės analizės samprata, reikšmė, objektas

Analizė – būtina įmonės valdymo priemonė, sudaranti galimybę priimti teisingus valdymo sprendimus (Bagdžiūnienė, 2005). Atliekant ekonominę analizę būtina nusimatyti mato vienetą – vertinimo kriterijų. Analizė apibūdinama kaip visapusiš ir objektyvus įmonės veiklos, ūkinių operacijų ir rezervų tyrimas, siekiant padėti vadovybės numatytiems tikslams pasiekti (Mackevičius, 2006).

Analizė – graikiškai *analysis*, reiškia suskaidymą, išnagrinėjimą. Analizuodami įmonių bei kitų ūkinių grandžių ekonomiką, ją suskaidome į atskirus elementus, nustatome jų tarpusavio priklausomybę bei sąveiką. Analizės priešingybė – sintezė, graikiškai *synthesis*, t.y. sujungimas, derinimas, sudarymas. Analizės rezultatų sintezė padeda nustatyti tam tikrų ekonominių reiškinių pokytį dėl bendros atskirų veiksmų įtakos, palyginti ir įvertinti šių veiksmų įtaką“ (Gronskas, 2008).

Ekonominė analizė yra ekonominių procesų ir jų tarpusavio ryšių nagrinėjimas. Įmonėje ji apima visus veiklos parengimo etapus, patį veiklos procesą ir jos produkto pardavimą praeityje,

dabartyje ir ateityje (darbo, materialinių, finansinių išteklių formavimą ir naudojimą, veiklos ekonominius bei finansinius rezultatus) (Čekanavičius, Murauskas, 2003).

Ekonominė analizė kaip mokslas yra specialių žinių sistema, apimanti (Gronskas, 2006):

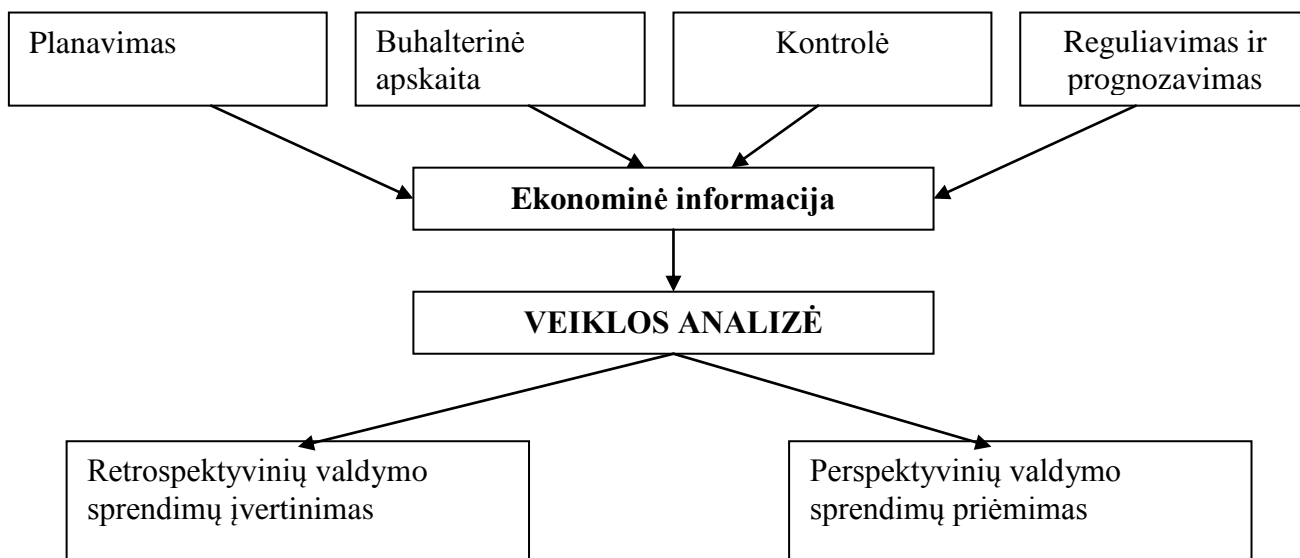
- ekonominių reiškinių bei procesų sąveikos tyrimus;
- teigiamų ir neigiamų ekonominių veiksnių išaiškinimą, jų poveikio kiekybinį matavimą;
- nepanaudotų ekonominių rezervų atskleidimą;
- ekonominio patyrimo apibendrinimą, priimant optimalius valdymo sprendimus;
- verslo planų mokslinį pagrindimą, jų įvykdymo įvertinimą.

Ekonominė analizė atliekama remiantis ekonominiais dėsniais, pagrįstais specialiomis žiniomis bei metodų visuma. Tokiu būdu diagnozuojama ir prognozuojama įmonės veikla. Įmonės ekonominė analizė apima: finansų analizę, veiklos analizę, funkcinę – vertinę analizę (Bagdžiūnienė, 2005).

Įmonių veiklos analizė – tai įvairios ekonominės informacijos apie įmonės veiklą rinkimas, visapusiškas ir objektyvus jos tyrimas, vertinimas, siekiant padėti įmonės vadovybei pasiekti numatytus tikslus. Gerai atlikta įmonių veiklos analizė padeda atsakyti į daugelį klausimų, pavyzdžiui: kokie įmonės veiklos rezultatai buvo pasiekti ankstesniais metais, kodėl buvo gauti tokie rezultatai, ar galėjo jie būti geresni, kokios priežastys turėjo įtakos rezultatams ir jų pokyčiams, palyginti su ankstesnių laikotarpių ir planiniais rezultatais, ar buvo galima dirbti geriau, taupiau naudoti išteklius, ar buvo priimti teisingi, ekonomiškai pagrįsti sprendimai ir kt. (Mackevičius, 2008).

Atliekant įmonių veiklos analizę, nagrinėjama įvairių rodiklių dinamika ir struktūra, jų tarpusavio ryšiai ir priklausomybė, nustatomi veiksniai, turėję įtakos tam tikrų rodiklių pokyčiams. Laisvos konkurencinės rinkos sąlygomis galioja nuostata, kad įmonės veiklos analizę būtina atlikti visais veiklos laikotarpiais, t. y. net tada, kai dirbama gerai ir pelningai (Mackevičius, 2008).

Funkcijų pateikiamas rezultatas – ekonominė informacija, kuri panaudojama įmonės retrospektyvinių valdymo sprendimų įvertinimui bei perspektyviniams valdymo sprendimams priėmimui (1.1 pav.). Retrospektyvinės analizės metu yra nustatoma ir įvertinama esama ekonominė situacija, o perspektyvinės analizės – priimamų valdymo sprendimų ir būsimų projektų prasmė ir efektyvumas. 1.1 paveiksle matyti, kad ekonominė analizė susijusi su prognozavimu, apskaita, kontrole ir planavimu. Ji siekia objektyviai įvertinti įmonės ekonominę būklę ir finansinius rezultatus, kad galima būtų parengti ir priimti valdymo sprendimus. Tokia informacija padeda įvertinti praeityje priimtų sprendimų tikslumą ir teisingumą, taip pat pagrįsti esamus ir būsimus valdymo sprendimus. Finansinė analizė atliekama siekiant gauti reikšmingą informaciją apie įmonės veiklą, jos efektyvumą, pelningumą bei rizikos laipsnį (Mackevičius, Poškaitė, 1998).

1.1 pav. Ekonominės analizės reikšmė ir funkcijos

Šaltinis: Bagdžiūnienė V., 2005; Mackevičius J., 2006

Kiekvienas mokslas turi savo objektą - specialią jo nagrinėjimo sritį. Jei į ekonominę analizę žiūrėsime kaip į mokslą, tai reikia išskirti šio mokslo objektą. Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas, patvirtintas 2001, kovo 20 Nr. IX-216, skelbia, kad "...mokslo pagrindą sudaro jo objektas ir metodas. Objektas yra tai, ką mokslas tiria ir analizuoja, o metodas nurodo, kaip tai reikia daryti."

Įmonės veiklos procesas bei jo rezultatas, kurį lemia subjektyvūs ir objektyvūs veiksniai, vadiname ekonominės analizės objektais (Bagdžiūnienė, 2005). Skirtingi autoriai panašiai apibūdina ekonomikos analizės objektą: ekonominiai procesai, jų efektyvumas bei galutiniai finansiniai įmonių veiklos rezultatai, susidarantys dėl objektyvių ir subjektyvių veiksnių poveikio ir atsispindintys atitinkamuose ekonominiuose rodikliuose (Gronskas, 2008).

Įmonių veiklos analizės objektas yra jų veikla ir rezervai (Mackevičius, 2006). М.С.Абрютина (2002) teigimu ekonominės analizės objektas – šiandieninės būklės įvertinimas. Lazauskas (2005) teigia, kad įmonės ūkinės ir komercinės veiklos rezultatų analizės objektas yra jos visa veikla bei tos veiklos rezultatai, išreiškiami tokiais ekonominiais rodikliais, kaip realizacija ir atsargos, sąnaudos bei išlaidos, pajamos ir pelnas (nuostolis), pelningumas bei darbo našumas ir kt. Visi šie rodikliai apibūdina įvairias ūkinės ir komercinės veiklos puses bei galutinį rezultatą: sėkmę (kai gaunamas pelnas) arba nesėkmę (kai gaunamas nuostolis). Įmonių ūkinės ir komercinės veiklos analizė gali būti vadinama ir komercinių rezultatų analize. Kad ir koks būtų ekonomikos analizės objektas, visi ekonominiai sprendimai pirmiausia siejami su jos tikslais ir uždaviniais padėsiančiais pasiekti norimų tikslų.

1.2 Įmonių veiklos ekonominės analizės tikslai ir uždaviniai

Ekonominiai tikslai gali būti keliami valstybės lygmeniu, dar vadinami ekonominės politikos tikslai ir įmonės tikslai. Ekonominės politikos tikslai yra kiekybiškai išmatuojami, tačiau jų negalima realizuoti rinkos mechanizmu (Snieška, 2002). Autorius primena, kad atskirų ekonomikos sistemų tikslai skiriasi ir pateikia dažniausiai išskiriamus ekonomikos tikslus: visiškas užimtumas, kainų lygio stabilumas, ekonominis augimas, palanki palūkanų norma, palanki bendrosios paklausos didėjimui valstybės biudžeto būseną, mokėjimų balanso pusiausvyrą.

Įmonės ekonominės analizės tikslai yra kokybiški ir juos galima realizuoti rinkos mechanizmu: objektyviai įvertinti įmonės veiklos rezultatus, įvertinti vykdomų ir alternatyvių projektų kokybę, realumą, išaiškinti veiklos tarpinių užduočių įvykdymo rezultatus, nustatyti ir kiekybiškai įvertinti veiksnius, nulėmusius tų rezultatų lygį, apskaičiuoti veiklos gerinimo galimybes (Bagdžiūnienė, 2005). Norint pasiekti tikslą (-us), reikia numatyti uždavinius, padėsiančius jį (-uos) pasiekti. Skirtingų autorių skiriami pagrindiniai analizės uždaviniai šiek tiek skiriasi: vieni nurodo ekonominės analizės uždavinius, kiti - strateginius įmonės veiklos analizės uždavinius.

Pagrindiniai ekonominės analizės uždaviniai: rengiamų įmonės verslo planų mokslinis pagrindimas, remiantis atitinkamais ekonominiais apskaičiavimais, sudarytų verslo planų bei priimtų sprendimų vykdymo kontrolė. Taip pat nustatyti įmonės darbo, materialųjų ir finansinių išteklių naudojimo ekonominį efektyvumą bei išaiškinti įmonės visų gamybos proceso stadijų vidinius rezervus. Pagrįsti bei patikrinti priimamų valdymo sprendimų optimalumą (Gronskas, 2006).

Kiti autoriai išskiria dar daugiau ekonominės analizės uždavinių, nes kiekviena įmonė sprendžia ne tik ūkinės ir komercinės veiklos analizės uždavinius, bet ir bendruosius bei savo specifinius uždavinius. Tai:

- objektyviai įvertinti ūkio subjektų ūkinės ir komercinės bei finansinės veiklos rezultatus;
- padėti priimti racionalius planavimo ir valdymo sprendimus, įvertinti įmonės veiklos efektyvumą bei nustatyti viršutinę pirkimo ir žemutinę pardavimo kainos ribas;
- pagrįsti paslaugų ir gaminių asortimento planavimą, kapitalo investicijų planavimą bei įvertinti ūkio subjektų priimamų alternatyvių ir vykdomų projektų kokybę, jų realumą bei nustatyti ūkio subjektų projektinių užduočių įvykdymo rezultatus;
- nustatyti ekonominių bei socialinių rodiklių pokyčių veiksnius ir apskaičiuoti įmonių ūkinės, komercinės ir finansinės būklės gerinimo galimybes;
- susisteminti analitinę medžiagą, pateikti išvadas ar alternatyvius pasiūlymus objekto ūkinei, komercinei ir finansinei veiklai gerinti bei jo gyvybingumui palaikyti;

- apibendrinti įmonių ūkinės, komercinės ir finansinės analizės bei metodikas ir skleisti ji komerciniais tikslais (Lazauskas, 2005).

Kaip minėjome, yra išskiriami ir strateginiai įmonės veiklos analizės uždaviniai. Išskiriami trys pagrindiniai: įmonės būklės įvertinimas, vykdomų planų, prognozių įgyvendinimo lygio pokyčių laiko ir vietos atžvilgiu nustatymas. Veiksnių, darančių įtaką įmonės rodikliams, nustatymas bei efektyvesnių valdymo būdų išaiškinimas, įmonės vidinių rezervų parodymas (Bagdžiūnienė, 2005).

Galima padaryti apibendrinimą, kad įmonės analizės paskirtis – pateikti įmonės vadovybei apdorotą ir tinkamai parengtą informaciją, kuri padėtų priimti geriausius ir optimaliausius tiek taktinius, tiek ir ilgalaikius, strateginius sprendimus, visose įmonės veiklos srityse, kad veikla būtų efektyvesnė. Analizės rezultatų įvertinimas parodo kiek teisingi buvo anksčiau priimti sprendimai, kur buvo atskleistos problemos ir kaip galima būtų pataisyti esamą situaciją. Komercinė-ekonominė įmonės būklė – viena svarbiausių charakteristikų, kuri pasako apie nagrinėjamos įmonės patikimumą, konkurencingumą, apie įmonės užimamą vietą rinkoje ir pan.

1.3 Įmonių veiklos ekonominės analizės metodai

Skaitmeninės ir loginės informacijos apdorojimui naudojama analizės būdų sistema. Tokiu būdu išsiaiškinami ekonominių bei finansinių procesų veiksniai, ūkio subjekto vidinės veiklos galimybės. Finansų analitikui svarbu žinoti analizės būdų esmę, jų taikymo galimybes, mokėti pasirinkti juos priklausomai nuo analizei keliamų uždavinių, turimos pradinės informacijos (Buškevičiūtė, Mačerinskienė, 2007).

Priimant atsakingus sprendimus, plačiai naudojami optimalių sąlygų nustatymo metodai, kad su mažiausiomis sąnaudomis būtų pasiekti geriausi rezultatai. Ekonominės analizės metodai suskirstomi į šias pagrindines grupes: tradiciniai analizės metodai, matematiniai analizės metodai, euristiniai (psichologiniai) analizės metodai, specifiniai analizės metodai, grafiniai analizės metodai (Gronskas, 2006). Toliau bus pateiktas detalesnis šių metodų nagrinėjimas.

Tradiciniai analizės metodai:

- *Absoliučių, santykinių ir vidutinių dydžių taikymas.* Ekonominėje analizėje pirmiausia taikomi absoliutūs rodikliai: produkcijos apimtis pinigine ir natūrine išraiška, gamybos išlaidų apimtis, pajamų, pelno dydis ir kiti. Apskaitoje absoliutūs rodikliai yra pagrindiniai, analizėje jie daugiausiai yra kaip bazė apskaičiuoti santykiniams ir vidutiniams dydžiams.
- *Palyginimas* – dažniausiai taikomas analizės būdas, kaip sakoma, juo pradama analizė. Taikomos įvairios palyginimo formos: palyginama su planu, su praėjusiu

laikotarpiu, su vidutiniais dydžiais, su geriausiais rezultatais, su kitomis šalies bei užsienio įmonėmis. Įvairios palyginimo formos padeda atskleisti rezervus ūkinei veiklai gerinti. Įmonės viduje lyginami atskirų cechų, skyrių, darbuotojų veiklos rodikliai, išaiškinami pirmaujantys ir atsiliekantys, „silpnos vietos“, siūlomi būdai, kaip panaudoti pirmaujančiųjų patirtį, taip pat ir kitų šalių įmonių patirtį.

- *Grupavimas* – neatskiriama ekonominės analizės dalis. Jis leidžia geriau išnagrinėti ekonominius reiškinius, jų sąveiką ir tarpusavio priklausomybę, nustatyti pagrindinių veiksnių įtaką. Tačiau grupavimas, reikalauja tam tikros ekonominių reiškinių bei procesų, jų veiksnių ir priežasčių klasifikacijos. Negalima grupuoti reiškinių pagal atsitiktinius požymius: grupuoti būtina pagal grupei būdingus požymius. Pavyzdžiui, įmonės pelną veikia įvairūs veiksniai. Juos galima sugrupuoti, tarkim, taip: priklausantys nuo įmonės veiklos (vidiniai pelno veiksniai), priklausantys nuo pokyčių rinkoje (aplinkos veiksniai).
- Sudėtingi ekonominiai reiškiniai bei procesai paprastai nusakomi įvairiais finansiniais bei ekonominiais rodikliais. Apibendrinančių rodiklių skaidymas įvairiomis kryptimis į sudėtinę dalis vadinamas *detalizavimo* būdu arba tam tikro reiškinio ar proceso analize. Svarbiausias detalizavimo tikslas yra nustatyti tiriamos sistemos sudėtinių elementų ryšius. Detalizavimo metu galima išsiaiškinti atsakingų asmenų bei atskirų skyrių indėlį į galutinį rezultatą, nustatyti numatomų nuostolių vietą, laiką, veiklos produkto finansinį rezultatą įvairiais gyvavimo ciklo etapais ir pan. *Apibendrinimas (sintezė)* yra nagrinėjamų dalinių reiškinių (procesų) sujungimas į tiriamą visumą ir ją atspindinčių rodiklių apibendrinimas. Tokiu būdu analizės ir sintezės būdai papildo vienas kitą (Buškevičiūtė, Mačerinskienė, 2007).
- *Indeksų metodas*. Indeksas yra matuojamo (ataskaitinio) dydžio ir bazinio (planinio) dydžio santykis. Indeksų metodu galima išsiaiškinti, kokį poveikį nagrinėjamam rodikliui daro skirtingi veiksniai. Pavyzdžiui, galime nustatyti, kaip pardavimo pajamos priklauso nuo parduotų prekių kiekio ir kainų lygio, t.y. nuo šių dviejų veiksnių.
- *Grandininių pakeitimų (atsiribojimo) metodas*. Šiuo metodu nustatomas atskirų veiksnių poveikis apibendrinančiam rodikliui. Tačiau grandininių pakeitimų metodas taikomas tik tada, kai priklausomybė tarp nagrinėjamų reiškinių griežtai funkcinio pobūdžio, kitaip sakant, kai yra tiesioginė priklausomybė arba atvirkščiai proporcinga priklausomybė. Tokiu atveju apibendrinantis rodiklis gali būti kaip jį veikiančių rodiklių algebrinė suma, sandauga arba gautas dalijant vienus rodiklius iš kitų. Grandininių pakeitimų metodo esmė yra ta, kad kiekvienas bazinis (planinis) rodiklis iš eilės keičiamas faktišku, kitus rodiklius paliekant (laikiniai) nepakeistus. Rezultatas, gautas po kiekvieno pakeitimo,

palyginamas su rezultatu, gautu iki to rodiklio pakeitimo. Apskaičiuotas nukrypimas rodo atitinkamo veiksnio kiekybinę įtaką rodiklio pasikeitimui.

- *Balansinis ekonominės analizės metodas.* Balansiniai sugretinimai padeda nustatyti kai kurių ekonominių reiškinių tarpusavio ryšį bei priklausomybę, išsiaiškinti įmonės materialinius, darbo, finansinius išteklius ir jų naudojimo paskirtį. Balansiniai sugretinimai gali būti taikomi įmonės finansinei būklei analizuoti (Juozaitienė, 2007).
- Kiti metodai.

Matematiniai ekonominės analizės metodai: klasikinės matematikos metodai, matematinės statistikos metodai, ekonometriniai metodai, ekonominės kibernetikos metodai.

Euristiniai (psichologiniai) metodai. Šių metodų pagrindą sudaro euristika, t.y. mokslas apie kūrybinį mąstymą. Jie pagrįsti specialistų patyrimu ir intuicija, kuri pasireiškia sprendžiant ekonominius uždavinius. Intuicija žadinama įvairiomis psichologinėmis priemonėmis. Todėl metodai kartais apibūdinami kaip psichologiniai ekonominės analizės metodai: analogijos ir asociacijos, inversijos, „Smegenų šturmo“, sinektikos, kontrolinių klausimų, morfologinės analizės, kiti. (Buškevičiūtė, Mačerinskienė, 2007).

Specifiniai metodai. Jiems priskiriama SWOT (SSGG) analizė, funkcinė vertinė analizė (FVA), ir kt. SWOT analizę sudaro šie elementai: Stiprios pusės (S- strengths), Silpnos pusės (W- weaknesses), Galimybės (O-opportunities), Grėsmės (T-threats). Pagal SWOT analizę įvertinamos įmonės vidinės veiklos sąlygos ir aplinkos veiksniai.

Grafiniai metodai. Jie leidžia nustatyti sąryšio tarp atskirų rodiklių bei jų veiksnių formą, parodo ekonominio reiškinių kitimą dėl tam tikrų veiksnių įtakos. Prie grafinių analizės metodų priskiriamos įvairios diagramos, grafikai bei jų kreivės. Antai mikroekonominėje analizėje taikomi įvairių konkurencijos formų grafikai: tobulos konkurencijos, monopolijos, monopolinės konkurencijos, oligopolijos, pelno maksimizavimo.

Ekonominėje analizėje plačiai taikomos įvairios kreivės, išreiškiančios atitinkamų rodiklių priklausomybę: paklausos (DD), pasiūlos (SS), bendrųjų pajamų (TR), vidutinių pajamų (AR), ribinių pajamų (MR), bendrųjų kaštų (TC), fiksuotųjų kaštų (FC), kintamųjų kaštų (VC), vidutinių kaštų (AC), vidutinių pastoviųjų kaštų (AFC), vidutinių kintamųjų kaštų (AVC), ribinių kaštų (MC) ir kitos kreivės (Gronskas, 2008). Ekonomika fiziškai neapčiuopiama, ji analizuojama teorinio mąstymo būdu, taikant visus pažinimo metodus: dedukciją, indukciją, sintezę ir logiką (Bagdžiūnienė, 2005).

Loginiuose analizės būduose taikomas lyginimo būdas, pagal kurį išsiaiškinami nukrypimai nuo materialinių, laiko, piniginių normų, įvertinami rodiklio augimo tempai, dinamika, tendencijos ir galimybės. Taikant lyginimo būdą, svarbu nepažeisti rodiklių palyginamumo. Loginiai analizės būdai skirstomi į: grupavimą, apibendrinimą, vidutinių dydžių skaičiavimą, svarbiausių grandžių

išskyrimą, detalizavimą, indeksų skaičiavimą, procentų skaičiavimą, koeficientų skaičiavimą, grandininių pakeitimų, balansinių sugretinimų, lyginamųjų svorių ir dinamikos eilučių nustatymą (Gaidienė, 1998).

Psichologiniai metodai: analogijos ir asociacijos metodas, inversijos metodas, sinektikos metodas.

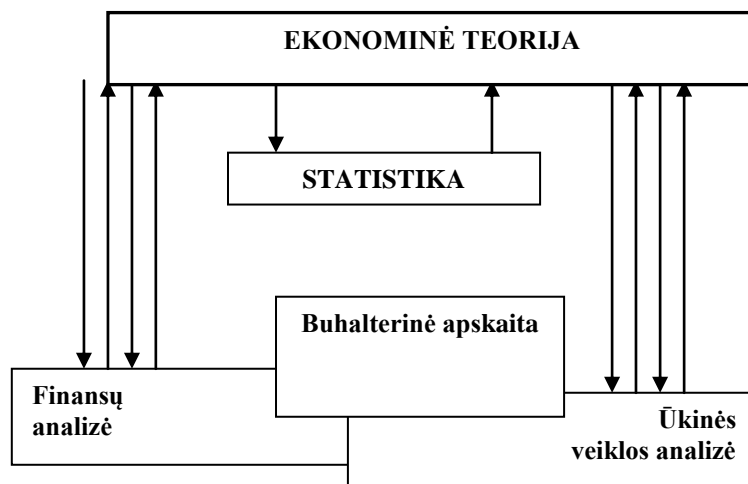
SSGG analizė. Analitikui svarbu yra žinoti būdus, taikymo galimybes, mokėti pasirinkti juos priklausomai nuo analizei keliamų uždavinių ir turimos informacijos. Analizės būdai įvairių autorių klasifikuojami skirtingai. Vieni autoriai būdus vadina metodais ir skirsto į šešias grupes (Шепетер и др., 2002): horizontalioji analizė, vertikalioji analizė, trendo analizė, santykiniai koeficientai, lyginamoji analizė, faktorinė analizė. Ekonominė analizė įmonėse atliekama taikant pasirinktus analizės modelius bei laikantis atitinkamų principų.

1.4 Įmonių veiklos ekonominės analizės rūšys

Šiuo metu nėra vienareikšmiško ekonominio vertinimo apibrėžimo tiek Lietuvos, tiek užsienio literatūroje. Buškevičiūtė E., Mačerinskienė I. (2007) teigimu ekonominė analizė yra ekonominių procesų ir jų tarpusavio ryšių nagrinėjimas. Plačiąja prasme vertinimas apibrėžiamas kaip galimas tam tikro ekonominio objekto būsenos nustatymas esamu ir būsimu laikotarpiu, naudojant bet kurį metodą (Kvainauskaitė, Snieška, 2003). Remiantis anksčiau pateiktais apibrėžimais ekonominį vertinimą galima apibūdinti kaip ekonominio objekto esamos būklės nustatymą. Vertinimo sampratos parodo, kad prognozavimas suprantamas, kaip vertinimo proceso dalis. Vertinimo sampratos turinys platesnis ir apima daugiau ekonominės informacijos.

Ekonominė analizė yra ekonominių procesų ir jų tarpusavio ryšių nagrinėjimas. Įmonėje ji apima visus veiklos parengimo etapus, patį veiklos procesą ir jos produkto pardavimą praeityje, dabartyje ir ateityje (darbo, materialinių, finansinių išteklių formavimą ir naudojimą, veiklos ekonominius bei finansinius rezultatus (Čekanavičius, Murauskas, 2003).

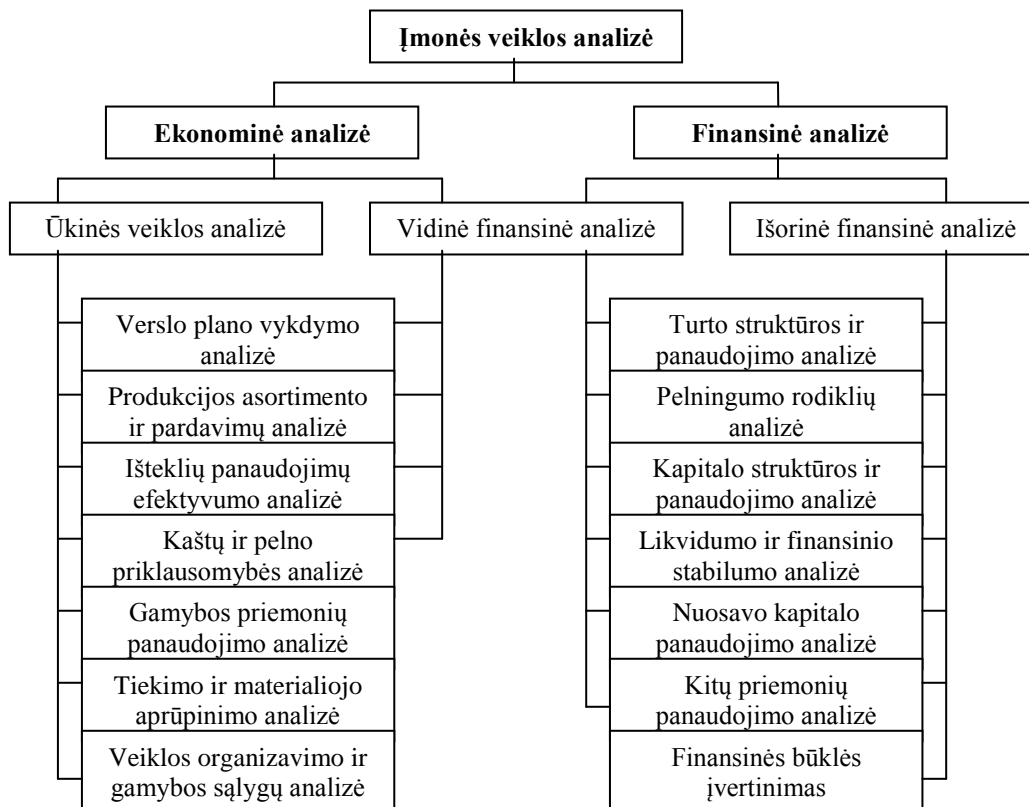
Kiti autoriai ekonominę analizę supranta kaip sistemą specialių žinių apie ekonominius procesus, susidariusius dėl objektyvių ekonominių dėsnių ir subjektyvių veiksnių poveikio. 1.2 paveiksle matyti, kad vieningą bloką sudaro finansų analizė, buhalterinė apskaita ir ūkinės veiklos analizė. Šios trys disciplinos kartu su statistika sudaro ekonominės teorijos pagrindą. Ekonomikos teorija, būdama visų kitų ekonomikos mokslų (statistikos, buhalterinės apskaitos, ūkinės veiklos analizės, finansinės analizės) pagrindas, taip pat naudojasi analizės rezultatais, kai kalbama apie makroprocesų vertinimą.

1.2 pav. Finansų analizės vieta ekonominės analizės sistemoje

Šaltinis: Ковалев, В. В. (2000). Введение в финансовый менеджмент. Москва: Финансы и статистика.

Finansinė analizė yra dalis įmonės veiklos analizės, kurioje tarpusavyje susipynę finansinės ir ūkinės veiklos analizės aspektai, todėl praktikoje atskirti finansinę analizę nuo ekonominės analizės yra sunku. Pasak D. Šlekienės (2000), finansinė analizė tai verslo praeities, esamos situacijos ir perspektyvos įvertinimas, remiantis atskaitomybės dokumentais, specialiais tyrimais, duomenų bazėmis ir kitais informacijos šaltiniais. 1.3 paveiksle pateikti ekonominės ir finansinės analizės skirtumai ir sąlyčio taškai.

1.3 pav. Įmonės veiklos analizės turinio schema

Šaltinis: Шеремет, А. Д.; Сайфулин, Р. С.; Негашев, Е. В. (2002). Методика финансово анализа. Москва: ИНФРА-М.

1.5 Įmonių finansinės būklės analizės, kaip sudedamosios veiklos ekonominės analizės dalies, metodologija

Įmonės finansinės būklės analizė – svarbi verslo vertinimo sistemos sudedamoji dalis. Priklausomai nuo vertinimo tikslo ir metodų finansinė analizė gali būti skirta nustatyti finansinės rizikos laipsnį, išrinkti lyginamas įmones, prognozuoti įmonės pelningumą, nustatyti diskonto normą ir kt. Vienais atvejais analize gali būti siekiama ištirti svarbiausias vertinamosios įmonės finansines charakteristikas ir palyginti pagal metus, atskleisti atitinkamo periodo pagrindinių finansinių rodiklių tendencijas; kitais atvejais – palyginti vertinamos įmonės finansinius rodiklius su analogiškų tos pačios ūkio šakos įmonių arba vidutiniais šakos rodikliais, arba absoliučiais standartais vertinimo metu (Galiniene,2004).

Finansinė analizė – tai visapusiškas, objektyvus ir nuoseklus įmonės finansinės ir kitų su ja susijusių veiklų tyrimas siekiant padėti įmonės vadovybei priimti teisingus sprendimus ir įgyvendinti numatytus tikslus (Mackevičius ir kt., 2011). Finansinė analizė yra viena iš įmonės ūkinės veiklos analizės krypčių. Ji padeda pažinti įmonės finansinį mechanizmą, nustatyti kaip yra panaudojami finansiniai ištekliai jos veikloje, kokia turto būklė ir koks kapitalo apyvartos greitis, naudojamų pagrindinių priemonių pelningumas. Finansinė analizė gali būti vadinama išorine įmonės veiklos analize.

Pagrindinis finansinės analizės tikslas – įmonės finansinio stabilumo, investicijų patikimumo ir pelningumo įvertinimas. Tai atliekama apskaičiuojant keletą informatyviausių parametrų ir rodiklių, kurie objektyviai parodo įmonės pelną ir nuostolį, jos finansinę būklę. Finansinės analizės metodai leidžia prognozuoti būsimus įmonės finansinius rezultatus, nustatyti įmonės silpnybes ir stiprybes. Pagrindiniai finansinės analizės tikslai yra nustatyti įmonės veiklos aktyvumo laipsnį, įvertinti finansinės ir ūkinės veiklos perspektyvas (Galiniene,2004).

Finansinė analizė yra tarsi ekonominės informacijos (susijusios su planavimo, apskaitos, kontroliavimo funkcijomis) išvestinė, gaunama taikant įvairius analizės metodus. Analizės metu gaunamas produktas – nauja informacija – įgauna jau kitą kokybę, nes atspindi ne tik „plikus“ skaičius, bet parodo tendencijas, pokyčius, padeda identifikuoti pasikeitimų priežastis.

Pagal Mackevičiaus (2006), finansinių ataskaitų analizė daroma dėl daugelio tikslų ir ji gali būti atliekama nuolat ir periodiškai. Finansinės ataskaitos – tai apskaitos duomenų, apie įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus, pinigų srautus ir kitus finansinius dalykus, periodinis parengimas nustatyta forma, siekiant patenkinti informacijos vartotojų poreikius. Finansinės ataskaitos apibūdina tam tikro laikotarpio įmonės pagrindinę (gamybinę, komercinę), investicinę ir finansinę veiklą. Pažymėtina, kad finansinių ataskaitų analizės kokybė niekada nebūna geresnė negu pačių ataskaitų duomenų kokybė. Taip pat būtina atsiminti, kad finansinių ataskaitų rodikliai

ne visada būna tikslūs, todėl reikia atsižvelgti į tam tikrą duomenų suklastojimo tikimybę. Kita vertus, finansinių ataskaitų vartotojai dažnai abejoja ne tik dėl finansinių ataskaitų rodiklių, bet ir dėl pačios finansinės analizės išvadų tikrumo.

Finansinių ataskaitų analizei atlikti naudojami tiek bendrieji ekonominiai (lyginimas, grupavimas, detalizavimas, apibendrinimas, eliminavimas, vidutiniai dydžiai, balansiniai sugretinimai ir kt.), tiek matematiniai statistiniai (koreliacija, dinamikos eilutės, matematinis programavimas ir kt.) būdai. Analizuojant laikomasi nuostatos, pirmiausia išsiaiškinti bendruosius veiklos rezultatus, o paskui juos detalizuoti. Analizės rezultatams įforminti gali būti naudojamos įvairios analitinės lentelės ir diagramos (stulpelinės, stulpelinės-apskritiminės, juostinės, apskritiminės, dvigubo apskritimo, linijinės, kvadratinės, sektorinės, pusiau sektorinės, molekulinės ir kt.) (Mackevičius, 2006).

Užsienio ir lietuvių autorių moksliniuose darbuose dažniausiai yra analizuojami šie finansinės analizės metodai: horizontaliosios, vertikaliosios, santykinės. Šie finansinės analizės metodai padeda objektyviai ir laiku atskleisti įvairių veiklos sričių trūkumus ir numatyti jų šalinimo ir veiklos efektyvumo didinimo priemones. Analizuojant labai svarbu ieškoti tam tikrų rodiklių ryšių. Nustačius ryšius, dažnai išryškėja naujos priežastys ir veiksniai, galintys nulemti veiklos efektyvumą. Analizuojant finansinių ataskaitų rodiklius, dažniausiai naudojamos horizontalioji ir vertikalioji analizės rūšys.

Siekiant, kad įmonių veikla būtų sėkminga ir jos pajėgtų konkuruoti rinkoje, ypač svarbu, kad įmonės ne tik maksimaliai efektyviai išnaudotų savo vidinius išteklius, bet ir kuo lanksčiau prisitaikytų prie išorinės aplinkos pokyčių. Deja, organizacijos sunkiai suderina šiuos dalykus praktiškai. Daugelio įmonių atveju pagrindinė problema – nežinojimas priežasčių, nulėmusių tokį ar kitokį finansinį rezultatą. Norint išvengti tokių situacijų, labai svarbu vertinti esamą finansinę padėtį ir galimybes ateityje, tam padeda reguliariai atliekama finansinė analizė, kurios vienas pagrindinių uždavinių – objektyvus ūkio subjektų finansinių rezultatų ir pokyčių įvertinimas.

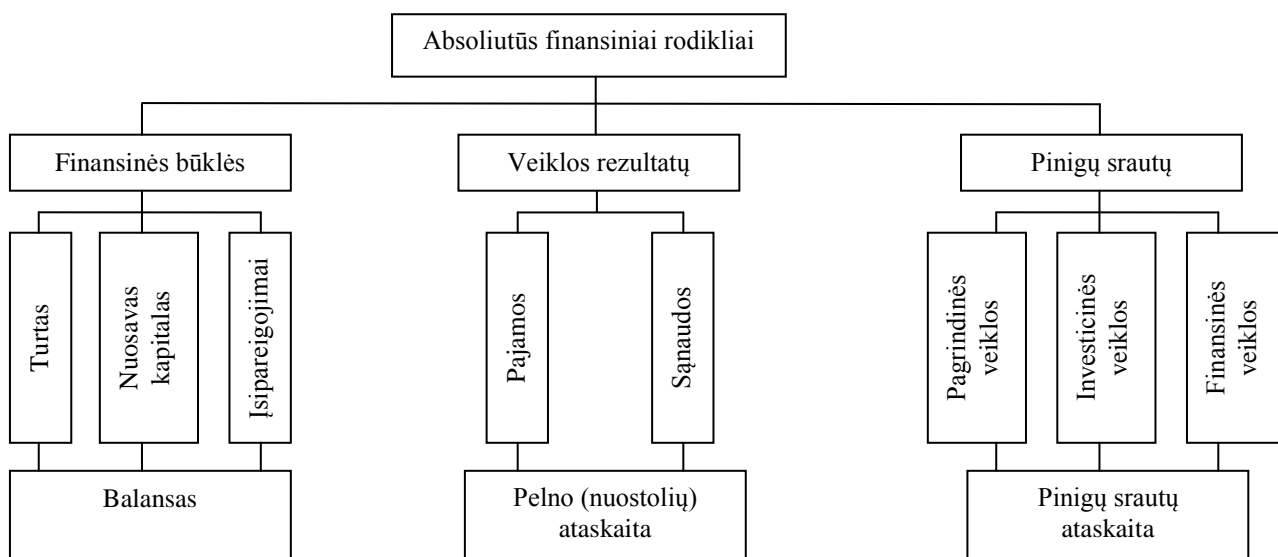
Dinamikos ir struktūros balanso bei pelno (nuostolių) ataskaitos rodiklių analizė

Tradicinė finansinė analizė remiasi įvairių santykinų įmonės rodiklių analize, jų kitimo dinamikos vertinimu, lyginamųjų svorių skaičiavimu, priežastinių ryšių įvertinimu. Horizontalioji (dinamikos) analizė padeda nustatyti finansinių ataskaitų rodiklių dinamiką, kuri galima apskaičiuoti ir išreikšti absoliučiais dydžiais arba procentais ir taip nustatyti nukrypimus nuo bazinių rodiklių (Mackevičius, 2011). Horizontalioji finansinių rodiklių analizė atliekama tada, kai finansinių ataskaitų duomenys lyginami su praėjusio laikotarpio ar užduočių (plano) duomenimis, o nukrypimas išreiškiamas absoliučiais arba santykiniais dydžiais. Ši analizė parodo finansinių rodiklių dinamiką, tačiau neišryškina priežasčių, dėl kurių įvyko rodiklių pakitimai. Horizontalioji

analizė dažnai taikoma analizuojant įmonės balanso, pelno (nuostolių) ataskaitų duomenis (Smalenskas, 2000).

Horizontaliosios analizės atlikimo algoritmas yra toks:

1. Absoliutus rodiklio pokytis - $\Delta A = A_1 - A_0$;
2. Procentinis rodiklio pokytis - $\Delta A\% = (A_1 - A_0) / A_0 \times 100$; kur
 A_1 - ataskaitinio laikotarpio duomenys
 A_0 - praėjusio (bazinio laikotarpio duomenys (Mackevičius, 2011).

1.4 pav. Absoliutūs finansiniai rodikliai

Šaltinis: Mackevičius J., Poškaitė D., Viliš L. (2011)

J. Mackevičius (2006) teigia, kad finansinių ataskaitų horizontalioji analizė padeda nustatyti rodiklių dinamiką absoliučiaisiais dydžiais ir procentais bei nukrypimus nuo bazinių rodiklių, o vertikalioji analizė – tam tikro rodiklio lyginamąjį svorį procentais visumos atžvilgiu. Atlikus finansinių ataskaitų horizontaliąją ir vertikaliosią analizę apibendrinami gauti rezultatai, daromos išvados. Apibendrinant svarbu nurodyti tuos finansinių ataskaitų straipsnių kitimo atvejus, kurie parodo įmonės finansinės būklės ir veiklos rezultatų pablogėjimą. Jeigu ataskaitiniu laikotarpiu išauga įmonės įsiskolinimas, padidėja nuostoliai, sąnaudos, parduotų prekių savikaina, tai tokie rodikliai reiškia, kad būtina nuodugniau tirti išvardytus veiklos aspektus ir ieškoti neigiamų tendencijų susidarymo priežasčių.

Vertikalioji (struktūros) analizė - tinkamas finansinės ataskaitos rodiklis lyginamas su bendroju baziniu tos ataskaitos rodikliu, o gautas dydis išreiškiamas bazinio dydžio procentais. Atliekant keletą metų finansinių rodiklių vertikaliosią analizę, galima nustatyti rodiklių pakitimo priežastis (Buškevičiūtė, Mačerinskienė, 2002). Ši analizė padeda nustatyti ir rodiklių struktūros per tam tikrą laikotarpį pokyčius. Ji padeda išskirti svarbiausius, prioritetinius rodiklius. Vertikalioji analizė nustato konkrečių rodiklių tarpusavio ryšį ir įtaką ir tai leidžia daryti tam tikras išvadas dėl vieno ar

kitų rodiklių pokyčio priežasčių, nes bet koks vieno finansinės ataskaitos rodiklio pokytis gali turėti įtakos kito ar kelių rodyklių pokyčiui (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011).

Atliekant vertikaliąją analizę galima:

- įvertinti, ar optimaliai ir racionaliai naudojamas turtas;
- finansavimo struktūros pokyčius, nustatyti įmonės pajamų ir sąnaudų struktūrą ir jų kitimo priežastis;
- atskleisti finansinės būklės kitimo tendencija ir kt.

Pelno (nuostolių) ataskaita – tai finansinė ataskaita, kurioje nurodomos visos per ataskaitinį laikotarpį įmonės uždirbtos pajamos bei sąnaudos uždirbant šias pajamas ir veiklos rezultatai. Paprastai pelno (nuostolių) ataskaita laikoma svarbesne investuotojams ir kreditoriams nei balansas. Ji leidžia spręsti apie įmonės veiklą iš pajamų ir pajamų sudedamųjų dalių, padeda prognozuoti įmonės perspektyvas.

Kartais, analizuojant balanso, pelno (nuostolių) ir kitų ataskaitų duomenis (tiek horizontaliai, tiek vertikalčiai) gali susidaryti įspūdis, kad įmonėje nėra probleminių veiklos sričių. Todėl norint įsitikinti ar tikrai taip yra, būtina apskaičiuoti santykinius rodiklius ir juos palyginti su vidutiniais šakos arba geriausių šakos įmonių bei analogiško profilio užsienio įmonių rodikliais (Mackevičius, 2006).

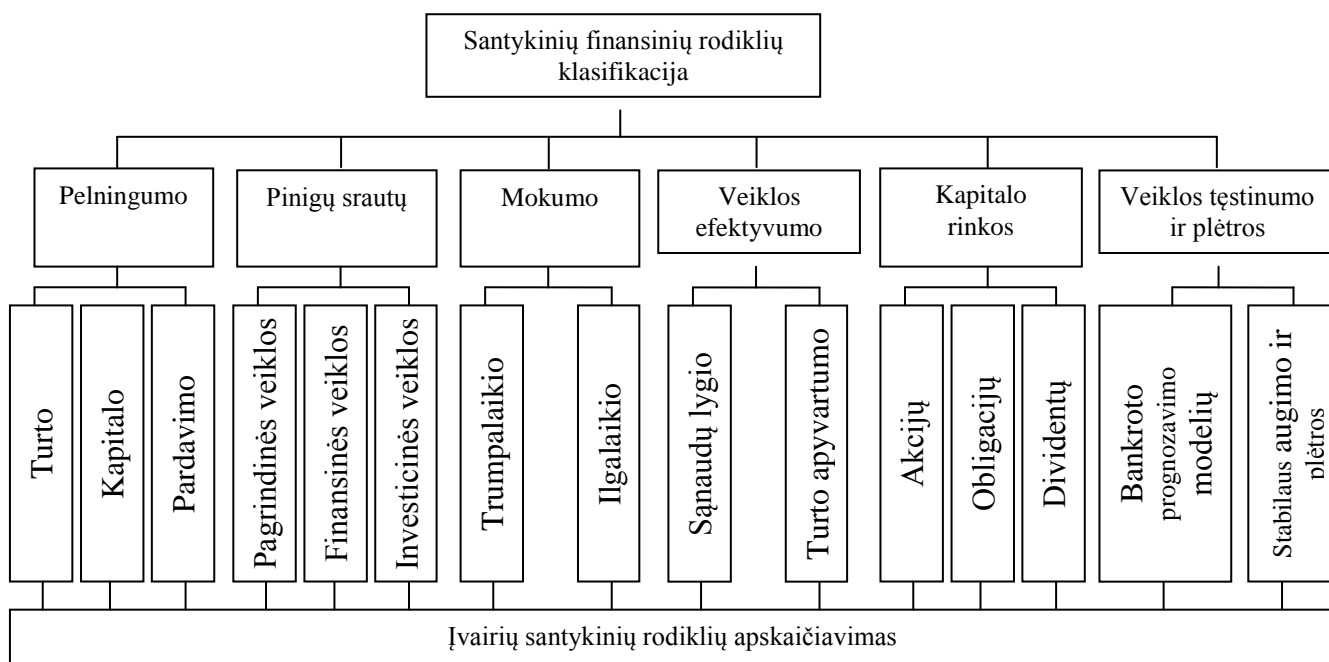
1.5.1 Įmonių finansinė analizė taikant santykinį rodiklių sistemą

Finansų ataskaitų analizei plačiai taikomi santykiniai rodikliai. Jų pagalba galima pastebėti giluminius ir užslėptus įmonės veikloje vykstančius procesus ir pasikeitimus. Naudinga lyginti ne tik atskirų rodiklių kitimo dinamiką, bet ir sugretinti juos su kitų įmonių ar šakos rodikliais. Finansinių santykinį rodiklių naudojimas leidžia lyginti skirtingų dydžių įmonių veiklą. Finansiniai santykiniai dydžiai pasirenkami atsižvelgiant į analizės tikslą. Svarbu pasirinkti logiškai ir matematiškai susijusius rodiklius (Mackevičius, 2009).

Santykiniai rodikliai - tai pagrindinė finansinės analizės priemonė, kuri nusako įvairių finansinės atskaitomybės straipsnių tarpusavio ryšį. Santykiniai finansiniai rodikliai, apskaičiuoti lyginant du ar daugiau rodiklių, - daug akivaizdesni ir reikšmingesni negu absoliutūs rodikliai. Naudojant santykinius rodiklius galima gana objektyviai ir tiksliai įvertinti įvairias veiklos sritis, atskleisti rezervus ir nepanaudotas galimybes, numatyti ir priimti optimalius valdymo sprendimus (Mackevičius, 2011).

Yra daugybė santykinį rodiklių, kuriuos galima apskaičiuoti remiantis finansinės atskaitomybės duomenimis. Pasaulinėje finansų analizės praktikoje siūlomos įvairios rodiklių sistemos bei kombinacijos, kurios orientuotos į atitinkamus analizės tikslus, todėl finansų analitikui dažnai tenka pačiam pasirinkti geriausią, jo manymu, variantą, nes bendros klasifikavimo sistemos

nėra. Įvairūs literatūros šaltiniai ir įvairūs autoriai skirtingai rūšiuoja santykinus rodiklius. Pavyzdžiui, B. Rees (1990) įmonės finansinę būklę apibūdinančius rodiklius skirsto į tokias grupes: pelningumo, trumpalaikio mokumo, ilgalaikio mokumo, efektyvumo. L. A. Bernstein (1998) savo knygoje išskiria dar ir šiuos rodiklius: kapitalo struktūros ir ilgalaikio mokumo. R. Wilson ir G. McHugh (1993) santykinus rodiklius grupuoja į pelningumo, įmonės finansinės būklės, finansinio valdymo ir išteklių valdymo rodiklių grupes. Smalenskas (2000) rodiklius klasifikuoja į penkias grupes: likvidumo, pelningumo, finansų struktūros, turto panaudojimo, rinkos vertės.

1.5 pav. Finansinių santykinų rodiklių klasifikacija

Šaltinis : Mackevičius J., Poškaitė D., Villis L. (2011)

Dažniausiai įmonės veiklai apibūdinti naudojamos keturios santykinų rodiklių grupės. Tai:

- Įmonės *pelningumo rodikliai* – parodo kokią realią naudą gaus akcininkai, investuodami savo kapitalą į šią įmonę.
- Įmonės *mokumo rodikliai* – tai įmonės potencialus sugebėjimas apmokėti trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus turimomis mokėjimo priemonėmis. Skiriamas trumpalaikis ir ilgalaikis mokumas.
- Įmonės *finansinio stabilumo rodikliai* apibūdina įmonės finansinį stabilumą.
- Įmonės *ūkinės veiklos efektyvumo rodikliai* apibūdina ekonominį efektyvumą.

Akivaizdu, kad autorių nuomonės beveik sutampa, skiriasi tik siūlomų rodiklių grupių skaičius ir rodiklių kiekis, kuris galėtų leisti išsamiau įvertinti finansinę būklę. Įvairių rodiklių išskyrimas į grupes palengvina jų nagrinėjimą. Tačiau vieni ir tie patys rodikliai kitų autorių parodomi

skirtingose rodiklių grupėse. Taip pat vartojamos įvairios sąvokos tam pačiam rodikliui apibūdinti. Šiame darbe aptariami pagrindiniai finansiniai santykiniai rodikliai.

Pelningumo rodikliai. Įmonės pelningumo rodikliai – vienas iš dažniausiai naudojamų ir labiausiai suprantamų rodiklių. Pelningumo rodikliai įdomūs akcininkams, investuotojams, vertintojams, analitikams, pirkėjams, konkurentams, nes bendrovės gaunamas pelnas yra vienas svarbiausių veiksnių, užtikrinančių sėkmingą ir ilgalaikę bendrovės veiklos perspektyvą. Atliekant pelningumo analizę, visi rodikliai tiriami dinamiškai. Tai padeda nustatyti pelningumo kitimo tendencijas, tačiau dar daugiau informacijos apie pelningumo rodiklių kitimą galima gauti analizuojant juos veikiančius veiksnius.

Pelningumas yra pelno santykis su tam tikru įmonės veiklos rodikliu, turinčiu ryšį su pelnu. Pasak V. Boguslausko ir G. Jagelavičiaus (2002) vienas svarbiausių rodiklių vertinant įmonės veiklą finansiniu požiūriu yra grynasis pelnas, tačiau absoliuti šio dydžio reikšmė neleidžia lyginti skirtingų dydžių įmonių, todėl siūloma apskaičiuoti pagrindinius pelningumo rodiklius. Šlekienė ir I. Klimavičienė (2000), išskiria tokios pagrindinės pelningumo rodiklių grupes:

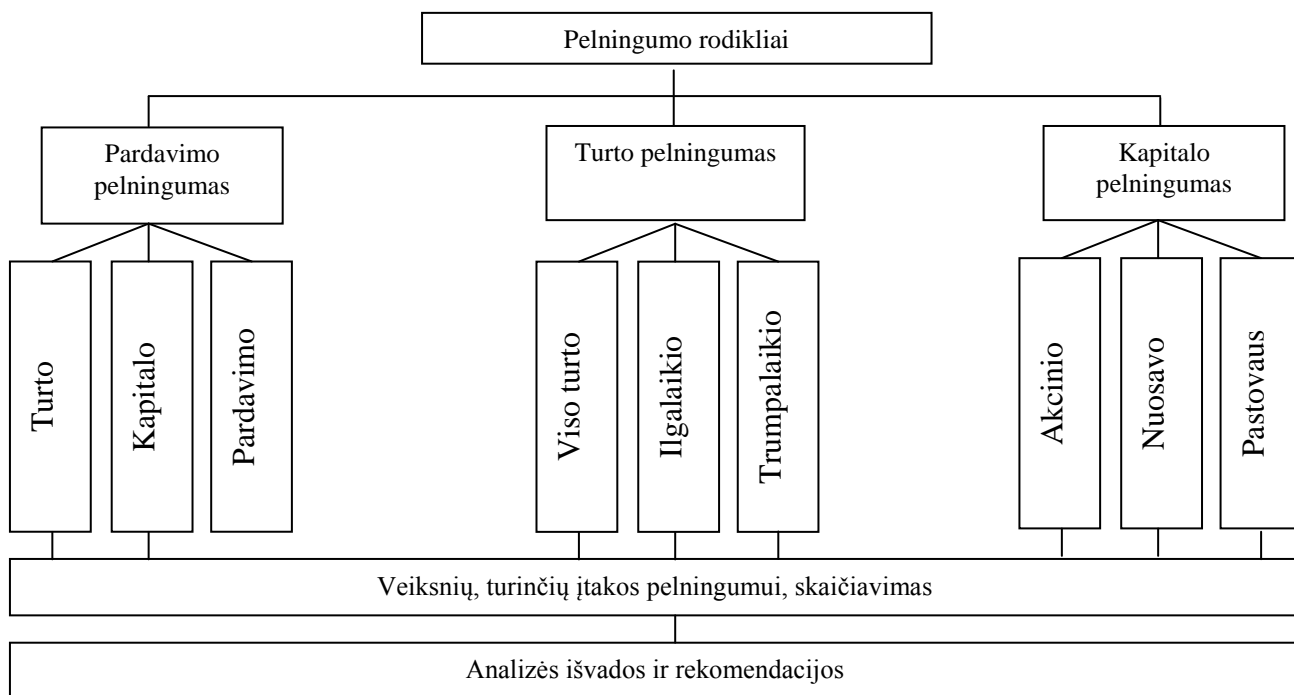
- pelningumas pagal skirtingas pelno rūšis;
- pelningumas pagal skirtingas turto ir kapitalo dalis;
- pelningumas pagal grynujų pinigų srautus (pelningumo pagal grynujų pinigų srautus šiame darbe neaptarsime, nes praktinėje dalyje jie nebus skaičiuojami).

J. Žvinklys ir E. Vabalas (2006) teigia, kad pelno rodiklis rodo pelno dydį, o pelningumo rodikliai yra santykiniai dydžiai. Yra keletas pelningumo rodiklių, tačiau dažniausiai naudojami du: prekės ar visų parduotų prekių (produkcijos, gaminio, paslaugos) pelningumas bei kapitalo (arba turto) pelningumas. O. Buckiūnienė (2005) teigia, kad pelningumo rodikliai yra patys svarbiausi dėl šių priežasčių:

- pelningumo rodikliai geriausiai apibendrina įmonės veiklos rezultatus;
- iš jų sprendžiama, kokią realią naudą gaus akcininkai, investuodami savo kapitalą į šią įmonę.

Pelningumo rodikliai, pasak lietuvių autorių (V. Kvedaraitės (1995), J. Mackevičiaus ir D. Poškaitės (1998), G. Smalensko (1997)) apibendrina galutinius įmonės veiklos rezultatus. Iš šių rodiklių sprendžiama, kokią realią naudą gauna akcininkai (savininkai), rizikuodami investuoti savo kapitalą.

Užsienio ir Lietuvos autoriai svarbiausius pelningumo rodiklius įvardija skirtingai. Pagal Mackevičius (2011) pačios svarbiausios yra trys pelningumo rodiklių grupės: pardavimo, turto bei kapitalo. Kiekvieną šių grupių sudaro keli pelningumo rodikliai.

1.6 pav. Pelningumo rodiklių klasifikacija ir jų analizės nuoseklumas

Šaltinis : Mackevičius J., Poškaitė D., Villis L. (2011)

1) Pardavimų pelningumo analizė. Teorijoje ir praktikoje naudojami keli pardavimo pelningumo rodikliai: bendrasis, veiklos, finansinės ir investicinės veiklos, įprastinės veiklos bei grynojo pardavimo.

Bendrasis pardavimų pelningumo rodiklis parodo ūkinės gamybinės veiklos efektyvumą, įmonės gebėjimą parduoti savo pagamintą produkciją brangiau už savikainą. Kuo aukštesnis bendrasis pelningumas, tuo įmonės veikla yra efektyvesnė (Čiuladienė, 2003). Šis rodiklis padeda nustatyti, ar ne per brangiai kainuoja produktų gamyba. Didėjantis bendrasis pardavimo pelningumas paprastai reiškia racionalią rinkodarą, teisingą kainų ir konkurencijos politikos orientaciją, gerėjančius produkcijos gamybos ir jos pardavimo rezultatus. Iš bendrojo pardavimo pelningumo galima spręsti, ar įmonė sugeba užsidirbti iš pagrindinės veiklos (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011).

Bendrasis pelningumas ilgu laikotarpiu paprastai būna stabilus. Stabilumas suprantamas, kaip rodiklio svyravimas ne daugiau kaip 5 proc. ribose. Jeigu analizuojant įmonės finansines ataskaitas pastebima, jog bendrasis pelningumas ilgą laiką buvo pastovus, o vėliau staiga šoktelėjo 20 – 25 proc., finansų analitikai pataria susirūpinti, ar finansinėse ataskaitose neatsispindi sukčiavimo atvejis ar finansininko klaida (Čiuladienė, 2003).

Bendrojo pelningumo rodiklio neveikia pelno mokesčio tarifas (Anciūtė, Misiūnas, 2006). Priežastys, dėl kurių sumažėja bendrasis pelningumas: prekių kainų kritimas, didesnės nuolaidos ir diskontai, žaliavų ir medžiagų kainų padidėjimas, padidinti atlyginimai darbininkams.

Vienas iš pagrindinių bendrojo pelningumo pranašumų yra tas, kad jis geriausiai parodo įmonės atliekamų prekių paskirstymo (perpardavimo) funkcijų kompleksiskumą (kuo atliekama daugiau funkcijų ir kuo jos sudėtingesnės, tuo įmonės bendrasis pelningumas didesnis), todėl panašias funkcijas atliekančių ir panašiose rinkose veikiančių įmonių bendrojo pelningumo rodikliai turi būti panašūs (Poškaitė, Novikovas, 2006).

Veiklos pelningumo rodiklis yra labiausiai apibendrinantis valdymo efektyvumą. Jis parodo įmonės vadovybės sugebėjimą kontroliuoti veiklos sąnaudų formavimąsi, nepriklausomai nuo finansinio svarto, mokesčių bei nusidėvėjimo apskaitos. Veiklos pelningumas rodo, kiek veiklos pelno tenka vienam pardavimų pajamų piniginiam vienetui. Kai rodiklis mažesnis negu 5 proc., laikoma, kad yra nepatenkintas (Poškaitė, Novikovas, 2006).

Grynasis pardavimų pelningumas bene plačiausiai vartojamas rodiklis, kuris parodo, ar pelninga ūkio subjekto įvairiapusė veikla. Remiantis Statistikos departamento naudojama rodiklių vertinimo metodika, įmonės veikla laikoma labai efektyvia, jei grynasis pelningumas yra didesnis nei 25 proc., jei viršija 10 proc. tai tokia veikla pripažįstama gera, patenkinama veikla yra jei grynasis pelningumas yra mažiau kaip 10 proc., nepatenkinama kai yra mažiau nei 5 proc. ir bloga kai grynasis pardavimų pelningumas yra neigiamas. Tačiau toks vertinimas yra sąlyginis, nes grynojo pelningumo rodikliai priklauso nuo verslo dydžio, pobūdžio, pramonės šakos ir kt. veiksnių.

Grynasis pardavimų pelningumo rodiklis parodo pardavimų pelningumą, galima įvertinti mokesčių įtaką pardavimų pelningumui. Grynasis pelningumas apskaičiuojamas kaip grynojo pelno santykis su bendra pardavimų pajamų suma ir parodo, kokią dalį pelnas sudaro nuo įmonės pardavimų pajamų (Mackevičius, Poškaitė, 1998). Tai vienas iš plačiausiai vertinamų santykinų rodiklių, apibūdinančių įmonės veiklos efektyvumą. Tai yra, kad galime sužinoti kiek vienas pardavimo pajamų litas uždirba grynojo pelno. Didesnė rodiklio esmė reiškia didesnį įmonės pelningumą (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011).

2) Turto pelningumo analizė. Turto pelningumas atskleidžia, ar turtas naudojamas veiksmingai. Jis svarbus visiems analitinės informacijos vartotojams, labiausiai - įmonės vadovams, nes įvertina, ar jie sugeba turtą valdyti racionaliai. Turto pelningumas dažniausiai skaičiuojamas kaip grynojo pelno ir turto santykis (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011). Turto pelningumas yra laikomas patikimu tik tada, kai įmonės turi daug turto ir jo naudojimas būna itin intensyvus.

Turto pelningumas parodo įmonės ilgalaikio ir trumpalaikio turto naudojimo efektyvumą, vadovų sugebėjimą jį valdyti ir kontroliuoti. Manoma, kad pagal turto pelningumą galima įvertinti įmonės ūkinę, gamybinę ir investicinę veiklą. Turto pelningumo rodiklis ypač yra naudingas vertinant gamybos arba kitos veiklos pelningumą, taip pat atskirų jos segmentų pelningumą, nes kiekvienas segmentas dažnai naudojasi antriniais ištekliais ir prisideda prie bendro įmonės veiklos rezultato (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011).

Ilgalaikio turto pelningumas pasako, kiek grynojo pelno tenka kiekvienam ilgalaikio turto piniginiam vienetui ir apibūdina sugebėjimą pelningiau naudoti ilgalaikį turtą, taip pat parodo, kokia ilgalaikio turto dalis susigražinama pelno pavidalu, kada padidėjęs ilgalaikis turtas ėmė nešti didesnę grynąją pelną.

Trumpalaikio turto pelningumas pasako, kiek grynojo pelno tenka kiekvienam trumpalaikio turto piniginiam vienetui ir apibūdina sugebėjimą pelningiau naudoti trumpalaikį turtą, taip pat parodo, kokia trumpalaikio turto dalis susigražinama pelno pavidalu.

Turto grynasis pelningumas arba turto graža leidžia įvertinti turto panaudojimo veikloje efektyvumą. Jis parodo, kiek grynojo pelno tenka vienam turto piniginiam vienetui. Aukštesnė turto pelningumo arba turto gražos rodiklio reikšmė (jei nebuvo daromos investicijos), parodo efektyvesnę turto panaudojimą (Mackevičius, 2007). Turto gražos rodiklis parodo, kaip įmonės vadovai sugeba panaudoti turtą ir gauti pelną, nepriklausomai nuo to, ar nuosavybė yra kreditorių, ar akcininkų. Šis rodiklis parodo įmonės veiklos efektyvumą, kitaip tariant, jis padeda nustatyti, kokie veiksniai turi svarbiausios įtakos turto pelningumo kitimui (pardavimų pelningumas ar apyvartinis kapitalas). Šie veiksniai daro tiesioginę įtaką turto pelningumo kitimui, nes, didėjant pardavimų pelningumui, didėja ir turto pelningumas, o greitėjant turto apyvartumui, gerėja įmonės finansinė būklė ir didėja turto pelningumas. Santykinė šio rodiklio reikšmė vadovams gali sudaryti galimybę vienus rodiklius panaudoti siekiant turto pelningumo ir ignoruoti kitus. Pavyzdžiui, turto pelningumo padidinimo galima siekti dviem būdais: didinant pardavimų pelningumą, paliekant nekintamą turto apyvartumą, arba atvirkščiai, kai mažas pardavimų pelningumas, siekiama padidinti turto apyvartumą ir taip išvengti turto pelningumo mažėjimo.

3) Kapitalo pelningumo analizė. Kapitalo pelningumas labiau domina investuotojus, nes atskleidžia jų investicijų pelningumą ir galimybę uždirbti dividendus. Nustatant kapitalo panaudojimo efektyvumą dažniausiai skaičiuojami akcinio, nuosavo ir pastovaus kapitalo pelningumo rodikliai. Jie apskaičiuojami grynąją pelną dalijant iš kapitalo, kurio panaudojimo efektyvumą norime surasti (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011).

Kapitalo pelningumo rodikliu labiausiai domisi kapitalo savininkai, kreditoriai ir investuotojai, kadangi iš šios grupės rodiklių galima spręsti apie investicijų pelningumą, jų naudojimo efektyvumą ir galimybę gauti dividendų. Išanalizavus kapitalo pelningumo rodiklius, dažniausiai gaunamas teisingas atsakymas į klausimą: pirkti ar parduoti vertybinius popierius?

Kapitalo, kaip ir turto pelningumo rodikliai, apskaičiuojami naudojant tiek pelno (nuostolių) ataskaitos, tiek balanso duomenis. Nustatant kapitalo panaudojimo efektyvumą dažniausiai skaičiuojami akcinio, nuosavo ir pastovaus kapitalo pelningumo rodikliai.

Akcinio kapitalo pelningumas atskleidžia, kiek įmonė gavo grynojo pelno akcininkų investicijų kiekvienam litui. Jeigu šis rodiklis mažesnis už ilgalaikių kreditų palūkanų normą, tokia padėtis turėtų būti vertinama nepalankiai (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011).

Nuosavo kapitalo pelningumas rodo nuosavo kapitalo sukurtą pelną ir tam tikru laipsniu – įmonės vadovybės darbo efektyvumą naudojant investuotą kapitalą.

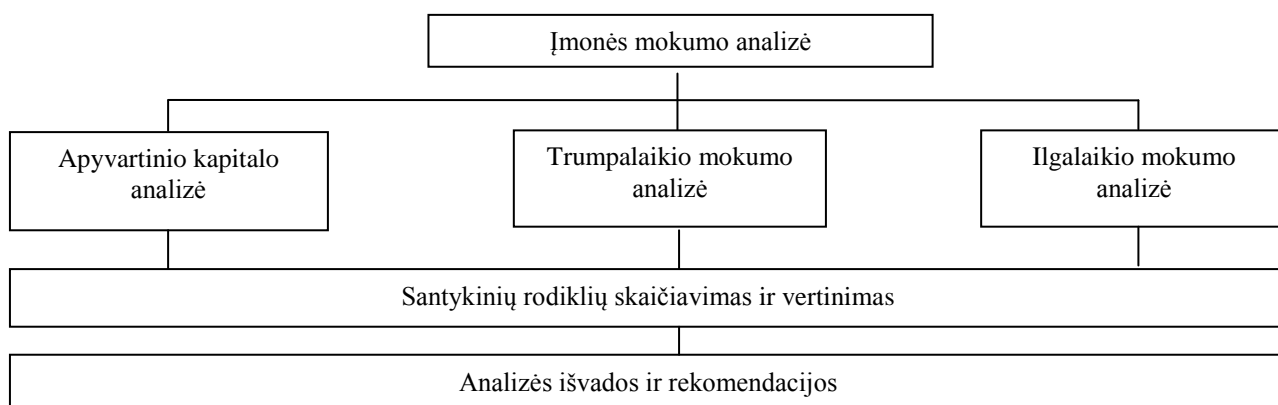
Pastovaus kapitalo pelningumas atskleidžia įmonės funkcionavimo ir potencialios plėtros lygį, be to, kaip vadovai sugeba panaudoti nuosavą kapitalą ir ilgalaikius įsipareigojimus.

Mokumo rodikliai.

Viena svarbiausių sąlygų, lemiančių sėkmingą įmonių veiklą, yra mokumas, t.y. sugebėjimas savo turimomis mokėjimo priemonėmis (grynaisiais pinigais, vertybiniais popieriais, gautinomis sumomis, atsargomis) padengti trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus. Visi su įmone susiję subjektai (investuotojai, pirkėjai, tiekėjai, bankai, finansinės institucijos, akcininkai) suinteresuoti palaikyti verslo ryšius tik su sėkmingai dirbančia, finansiškai stabilia, t.y. mokia įmone.

Mokumas – tai įmonės potencialus sugebėjimas padengti trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus turimomis mokėjimo priemonėmis (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011). Mokumas – tai įmonės gebėjimas nustatytais terminais vykdyti visus įsipareigojimus, o su juo susijusi sąvoka „likvidumas“ rodo galimybes įmonės turtą paversti pinigais neprarandant balansinės vertės (Bagdžiūnienė, 2005). Įmonė yra moki, jeigu nagrinėjamoju laikotarpiu turi ne mažiau mokėjimo priemonių nei įsipareigojimų. Skiriamas trumpalaikis ir ilgalaikis mokumas. Daugelis ekonomistų trumpalaikį mokumą įvardija likvidumu, tačiau toks įvardijimas ekonomiškai netikslus.

Mokumo rodikliai yra ženklas vadovybei apie problemas įmonėje. Iš mokumo rodiklių galima spręsti ne tik apie dabartinę įmonės finansinę būklę, bet ir apie problemas, su kuriomis ji gali susidurti ateityje. Todėl svarbu, kad būtų nagrinėjami visų trijų mokumo grupių - apyvartinio kapitalo, trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo – rodikliai.

1.7 pav. Įmonės mokumo analizės nuoseklumas

Šaltinis : Mackevičius J., Poškaitė D., Villis L. (2011)

1) Trumpalaikio mokumo analizė. Trumpalaikio mokumo rodiklių analizė svarbi įmonei tuo, kad padeda nustatyti įmonės įsipareigojimų dydį, numatyti veiklos plėtojimo strategiją. Trumpalaikio mokumo rodikliai parodo įmonės trumpalaikį mokumą, t.y. ar įmonė pajėgi vykdyti trumpalaikius įsipareigojimus. Gera įmonės finansinė būklė tada, kai ji, suėjus skolų mokėjimo terminui, gali laiku įvykdyti visus įsipareigojimus (Mackevičius, Poškaitė, 1998). Įmonės trumpalaikis mokumas nustatomas skaičiuojant ir vertinant kelis rodiklius. Vienas iš svarbiausių – bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas.

Bendrojo trumpalaikio mokumo koeficientas atskleidžia, kiek kartų trumpalaikis turtas didesnis už trumpalaikius įsipareigojimus. Vakarų šalių praktika rodo, jog norint išlaikyti finansinę pusiausvyrą, laiku įvykdyti trumpalaikius įsipareigojimus, būtina, kad trumpalaikis turtas viršytų įsipareigojimus du kartus. Egzistuoja šio rodiklio vadinamoji saugumo riba, saugumo slenkstis, kurio negalima peržengti, t.y. jis negali būti mažesnis kaip 1,2. Jeigu rodiklis mažesnis kaip 1, įmonė negali atsiskaityti trumpalaikių įsipareigojimų (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011).

Šio koeficiento paskirtis – parodyti, ar įmonė, jei iš jos būtų pareikalauta, galėtų greitai apmokėti savo trumpalaikius įsipareigojimus, ar ji galėtų sėkmingai įveikti šį kritinį etapą. Šis rodiklis padeda įvertinti trumpalaikį mokumą, nes jį skaičiuojant įtraukiamos tik realios ir mobilios mokėjimo priemonės – gryniesi pinigai, vertybiniai popieriai ir gautinos sumos.

Greitojo trumpalaikio mokumo koeficientas parodo trumpalaikių įsipareigojimų likvidavimo mobiliais aktyvais greitį. Šis koeficientas neturėtų būti mažesnis kaip 1. Norint kritiškai įvertinti įmonės dabartinę būklę, reikia skaičiuoti greitojo trumpalaikio mokumo rodiklį. Jis kartais vadinamas kritinio įvertinimo koeficientu. Greitojo trumpalaikio mokumo koeficientas apskaičiuojamas kaip greitai realizuojamo trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsipareigojimų santykis (Mackevičius, Poškaitė, 1998).

Trumpalaikis skolos koeficientas. Šis rodiklis parodo, kokia trumpalaikio turto dalis finansuojama trumpalaikėmis skolomis (Juozaitienė, 2007). Šį koeficientą rekomenduoja skaičiuoti Lietuvos statistikos departamentas nurodydamas, kad tai trumpalaikio mokėjimo stebėjimo dydis. Jis vertinamas gerai, jeigu yra mažesnis kaip 30 proc., o jeigu didesnis negu 60 proc. - nepatenkinamai (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011).

2) Ilgalaikio mokumo analizė. Ilgalaikiu mokumu laikomas įmonės sugebėjimas išlaikyti ilgalaikę finansinę pusiausvyrą. Ilgalaikė įmonės mokumo pusiausvyrą įvertinama įvairiais rodikliais, kurie autorių vadinami skirtingai. Vieni juos vadina ilgalaikio mokumo ir kapitalo struktūros rodikliais, kiti - skolos rodikliais, dar kiti – finansinio stabilumo rodikliais. Šie rodikliai turi pagrindinį tikslą atskleisti ilgalaikę įmonės skolą, kuri gali pabloginti finansinę įmonės būklę (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011).

Ilgalaikio mokumo rodiklis parodo, ar įmonė bus moki po kelerių metų, t.y. suėjus mokėjimo terminui, kada reikės gražinti ne tik pasiskolintas lėšas, bet ir palūkanas. Įmonės sugebėjimą atsiskaityti už ilgalaikius įsipareigojimus numatytais terminais parodo ilgalaikio mokumo rodikliai. Pagrindiniai ilgalaikio mokumo rodikliai yra: bendras skolos rodiklis, ilgalaikio įsiskolinimo rodiklis, finansinis svertas, skolos gražinimo koeficientas.

Bendras skolos rodiklis dažnai dar vadinamas kapitalo ar turto įsiskolinimo rodikliu (Mackevičius, Poškaitė, 1998). Kuo mažesnis šis rodiklis, tuo geresnė įmonių finansinė būklė. Jis rodo, kokia dalis skolintų, t.y. svetimų lėšų panaudojama formuojant įmonės turtą. Kreditorių nuomone, šis santykis neturėtų peržengti kritinės ribos, siekiant apsaugoti nuo įmonės nemokumo ar bankroto rizikos. Kartais savininkai linkę kaupti didesnę skolų kiekį, norėdami efektyviau panaudoti skolintas lėšas įmonės pelningumui, o kartu ir savininkų pelningumui didinti, tačiau tai priimtina tol, kol netrikdo įmonės veiklos pusiausvyros. Kuo didesnis skolos rodiklis, tuo žemesnis saugumo lygis. Analizuojant bendrąjį skolos rodiklį svarbu ne tik skaičiuoti, bet ir vertinti jo susidarymo priežastis, apsvarstyti galimybes gražinti skolą.

Kiekvienos įmonės įsiskolinimai daro įtaką pelningumui, taip pat kaip ir rizikai. Todėl skolos rodiklis kartais apibūdinamas kaip rizikos rodiklis. Analizuojant skolos rodiklį, svarbu ne tik jį skaičiuoti, bet ir įvertinti jo susidarymo priežastis, apsvarstyti galimybes skolą gražinti.

Ilgalaikio įsiskolinimo rodiklis parodo, kokią dalį turto sudaro ilgalaikės skolos. Jei ilgalaikės skolos didina įmonės turtą, tai rizika, kad trumpalaikės skolos bus negražintos. Šio rodiklio rekomenduojamos ribos: labai geras, jeigu mažesnis negu 0,3, geras jeigu neviršija 0,5. Šis rodiklis atskleidžia ilgalaikių įsipareigojimų apdraustumo turimu turtu laipsnį, t.y. kiek kartų ilgalaikio turto vertės užteks apmokėti ilgalaikėmis skolomis. Jis suteikia daug informacijos apie įmones, kurioms gresia bankrotas (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011).

Skolos gražinimo koeficientas. Įmonės ilgalaikiam mokumui nustatyti yra tikslinga apskaičiuoti ir skolos gražinimo koeficientą, kuris mokslinėje literatūroje dažnai apibūdinamas kaip kreditų patikimumo, kreditų gražinimo rodiklis. Šis rodiklis įvertina, kiek kartų įmonės veiklos pelnas gali būti didesnis už kredito gražinimo sumas ir palūkanas. Jis apibūdina kredito saugumą, jo apdraustumą įmonės pelnu. Pasaulio bankų praktikoje įprasta, kad šis rodiklis nebūtų mažesnis kaip 1,3 (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011).

Finansinio sverto koeficientas rodo kapitalo struktūrą, todėl įmonių vadovams reikia apsispręsti, kokia padėtis įmonei yra palankesnė, nes per didelės skolos, lyginant su savininkų nuosavybe, gali sumažinti įmonės kapitalo pelningumą, o skolintojus priversti iš naujo pasverti tų lėšų skolinimo riziką didinant palūkanų normas ir varžyti tolesnį skolinimą. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, šis rodiklis vertinamas labai gerai, jeigu jis mažesnis arba lygus 0,3 ir gerai – jeigu jis ne didesnis kaip 0,7.

3) Apyvartinio kapitalo mokumo analizė. Apyvartinis kapitalas – tai trumpalaikis turtas, likęs įmonės žinioje sumokėjus per vienerius metus visus trumpalaikius įsipareigojimus.

Grynasis apyvartinis kapitalas. Grynojo apyvartinio kapitalo rodiklis parodo, kokia suma trumpalaikis turtas viršija trumpalaikius įsipareigojimus. Šio rodiklio reikšmė turėtų būti teigiama. Neigiama grynojo apyvartinio kapitalo reikšmė rodo, kad įmonė gali neįvykdyti savo trumpalaikių įsipareigojimų. Didesnis rodiklis parodo aukštesnę įmonės likvidumo lygį. Grynasis apyvartinis kapitalas funkcionuoja kaip likvidumo rezervas, apsidraudžiant nenumatytais ir neplanuotais atvejais. Didesnis apyvartinis kapitalas reikalingas, jeigu įmonė negali skubiai pasiskolinti lėšų (Juozaitienė, 2007).

Apyvartinio kapitalo manevringumo koeficientas rodo, kokia apyvartinio kapitalo dalis įšaldyta atsargose, t.y. nemobili. Svarbu siekti, kad šis koeficientas būtų mažesnis.

Veiklos efektyvumo rodikliai. Įmonės veiklos efektyvumas suprantamas kaip racionalus lėšų cirkuliavimas gamybos procese, kuris užtikrina greitą gamybos proceso ciklą. Įmonės veiklos efektyvumas gali būti trumpalaikis ir ilgalaikis. Įmonės, siekiančios gauti didelį pelną per trumpalaikį laikotarpį, gali prarasti galimybę padidinti įmonės vertę ateityje. Todėl kiekviena įmonė turėtų daugiau dėmesio skirti ne trumpalaikiams sprendimams, o labiau susitelkti į ilgalaikius tikslus - didinti turtą ir savininkų kapitalą.

Veiklos efektyvumas yra neatsiejamas nuo įmonės pelningumo. Pagrindinis įmonės tikslas yra pelnas, todėl didinti veiklos efektyvumą taip pat labai svarbu, siekiant pagrindinio įmonės tikslo. Įmonės veiklos efektyvumas ir jo didinimas yra ilgalaikio įmonės gyvavimo pagrindas (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011).

Tiriant finansinę įmonės būklę ir veiklos rezultatus svarbu nustatyti, ar įmonė veikia efektyviai, t.y. ar optimaliai naudojamas turtas. Įmonės veiklos efektyvumas suprantamas kaip racionalus lėšų cirkuliavimas gamybos procese, kuris užtikrina greitą gamybos proceso ciklą. Jo metu ne tik sukuriamas pelnas, bet ir pinigų srautas, reikalingas gamybos proceso tęstinumui palaikyti (Mackevičius, Poškaitė, Villis, 2011).

Veiklos efektyvumo rodiklių, vienokiu ar kitokiu laipsniu apibūdinančių veiklos procese patirtų sąnaudų ir turimų išteklių santykį, yra daug. Tikslinga juos suskirstyti į : sąnaudų lygio bei turto apyvartumo rodiklius.

1) Išlaidų lygio rodikliai. Jie atskleidžia įmonės sugebėjimą taupiai naudoti išteklius. Sąnaudas galima skirstyti pagal įvairius požymius ir pagal tai apskaičiuoti įvairius rodiklius. Jie apskaičiuojami pagal pelno ir nuostolių ataskaitos duomenis, nes joje susikaupia informacija apie įvairių veiklos sričių išlaidas. Prie išlaidų lygio rodiklių pirmiausia priskiriami šie:

- Pagrindinės veiklos išlaidų lygio rodikliai;

- Parduotų prekių savikainos vienam pardavimui litui (eurui) rodikliai;
- Administracinių išlaidų lygio rodikliai;
- Veiklos sąnaudų vienam pardavimui litui (eurui) rodikliai.

Mackevičius (2003) teigia, kad išlaidas galima apibūdinti kaip įmonės veiklos efektyvumo matą. Išlaidų duomenys naudojami įmonės ir jos padalinių veiklos rezultatams išaiškinti, organizacinių techninių priemonių, plėtojant ir tobulinant gamybą, ekonominiam efektyvumui nustatyti, taip pat planuojant ir analizuojant įmonės ūkinę veiklą. Išlaidų mažinimas visada buvo, yra ir bus svarbi ekonominė problema. Išlaidos yra vienas iš svarbiausių rodiklių, kuris vertinamas priimant valdymo sprendimus.

Pasak Mackevičiaus ir Poškaitės (1998), išlaidų klasifikavimas turi labai svarbią reikšmę atliekant išlaidų analizę. Tinkamas išlaidų klasifikavimas padeda greičiau ir objektyviau surinkti informaciją apie išlaidas įvairiais aspektais ir įvairiuose valdymo lygiuose. Tik gerai parengta išlaidų klasifikavimo sistema padeda įmonės vadovams priimti teisingus valdymo sprendimus ir siekti numatytų tikslų.

Mackevičius (2003) teigia, kad manoma, jog nėra universalios išlaidų klasifikavimo sistemos, nes kiekviena įmonė turi skirtingus savo veiklos tikslus. Todėl kiekvienu atveju išlaidas reikia skirstyti pagal tai, kokie yra keliami tikslai. Priklausomai nuo įmonės keliamų tikslų, susidariusios situacijos ir veiklos strategijos turi būti parenkami požymiai, pagal kuriuos tikslinga išlaidas klasifikuoti. Dažniausiai išlaidos klasifikuojamos šiais tikslais:

- Valdymo sprendimams priimti. Tik gerai parengta išlaidų klasifikavimo sistema padeda įmonių vadovams priimti teisingus valdymo sprendimus ir siekti numatytų tikslų.
- Įmonių veiklos analizei atlikti. Išlaidų klasifikavimas padeda geriau įvertinti tam tikras išlaidas, pagrįsti jų susidarymą, numatyti jų mažinimo rezervus. Netinkamas išlaidų klasifikavimas gali turėti įtakos ir galutiniam finansiniam rezultatui.
- Produkcijos savikainai kalkuluoti. Gerai parengta išlaidų klasifikacija padeda tiksliau apskaičiuoti ne tik produkcijos vieneto, bet ir jos sudedamųjų dalių – detalių, mazgų ir pan. savikainą. Kai nėra tinkamos išlaidų klasifikacijos, nuolat susiduriama su problema, kurias išlaidas įskaityti ir kurių neįskaityti į tam tikros produkcijos ar kitų kalkuliavimo objektų savikainą.
- Kontrolei, reguliavimui ir prognozavimui. Tinkamas išlaidų klasifikavimas padeda įmonių vadybininkams kontroliuoti visų rūšių išlaidas visuose įmonės padaliniuose, stebėti, kaip jos susidaro, ieškoti būdų ir galimybių joms mažinti. Remiantis nustatytais išlaidų klasifikavimo požymiais, lengva prognozuoti tam tikrų išlaidų didėjimo ar mažėjimo tendencijas ateityje.

Išlaidos skirstomos pagal jų elgesį arba priklausomybę nuo veiklos apimties, t. y. į kintamas ir pastovias. Ši klasifikacija labai svarbi nustatant išlaidų, veiklos apimties ir pelno santykį. Vis daugiau dėmesio pradėta skirti pastovioms išlaidoms. Todėl skiriamos trys jų grupės: 1) ilgalaikės išlaidos (pvz., pastatų amortizacija); 2) einamosios išlaidos, būtinos įmonių veiklai (pvz., mokesčiai, draudimas); 3) užprogramuotos išlaidos, kurios tiesiogiai nesusijusios su įmonės ūkine gamybine veikla, jas valdo vadovai (pvz., reklamos, tyrimų ir plėtotės išlaidos). Be to, išlaidos klasifikuojamos pagal gamybos valdymo funkcijas. Pagal šį požymį išlaidos skirstomos į: 1) gamybos išlaidas, kurias tiesiogiai nulemia gamybos procesas; 2) realizavimo išlaidas; 3) administracines išlaidas, susijusias su įmonės valdymo personalo išlaikymu (Mackevičius, Poškaitė, 1998).

Skaičiuoti išlaidas yra svarbu, bet kurios nuosavybės formos įmonėms. Ypač svarbu mokėti skaičiuoti išlaidas nustatant kainas, vertinant jų dydžio pagrįstumą, sudarant verslo subjektų mokesčių deklaracijas, pelno, pinigų srautų planus bei ataskaitas (Žvinklys, Vabalas, 2006).

Mackevičius (2005) mano, kad išlaidų analizė turi būti atliekama nuosekliai. Kiekvienos įmonės išlaidas siūlo analizuoti tokiu nuoseklumu:

- visų išlaidų apimties analizė;
- išlaidų analizė pagal padalinius ar atsakomybės cechus;
- išlaidų analizė pagal veiklos sritis;
- išlaidų ir pajamų lyginimo analizė;
- konkrečių išlaidų straipsnių analizė.

Išlaidos gali būti klasifikuojamos pagal įvairius požymius. Dažniausiai tai priklauso nuo informacijos, kurios reikia vadovams tam tikriems sprendimams priimti ar tikslams pasiekti (Mackevičius, Poškaitė, 1998).

Mackevičius (2003) sutinka su nuostata, kad pagrindinis išlaidų klasifikavimo principas turi būti elastingumas. Elastingumas – tai priklausomybė tarp išlaidų dydžio ir daugelio veiksnių, turinčių įtakos išlaidoms. Išlaidų klasifikavimas kiekvienoje įmonėje, priklausomai nuo jos veiklos ypatybių, turėtų būti individualus, t. y. padėtų pasiekti ne tik įmonės, bet ir jos padalinių tikslus. Išlaidų apskaitos ignoravimas gali turėti skaudžių padarinių kiekvienai įmonei. Įmonių vadovai turi žinoti savo produkcijos savikainą, žinoti, kokias išlaidas, kokiais būdais ir priemonėmis galima sumažinti, nepakenkiant kokybei. Nežinant produkto pagaminimo išlaidų, sunku orientuotis konkurencingoje rinkoje ir priimti teisingus sprendimus.

Pagrindinės veiklos išlaidų lygio rodiklis parodo įmonės veiklos efektyvumą naudojant turimus išteklius (Gronskas, 2008).

Parduotų prekių savikaina vienam pardavimų litui. Šis rodiklis pateikia informacijos apie ūkininkavimo efektyvumą, valdymo tarnybų poveikį išlaidoms, sugebėjimą kontroliuoti išlaidų

formavimasi. Parduotų prekių savikaina vienam pardavimui litui (eurui) yra savotiškas taupymo mastas, nes kuo žemesnis jos lygis, tuo daugiau įmonė gauna pelno parduodama produkciją (Gronskas, 2008).

Administracinių išlaidų lygio rodiklis parodo kokia administracinių išlaidų dalis naudojama prekių realizacijos procese. Šios išlaidos analizuojamos pagal atskirus jų straipsnius. Tokia analizė paaiškina jų formavimasi, racionalumą, būtinumą. Manoma, kad administracinės išlaidos neturėtų sudaryti daugiau kaip 10-15 procentų pardavimo vertės (Mackevičius, Poškaitė, 1998). Tačiau jeigu pelno ir nuostolių ataskaitoje į atskirą straipsnį neišskirtos administracinės išlaidos, tada yra skaičiuojamas kitas rodiklis. (Gronskas, 2008).

Veiklos sąnaudos vienam pardavimui litui rodiklis rodo ne vien tik administracinių, bet ir pardavimo sąnaudų bei bendrųjų sąnaudų vienam pardavimui litui, lygį. Taigi, nustatyta, kad dažniausiai įmonės veiklai apibūdinti naudojamos keturios santykinių rodiklių grupės: įmonės pelningumo rodikliai, įmonės mokumo rodikliai, įmonės finansinio stabilumo rodikliai ir įmonės ūkinės veiklos efektyvumo rodikliai. Toliau naudinga yra aptarti ir pagrindinius veiklos finansinių rodiklių prognozavimo būdus.

2) Turto apyvartumo rodikliai. Jie skirstomi į dvi grupes: trumpalaikio turto bei ilgalaikio turto. Trumpalaikio turto apyvartumą apibendrinantis rodiklis yra trumpalaikio turto apyvartumo koeficientas.

Trumpalaikio turto apyvartumas atspindi trumpalaikio turto naudojimo efektyvumą uždirbant pajamas iš pardavimo, t.y. kiek pajamų tenka kiekvienam trumpalaikio turto litui. Iš šio koeficiento galima spręsti apie trumpalaikio turto cirkuliacijos intensyvumą. Turto apyvartumas daro didelę įtaką įmonės finansinei būklei. Šis rodiklis gali būti skaičiuojamas kartais ir dienomis. Turto apyvartumas kartais parodo kiek kartų per metus ar kitą analizuojamą laikotarpį turtas perėjo visus apytakos etapus. Turto apyvartumas dienomis parodo kiek dienų turtas išbūna atitinkamame lėšų apytakos etape.

Atsargų apyvartumas. Labai svarbu nuolat analizuoti atsargų apyvartumo rodiklį, nes didelėms atsargoms sukaupti įmonei reikia daug pinigų, kita vertus, per mažos atsargos gali sutrikdyti normalų veiklos ciklą. Skaičiuojant atsargų apyvartumą, vietoj pardavimo pajamų tikslingiau vartoti pardavimo savikainos rodiklį. Atsargų apyvartumas parodo, kiek kartų per metus buvo atnaujintos atsargos ir kiek buvo padaryta apyvartų (Juozaitienė, 2007).

Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas. Šis rodiklis parodo įmonės mokėjimų politiką vartotojo atžvilgiu. Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas kartais parodo, kiek kartų per metus įmonė surenka savo lėšas atsiskaitymų procese, šis rodiklis apskaičiuotas dienomis – per kiek dienų klientai padengia debitorinį įsiskolinimą. Laisvosios rinkos šalyse neišieškoto įsiskolinimo ribos yra 1-2

mėnesiai. Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas kartais turėtų būti kuo didesnis (Rutkauskas, Damašienė, 2002)

Debitorinio įsiskolinimo (gautinų sumų) apyvartumo rodiklis (kuo didesnis, tuo geriau) naudingas tuo, kad parodo ūkio subjekto gebėjimą protingai pasirinkti prekybos partnerius, nes jei įmonė daug prekių bei paslaugų parduos skolon, jai gali pritrūkti apyvartinių lėšų, kas sukeltų veiklos sutrikimų (Anciūtė, Misiūnas, 2006).

Kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas. Kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas parodo, kaip greitai ar per kokį laiką įmonė atsiskaito su tiekėjais. Mažėjantis apyvartumas rodo papildomo apyvartumo kapitalo finansinį poreikį (Rutkauskas, Damašienė, 2002).

Ilgalaikio turto apyvartumas. Prie ilgalaikio turto apyvartumo rodiklių priskiriamas viso turto apyvartumo rodiklis.

Viso turto apyvartumas. Viso turto apyvartumas dažniausiai skaičiuojamas kartais, rečiau – dienomis ar mėnesiais. Šis koeficientas parodo, kaip efektyviai įmonė panaudoja turimą turtą pardavimo procesui garantuoti, t.y. kiek vienas turto litas sukuria pardavimo pajamų (Mackevičius, 2007). Manoma, kad geras turto apyvartumo rodiklis yra lygus 1,6-1,8.

Ilgalaikio turto apyvartumas. Turto apyvartumo analizė baigiama ilgalaikio turto apyvartumo apskaičiavimu ir vertinimu. Mažą apyvartumą gali lemti turimi seni, neveikiantys įrenginiai, ir nauji, didelės balansinės vertės įrenginiai. Pardavimo pajamų ir ilgalaikio turto vertės įtaką ilgalaikio turto apyvartumo pasikeitimui galima apskaičiuoti taikant grandininių kitimų būdą (Mackevičius, 2007).

Ilgalaikio turto apyvartumo rodiklio kitimą lemia tiek pardavimų, tiek ilgalaikio turto vertė. Manoma, kad mažiausias rodiklio kitimas labiau siejamas su pardavimų apimtys kitimu, o didesnis rodiklio pasikeitimas dažniausiai priklauso nuo ilgalaikio turto vertės pasikeitimo. Analizuojant ilgalaikio turto apyvartumo kitimą, tikslinga iširti veiksnius, nulėmusius jo pagreitėjimą ar lėtėjimą. Ilgalaikio turto apyvartumas gali būti detalizuojamas pagal šio turto elementus. Tikslinga apskaičiuoti pastatų, statinių, įrengimų, transporto priemonių ir kitų ilgalaikio turto elementų apyvartumą.

1.5.2 Įmonių bankroto tikimybės metodų apžvalga

Įmonės bankrotai tampa nuolatinio pasaulinės finansinės krizės reiškiniu, sukeliančiu daug neigiamų pasekmių ne tik pačiai įmonei, bet ir valstybei, dideliam skaičiui visuomenės narių: bankrutuojanti įmonė paprastai neatsiskaito su kreditoriais, įmonės darbuotojai lieka be darbo, šiam procesui dažnai reikia ir mokesčių mokėtojų lėšų. Siekdami užtikrinti sėkmingą įmonių veiklą, jų

vadovai turi mokėti įvertinti savo verslo riziką ir priimti veiksmingus sprendimus grėsmėms išvengti arba joms įveikti. Finansinių duomenų naudojimas yra paprasčiausias būdas įmonės veiklos tęstinumui įvertinti. Turint patikimą finansinių ataskaitų informaciją, galima atlikti įmonės veiklos analizę, įvertinti finansinę jos būklę, veiklos rezultatus, pinigų srautus, numatyti ateities perspektyvas. Įmonės bankroto užuomazgas ir jo grėsmę galima pastebėti nagrinėjant finansinių ataskaitų straipsnių pokyčius, skaičiuojant ir lyginant santykinius finansinius rodiklius, analizuojant jų dinamiką, taikant bankroto prognozavimo modelius.

Įmonių bankrotas – tai nemokios įmonės būseną, kai įmonei teisme yra iškelta bankroto byla arba kreditoriai įmonėje vykdo bankroto procedūras ne teismo tvarka. (J. Žvinklys, E. Vabalas, 2006). R. Simaitis (2009) teigia, kad įmonių bankrotą gali sukelti ir išorinės, ir vidinės priežastys. Iš išorinių priežasčių paminėtinos tokios priežastys kaip rinkos praradimas, suaktyvėjusi konkurencija, rinkų krizės, svarbūs finansinių ir mokesčių sistemų pokyčiai, didelė infliacija ar valiutų kursų svyravimai, energetikos išteklių ir darbo jėgos kainų augimas ir kt. Vidinės priežastys: netinkama vadyba, darbuotojų neprofesionalumas, pasenusių technologijų naudojimas, įmonių vadovų ar akcininkų (savininkų) nesąžiningumas ir t. t. Dažniausiai įmonės neatlaiko konkurencijos, pritrūksta apyvartinių lėšų, be to įmonės bankrutuoja dėl per daug smulkmeniškų įstatymų, ribojančių įmonių veiklą.

Įvairūs autoriai bankrotams prognozuoti siūlė skaičiuoti įvairius rodiklius ir pagal jų reikšmes nustatyti įmonės veiklos stabilumą ir tęstinumą. Vieni autoriai pirmenybę teikė mokumo rodikliams, kiti pardavimo pelningumo, dar kiti apyvartinio kapitalo ir kapitalo struktūros rodikliams. Tačiau atlikti tyrimai parodė, kad spręsti iš vieno ar dviejų rodiklių apie įmonės bankroto tikimybę yra neteisinga. Įmonių bankroto prognozavimas yra labai sudėtingas dalykas, nes reikia kuo objektyviau įvertinti įvairias įmonės veiklos operacijas ir ūkinius įvykius, atskleisti veiksnius, darančius didžiausią įtaką įmonės finansinei būklei ir veiklos rezultatams (Mackevičius, 2010).

Finansinių santykinų rodiklių taikymas yra vienas iš paprasčiausių ir tiksliausių būdų įmonių bankroto tikimybei apskaičiuoti. Naudojant integruotą bankroto prognozavimo metodiką pakanka apskaičiuoti ne daugiau kaip 10 rodiklių (žr.1.1 lentelę).

Narvilas V. ir Jurienė V. (2009) teigia, kad įmonės bankroto tikimybei nustatyti neužtenka apskaičiuoti kelių santykinų rodiklių. Neretai būna, kad vieni rodikliai būna pasiekę kritinę ribą, o kiti visiškai geri. Vis dėlto santykiniai rodikliai gali būti puikiai pritaikyti įmonės bankrotams prognozuoti, svarbiausius ir reikšmingiausius iš jų sujungus į bankroto prognozavimo modelius. Kiekvienas modelis turi savitą bankroto nustatymo būdą ir remiasi skirtingais koeficientais. Todėl svarbu iširti koks metodas į ką koncentruoja dėmesį, nes tai gali paaiškinti tolimesnių skaičiavimų rezultatus.

Svarbiausi finansiniai santykiniai rodikliai, rodantys įmonės bankroto tikimybę

Rodikliai	Rodiklio apskaičiavimo formulė	Bloga rodiklio reikšmė
Bendrasis trumpalaikio mokumo koeficientas	Trumpalaikis turtas Trumpalaikiai įsipareigojimai	Mažesnis negu 1,0
Greitojo trumpalaikio mokumo koeficientas	Trumpalaikis turtas- Atsargos	Mažesnis negu 0,5
Bendrasis skolos koeficientas	Trumpalaikiai ir ilgalaikiai įsipareigojimai/Turtas	Didesnis negu 1,0
Apyvartinio kapitalo manevringumo koeficientas	Atsargos/ Apyvartinis kapitalas	Kuo didesnis tuo blogiau
Grynasis pardavimo pelningumas	Grynasis pelnas/ Pardavimo pajamos	Neigiamas
Grynasis nuosavo kapitalo apyvartumas	Grynasis pelnas/ Nuosavas kapitalas	Neigiamas
Pardavimo savikainos lygis	Pardavimo savikaina/ Pardavimas	Didesnis negu 1,0
Administracinių išlaidų koeficientas	Administracinės išlaidos/ Pardavimo pajamos	Kuo mažesnis, tuo geriau
Atsargų apyvartumas	Pardavimo savikaina/ Atsargos	Kuo mažesnis, tuo blogiau
Finansinis svertas	Skolintas kapitalas/ Nuosavas kapitalas	Kuo didesnis nukrypimas nuo kapitalo struktūros pusiausvyros

Šaltinis: sudaryta darbo autorių, remiantis Mackevičius J. (2007)

Įmonių bankrotų prognozavimo modeliai. Įmonių bankrotui prognozuoti įvairūs autoriai pasiūlė skirtingus modelius. Apie tinkamų ir patikimų bankroto prognozavimo modelių poreikį byloja straipsnių ir diskusijų, finansinėje ir vadybos mokslo literatūroje, gausa. Dažniausiai literatūroje aptinkamus ir aprašomus apibendrintus modelius, galima suskirstyti į dvi pagrindines grupes:

- klasikinius statistinius: Altman, Springate, Taffler ir Tisshaw, Zavgren, Chesse
- dirbtinio intelekto : Frydman, Alyuda forecaster (Mackevičius J., Silvanavičiūtė S.,2006).

Įmonių bankrotui prognozuoti įvairūs autoriai pasiūlė skirtingus modelius. 1.2 lentelėje pateikiami dažniausiai praktikoje išbandomi ir įvairių mokslininkų nagrinėjami bei vertinami bankroto prognozavimo modeliai.

1.2 lentelė

Dažniausiai praktikoje naudojami bankroto prognozavimo modeliai

Autorius	Modelis	Modelio elementai
Altman (1968)	$Z = 1,2 X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 0,99X_5$ Jei Z mažesnis negu 1,80, bankroto tikimybė labai didelė	X_1 = apyvartinis kapitalas / turtas X_2 = nepaskirstytas pelnas / turtas X_3 = pelnas neatskaičius palūkanų ir mokesčių / turtas X_4 = kapitalo rinkos vertė / įsipareigojimai X_5 = pardavimo pajamos / turtas
Taffler ir Tisshaw (1977)	$Z = 0,53K_1 + 0,13K_2 + 0,18K_3 + 0,16K_4$ Jei Z mažesnis negu 0,2, bankroto tikimybė didelė	K_1 = pelnas neatskaičius mokesčių / trumpalaikiai įsipareigojimai K_2 = trumpalaikis turtas / įsipareigojimai K_3 = trumpalaikiai įsipareigojimai / turtas K_4 = (greitai realizuojamas turtas – trumpalaikiai įsipareigojimai) / veiklos sąnaudos
Springate (1978)	$Z = 1,03A + 3,07B + 0,66C + 0,4D$ Jei Z mažesnė negu 0,862, bankroto tikimybė tikėtina	A = apyvartinis kapitalas / turtas B = pelnas neatskaičius palūkanų ir mokesčių / turtas C = pelnas neatskaičius mokesčių / trumpalaikiai įsipareigojimai D = pardavimo pajamos / turtas
Chesser (1974)	$Z = -2,0434 - 5,42X_1 + 0,0053X_2 - 6,6507X_3 + 4,4009X_4 - 0,0791X_5 - 0,1021X_6$	X_1 = pinigai / turtas X_2 = pardavimo pajamos / pinigai X_3 = pelnas neatskaičius palūkanų ir mokesčių / turtas X_4 = įsipareigojimai / turtas X_5 = ilgalaikis materialusis turtas / nuosavas kapitalas X_6 = apyvartinis kapitalas / pardavimo pajamos
Lis (1982)	$Z = 0,063K_1 + 0,092K_2 + 0,057K_3 + 0,001K_4$ Jei Z mažesnis negu 0,037 bankroto tikimybė didelė	K_1 = apyvartinis kapitalas / turtas K_2 = pelnas iš pardavimų / turtas K_3 = nepaskirstytas pelnas / turtas K_4 = nuosavas kapitalas / skolintas kapitalas

Šaltinis: sudaryta darbo autorių, remiantis Mackevičius (2007)

Lietuvių autoriai daugiausiai dėmesio skyrė Altmano modeliui, skirtam vertybinių popierių biržose registruotų įmonių bankrotui prognozuoti. Vieni autoriai (Tvaronavičienė, 2001; Stundžienė, Bogurskas, 2006) nustatė, kad Altmano modelis netinka Lietuvos įmonių bankrotui prognozuoti, kiti (Buškevičiūtė, Mačerinskienė, 1998; Mackevičius, Poškaitė, 1999; Mackevičius, Rakštelienė, 2005; Mackevičius, Silvanavičiūtė, 2006; Garškaitė, 2008) įrodė, kad šis modelis leidžia apytiksliai prognozuoti Lietuvos įmonių bankrotą ir beveik parodo realią įmonių padėtį. Jie teigia, kad Altmano modelį taikyti Lietuvos įmonių bankrotui prognozuoti yra tikslinga.

Didžiausią indėlį į bankroto prognozavimą įnešė E. Altman, modifikavęs jau kitų ekonomistų sukurtą Z modelį. Plačiau apie Altmano modelį kalba Šlekienė (1998), kuri išskiria tris finansinės būklės prognozavimo metodus, kurie geriausiai padėtų atlikti finansinę veiklos analizę. Tai būtų: kreditinio pajėgumo indeksavimo skaičiavimo, formalizuotų ir neformalizuotų kriterijų panaudojimo, mokumo prognozavimo. Mackevičius ir Rakštekienė (2005) atlikę šios srities žymiausių autorių lyginamąją analizę taip pat rekomenduoja naudoti E. Altman modelį. Gana tiksliai galima nustatyti bankroto tikimybę per vienerius metus – 90 proc., per dvejus – 70 proc., per trejus – 50 proc. tikslumu.

Siekdami atlikti įmonių bankroto tikimybės apskaičiavimą panaudosime E. Altman patobulintą, kitų ekonomistų sukurtą Z modelį. E. Altman pasiekė didžiausių laimėjimų įmonių bankroto prognozavimo srityje, jis atrado kreditinio įmonės pajėgumo indeksą. Šis indeksas buvo apskaičiuotas remiantis multiplikacine - diskriminantine analize ir leido atskirti bankrutuojančias įmones nuo nebankrutuojančių. E. Altman ištyrė 66 įmones: 33 bankrutuojančias ir 33 nebankrutuojančias ir pasiekė puikių rezultatų, kurių patikimumas siekė 95 proc. Jis numatė skirtingas bankroto tikimybės apskaičiavimo formules įvairių tipų įmonėms:

- gamybinėms įmonėms, registruotoms vertybinių popierių biržoje;
- įmonėms, kurių akcijos nekotiruojamos vertybinių popierių biržoje;
- paslaugų įmonėms.

Įmonėms, kurių akcijos kotiruojamos vertybinių popierių biržoje, bankroto tikimybė nustatoma pagal formulę $Z = 3,3K_1 + 0,999K_2 + 0,6K_3 + 1,4K_4 + 1,2K_5$. Jei gauta Z reikšmė didesnė nei 3, tai įmonės bankroto tikimybė labai maža, jei mažesnė nei 1,8 tai bankroto tikimybė labai didelė.

Įmonėms, kurių akcijos nekotiruojamos vertybinių popierių biržoje, bankroto tikimybė nustatoma pagal formulę $Z = 3,107K_1 + 0,995K_2 + 0,42K_3 + 0,847K_4 + 0,717K_5$. Jei gauta Z reikšmė didesnė nei 2,91, tai įmonės bankroto tikimybė labai maža, jei ji svyruoja nuo 2,81 iki 2,9, tai įmonės bankroto tikimybė galima, jei patenka į 1,23-2,8 intervalą, tai bankroto tikimybė didelė, jei mažesnis nei 1,22 tai bankroto tikimybė labai didelė.

Pagal E.I.Altman – jeigu likę vieneri metai iki analizuojamosios įmonės ekonominio nuosmukio, tai naudojant jo siūlomą metodiką nustatyti bankroto galimybę įmanoma 95, prieš dvejus metus- 70, prieš trejus – 50 procentu tikslumu(Šidlauskas, 2005).

Įmonių bankrotai – viena didžiausių problemų dabartinėmis ekonomikos nuosmukio sąlygomis. Jie sukelia daug neigiamų padarinių ne tik pačiai įmonei ir jos darbuotojams, bet ir kitoms įmonėms bei institucijomis, valstybei ir visuomenei. Todėl vadovai nuolat turi ieškoti būdų ir priemonių įmonių bankrotams išvengti ir jų sėkmingos veiklos tęstinumui garantuoti. Informaciją, bankroto prognozės pagrindui, sudaro finansiniai įmonės duomenys. Praktika parodė, kad įmonės bankroto tikimybei nustatyti neužtenka apskaičiuoti kelių santykinų rodiklių. Neretai būna, kad vieni rodikliai būna pasiekę kritinę ribą, o kiti visiškai geri. Todėl tokie modeliai, kaip įmonės bankroto tikimybės įvertinimas, yra labai svarbūs bankroto diagnozavimo procese.

Siekiant išvengti įmonių bankrotų ir jų sukeltų pasekmių, reikia nustatyti, įvertinti ir spręsti įmonėse iškilusias finansines problemas gerokai anksčiau, nei paaiškėja, kad įmonės yra nemokios ir joms reikia kelti bankroto bylą. Todėl svarbu, kad kiekviena įmonė turėtų savo veiklos stabilumo ir tęstinumo vertinimo metodiką, kuri padėtų ne tik iš anksto nustatyti bankroto tikimybę, kitus įmonei gresiančius pavojus ir įvairių rūšių riziką, bet ir imtis strateginių veiksmų įmonės veiklai gerinti.

1.5.3 Įmonių veiklos efektyvumo vertinimo rodiklių sistemos aprašyti metodai

Mackevičius (2007) teigia, kad įmonių veiklos analizės objektas yra jų veikla ir rezervai. Daugelio įmonių veikla yra labai sudėtinga. Išskirtinos šios svarbiausios įmonės veiklos sritys: pagrindinė (gamybinė, komercinė) finansinė ir investicinė. Įmonių veiklos analizė nagrinėja visas veiklos sritis, jose vykstančias ūkines operacijas ir procesus, nustato juose slypinčius rezervus.

Įmonių veiklos analizė – tai įvairios ekonominės informacijos apie įmonės veiklą rinkimas, visapusiš ir objektyvus jos tyrimas ir vertinimas siekiant padėti įmonės vadovybei pasiekti numatytus tikslus (Mackevičius, 2008). Tokia analizė yra labai svarbi vertinant įmonės ir jos padalinių veiklą, priimant optimalius valdymo sprendimus, nes (Mackevičius, 2007):

- įmonių veiklos analizė nėra eilinis reiškinių nagrinėjimas, o objektyvus, nuoseklus ir visapusiš tyrimas;
- analizuojamos visos konkrečios įmonės veiklos sritys ir visų jos padalinių veikla;
- analizė yra atliekama kryptingai ir tikslingai, pavyzdžiui, didinti gamybos efektyvumą, mažinti produkcijos savikainą, didinti pelningumą ir kt.

Vykdamą veiklą rinkos ekonomikos sąlygomis įmonių veiklos analizė yra atliekama ne tik tam, kad būtų atskleidžiama įmonės padėtis nagrinėjimu laikotarpiu, bet ir siekiant nustatyti tiksliai ją įtakojusias priežastis ir veiksniai, bei numatyti konkrečias priemones neigiamiems veiksniams pašalinti. Būtent dėl to atliekama veiklos analizė privalo būti kompleksinė (apimanti visas įmonės grandis ir visus jos veiklos rodiklius), sisteminga (atliekama reguliariai ir laiku), operatyvi (leidžianti panaudoti analizės metu gautus duomenis įmonės veiklai gerinti) (Mackevičius, 2007).

Nors įmonių veiklos analizė nėra vienintelė priemonė naudojama įmonių veiklos vertinimui, tačiau ji yra būtina, kaip viena iš sąlygų, be kurios nėra įmanomas įmonių veiklos tyrimas. Atliekant įmonių veiklos analizę nėra pakankama konstatuoti ar įmonės tikslai buvo pasiekti ar ne, bet yra būtina išsiaiškinti įmonės vidinius resursus ir rinkos teikiamas galimybes ūkinei veiklai gerinti.

Daugelis įmonių vadovų klysta manydami, jog įmonių veiklos analizė turi būti atliekama tik tuomet, kai įmonė susiduria su tikslų įgyvendinimo sunkumais, o įmonei įvykdžius planines užduotis, tokios analizės atsisako. Toks požiūris yra klaidingas, nes planinių užduočių įvykdymas ar viršijimas dar nerodo, kad įmonė pilnai išnaudoja visas tolimesnes veiklos gerinimo galimybes.

Tokios analizės atliekamos, siekiant nustatyti įmonės silpnąsias sritis ir veiklos trūkumus, bei įvertinti jų įtaką įmonės planų ir tikslų įgyvendinimui, esant galimybei numatyti priemones šiems trūkumams pašalinti.

Įmonės siekdamos išsilaikyti konkurencingoje rinkoje ir užtikrinti tolimesnę vykdomos veiklos tęstinumą, privalo nuolatos (reguliariai ir sistemingai) analizuoti savo veiklos rezultatus, taikydamos aktualius ir pagrįstus veiklos analizės metodus, nes tik teisingas esamos būklės įvertinimas padeda objektyviai numatyti veiklos plėtros būdus ir galimybes – kaip vieną iš esminių kiekvienos įmonės išlikimo ir plėtros sąlygų.

Vertinant veiklos analizės tikslus bei uždavinius, šiems tikslams pasiekti yra pastebimas klaidingas įmonės veiklos analizės interpretavimas. Daugelis ekonomistų tapatina finansinės būklės ir veiklos rezultatų sąvokas, iš esmės neskirdami veiklos rezultatų bei pelno ir nuostolio terminų (Urbanskienė, 1998). Tai klaidinga nuostata, nes įmonių veiklos analizė apima praeities, dabarties ir ateities finansinės būklės ir įmonės veiklos rezultatų tyrimą ir vertinimą (Mackevičius, 2007). Toks analizės mastas kelia konkrečius uždavinius, akcentuodamas įmonės stipriąsias veiklos puses ir galimybes jas efektyviau realizuoti didinant įmonės pelningumą.

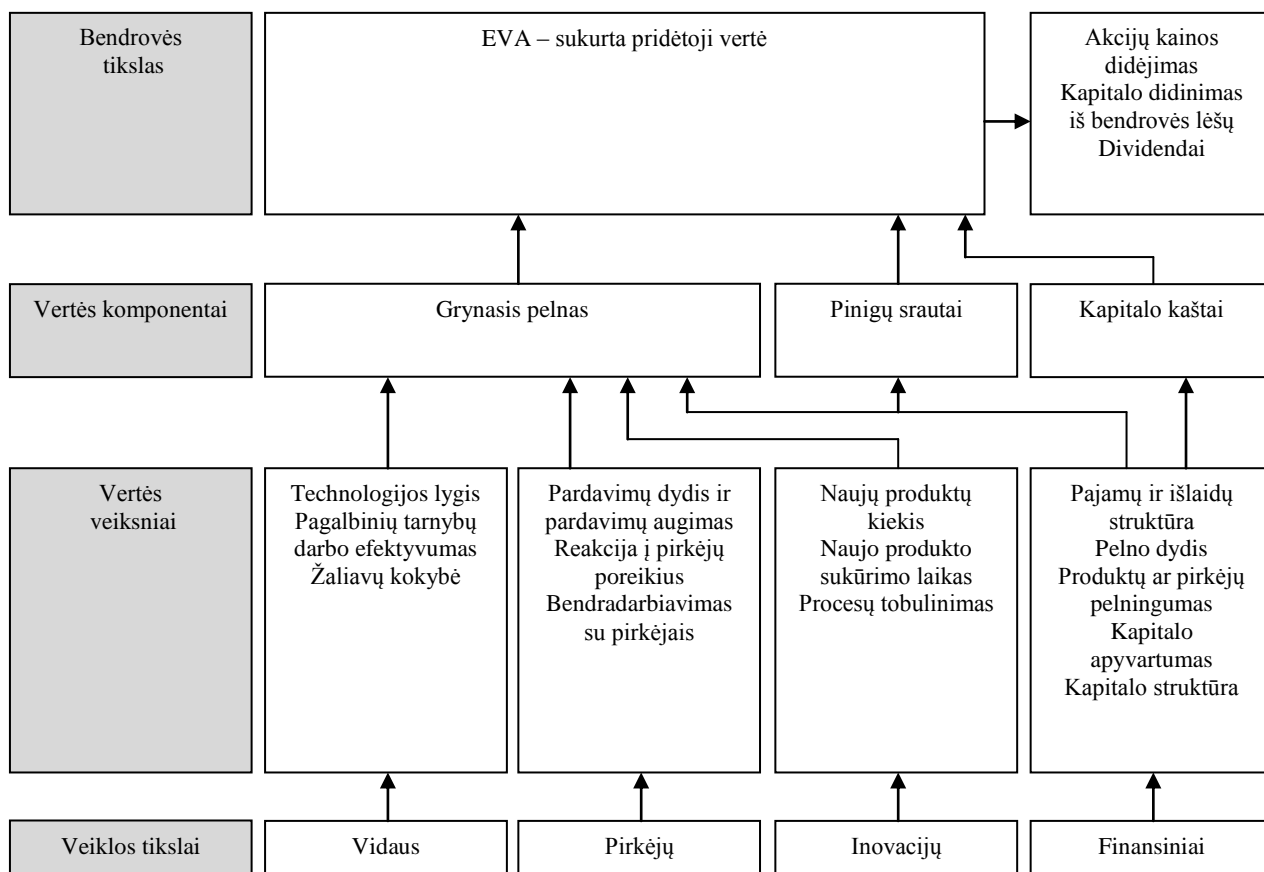
Kitas, svarbus uždavinys – nustatyti, kokie įmonės veiklos rodikliai yra geri ir priimtini ir kuriuos rodiklius yra būtina pagerinti, didinant įmonės pelningumą (Kvedaraitė, 1995).

Rinkos ekonomikos sąlygomis yra keliami iš esmės skirtingi uždaviniai, reikalaujantys visai kitų kriterijų vertinimo. Todėl atliekant įmonės veiklos analizę yra labai svarbi vertinimo metodika, kuri turi būti orientuota į rinkos ekonomiką, atsižvelgiant į konkrečių įmonių veiklos specializaciją ir nustatytus tikslus, bei pasirinktas priemones jiems realizuoti (Urbanskienė, 1998).

Įmonių veiklos ekonominis vertinimas, remiantis EVA modeliu

EVA arba ekonominis veiklos pelnas nuo paprastojo Lietuvos apskaitos standartais (LAS) reglamentuojamo grynojo pelno sąvokos skiriasi tuo, kad apskaičiuojant šį rodiklį yra skaičiuojamos ne tik faktiškai patiriamos išlaidos, bet taip pat nuosavo ir skolinto kapitalo kaštai.

Bennet-Stewart (1994), EVA kūrėjas, ekonominę pridėtinę vertę apibrėžia taip: ekonominiu požiūriu vertė (EVA) sukuriama tuomet, kai įmonė gauna pajamas, didesnes nei ekonominiai kaštai šioms pajamoms uždirbti. Ekonominiai kaštai apima ne tik sąnaudas, atspindėtas pelno nuostolių ataskaitoje, bet ir kapitalo kaštus. Vadinasi, vertė įmonėje sukuriama tik tada, kai pajamos viršija visus kaštus, įskaitant ir kapitalo. Kapitalo tiekėjai, negaunantys pakankamos ekonominės pridėtinės vertės, kompensuojančios riziką ir pinigų laiko vertę, atsiims savo kapitalą ieškodami didesnio pelningumo investicijų.

1.8 pav. Įmonės tikslai ir vertei įtaką darantys veiksniai

Šaltinis: Boguslauskas V., Jagelavičius G. (2002). Įmonės veiklos finansinis vertinimas: monografija.

Kaunas: technologija.

Įmonė, negaunanti ekonominės pridėtinės vertės, sunkiai pritraukia papildomo kapitalo savo veiklos plėtrai finansuoti, kadangi jos nuosavo kapitalo kaina (akcijos kaina) turės tendenciją mažėti, vadinasi ji mokės didesnes palūkanas už svetimą skolintą kapitalą. (Cibulskienė D., 2007). Aukščiau minėto autoriaus sukurta EVA teorija teigia, kad tik ji viena įvertina visus kompanijos patiriamus kaštus ir tik jų teorija vienu rodikliu gali įvertinti įmonės veiklą.

EVA parodo ankstesnių sprendimų įtaką rezultatams, kas taip pat atsispindi įmonės akcijų kainoje ir rinkos vertės pokyčiuose. EVA yra universalus rodiklis, todėl mažoms įmonėms, taip pat kaip ir didelėms, parodo, kada ir kokius sprendimus reikia priimti - esant neigiamai EVA reikšmei, būtina imtis įmonės restruktūrizacijos ar kaštų pertvarkymo (Chmieliauskienė, 2007).

Skaičiuojant EVA laikomasi ne buhalterinio, bet ekonominio požiūrio, todėl įvertinamos ne tik apskaitinės, bet ir numanomosios išlaidos (Christauskas Č., Kazlauskienė V., 2009).

EVA rodiklius apskaičiuosime pagal šią formulę:

$$EVA = EBIT - A \cdot WACC,$$

kur:

EBIT – veiklos pelnas prieš palūkanas ir mokesčius;

A – visas įmonės turtas laikotarpio pabaigoje;

WACC – vidutiniai svertiniai kapitalo kaštai.

EBIT rodiklis yra skaičiuojamas iš grynojo pelno atimant palūkanų sąnaudas ir pelno mokesťį. Tačiau, LAS neregamentuoja palūkanų sąnaudų išskirimo atskira pelno (nuostolių) ataskaitos eilute, todėl jas atskirti yra sunku neturint tikslių duomenų. Todėl, šiame darbe, kaip ir dažnai pasitaiko praktikoje EBIT priliginame veiklos pelno rezultatui.

WACC yra apskaičiuojami pagal formulę:

$$wacc_A = \frac{E_b}{A_b} \cdot r_e + \frac{D_b}{A_b} \cdot r_D \cdot (1 - T),$$

kur:

E_b – nuosavo kapitalo balansinė vertė;

A_b – visas įmonės turtas laikotarpio pabaigoje;

D_b – skolinto kapitalo balansinė vertė;

r_e – Vyriausybės vertybinių popierių (obligacijų) vidutinė metinė palūkanų norma;

r_D – skolinto kapitalo kaštai, kurie dažnai yra prilyginami vidutinei metinei ilgalaikių paskolų palūkanų normai.

T – pelno mokesťis.

Įmonė, kurios EVA rodiklis yra teigiamas, sukuria ekonominę pridėtinę vertę, o neigiama rodiklio reikšmė rodo, kad įmonė nesukuria vertės. Neigiamas EVA rezultatas iš tikrųjų dar nerodo, kad būtina naikinti tam tikrą įmonės veiklą. Tai tik parodo, kad kapitalas buvo neteisingai paskirstytas, arba kad pirminiai lūkesčiai nebuvo patenkinti. Ir tai gali būti visai ne blogos strategijos ar blogo valdymo pasekmė. Tą galėjo nulemti ir nuo įmonės nepriklausančios aplinkybės. Kitaip tariant, EVA parodo ankstesnių sprendimų įtaką rezultatams, kas taip pat atsispindi įmonės akcijų kainoje ir rinkos vertės pokyčiuose. EVA yra universalus rodiklis, todėl

mažoms įmonėms, taip pat kaip ir didelėms, parodo, kada ir kokius sprendimus reikia priimti – esant nuolat neigiamai EVA reikšmei, būtina imtis įmonės restruktūrizacijos ar kaštų pertvarkymo.

Kadangi EVA gali būti nesunkiai suvokiamas ne tik finansininkų, tačiau ir daugelio įmonės darbuotojų, todėl tai padeda išskaidyti bendrą įmonės tikslą į kiekvienam darbuotojui skirtas užduotis bei tinkamai paskirstyti tam būtinus išteklius. Smulkių įmonių vadovybė gali priimti labiau pagrįstus sprendimus, kadangi EVA dėka turi geresnį supratimą apie kapitalo ir jo naudojimo kainą. Siekiant, kad EVA duotų realią naudą smulkiai įmonei, būtina kad EVA būtų skaičiuojama ir stebima nuolatos, bei priimami atitinkami sprendimai. Smulkiajame versle EVA pokyčiai yra pagrindas priimant finansų ir verslo valdymo politikas (M. Chmieliauskaitė, 2006).

1.6 Tarpįmoninė analizė

Tarpįmoninė lyginamoji analizė padeda atskleisti rezervus ir nustatyti faktinių rodiklių nukrypimų nuo pirmaujančių tos ūkio šakos arba užsienio įmonių priežastis. Ji padeda nustatyti grupės įmonių nevienodo darbo efektyvumo priežastis ir veiksnius, nustatant optimaliausius techninius ir organizacinius sprendimus. Teisingai atlikus tarpįmoninę lyginamąją analizę galima atskleisti net ir pirmaujančių įmonių gamybos augimo ir tobulinimo rezervus (Mackevičius, 2005).

Tarpįmoninė lyginamoji analizė, kitaip negu vidaus įmonės analizė, leidžia atskleisti didesnius rezervus, kadangi čia analizuojami kelių įmonių rodikliai. Tarpįmoninė lyginamoji analizė padeda iširti ne tik pirmaujančių, bet ir atsiliekančių įmonių darbo teigiamas ir neigiamas puses. Atliekant šią analizę, ypač daug dėmesio turi būti skiriama pažangioms technologijoms, gamybos organizavimo ir valdymo metodams nustatyti, konkretiems veiksniams, padedantiems pasiekti aukštus techninius ir ekonominius rodiklius, atskleisti (Mackevičius, 2005).

Tarpįmonei lyginamajai analizei keliami tokie uždaviniai (Mackevičius, 2005):

- Lyginamųjų įmonių darbo rezultatų objektyvus įvertinimas. Vertinant darbo rezultatus, ypač daug dėmesio skiriama racionaliam materialinių, darbo ir finansinių išteklių naudojimui nustatyti.
- Veiksnių, turėjusių įtakos įmonių lyginamųjų rodiklių skirtumui, nustatymas. Šiuo atveju tiriami nevienodų darbo sąlygų skirtumai.
- Vidaus rezervų atskleidimas, išnagrinėjus giminingų šalies ir užsienio įmonių darbo patirtį ir jos atskleidimas įmonėje.
- Priemonių plano parengimas vidaus gamybos rezervams maksimaliai panaudoti ir šalies bei užsienio pažangiai patirčiai skleisti.

Tarpįmoninę lyginamąją analizę siūloma atlikti tokiu nuoseklumu (Баканов, Шеремет, 1997):

- lyginamųjų įmonių ir objektų parinkimas;
- lyginamųjų rodiklių ir palyginamumo masto nustatymas;
- duomenų apie lyginamus objektus rinkimas, apdorojimas ir jos pateikimas lyginama forma;
- analizuojamų rodiklių lyginimas ir vertinimas, rodiklių skirtumų, jų pasikeitimų ir veiksmų nustatymas;
- analizės rezultatų apibendrinimas, išvadų ir pasiūlymų lyginamų įmonių efektyvumui didinti parengimas, ekonominio efekto, įgyvendinus pasiūlymus, apskaičiavimas.

Pagrindinis metodologinis klausimas atliekant tarpįmoninę analizę yra nevienodų įmonių darbo palyginimo galimybių ir ribų nustatymas, ir ar tokie lyginimai gali suteikti vertingų rezultatų. Manoma, kad tarpįmoninę lyginamąją analizę galima atlikti tada, kai produkcija gaminama pagal vieną ir tą patį standartą arba technologiją, kad negalima lyginti dviejų ūkinių procesų ekonominio efektyvumo, jeigu vienas vyksta geromis gamybos organizavimo sąlygomis, o kitas – blogomis. Tačiau vienodų įmonių lyginimo galimybės pripažinimas labai apribotų šiuos lyginimus. Svarbu nustatyti sąlygas lyginti įmonėms, gaminančioms ne tik vienodą, bet ir skirtingą produkciją. Ši problema keliama jau seniai (Mackevičius, 2005).

Siūloma visą įmonių palyginamumo mastą skirstyti į tris grupes, o kiekvieną grupę – į keturis pogrupius (žr. 1.3 lentelę).

1.3 lentelė

Įmonių grupės	Įmonių pogrupiai
1. Įmonės, gaminančios vienodą produkciją	a) artimos pagal apimtį ir gamybos tipą b) nevienodos pagal apimtį, artimos pagal gamybos tipą c) nevienodos pagal gamybos tipą, artimos pagal apimtį d) nevienodos pagal gamybos tipą ir apimtį
2. Įmonės, gaminančios panašią produkciją	Tie patys pogrupiai
3. Įmonės, gaminančios nevienodą produkciją	Tie patys pogrupiai

Šaltinis: Mackevičius J. (2005). *Įmonių veiklos analizė: informacijos rinkimas, sisteminimas ir vertinimas. Monografija.* Vilnius: TVE.

Kaip matyti iš šios klasifikacijos, kartu su lyginamumo požymiu (gaminamos produkcijos vienaarūšiškumu) taikomi ir kiti požymiai (įmonės dydis ir gamybos tipas). Jeigu pirmoje ir antroje grupėse šie požymiai neturi lemiamos reikšmės, tai trečioje ir ketvirtoje grupėse jie lemia lyginamumo galimybes. Suprantama, kad lengviausia lyginti tas įmones, kurios gamina vienaarūšę produkciją ir yra artimos savo dydžiu bei gamybos tipu. Tačiau ir nevienodą produkciją tikslinga ir galima lyginti, ypač pritaikius rodiklių skaidymo, grandininį keitimą, koeficientų ir kitus veiklos analizės būdus, leidžiančius padaryti palyginamus skirtingus rodiklius (Mackevičius, 2005).

Rodiklius lyginti reikia labai apdairiai, nes ne visuomet lyginant galima atskleisti nukrypimus. V. Lakis (2003) nurodo, kad taip gali atsitikti, kai:

- Lyginami ne visiškai tokie pat duomenys (gali atsitikti taip, kad nuo to laiko, kai buvo patvirtinti rodikliai, įvyko reikšmingų pokyčių, dėl kurių pasikeitė padėtis arba atsirado naujų veiksmų, turėjusių įtakos rezultatams).
- Lyginama visuma neįvertinant atskirų faktų reikšmės ir įtakos šiai visumai (atskirai paimti kai kurie faktai gali rodyti kitą vaizdą negu visuma).
- Lyginami skirtingų arba prieštaringų reikšmių vidurkiai (vidurkiai ne visuomet parodo tikrą vaizdą, jie gali slėpti labai reikšmingus nukrypimus).
- Lyginama nepakankamai reprezentatyvi atskaitomybė (kai joje neatvaizduotas svarbiausių užduočių įvykdymas, kai iš jos nematyti neigiamų tendencijų arba pernelyg sureikšminti pasiekti rezultatai).

Kompleksinė analizė – tai suderinta rodiklių sistema, parodanti visus (arba daugelį) ūkinių procesų aspektus ir teikianti apibendrintas išvadas apie įmonės veiklos rezultatus, remiantis nustatytais kiekybiniais ir kokybiniais skirtumais, palyginti su lyginimo baze (planais, normatyvais, praėjusiais laikotarpiais, kitų įmonių laimėjimais, kitais galimais lyginimo variantais) (Баканов, Шеремет, 1997).

Funkcinė vertinė analizė vadinama įvairiai: kaip gamybos išlaidų mažinimo metodas, kaip veiksmingas ekonomiškiausių ūkininkavimo variantų ieškojimo metodas, kaip tikslinė išteklių valdymo sistema, kaip tam tikrų objektų sisteminio tyrimo būdas siekiant padidinti išteklių naudojimo efektyvumą ir kt. Teisingausia funkcinę vertinę analizę apibrėžti kaip tam tikro gaminio, arba gamybos proceso, arba valdymo, struktūros funkcijų sisteminio tyrimo metodą, siekiant mažinti išlaidas projektavimo, gamybos, pardavimo ar pramoninio ir buitinio vartojimo srityse ir išlaikant aukštą kokybę, naudingumą bei ilgą laiką (Баканов, Шеремет, 1997).

1.7 Įmonių ekonominės veiklos perspektyvų vertinimo metodai

Pasak Pajuodžio (2002), prekybos objekto vieta – tai geografinė vieta, kurioje, sujungus gamybos veiksmus (personalą, prekes, daiktines gamybos priemones ir kapitalą), vykdoma ūkinė veikla. Mažmeninės prekybos įmonės vietos parinkimas yra aktualus naujai kuriamoms įmonėms ir jau veikiančioms, kurios siekia išplėsti savo veiklą, išsiaiškinti neefektyvios veiklos priežastis ar dėl kitų priežasčių (vykdomos miesto rekonstrukcijos ir pan.) siekia įvertinti įmonės vietą (Rakickaitė, 2006).

Barry (2002) pateikia penkis mažmeninės prekybos įmonių išdėstymo erdvėje analizės lygius: piko-, mikro-, mezo-, makro-, mega-. Pikolygiu analizuojamas vidinis parduotuvės erdvės

paskirstymas. Mikrolygis atskleidžia mažmeninės prekybos įmonės konkrečios vietos ypatumus. Miesto ir jo rajono tyrimai apima mezolygį. Makrolygio tyrimai atliekami miesto, regiono teritorijoje. Mažmeninės prekybos įmonių vietos analizė megalygiu atliekama tarptautinėse rinkose.

Ne visą socialinį ir ekonominį poveikį galima visada kiekybiškai apskaičiuoti ir įvertinti. Todėl be veiklos rodiklių įvertinimo reikėtų atsižvelgti į nepinigines išlaidas ir naudą, ypač susijusias su (grynuoju) poveikiu užimtumui, aplinkos apsaugai, socialinei lygybei ir lygioms galimybėmis (Ekonominės naudos analizės atlikimo metodikos gairės).

Šie autoriai: Lukoševičius, Martinkus ir Piktys (2005) teigia, kad kiekviena įmonė turi turėti savo planavimo sistemą, kur mobilizuotų jos tikslų įgyvendinimą. Šis planas apima visas veiklos sritis, nuo kurių priklauso veiklos rezultatas.

Plėtra yra kiekvienos įmonės, siekiančios išlikti konkurencinga pasirinktoje verslo srityje, sąlyga. Autoriai Anandan, Baghai, Coley (1999) mano, kad viena iš veiksmingiausių sistemų, įgalinančių atskleisti svarbiausias įmonės plėtros galimybes, yra septynių laisvės lygių sistema. Pagal šią sistemą plėtros galimybes galima nustatyti pagal šiuos klausimus: kaip padidinti pardavimų apimtį, nedidinant asortimento, kaip išplėsti verslą, parduodant esamus produktus naujiems vartotojams, kaip plėstis didinant produktų ir paslaugų asortimentą, kaip padidinti pardavimų apimtį ir pagerinti pardavimo ir pirkėjų aptarnavimo sistemą, kaip ir kur geografiškai išplėsti rinką, kiek galima plėstis keičiant įmonės organizacinę struktūrą, kokios galimybės yra už šakos, kurioje dirbama, ribų.

Įmonės plėtra turi būti iš anksto gerai suplanuota, tinkamai valdoma. Planuojant plėtrą svarbu numatyti plėtros metu išskylančius pavojus, kuo objektyviau įvertinti veiksnius, darančius įtaką plėtrai. Tyrimai rodo, kad trys pagrindiniai veiksniai, turintys realią įtaką įmonės plėtrai, tai – rinkodara, valdymas ir finansiniai ištekliai. Jeigu nesilaikoma šių veiksnių suderinamumo, įmonės gali patekti į sudėtingas situacijas (Mackevičius, 2005).

Ekonominių veiklos rodiklių prognozavimo esmė ir pagrindiniai metodai

Prognozė, kaip viena iš informacijos išraiškų, šiuo metu užima dominuojantį vaidmenį įmonei realizuojant investicinius projektus, įvertinant ir koreguojant esamą veiklos strategiją, priimant kitus valdymo sprendimus. Praktika rodo, kad daugelis įmonių vadovų ir vadybininkų dažniausiai sprendžia įmonės problemas, kurių neretai būna daug ir įvairių. Tačiau norint sėkmingai valdyti ir nebijoti konkurencinės kovos, būtina vis dažniau žvelgti į ateitį, numatyti įvykius, galimą grėsmę ir riziką t.y. prognozuoti įmonės veiklą. Siekiant numatyti įmonės veiklos perspektyvas, nustatyti jų reiškinius ir veiksnius, reikia parengti tam tikras prognozes. Todėl neretai perspektyvinė analizė vadinama prognozinė analize.

Kiekviena įmonė turi planuoti savo ateitį, kadangi veiklos sėkmė priklauso ne tik nuo sugebėjimo analizuoti ir vertinti praėjusių laikotarpių duomenis, bet ir nuo jos gebėjimo

prognozuoti. Anot B. J. Das (2000), prognozių teikiama informacija reikšminga beveik kiekvienai įmonei, sudarant trumpalaikius ar ilgalaikius planus. Daugelis autorių pripažįsta, kad tik gerai atlikus įmonės finansinės veiklos analizę, galima sudaryti tikslus planus. Pagrindinis prognozavimo tikslas yra numatyti būsimus siekius ir įtakoti ateities įvykius, laiku nustatyti negatyvias veiklos pasekmes.

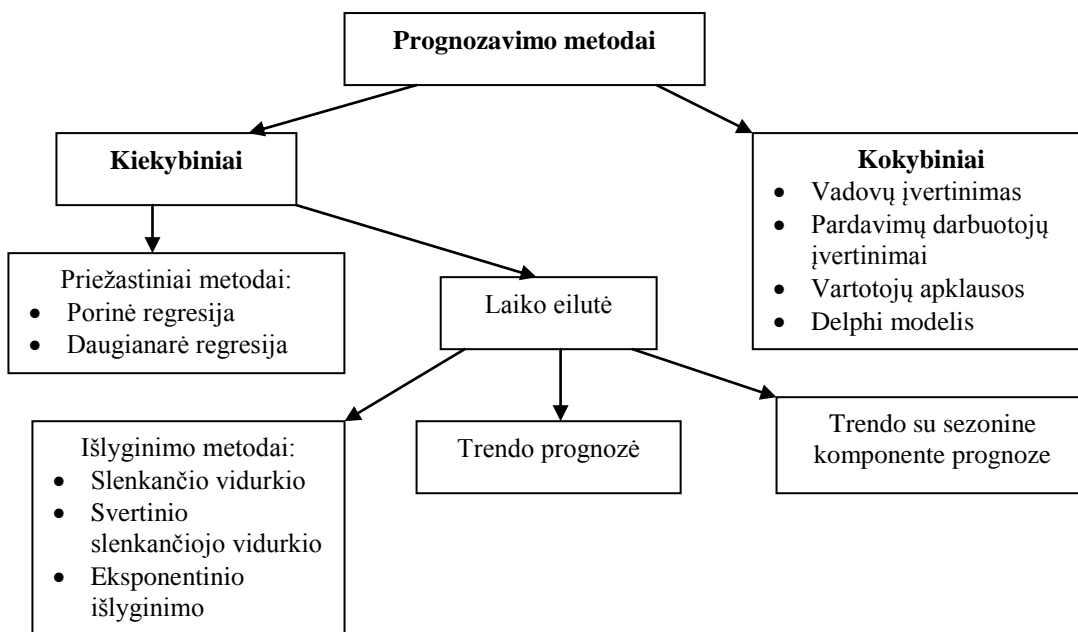
Prognozė pirmiausia atliekama remiantis dinamikos praeityje duomenimis, tikintis, kad esminės priklausomybės ir tendencijos kartosis ir ateityje. Tai ne visada pasitvirtina, bet kaip planavimo proceso pradžia, suteikianti pirmuosius objektyvius duomenis ir paskatas pardavimams įtaką darančių veiksnių nagrinėjimui, tokia prognozė yra vertinga (Mackevičius, Poškaitė, 1998).

V. Rutkauskas ir P. Stankevičius (2004) rašo, kad prognozavimas - būsimos, nagrinėjamo objekto eigos nustatymas, atsižvelgiant į turimas ir priimtas teorines prielaidas. Pasak A. Vasiliausko (2005) prognozavimas, tai kiekybinės ir kokybinės analizės procesas, kuriuo siekiama numatyti galimas prognozuojamo objekto (procesų) būsenas ateityje arba tokių būsenų pasiekimo ateityje alternatyvius kelius (būdus). Prognozavimo rezultatas yra trumpalaikės, vidutinės trukmės ir ilgalaikės prognozės.

L. Šeškutė ir A. Pabedinskaitė (2002) prognozavimo metodus suklasifikuoja į:

- kokybinius (intuityvinius) metodus, kuriuose didžiausia reikšmė skiriama žmonių (vartotojų, ekspertų, vadovų ir kt.) nuomonei;
- kiekybinius (sisteminius) metodus, kuriuose analizuojami objektyvūs, dažniausiai praėjusių laikotarpių duomenys ir sudaromi atitinkami metodai.

Prognozavimo metodų klasifikacija pateikta 1.7 paveiksle.

1.9 pav. Prognozavimo metodų klasifikacija

Šaltinis: Pabedinskaitė, A. (2005). *Kiekybiniai sprendimų metodai: mokomoji knyga*.

Pagal L. Šeškutę ir A. Pabedinskaitę (2002) prognozės yra šios:

- pagal prognozuojamą laikotarpį išskiriamos trumpalaikės (iki 1 metų), vidutinio laikotarpio (1-3 metų) ir ilgalaikės prognozės (3 - 10 metų);
- pagal prognozavimo objektą prognozės skirstomos į bendras ir dalines. Bendra prognozė sudaroma siekiant įvertinti, pavyzdžiui, būsimą bendrą ekonominę vystymąsi. Dalinė prognozė apima tik ekonominės veiklos dalį, pavyzdžiui, sudaroma pardavimų prognozė;
- plačiausiai paplitęs prognozavimo metodų klasifikavimas, skirstymas į kokybinius (intuityvinius) ir kiekybinius (sisteminius) prognozavimo metodus. Intuityviniuose metoduose didžiausią reikšmę turi žmonių (vartotojų, ekspertų, vadovų ir kt.) nuomonė. Šie metodai tinka, kai problemos neįmanoma išreikšti kiekybiškai, arba kai turimos informacijos nepakanka kiekybiniam įvertinimui, arba kai norima sudaryti prognozę, papildančią kiekybinę prognozę.

Šios autorės išskiria tokius, dažniausiai naudojamus prognozavimo metodus:

Trendo ekstrapoliacija bei išlyginimo metodai (slenkančio vidurkio metodas; eksponentinis išlyginimas). Tai metodai, kuriuose remiasi situacijos vystymosi praeityje tendencijomis, ekstrapoliacijomis į ateitį. Laikomasi prielaidos, jog anksčiau nustatyti dėsningumai tęsis ir ateityje.

Regresinė analizė. Naudojantis šiuo metodu, priklausomų kintamųjų reikšmės nustatomos ir prognozuojamos, remiantis vieno ar kelių nepriklausomų kintamųjų reikšmėmis. Dažnai nepriklausomi kintamieji yra kaina, pajamos, rėmimo išlaidos, gyventojų skaičius. Pagrindiniai tiesinės regresijos privalumai: tiesinė regresija gali būti taikoma nepriklausomiems kintamiesiems; paprastais statistiniais modeliais galima rasti ir įvertinti kintamųjų tarpusavio ryšius.

Pardavimo tarnybų darbuotojų atliekamas įvertinimas. Praktiniai tyrimai rodo, kad šalia statistinių metodų didelė reikšmė teikiama subjektyviam pardavimo tarnybų darbuotojų įvertinimui. Prekybos personalo dalyvavimas prognozavime turi daug pranašumų. Prekybos atstovai gerai susipažinę su paklausos vystymosi tendencijomis, dalyvaudami prognozavimo procese, labai pasitiki nustatytais pardavimų kvotomis ir stengiasi pasiekti apibrėžtus tikslus.

Vadovų įvertinimai. Įmonės ir pardavimo tarnybų vadovai remiasi jau turima informacija. Jie gali nusibrėžti tik vystymosi pagrindines kryptis, kadangi esama pavojaus, gauti netikslią prognozę.

Delphi metodas. Nustatant paklausą, dažnai naudojamas ekspertinių vertinimų metodas, turintis daug modifikacijų. Paklausos tyrimams paprastai naudojamos ekspertinių vertinimų metodo modifikacijos, artimos Delphi atmainai. R. C. Appleby (1994) teigia, kad tai puiki procedūra padedanti pasiekti grupės ekspertų konsensumą, gavę išsamų klausimyną ekspertai pateikia raštu savo nuomonę. Šio metodo trūkumas anot jo, tas, kad klausimai gali būti nevienodai suprasti bei sudėtinga atsižvelgti į nenumatytus įvykius.

Kiekybinio pobūdžio prognozavimo metodai remiasi statistikos bei tikimybių teorijos principais. Jie taikomi pardavimų ir pelno prognozei, kadangi leidžia kiekybiškai įvertinti ekonominio kintamojo priklausomybę nuo vieno ar daugiau kintamųjų. Prognozavimui naudojami būdai yra analitinis arba trendo funkcijos nustatymas, eksponentinis išlyginimas. Eksponentinio išlyginimo metodui naujausi duomenys yra svarbiausi, nes jie tarnauja kaip geriausi ateities prognozuotojai (Rutkauskas, Stankevičius, 2004).

Tiriamąjį reiškinio kokybinio modelio sudarymą nagrinėja taip vadinami analitiniai būdai. Išanalizavus finansinius įmonės veiklos prognozavimo teorinius aspektus, galima nustatyti, kaip teoriniai finansinės analizės metodai, padeda įmonių vadovams įvertinti veiklos finansinius aspektus, esamą padėtį ir ateities perspektyvas. Atlikus veiklos finansinį įvertinimą galima pasiūlyti efektyvius sprendimus, kaip įmonei išėiti iš sunkios padėties, išvengti bankroto ir numatyti finansinę padėtį būsimiems laikotarpiams

Jautrumo analizė parodo, kaip vieno ar kito veiksnio nukrypimas nuo prognozuojamo paveikia vertinamo verslo vertę. Ji leidžia nustatyti, kurios sudedamosios dalys labiausiai lemia verslo vertę. Jautrumo analizės tikslas – išryškinti svarbiausius veiksnius, galinčius lemti galutinį rezultatą ir patikrinti jų nuoseklų pasikeitimą verslo vertei. Kuo veiksnys yra jautresnis, tuo jis ir rizikingesnis.

Pardavimų prognozavimas yra gana sudėtingas procesas, todėl ir jų svyravimo galimybės nustatomos didžiausios – +10 , +5, 0 , -5 , -10 proc.. O veiklos sąnaudos, nors ir priklauso nuo pardavimų, jos taip pat gali kisti. Todėl jų svyravimo galimybės nustatomos šiek tiek mažesnės nei pardavimų – +5 , +3, 0 , -3 , -5 proc.

Jautrumo analizė yra analizės forma, kuri nagrinėja „Kas, jeigu...“ tipo klausimus, įvertina veiksnių įtaką nagrinėjamai alternatyvai. Su alternatyva susijusios prielaidos (pvz. ekonominis augimas, kainų lygis, valiutų kursas...) yra keičiamos ir paraleliai yra matuojama kiekvieno pokyčio įtaka strateginės alternatyvos galutiniam tikslui (rezultatui). Jautrumo analizės rezultatai gali padėti įvertinti santykinę strategijos alternatyvų rizikos laipsnį. Alternatyva, kuri, lyginant su kita alternatyva, yra jautresnė vieno arba kelių svarbiausių veiksnių pokyčiams, yra susijusi su didesne rizika.

Scenarijus analizė tai jautrumo analizės versija, kurioje iš konkrečių ateities prielaidų yra suformuojamas atskiras scenarijus. Ši analizė leidžia nustatyti kelių veiksnių tarpusavio sąveiką, t.y. jų kitimą vienu metu ir tokiu būdu įvertinti jų kombinuotą poveikį projekto grynajai dabartinei vertei. Metodas pagrįstas galimų piniginių srautų modeliavimu, trims galimiems projekto įgyvendinimo sąlygų variantams: pesimistiniam, optimistiniam ir baziniam.

Pesimistiniame sąlygų variante remiamasi prielaida, kad projekto pinigų srautams svarbios sąlygos klostysis blogiau negu baziniame variante, kuriam sudarytas investicinis projektas. Optimistinis variantas numato geresnes sąlygas negu numatyta baziniame variante. Scenarijai,

generuojami ekspertiniu keliu, skiriasi ekonomine situacija (pakilimas/ nuosmukis). Esant tam tikroms situacijoms rinkoje vertinamos konkrečios valstybės ar kompanijos veiksmų pasekmės (makroekonominė politika, tarptautiniai susitarimai). Scenarijumi gali būti bet kuris pakankamu laipsniu tikėtinas įvykis arba būseną, iš esmės veikiantis tuo pačiu metu kelis projekto parametrus.

Apskaičiuojamos pesimistinio ir optimistinio variantų grynoji esamoji vertė ir jos palyginamos su bazine projekto grynąja esamąją vertės reikšme. Scenarijumi gali būti kiekvienas pakankamai tikėtinas įvykis ar būseną, kuri gali paveikti. Tačiau scenarijų modeliavimo metodas yra gana subjektyvus, kadangi kiekvienas, matuojantis tam tikrą riziką, gali turėti kitokį supratimą apie aplinkos sąlygas, gali nuspręsti, kad tinkamesnis ir/arba labiau tikėtinas yra kitoks scenarijus. Rizikos matavimas keičiasi pasirinkus kitokį scenarijų ir kitokią subjektyvią tikimybę.

2. ALAUS PRAMONĖS ĮMONIŲ VEIKLOS EKONOMINĖ ANALIZĖ

UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ yra vienos seniausiai dirbančių alaus daryklų Lietuvoje. Šios bendrovės turi senas alaus, alaus gėrimų bei geros gaminimo tradicijas, kurios puoselėjamos jau daugiau nei šimtą metų.

Šiame darbo skyriuje analizuosime bendrovių veiklos specifiką, atsiradimo istoriją, analizuosime rinką, gaminamos produkcijos asortimentą, tiekėjus, pirkėjus ir bendrovės konkurentus. Analizuosime kaip bendrovių veiklą įtakoja valstybės fiskalinė politika. Atliksime įmonių UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ finansinę analizę kaip sudedamosios veiklos ekonominės analizės dalį, veiklos ekonominį vertinimą, taikant EVA metodą, darbo našumo rodiklių analizę.

Darbo antroje dalyje sudaryti paveikslai ir lentelės yra darbo autorių, remiantis AB „Gubernija“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir UAB „Švyturys – Utenos alus“ finansinėmis ataskaitomis.

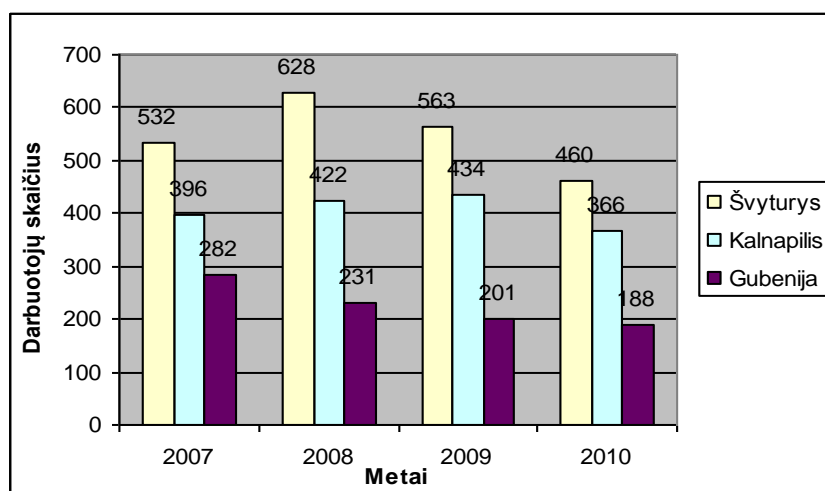
2.1 AB „Gubernija“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir UAB „Švyturys – Utenos alus“ charakteristika

Pirmą kartą „*Gubernijos alaus darykla*“ yra paminėta XVII a. pabaigoje, todėl laikoma, kad ji galėjo būti pastatyta 1665 – 1675 metais. Išlikę archyviniai dokumentai byloja, kad šios alaus daryklos verdamą alų mėgo ir už Lietuvos ribų, t.y. Minsko, Varšuvos ir net tolimojo Peterburgo gyventojai. Pirmoji alaus daryklos rekonstrukcija buvo atlikta 1799 m. ir trūko ilgiau nei 10 metų. Šios rekonstrukcijos metu buvo keičiami pamatai bei išplėsta pati įmonė. Tuo laiku išmūrytos plytų sienos bei angų apdailos fragmentai yra išlikę iki mūsų dienų. Antroji alaus daryklos rekonstrukcija buvo atlikta 1899 m., kuomet buvo modernizuota įranga, siekiant turėti konkurencinį pranašumą rinkoje. Pirmojo pasaulinio karo metu, alaus gamyba bravore buvo nutraukta ir tik 1922 m. veikla buvo atnaujinta dar kartą modernizavus visus įrengimus. 1926 m. „Gubernija“ buvo sujungta su dar viena Lietuvos alaus darykla „Ragučiu“. Dar kelis kartus pasikeitus bendrovės valdytojams, dabartinį statusą turinti bendrovė savo veiklą pradėjo 1993 m. gegužės 5 dieną Šiauliuose, adresu Dvaro g. 179. Savo veikloje įmonė vadovaujasi LR akcinių bendrovių, vertybinių popierių rikos įstatymais bei kitais įstatymais ir teisės aktais, bendrovės įstatais ir apskaitos politika. Pagrindinė bendrovės veiklos rūšys – alaus, alaus gėrimų, geros gamyba ir pardavimas. Dabartinis bendrovės įstatinis kapitalas yra 24 814 720 Lt ir yra padalintas į tokį pat paprastų vardinių akcijų skaičių, kiekvienos akcijos nominali vertė yra 1 Lt.

Kalnapilio alaus darykla taip pat turi daugiau nei šimto metų alaus gaminimo tradicijas bei istoriją. Ją 1902 m. Panevėžyje įkūrė vokiečių kilmės dvarininkas Albertas Foigtas ir pavadino ją „Bergschlosschen“ (iš vok. „Pilaitė ant kalvos“). 1918 m. alaus daryklos pavadinimas buvo pakeistas lietuvišku „Kalnapilis“. 1973 m. prie Kalnapilio alaus daryklos buvo prijungtas „Biržų alus“ – viena seniausių alaus daryklų Lietuvoje. Vėliau, šių bendrovių junginio statusas ir pavadinimas kelis kartus keitėsi. 1994 m. bendrovės kontrolę perėmė danų holdingas „[Baltic beverages holding](#)“. Nauji savininkai daug investavo į įrengimus, technologijas, marketingo procesus, personalo apmokymą. 1995 m. buvo įrengta nauja pilstymo linija bei pradėtas gaminti naujos kokybės alus. 1996 m. buvo atidarytas naujas rauginimo ir nokinimo baras, paleista alaus pilstymo į statines linija. 1997 m. buvo įrengta net 80 pilstomo alaus įrangos komplektų. 1996 m. „Kalnapilio“ ir „Biržų alus“ bendrovės buvo atskirtos ir joms buvo sugrąžintas nepriklausomų įmonių statusas. Biržų alaus darykla atnaujinusi savo veiklą susigrąžino ir ankstesnį savo pavadinimą. Po visų modernizavimų „Kalnapilio“ alaus darykla tapo Lietuvos aludarių lydere. 1998 m. buvo įrengtos dar aštuonios rauginimo ir nokinimo talpyklos. Tuo pat metu buvo pristatytas naujas butelio ir pakuotės dizainas. 1999 m. ir toliau buvo investuojama į įrangos modernizavimą, buvo pilnai automatizuoti ir kompiuterizuoti visi plovimo, dezinfekavimo, misos virimo procesai; baigtas statyti grynų mielių kultūros auginimo ir dauginimo skyrius, pradėtos eksploatuoti papildomos 8 rauginimo ir nokinimo talpyklos. 2001 m. bendrovė buvo parduota Danijos koncernui Royal Unibrew A/S ir tais pačiais metais pirmoji iš Lietuvos alaus gamintojų įdiegė tarptautinę kokybės valdymo sistemą pagal ISO 9001:2000 standartą. Galutinis bendrovės modernizavimas buvo baigtas naujos katilinės įrengimu. „Kalnapilis“ pirmasis išpilstė alų į naujo tipo butelius su užsukamais kamšteliais, pateikė alų skardinėse, pasiūlė lengvą, šviesų alų. 2003 metais „Kalnapilis“ ir alaus darykla „Vilniaus Tauras“, kuris taip pat priklausė Royal Unibrew A/S buvo sujungtos į vieną bendrovę, kuri buvo pavadinta UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, su centrine buveine Panevėžyje, adresu Taikos al.1. 2007 metais bendrovė tapo krepšinio klubo „Žalgiris“ didžiuoju rėmėju, tačiau 2008 metais ženkliai sumažinus finansavimą prarado įgytą statusą. Iki 2009 metų bendrovės akcijos nominali vertė buvo 6 Lt, o 2009-03-19 akcininkės sprendimų bendrovės akcijų vertė buvo sumažinta iki 1 Lt, tokiu būdu įmonės įstatinis kapitalas buvo padidintas išleidžiant 62 680 314 paprastų vardinių akcijų emisiją, dalis kurių (60 000 000 vnt.) 2009-03-31 buvo anuliuotos, ko pasekoje dabartinis bendrovės įstatinis kapitalas yra 93 869 149 Lt.

Švyturio alaus darykla savo istoriją skaičiuoja nuo 1784 metų. Ją Klaipėdoje įkūrė Vokiečių pirklių šeimos atstovas Johanas Vilhelmas Rainkė. Neužilgo pamario krašte buvo įkurtas dar vienas alaus virimo bravoras, kurį įkūrė Mėmelio aludaris Teodoras Proisas. Abu aludariai nutarė nekonkuruoti rinkoje, o bendroves sujungti ir taip siekti geresnių veiklos rezultatų. Pirmasis aukso

medalis už gaminamą produkciją buvo iškovotas dar 1883 m. Klaipėdos amatų ir žvejybos parodoje. Tarpukario laikotarpyje alaus daryklai vadovavo Olandijos konsulas Klaipėdoje Viljamas Falkas, tuomet alaus darykla stipriai išsiplėtė, buvo pastatytas modernus mielių fabrikas. Klaipėdos alaus bravorą visoje Lietuvoje garsino lengvas „Caramel“ alus, o taip pat baviško „Bock“ porterio alaus rūšys. Po karo atstatytoje alaus darykloje alus buvo pradėtas virti 1946 m. Iš pradžių jis buvo pilstomas tik į statines ir vežamas į Klaipėdos barus. 1950 m. buvo įrengtą pilstymo į butelius linija, kuri dėl didėjančios paklausos buvo keičiama vis galingesne. 1973 m. „Švyturys“ pirmasis Lietuvoje pradėjo gaminti pasterizuotą alų. Atkūrus nepriklausomybę bendrovė buvo reorganizuota į akcinę bendrovę ir nuolat modernizuojama. 1996 metais įmonėje buvo įrengta pati moderniausia alaus filtravimo sistema. Dabartinį statusą bendrovė įgijo 1999 m. balandžio 14 dieną, ji yra įregistruota Pramonės g. 12, Utenoje. Pagrindinis bendrovės akcininkas Danijos bendrovė „Carlsberg A/S“. Atsižvelgdamas į Lietuvos įmonės pasiekimus, Danijos investuotojas nepakeitė „Švyturio“ veiklos ir gaminamo alaus. „Carlsberg“ pasidalino savo ilgamete patirtimi, atnaujino įmonę, padidino gamybos pajėgumus, pakėlė darbuotojų kvalifikaciją. 2001 metų gruodį „Švyturio“ ir „Utenos alaus“ daryklos susijungė į AB „Švyturys-Utenos alus“, 2003 metų vasarį akcinė bendrovė buvo reorganizuotą į UAB „Švyturys-Utenos alus“. Bendrovės gaminama produkcija – alus, sidras, alkoholiniai kokteiliai, geriamasis vanduo. Įmonės analitiku teigimu 2009 metais UAB „Švyturys-Utenos alus“, buvo didžiausia Lietuvoje alaus kompanija, kuri pagamino ir pardavė 170,5 milijono litrų gėrimų. Pagrindinio kompanijos produkto – alaus – Lietuvoje buvo parduota 123,3 milijonai litrų. 2009 metais kompanija pardavė 24,3 milijono litrų geriamojo vandens ir užėmė 16,7 % pardavimų kiekio bei 21,7 % pardavimų vertės geriamojo vandens gėrimų rinkos. Bendrovės įstatinis kapitalas 118 mln. Lt ir padalintas į tokį pat 1 Lt vertės paprastųjų vardinių akcijų skaičių.

2.1 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ darbuotojų skaičiaus dinamika 2007-2010 m.

2.1 paveiksle pateikiama UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ darbuotojų skaičiaus dinamika 2007 – 2010 metų laikotarpiu. Pateikti duomenys parodo, kad vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius kiekvienoje bendrovėje kito skirtingai. Tik AB „Gubernija“ darbuotojų skaičius, dėl sudėtingos įmonės finansinės padėties, lemiančios visų įmanomų sąnaudų minimizavimą, nuolat mažėjo nuo 282 iki 188 darbuotojų, t.y. 116 procentų. Per ketverius metus darbuotojų skaičius sumažėjo beveik pusiau.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ bei UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ darbuotojų skaičius kito taip: 2007 - 2008 metais vidutinis darbuotojų skaičius augo, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ nuo 396 iki 422 darbuotojų, t.y. 6 procentais, o UAB „Švyturys – Utenos alus“ nuo 532 iki 628, t.y. 15 procentų. 2009 metais jis augo UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ (12 žmonių), o UAB „Švyturys – Utenos alus“ jis mažėjo (65 darbuotojai). 2010 metais vidutinis darbuotojų skaičius abejose bendrovėse mažėjo, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ (68 žmonėmis, t.y. 19 proc.), o UAB „Švyturys – Utenos alus“ (103 darbuotojais, t.y. 22 proc.).

Dalinai tai yra susiję su tuo, kad iki ekonominio nuosmukio bendrovėje dirbo nuolat samdomi darbininkai, tačiau krizės pasekoje, sumažėjus pardavimų apimtims, visos bendrovės stengėsi minimizuoti sąnaudas bei atleisti dalį darbuotojų, kurie tapo nebereikalingi. Šis sumažėjimas vyksta palaipsniui, o dabartiniu metu darbdaviai yra linkę naudotis agentūrų paslaugomis (pvz., bendrovė „Star Jobs ir pan.), kurios atsiunčia savo darbuotojus dažniausiai didelės kvalifikacijos nereikalaujantiems darbams atlikti pagal užsakovo poreikius. Tai yra labai naudinga darbdaviams, nes jei poreikis darbo jėgai sumažėja, pavyzdžiui, sezoninių pardavimų svyravimų, darbdaviams nereikia mokėti už perteklinės darbo jėgos išlaikymą.

2.1 lentelėje pateiktas visų nagrinėjamų bendrovių darbuotojų darbo našumas. Jis apskaičiuojamas, kaip bendrojo, veiklos, grynojo pelnų bei ekonominio veiklos pelno lygis tenkantis vienam darbuotojui.

Iš pateiktų duomenų, matoma, kad rinkos lyderė UAB „Švyturys – Utenos alus“ darbo našumo rodiklių reikšmėmis lenkia savo konkurentus. 2007 metais vienam bendrovės darbuotojui teko 966, 5 tūkst. Lt pajamų, tuo tarpu vienas UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ bendrovės darbuotojas uždirbdavo 386,7 tūkst. Lt, o AB „Gubernija“ – tik 179,0 tūkst. Lt. UAB „Švyturys – Utenos alus“ 2008 m. vienas darbuotojas sukurdavo 50 proc. ir 18 proc. daugiau produkto nei UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ bei AB „Gubernija“ darbuotojai. 2009 metais šis rodiklis yra atitinkamai 47 proc. ir 16 proc. didesnis už konkurencinių įmonių darbo našumo rodiklį.

**UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“
darbuotojų darbo našumas 2007-2009 metais.**

Rodiklis	Bendrovė	Metai		
		2007	2008	2009
Darbuotojų skaičius	Švyturys	532	628	563
	Kalnapilis	396	422	434
	Gubernija	282	231	201
Pardavimai / 1 darbuotojas	Švyturys	966.468	902.263	804.566
	Kalnapilis	386.737	453.049	380.163
	Gubernija	179.010	165.873	128.509
VP/1 darbuotojas	Švyturys	323.282	238.271	143.479
	Kalnapilis	31.965	29.496	30.694
	Gubernija	-15.050	-17.105	-12.871
GP/ 1 darbuotojas	Švyturys	263.051	194.856	112.351
	Kalnapilis	158.121	29.037	22.664
	Gubernija	-21.803	-25.831	-20.824
EVA/ 1 darbuotojas	Švyturys	293.040	209.163	97.245
	Kalnapilis	2.955	-5.430	3.731
	Gubernija	-22.129	-28.387	-26.894

Nagrinėjant veiklos ir grynojo pelningumo, tenkančio vienam bendrovių darbuotojui, rodiklio kitimo dinamiką, matoma, kad situacija yra analogiška. UAB „Švyturys – Utenos alus“ vienas bendrovės darbuotojas vidutiniškai 2007 – 2009 metais uždirba 235,0 tūkst. Lt veiklos pelno ir 190,1 tūkst. Lt grynojo pelno, tuo tarpu UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ vieno darbuotojo uždirbtas veiklos pelnas sudaro tik 30 tūkst. Lt. 2007 metais šios įmonės grynasis pelnas tenkantis vienam darbuotojui buvo 158 tūkst. Lt, dėl padidėjusios kitos veiklos pajamų ir apie 26 tūkst. Lt 2008 - 2009 metais. AB „Gubernija“ analizuojamu laikotarpiu veikla yra nuostolinga, nuostolis atsiranda jau veiklos rezultatų lygyje. Taigi, vidutiniškai per 2007 – 2009 metų laikotarpį vienas AB „Gubernija“ darbuotojas sugeneruodavo apie 15 tūkst. Lt veiklos nuostolio ir apie 23 tūkst. Lt grynojo nuostolio.

Skaičiuojant vieno darbuotojo generuojamas pajamas, matome, kad tik UAB „Švyturys – Utenos alus“ šie rodikliai yra dideli, taigi ir čia bendrovės veiklą galima laikyti efektyviausia, o UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ 2007 metais ir 2009 metais veikla yra pelninga, nors šie rodikliai ir nėra dideli (2,9 ir 3,7 tūkst. Lt), o 2008 metais šis rodiklis yra neigiamas. AB „Gubernija“ EVA tenkantis vienam bendrovės darbuotojui visu analizuojamu laikotarpiu yra nepatenkinamas.

Apibendrinant, galime teigti, kad UAB „Švyturys – Utenos alus“ darbuotojai dirba efektyviausiai ir jų darbo našumas vertinant visus apskaičiuotus rodiklius yra aukštas. Kitų dviejų bendrovių darbuotojų darbo našumo rodikliai yra gerokai mažesni. Todėl galima daryti tokias prielaidas: 1) bendrovių turimi įrengimai išnaudojami neefektyviai, arba 2) yra sukuriama pernelyg maža pardavimų vertė, kuri neleidžia maksimaliai išnaudoti masto ekonomijos dėsnius.

**2.2 AB „Gubernija“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir UAB „Švyturys – Utenos alus“
ekonominės veiklos apžvalga**

Produkcija

Visos alų gaminančios bendrovės turi platų gaminamos produkcijos asortimentą. Kiekviena bendrovė turi panašių produktų, tačiau kiekviena turi ir savo išskirtinius produktus. Bendrovių gaminamos produkcijos asortimentas yra pateikiamas žemiau esančioje lentelėje (www.svyturys.lt ; www.kalnapilis.lt ; www.gubernija.lt).

2.2 lentelė

**UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“
gaminamos produkcijos asortimentas.**

Produktas	Švyturys		Kalnapilis		Gubernija	
	Pavadinimas	Stiprumas (%)	Pavadinimas	Stiprumas (%)	Pavadinimas	Stiprumas (%)
Alus	Utenos Ice	4,2	Kalnapilis Pilsner	4,6	Ledukas	2,5
	Utenos Pilsener	4,6	Tauras Pilsneris	4,6	Kvietinis Baltas Alus	4,3
	Švyturio Gintarinis	4,6	Kalnapilis Kaštonų	4,8	Gubernijos Ledo alus	5,1
	Utenos Auksinis	5,0	Kalnapilis Original	5,0	Gubernijos Extra	5,5
	Utenos Alus	5,0	Kalnapilis In Ice	5,0		
	Švyturio Baltas	5,0	Kalnapilis LKL	5,0		
	Švyturio Alus	5,0	Tačuras Lietuviškas	5,0		
	Švyturio Ekstra	5,2	Tauras Ekstra	5,2		
	Ekstra Draught	5,2	Kalnapilis Grand	5,3		
	Švyturio Nefiltruotas	5,2	Kalnapilis Export	5,4		
	Švyturio Memelbräu	5,3	Tauras 1860 Jubiliejinis	5,6		
	Švyturio Baltijos	5,8	Tauro Gyvas	5,9		
	Utenos Porteris	6,8	Tauras Tradicinis	6,0		
	Švyturio „Adler Bock“	7,0	Kalnapilis 7.30	7,3	Kunigaikščių alus	7,0
	Utenos Stiprusis	7,3	Tauras nefiltruotas	7,7	Grand	9,5
	Švyturio Stipriausias	7,5	Tauras Brandusis	8,0		
			Tauras su Medumi	8,2		
		Kalnapilis Dvarų	-			
Gira			Tauro Gira	1,2	Gaivi duonos gira	
					Duonos gira	
Alaus ir giros gėrimai				Dvaro mišas	3,5	

Iš 2.2 lentelėje pateiktų duomenų, matoma, kad plačiausią produkcijos asortimentą siūlo UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“. Ši bendrovė gamina 17 skirtingų alaus rūšių, taip pat ji pateikia rinkai nealkoholinį alų bei Tauro girą. Antroji pagal siūlomų produktų kiekį yra UAB „Švyturys – Utenos alus“, kurios asortimentas susidaro iš 16 rūšių alkoholinio ir vienos rūšies nealkoholinio alaus. AB „Gubernija“ gamina 6 rūšių alų, dviejų rūšių girą bei alaus ir giros gėrimą „Dvaro mišas“.

Visos alaus bendrovės savo gaminių asortimente turi skirtingo stiprumo bei skirtingą skonių gamą turinčius produktus. Rinkos lyderė UAB „Švyturys – Utenos alus“ savo pirkėjams siūlo platų alaus asortimentą. Tačiau, kaip matyti iš 2.2 lentelės duomenų, ji negamina nei stipriausio, nei silpniausio alaus priešingai nei jos konkurentai. Išimtį sudaro nealkoholinis alus, nes jis yra paklausus rinkoje, todėl leisti šią nišą užimti konkurentams būtų labai nepalanku.

AB „Gubernija“ siekdama išlikti rinkoje privalo ieškoti novatoriškų bei netradicinių sprendimų. Tai parodo ir jos siūlomų prekių asortimentas. AB „Gubernija“ išsiskiria tuo, kad gamina silpniausią alų, t.y. leduko alus, kurio stiprumas yra tik 2,5 proc., taip pretenduodama užimti silpnojo alaus mėgėjų rinkos segmentą. Taipogi ši bendrovė siūlo ir stipriausią alų, t.y. Grand, kurio stiprumas siekia 9,5 proc. Išskirtinumas yra ir tas, kad AB „Gubernija“ savo pirkėjams siūlo ir alaus ir giros gėrimą „Dvaro mišas“, kurį sudaro gira pagardinta Kunigaikščių alumi. Šis gėrimas yra skirtas vasaros sezonui ir labiausiai tinka atsigavimui.

Rinka, konkurentai ir investuotojai

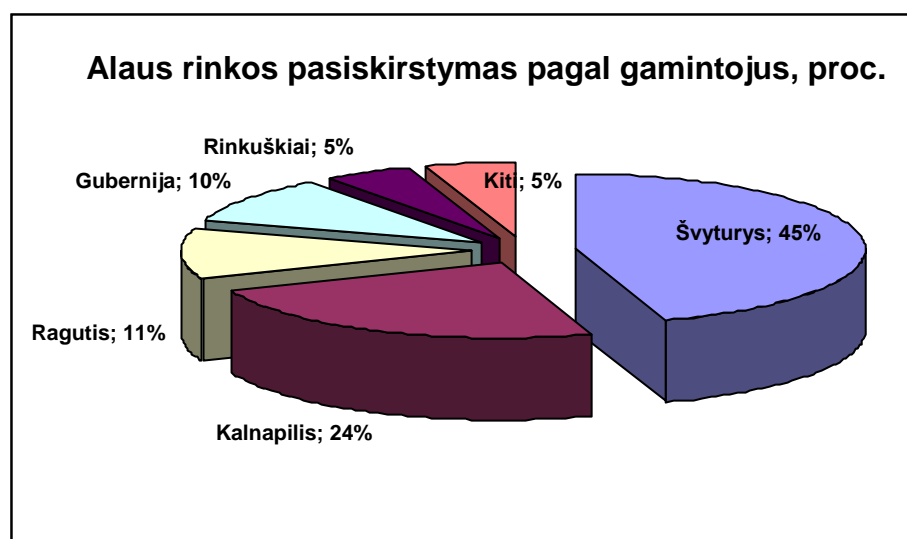
Per visą ekonominio nuosmukio laikotarpį, Lietuvoje mažėjo vartotojų perkamoji galia. Faktiškai visos ekonominės veiklos sferos siaurėjo, t.y. mažėjo jų pardavimai. Analogiška situacija buvo ir gėrimų rinkoje. Pasak analitikų 2009 metų duomenys rodo, kad gėrimų gamybos įmonių apyvarta per 2009 metus mažėjo 15 proc. iki 1,45 mlrd. Lt, o jų lyginamasis svoris maisto pramonės pardavimuose mažėjo dar ženkliau. Pardavimų mažėjimui įtakos turėjo, vidaus rinka, kurią neigiamai veikė 2008 - 2009 metais nuolatinė mažėjanti vartotojų perkamoji galia, bei du kartus ženkliai padidinti akcizai alkoholiniams gėrimams, kurie paskatino jų kontrabandą bei nelegalią alkoholinių gėrimų gamybą. Statistikos departamento duomenimis, visų pagrindinių gėrimų grupių – nealkoholinių gėrimų, alaus, vyno, stipriųjų alkoholinių gėrimų gamyba 2009 metais gerokai sumažėjo. Per nagrinėjamą laikotarpį nealkoholinių gėrimų Lietuvoje buvo pagaminta 1,14 mln. dekalitų (26 proc. mažiau nei 2008 m.), alaus - 27,6 mln. dekalitų (7 proc. mažiau), o putojančio vynuogių vyno rodiklis sumažėjo beveik dvigubai iki 0,3 mln. dekalitų. Pasak analitikų, artimiausiu laikotarpiu staigaus rinkos atsigavimo tikėtis negalima, nes išliks aukštų akcizų problema, o staigaus perkamosios galios augimo tikėtis taip pat sunku, todėl vienintelė išeitis gamintojams ieškoti eksporto galimybių, ką pastaruoju metu siekia padaryti visos bendrovės.

Alus – seniausias ir populiariausias alkoholinis gėrimas pasaulyje ir trečias pagal populiarumą tarp visų gėrimų – po vandens ir arbatos. Net ir krizės metu alaus vartojimas mažėja ne taip ženkliai, kaip kitų alkoholinių gėrimų vartojimas.

Šiuo metu Lietuvoje veikia penkios stambios alaus gamybos įmonės bei apie 70 mažųjų aludarių. Didžiosios Lietuvos aludarės užima apie 95 proc. Lietuvos alaus rinkos. Stambios

Lietuvos aludarės yra susibūrusios į Lietuvos Aludarių gildiją, kuriai priklauso UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“, UAB „Ragutis“ ir TŪB „Rinkuškiai“. Trys iš šių bendrovių yra užsienio kapitalo kompanijos, t.y. UAB „Švyturys – Utenos alus“ (Carlsberg A/S, Danijos bendrovė), UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ (Royal Unibrew A/S, Danijos koncernas) ir UAB „Ragutis“ (Olvi plc., Suomijos bendrovė), AB „Gubernija“ ir TŪB „Rinkuškiai“ yra lietuviško kapitalo įmonės.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ yra rinkos lyderė. Per 2009 metus šios bendrovės pardavimų pajamos siekė 451 mln. Lt ir ji užėmė apie 45 proc. Lietuvos rinkos. Bendrovės eksportas sudarė apie 10 proc. pardavimų. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ pardavimų pajamos buvo 157 mln. Lt, ji išlaikė 24 proc. rinkos dalį. UAB „Ragutis“ pardavimai sudarė 88 mln. Lt, t.y. 11 proc. rinkos. 2.2 paveiksle pateikiamos Lietuvos aludarių užimamos rinkos dalys (procentais).

2.2 pav. Alaus rinkos pasiskirstymas pagal gamintojus 2009 m.

Preliminariais duomenimis 2010 metais bendrovių pardavimai nemažėjo, rinka išliko stabili, tačiau, alaus gamintojai negali pasidžiaugti ir dideliu pardavimų augimu. Faktiškai per 2010 metus bendrovių pardavimai išliko panašiam lygyje, o kai kurių padidėjo 1-2 proc. Pasak Lietuvos aludarių asociacijos atstovų alaus pardavimai per 2010 metus augo kiekine išraiška (<http://archyvas.vz.lt/news.php?id=10958647&strid=1002&rs=0&ss=4abf19b5bfb8ff3cc73958c73abb38f&y=2010%2008%2013>), tačiau bendrovės siekdamos išlaikyti užimamos rinkos dalį buvo priverstos mažinti produkcijos kainą bei ieškoti alternatyvių sprendimų.

Vienas iš tokių sprendimo būdų yra gaiviųjų gėrimų gamyba. Strateginių rinkos tyrimų bendrovės „Euromonitor International“ naujausio tyrimo preliminarūs duomenys rodo, jog per 2010 metus gaiviųjų gėrimų pardavimai buvo beveik 34 milijonai litrų. Per 2009 metus vienas Lietuvos gyventojas išgėrė apie 101 litrą alkoholinių gėrimų, t.y., 15 proc. mažiau nei 2008 m. 2010

metus legaliai parduodamų alkoholinių gėrimų suvartojimas nukrito dar labiau – iki 93 litrų vienam gyventojui. Pasak „Euromonitor International“ analitikų, alkoholinių gėrimų gamintojams ieškant sprendimų, kurie padidintų pardavimus, gaiviųjų gėrimų gamyba pasirodė patraukli alternatyva, o turimi gamybos įrengimai ir palyginti nedidelės reikalingos investicijos į papildomų technologijų įsigijimą leido nesunkiai persiorientuoti į naujo produkto gamybą. Anot „Euromonitor International“, į šalyje populiariausių gaiviųjų gėrimų penkiasdešimtuką patenka „UAB Švyturio Utenos Alaus“ prekės ženklai „Vichy“, „Vichy Ice Tea“, „Battery“, „Montavit“, „AB Gubernijos“ „Duonos gira“, „Olialia“ bei „AB Ragučio“ „Smetoniška gira“, „Aura“, „Dynam:t“. 2004 metais tų pačių prekių ženklų gėrimų buvo parduota 11 mln. litrų, o 2010 metais – beveik tris kartus daugiau – 34 mln. litrų (<http://verslas.delfi.lt/business/alkoholiniu-gerimu-gamintojai-parduoda-vis-daugiau-gaiviuju-gerimu.d?id=39912355>).

Kalbant apie konkurenciją alaus pardavimų rinkoje, reikia pažymėti ir naujai atsirandančias mažųjų aludarių parduotuves, kuriose parduodamas gyvas, t.y. nepasterizuotas alus. Apie šios veiklos atsiradimą pradėta kalbėti nuo 2009 metų, kai buvo atidarytos tik kelios parduotuvėlės prekiaujančios gyvu alumi, tačiau šis alus tapo populiarus vartotojų tarpe ir 2010 metais tokio tipo alaus parduotuvių atsirado pakankamai daug ir vyksta tolimesnė, aktyvi šios veiklos sektoriaus plėtra. Daugelis šiame versle dirbančių specialistų mano, kad gyvojo alaus vartojimo populiarumo augimui įtakos turėjo tai, kad vis daugiau žmonių domisi natūraliu ir mažiau industriniu alumi (http://vz.lt/rss/straipsnis/2011/01/22/I_mazuju_nisa_ima_brautis_didieji_gamintojai), tačiau kol kas geros kokybės užsienio gamintojų alus yra ganėtinai brangus ir prieinamas ne kiekvienam pirkėjui, todėl šių parduotuvių plėtra aktyviausia didžiosiose Lietuvos miestuose. Vyrauja daug skirtingų nuomonių, vieni teigia, kad taip keičiasi alaus vartojimo kultūra, kiti – kad ši veikla yra laikina ir vartotojai grįš prie ankstesniojo vartojimo ateityje. Tačiau, dabartiniu metu didieji Lietuvos aludariai nenori užleisti mažiesiems ir šio rinkos segmento, todėl kuria savo specializuotas parduotuves, kuriose taipogi galima įsigyti šviežio, nepasterizuoto, kitaip tariant gyvo alaus. UAB „Švyturys – Utenos alus“ turi įkūrusi viena tokią parduotuvę (yra pagrindinė partnerė) ir ieško partnerių Utenoje ir Klaipėdoje, siekdami plėsti parduotuvių tinklą ten. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ gyvu alumi prekiauja vienuolikoje savo firminių parduotuvių.

Taip pat Lietuvos aludariai patiria konkurencinį spaudimą ir iš užsienio gamintojų. Ankstesniaisiais metais pagrindiniais konkurentais buvo Vokietijos, Lenkijos ir Čekijos alaus gamintojai, o 2010 metais Lietuvoje ypatingai padidėjo Baltarusiško alaus importas, kuris 2010 metais sudarė 20 proc. viso eksportuojamo alaus, nors prieš kelerius metus alus iš šios šalies importuojamas nebuvo.

Šio skyriaus pradžioje buvo paminėta, kad trys stambiausias alaus pramonės bendrovės valdo užsienio koncernai. Alaus pramonė labai domina investitorius dėl kelių priežasčių:

- šio veiklos sektoriaus pardavimų maržos yra didelės;
- numatomos produktyvumo ir pardavimų gerėjimo tendencijos;
- alaus suvartojimas dar nepasiekė europinio lygio;
- alaus gamintojai yra daug investavę į įrengimus, todėl jie yra pakankamai nauji ir nereikalauja didelių lėšų įdėjimų;
- didelės pardavimų maržos užtikrina aukštą išmokamų dividendų lygį.

Pirmoji į Lietuvos alaus pramonę savo lėšas investavo „Baltic Beverages Holding“ (BBH). Šis skandinavų alaus koncernas savo veiklą pradėjo 1990 metais, kai buvo sujungtos dvi alaus daryklos - švedų kompanija „Pripps“ bei suomių – „Oy Hartwall AB“. Dabartiniu metu BBH turi Estijos alaus daryklos „Saku“ pagrindinį akcijų paketą, taip pat nuo 1992 metų ji yra didžioji Latvijos „Aldaris“ kompanijos akcininkė. Rusijos rinkoje šis koncernas yra įsigijęs alaus daryklą „Baltica“, o 1994 metais BBH koncernas įsigijo 86 proc. „Kalnapilio“ alaus daryklos akcijų, vėliau šis koncernas investavo lėšas ir į dar vieną lietuvišką alaus bravorą – „Utenos alus“. 2001 metais šio investuotojo dėka buvo sujungtos dvi aludarės – „Švyturys“ ir „Utenos alus“.

Taip plėsdamas savo investicinius interesus BBH koncernas įkūrė taip vadinamą „Baltijos žiedą“ ir valdė kompanijų veiklą Norvegijoje, Švedijoje, Suomijoje, Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje ir Rusijoje (Bačkaitis G., Navicas V., 2002). Dabartiniu metu pagrindiniai BBH koncerno akcininkai yra Scottish & Newcastle plc. bei Carlsberg A/S. Abi šios kompanijos patenka į didžiausių pasaulio aludarių dešimtuką.

Carlsberg koncernas vienu metu buvo įsigijęs trys stambiausias Lietuvos aludarių kompanijas „Švyturį“, „Utenos alų“ (iki sujungimo) bei „Kalnapilį“, tačiau siekiant išvengti šio gamintojo monopolijos, Konkurencijos Tarnybos sprendimu, koncernas buvo priverstas parduoti vieną iš savo valdomų kompanijų kitai bendrovei. Taigi, „Kalnapilio“ alaus darykla buvo parduota Danų koncernui „Royal Unibrew A/S“, kuris yra antras pagal dydį Skandinaviško kapitalo koncernas, jungiantis „Albani Bryggerierne“, „Ceres Bryggerierne“, „Faxe Bryggeri“ bei „Maribo Byghus“ Danijos alaus kompanijas ir yra žinomas, kaip „Faxe“, „Ceres“, ir „Thor“ alaus prekinų ženklų gamintojas.

Suomijos koncernas „Olvi“ yra mažesnis nei aukščiau aprašytos kompanijos, bet tai jam netrukdo sėkmingai plėtoti veiklą Baltijos šalyse. Nuo 1999 metų Lietuvoje jis valdo UAB „Ragutis“, Estijoje - „Tartu Olletheas“ ir AS „Saare Olu“, o Latvijoje – „Cesu alus“.

Taigi, visos stambiausios aludarių bendrovės Lietuvoje priklauso užsienio kapitalo kompanijoms. Kalbant apie naujas investicijas į šį verslą, manoma, kad yra tikimybė, kad užsienio investuotojai gali įsigyti ir AB „Guberniją“. Anot rinkos analitikų realiausiai pirkėjais galėtų būti užsienio kompanijos jau esančios Lietuvoje, o naujų investuotojų pritraukymo galimybės yra nedidelės, nes jiems tektų pernelyg didelė konkurencija iš kitų kompanijų pusės, be to viskas

priklauso ir nuo kainos, kuri gali būti mokama už šios įmonės įsigijimą, nes, rinkos analitikų teigimu, labai stiprių prekės ženklų ši bendrovė neturi, o ir jos užimama rinkos dalis yra nelabai didelė.

Tačiau, „BBH Baltic“ prezidentas Kučinskas T. pažymi, kad Lietuvos rinkoje būtų logiška ir tolimesnė alaus pramonės koncentracija, nes, jo nuomone, Lietuvos rinkoje turėtų likti tik du didieji aludariai, kadangi net Suomijos rinkoje, kuri yra beveik per pus didesnė už Lietuvos rinką, alų verda tik dvi didelės ir viena mažesnė bendrovė. Tačiau, jo teigimu, BBH koncernas nenumato tolimesnių investicijų į naujas bendroves (<http://finansai.eversus.lt/naujienos/58>).

Apibendrinant galima teigti, kad jei mažieji Lietuvos aludariai nesudaro didelės konkurencijos stambiosioms kompanijoms dėl masto ekonomijos dėsnų, kurie reikalauja didelių investicijų, tai konkurencija su importuojamais gaminiais yra didelė. Todėl vienas iš pagrindinių įėjimo į rinką barjerų yra prekės ženklo pranašumas ir vartotojų ištikimumas. Tai yra pagrindinis barjeras alaus pramonėje ir jis yra labai svarbus, nes konkurentų produktai beveik nesiskiria, o siekiant paveikti vartotojus reikia investuoti daug lėšų į pardavimų skatinimus ir reklama, tik tokiu būdu galima išpopuliarinti savo produktų prekinis ženklus.

Pirkėjai ir tiekėjai

Pirkėjai. Visų nagrinėjamų bendrovių tikslinę rinką galime suskirstyti į sekančias grupes:

- 1) privatūs namų ūkiai;
- 2) tarpininkai;
- 3) užsienio vartotojai.

Privačiais namų ūkiais galima laikyti galutinius produkcijos vartotojus, kurie dėl tam tikrų priežasčių renkasi bendrovių gaminamus produktus, kurios išsirenka pagal tam tikras charakteristikas. Konkretios prekės pasirinkimo priežastys yra įvairios, tai gali būti lojalumas tam tikram prekiniam ženklui, kuriam vartotojai išlieka ištikimi dėl demografinių ir psichologinių charakteristikų, žmonių požiūrį, nuomonę ir t.t. Dar vienas pasirinkimo aspektas gali būti ne ištikimybė tam tikram prekės ženklui, o ekonominės paskatos, kai vartotojai įsigyja tam tikrą prekę dėl to metu vykdomos reklaminės kampanijos bei įvairių kitų pardavimo skatinimo programų, tokių kaip akcijos, loterijos ir pan.

Svarbu paminėti ir Lietuvoje labai aktyvius krepšinio aistruolius, kurie taip pat gali būti priskirti prie nagrinėjamoms kategorijoms, nes Lietuvoje yra suformuota nuomonė, kad krepšinio rungtinių stebėjimas yra neatskiriamas nuo alaus vartojimo.

Be abejonės, yra žmonių, kurie neperka šiai prekių grupei priklausančių gaminių, nes kai kurie labiau mėgsta vartoti stipriuosius alkoholinius gėrimus ar kitokius alkoholinius produktus, yra ir

tokių, kurie dėl tam tikrų priežasčių visiškai atsisako alkoholio vartojimo, todėl tokie žmonės negali būti priskiriami prie aludarių tikslinės rinkos.

Tarpininkai. Visi didmeniniai gamintojai ir didmeniniai pardavėjai naudojami tarpininkų paslaugomis. Todėl UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ produkcijos galime rasti beveik visuose didžiųjų prekybos centų lentynose, tai ir Maxima, Norfa, Rimi, Iki ir kt. mažesni parduotuvių tinklai. Tačiau, bendrovių produkcija yra parduodama ir nedidelėse kaimo parduotuvėse, kavinėse, alaus baruose ir specializuotose parduotuvėse.

Trečioji pirkėjų grupė – **užsienio vartotojai.** Tai visų bendrovių eksportas į užsienio šalis, kuris pastaraisiais metais dėl rinkos sąlygų Lietuvoje darosi vis populiarnesnis. Eksporto didėjimui įtakos turėjo ir ES struktūrinių fondų remiamas projektas – eksporto geografijos plėtrai skatinti, kurį aktyviai naudoja Lietuvos gamintojai. Teigiama, kad šis struktūrinių fondų projektas paskatino eksporto iniciatyvas naujiems potencialiems pirkėjams ES ir trečiųjų šalių rinkose (<http://verslas.delfi.lt/business/pernai-svyturys-eksporta-padidino-beveik-dvigubai.d?id=42157735>).

UAB „Švyturys – Utenos alus“ per 2010 metus eksportuojamų gėrimų kiekį padidino beveik dvigubai ir išvežė 19,1 mln. litrų gėrimų, tuo tarpu kai 2009 metais bendrovės eksportas buvo tik 10,6 mln. litrų. Bendrovė savo produkcija eksportuoja keliais būdais – naudodama savo prekės ženklą ir naudodama kitus (klientų užsakytus) prekės ženklus. Šiuo metų UAB „Švyturys – Utenos alus“ savo produkcija eksportuoja į 24 pasaulio šalis: Kanadą, Švediją, Suomiją, Braziliją, P. Korėją, Belgiją, Nigeriją, Norvegiją, Lenkiją, Ispaniją, Italiją, Prancūziją, Islandiją, Olandiją, Latviją, Estiją, Ukrainą, Baltarusiją, Izraelį, Airiją, Didžiąją Britaniją, Rusiją ir JAV.

Lyginant su 2009 metais labiausiai padidėjo eksporto apimtys į Rusiją – ketvirtadaliu, Norvegija – dvigubai, Jungtinę Karalystę – 47 proc. Rusijos, Kinijos ir JAV rinkoms yra skiriamas ypatingas dėmesys, kaip didelį potencialą turinčioms rinkoms. 2009 metais UAB „Švyturys – Utenos alus“ stipriai įsitvirtino Rusijos pilstomo alaus rinkos segmente, o per 2010 metus jau siekė nukonkuruoti vietinių gamintojų prekes prekybos centruose.

AB „Gubernija“ savo gamybos produkciją eksportuoja į 8 pasaulio šalis – JAV, Rusija, Latvija, Afrika, Vokietija, Airija, Didžiąją Britaniją, Estiją. Afrika yra viena didesnių eksporto šalių bendrovei, tačiau ji neteikia pasitikėjimo dėl atsiskaitymų vėlavimų.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ produkcija taip pat yra eksportuojama į daugelį Europos valstybių. Tačiau, pagrindinės eksporto rinkos – JAV, Lenkija ir Rusija. Eksportas į šias šalis sudaro apie 80 proc. visos išvežamos produkcijos. Likusi prekių dalis vežama į kitas valstybes, tačiau pardavimai jose yra labai neženklūs.

Tiekėjai. Žaliavų tiekėjai tampa stipriais ir įgyja derėjimosi galia tuomet, kai jie sugeba išlaikyti aukštą žaliavų kainą. O aukštą žaliavų kainą jie gali išlaikyti tuomet, kai yra nepakeičiami. Alaus

gamintojų tiekėjai yra specifiniai ir sunkiai pakeičiami, todėl įmonių vadovai turi stengtis išlaikyti gerus santykius su jais, nes pakeitus tiekėją, gali keistis žaliavų kokybė, kas galutiniame rezultate gali turėti įtakos galutinio produkto, t.y. alaus skoniui, todėl gali būti prarasta dalis rinkos, nes visos aludarių bendrovės savo produktus gamina beveik tobulosios konkurencijos sąlygomis, todėl skonio, kainos, pakuotės dizaino ir pan. neatitikimas vartotojų lūkesčiams gali turėti įtakos konkurencingumo sumažėjimui.

Akcizo mokesčiai. Pastaraisiais metais ekonominio nuosmukio pasėkoje daugelis alaus gamintojų patyrė nuostolių, o jų uždirbamas pelnas mažėjo dėl padidėjusių mokesčių. Labiausiai alaus gamintojų veiklą neigiamai paveikė akcizo mokesčio didinimas 2008 - 2009 metais. Šiuo metu Lietuvoje yra tarsi užburtas ratas, kuomet vyriausybės atstovai siekdami mažinti biudžeto deficitą kelia mokesčius, o verslo įmonės jau nebegali jų mokėti ir mažina savo veiklos apimtį, o smulkesnės - bankrutuoja.

Analitiku teigimu tokia pat situacija yra ir su akcizo mokesčių didinimu. Kalbant apie alkoholio gamybos pramonę, akcizo mokesčio tolimesnis didinimas, kuris yra siejamas su vartotojų įpročių keitimais, t.y. siekių sumažinti alkoholinių gėrimų vartojimą Lietuvoje, turi žalingų tendencijų verslo sektoriui. Šio mokesčio didinimo pasėkoje ne tik prarandamos valstybės biudžeto pajamos, dėl didėjančio šešėlinio vartojimo ir bendrovių bankrotų, bet ir didėja bedarbystė, susijusi su šių įmonių likvidavimu. Stipraus alkoholio gamintojai teigia, kad dėl padidėjusio akcizo 2009 m. sumažino darbuotojų gretas dviem tūkstančiais darbuotojų. Tuo metu aludariai ir smulkiųjų prekybininkų atstovai nurodo, kad padidinus alaus akcizą, bedarbių rinka dar pasipildytų 2 300 bedarbių (<http://www.visasverslas.lt/portal/categories/13/1/0/1/article/7018>).

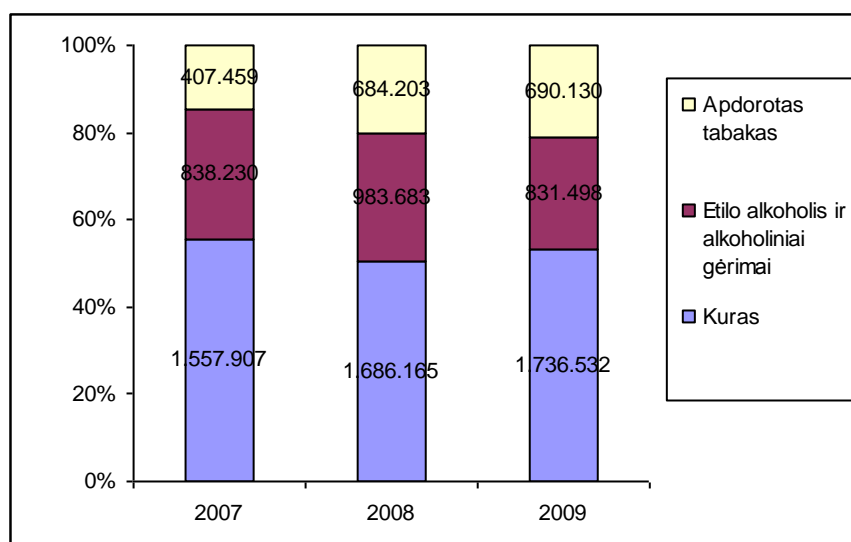
Jei akcizo mokestis bus didinamas ir toliau, jis tiesiogiai sumažins alaus rinką. Po 2008 metų ir 2009 metų pakelto alaus, sidro ir stipriųjų gėrimų akcizo (iki 2008 metų buvo taikomas 7 Lt mokestis už 1 proc. faktinės alkoholio koncentracijos už 1 hektolitrą alaus, nuo 2008 metų - 7,7 Lt, o nuo 2009 metų - net 8,5 Lt), šių gėrimų rinka sumažėjo proporcingai akcizų dydžiui. Taigi, 10 proc. dydžio alaus akcizo pakėlimas padidins alaus rinkos nuosmukį iki 15 procentų. Kadangi Lietuvos alaus pramonėje ir susijusiose šakose dirba 15 600 žmonių ("Ernst & Young" duomenys), toks staigus pramonės kritimas valstybei kainuos mažiausiai 2,3 tūkst. darbo vietų. Apskaičiavus dėl nedarbo didėjimo į valstybės biudžetą negautų pajamų, sveikatos, socialinio draudimo bei garantinio fondo mokesčių įtaką, aiškiai matyti neigiamos alaus akcizo kėlimo pasekmės valstybės biudžetui. Kartu didėjantis nedarbas turės didelę įtaką pridėtinės vertės mokesčio (PVM) ir kitų mokesčių surinkimui, dėl vartotojų perkamosios galios mažėjimo ir produkcijos gamybos, o atitinkamai ir pardavimo apimčių mažėjimo, bei dar labiau gilins ekonomikos recesiją. Dėl akcizų didinimo ir naktinės prekybos uždraudimo stipriojo alkoholio įmonės atleido 2 000 darbuotojų, degalinės - dar 2 000, alaus ir susijusiose įmonėse - dar 2 300 žmonių. Jei būtų priimtas įstatymas

dėl uždraudimo alkoholiniais gėrimais prekiauti kioskuose darbo netektų dar apie 10 000 žmonių. Šių bedarbių išlaikymas per metus sumažina valstybės biudžeto pajamas 224 mln. litų, dar tiek pat pajamų praranda patys be darbo likę gyventojai. Planuojamos biudžeto pajamos dėl alaus akcizo padidėjimo - 50 mln. litų (<http://www.visasverslas.lt/portal/categories/13/1/0/1/article/7018>).

2.3 paveiksle pavaizduota alkoholinių gėrimų akcizo mokesčio dalis. Iš šių duomenų matyti, kad visu analizuojamu laikotarpiu didžiausias pajamas valstybė gavo iš kuro akcizo mokesčio. 2007 m. jis sudarė 56 proc., 2008 m. – 50 proc., 2009 – 53 proc. viso surenkamo akcizo mokesčio. Natūraliąja išraiška tai sudarė atitinkamai 1 558 mln. Lt, 1 686 mln. Lt ir 1 737 mln. Lt.

Antroje vietoje pagal akcizo mokesčio surinkimą yra alkoholio pramonė. Iš jos veiklos 2007 metais buvo surinkta 30 proc., 2008 metais – 29 proc., o 2009 metais – 26 proc. mokesčio (atitinkamai 838 mln. Lt, 984 mln. Lt ir 831 mln. Lt). Įmonių ir gyventojų mokamas akcizo mokestis už alkoholio gamybą ir vartojimą ypatingai sumažėjo 2009 metais, taigi, net vis didėjantys akcizai neužtikrino didesnio lėšų surinkimo. Vadinasi, vis daugiau vartotojų renkasi kontrabandos būdu atvežamos produkcijos pardavėjų paslaugomis.

Tabako gaminių akcizo mokesčiai didėjo ypatingai ženkliai. Per 2007 – 2009 metais tabako akcizas padidėjo apie 130 proc. Ši veiklos rūšis sukaupia 15, 20 ir 21 proc. akcizo arba 407 mln. Lt, 684 mln. Lt ir 690 mln. Lt. Nesunku paskaičiuoti, kad surenkamo akcizo padidėjimas per 2007 - 2008 metus sudarė apie 68 proc., o 2009 metais jis padidėjo tik apie 1 proc. (lyginant su 2008 metais.). Taigi, didelis mokesčių kėlimas neskatina atitinkamo jų surinkimo.

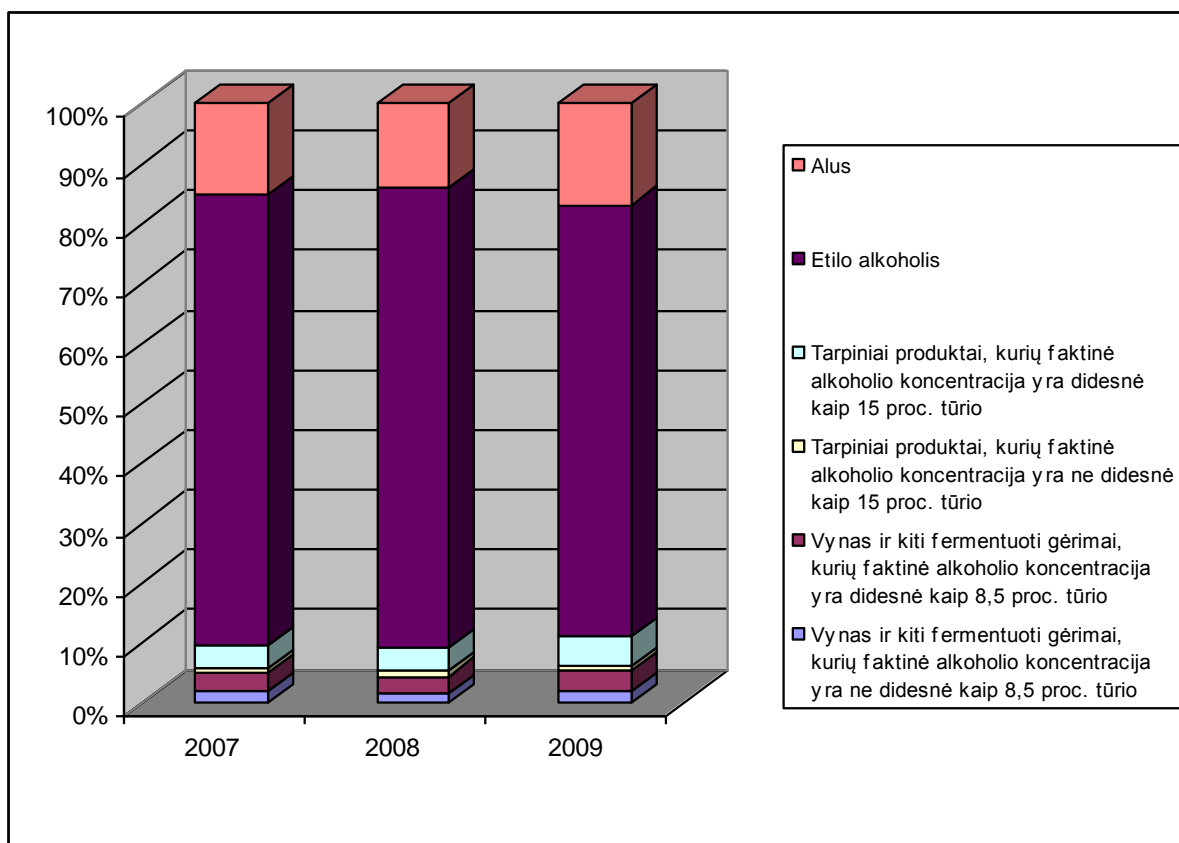

2.3 pav. Akcizo mokesčio struktūra 2007-2009 m.

Apibendrinant, galima teigti, kad kompensuoti didėjantį akcizų mokestį bendrovės gali keliais būdais, t.y. kelti kainas arba padengti šio didėjimo sąnaudas iš turimo pelno, taip sumažinant

grynąjį produktų pelningumą. Todėl kuro, tabako bei stipriųjų alkoholinių gėrimų pramonės atstovai yra linkę didinti gaminamos produkcijos kainą, o alaus gamintojai yra priversti mažinti gaunamo pelno dalį, ką jie ir daro, siekdami išlikti konkurencingi, nes jų prekės gali būti pakeistos pigesniais importuotojų gaminiais, jie gali prarasti dalį rinkos arba jie bus priversti mažinti gamybos apimtį, o atitinkamai mažės masto ekonomijos efektas.

2.4 paveiksle pavaizduota kokią dalį akcizo mokesčio, surenkamo iš visų alkoholinių gėrimų, sudaro alus. Pateikti duomenys parodo, kad didžiausią iš alkoholio pramonės surenkamo akcizo mokesčio dalį sudaro mokesčiai sumokėti už stipriuosius alkoholinius gėrimus, trijų metų laikotarpyje jie vidutiniškai sudaro apie 75 proc. Antroje vietoje yra akcizas surinktas iš alaus pardavimų, jis sudaro apie 15 proc. Vynas, kurio koncentracija yra didesnė kaip 8,5 proc. tūrio ir tarpiniai alkoholio gėrimai, kurių koncentracija yra didesnė nei 15 proc. atitinkamai vidutiniškai sudaro apie 3,1 ir 4,3 proc. šios rūšies akcizo. Kitos dvi gėrimų rūšys surenka tik po 1,7 ir 0,8 proc. įmonių ir gyventojų sumokėto akcizo mokesčio už alkoholį.

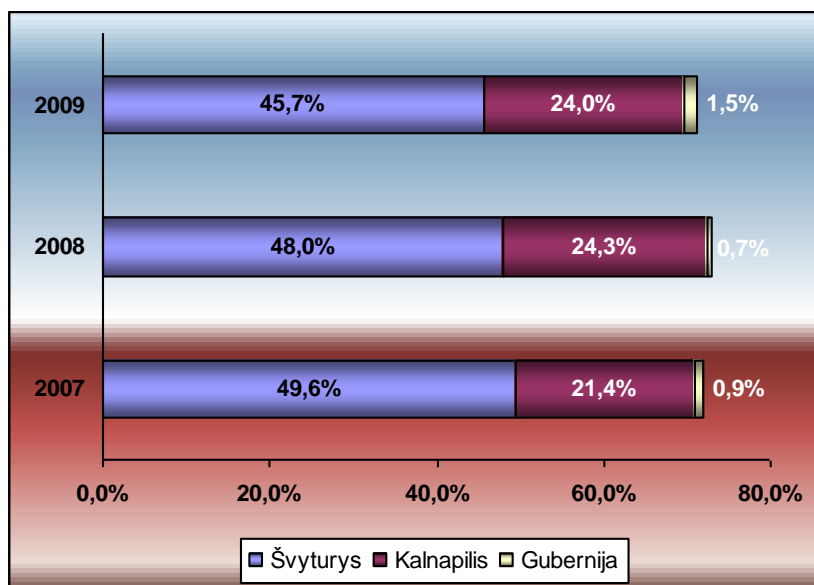
2.4 pav. Įmonių ir gyventojų sumokėti akcizo mokesčiai už etilo alkoholį ir alkoholinius gėrimus 2007-2009 m.

Iš 2.5 paveikslo duomenų matyti, kad didžiąją dalį mokesčio surenkamo už alaus pardavimus sumoka UAB „Švyturys – Utenos alus“. Šios bendrovės įmokos į LR valstybės biudžetą sudaro

beveik pusę (2007 metais – 49,6 proc., 2008 metais – 48,0 proc., 2009 metais – 45,7 proc.), viso su alaus vartojimu susijusio akcizo mokesčio. 2007 - 2009 metais sumokėto akcizo kitimo dinamika mums parodo šių įmokų mažėjimą, kas yra susiję su gaminamos produkcijos pardavimo kainų kritimu. 2007 - 2009 metais UAB „Švyturys – Utenos alus“ mokamo akcizo dalis sumažėjo beveik 4 proc.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ 2008 – 2009 metais surenkama akcizo mokesčio dalis padidėjo lyginant su 2007 metais, tai yra susiję su pardavimų apimčių didėjimų nagrinėjamų laikotarpiu, tuo tarpu, UAB „Švyturys – Utenos alus“ apyvartos pinigine išraiška mažėjo. AB „Gubernija“ sumokama akcizo mokesčio dalis yra labai nedidelė ir per visą laikotarpį vidutiniškai sudarė apie 1 proc. visų nagrinėjamų įnašų. Daugiausia akcizo mokesčio bendrovė sumokėjo 2009 metais, t.y. 2,1 mln. Lt, o mažiausiai 2008 metais – 966 tūkst. Lt.

Taigi, galima pažymėti, kad visos trys nagrinėjamos bendrovės surenka didžiąją akcizo mokesčio dalį. Per metus jos kartu vidutiniškai sumoka apie 72 proc. viso iš šios veiklos rūšies surenkamo akcizo mokesčio. Tikėtina, kad likusios dvi didžiosios aludarės UAB „Ragutis“ ir TŪB „Rinkuškiai“ taip pat sumoka nemažą šio mokesčio dalį, o mažųjų aludarių įnašas yra nelabai ženklus.

2.5 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ sumokėtas akcizo mokesčiai už alaus vartojimą bei pardavimus 2007-2009 m.

2.3 lentelėje pateikiami apibendrinti sumokėto akcizo mokesčio, bendrovių bendrojo, veiklos, grynojo pelno bei darbuotojų skaičiaus kitimo dinamika 2007 - 2009 metų laikotarpiu apskaičiuojant absoliučius ir santykinius šių rodiklių kitimo tempus. Iš duomenų matyti, kad 2008 metais lyginant su 2007 metais jos laikant baziniais, labiausiai padidėjo UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ sumokėti akcizo mokesčiai – 23 proc., o labiausiai sumažėjo (nevertinant UAB „Kalnapilio

– Tauro grupė“ grynojo pelno padidėjimo, dėl kitos veiklos pajamų 2007 metais, kurios sudarė apie 63 mln. Lt) AB „Gubernija“ bendrasis pelnas 24 proc. Vertinant absoliutines reikšmes – labiausiai didėjo UAB „Švyturys – Utenos alus“ bendrasis pelnas (30,2 mln. Lt), o labiausiai mažėjo – tos pačios bendrovės veiklos pelningumo lygis (22,3 mln. Lt). Taigi, dar kartą galima pabrėžti, kad rinkos lyderė skiria daug lėšų pardavimų skatinimams bei įvairioms socialinėms misijoms, kurios leidžia populiarinti jos vardą bei gaminių prekinis ženklus.

Nagrinėjant 2008 – 2009 metus pažymėtina, kad labai išaugo AB „Gubernija“ sumokėto akcizo mokesčio išlaidos (119 proc.). Taip pat šiuo metu didėjo UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ sumokėtas akcizas (1 proc.), veiklos pelnas (7 proc.) ir darbuotojų skaičius (3 proc.). Kiti rodikliai mažėjo. Didžiausią sumažėjimą sudarė UAB „Švyturys – Utenos alus“ veiklos ir grynasis pelnas, atitinkamai 46 proc. ir 48 proc. Taip pat ženkliai sumažėjo ir AB „Gubernija“ veiklos rodikliai: bendrasis pelnas 37 proc., veiklos pelnas – 35 proc., grynasis pelnas – 30 proc. Mažiausiai tuo metu keitėsi UAB „Kalnapilio tauro grupė“ bendrovės veiklos rodikliai, nevertinant aprašyto sumokėto akcizo ir veiklos pelno didėjimo, kiti rodikliai kito 11-20 proc. ribose.

Lyginant 2007 ir 2009 metų duomenis labiausiai mažėjo UAB „Švyturys – Utenos alus“ grynojo ir veiklos pelno rodikliai (53 proc. ir 55 proc.), taip pat kaip ir aukščiau nevertinant UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ 2007 metų grynojo pelno reikšmę; AB „Gubernija“ bendrasis pelnas (52 proc.), o UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ veikla, lyginant su konkurentais, buvo pakankamai stabili.

2.3 lentelė

UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ sumokėto akcizo mokesčio, bendrojo, veiklos, grynojo pelno bei darbuotojų skaičiaus pasikeitimas 2007 – 2009 metais.

Rodiklis	Bendrovė	Metai								
		2007	2008	Pokytis 2007/2008		2009	Pokytis 2008/2009		Pokytis 2007/2009	
				absol.	sant.		absol.	sant.	absol.	sant.
Akcizai	Švyturys	63.463.949	66.390.243	2.926.294	5%	64.480.828	-1.909.415	-3%	1.016.879	2%
	Kalnapilis	27.330.000	33.617.000	6.287.000	23%	33.900.000	283.000	1%	6.570.000	24%
	Gubernija	1.165.402	965.804	-199.598	-17%	2.119.830	1.154.026	119%	954.428	82%
BP	Švyturys	375.342.815	405.519.149	30.176.334	8%	324.252.619	-81.266.530	-20%	-51.090.196	-14%
	Kalnapilis	77.078.824	85.398.148	8.319.324	11%	76.233.714	-9.164.434	-11%	-845.110	-1%
	Gubernija	10.896.930	8.277.815	-2.619.115	-24%	5.230.611	-3.047.204	-37%	-5.666.319	-52%
VP	Švyturys	171.986.063	149.634.214	-22.351.849	-13%	80.778.860	-68.855.354	-46%	-91.207.203	-53%
	Kalnapilis	12.657.989	12.447.242	-210.747	-2%	13.321.032	873.790	7%	663.043	5%
	Gubernija	-4.244.102	-3.951.363	292.739	-7%	-2.587.021	1.364.342	-35%	1.657.081	-39%
GP	Švyturys	139.943.377	122.369.551	-17.573.826	-13%	63.253.610	-59.115.941	-48%	-76.689.767	-55%
	Kalnapilis	62.615.960	12.253.655	-50.362.305	-80%	9.836.018	-2.417.637	-20%	-52.779.942	-84%
	Gubernija	-6.148.554	-5.967.018	181.536	-3%	-4.185.619	1.781.399	-30%	1.962.935	-32%
Darbuotojų skaičius	Švyturys	532	628	96	18%	563	-65	-10%	31	6%
	Kalnapilis	396	422	26	7%	434	12	3%	38	10%
	Gubernija	282	231	-51	-18%	201	-30	-13%	-81	-29%

2.3 AB „Gubernija“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir UAB „Švyturys – Utenos alus“ finansinė analizė kaip sudedamosios veiklos ekonominės analizės dalis

Finansų analizė yra sritis, kuri nuolat domina bendrovių vadovus, akcininkus bei įmonių darbuotojus. Nes tik stabiliai dirbanti bendrovė yra garantas, užtikrinantis darbo vietas, o savininkams parodantis, kad jų investicijos naudojamos tikslingai bei efektyviai ir taip yra pasiekiamas kiekvienos įmonės tikslas – uždirbamas pelnas. Išmintingi įmonių vadovai, nuolat domisi finansinių rodiklių būkle, nes jų supratimas bei žinojimas padeda jiems priimti tinkamus valdymo sprendimus bei išvengti galimų krizių, kitaip tariant sumažinti riziką, kuri visuomet išlieka dirbant rinkos ekonomikos sąlygomis. Tik žinant, kokia yra esama padėtis, vadovai gali spręsti naujų investicinių projektų, bendrovės plėtros galimybių įgyvendinimo klausimus bei numatyti, ar bus reikalingas papildomas finansavimas ir koks jo lygis bus optimaliausias.

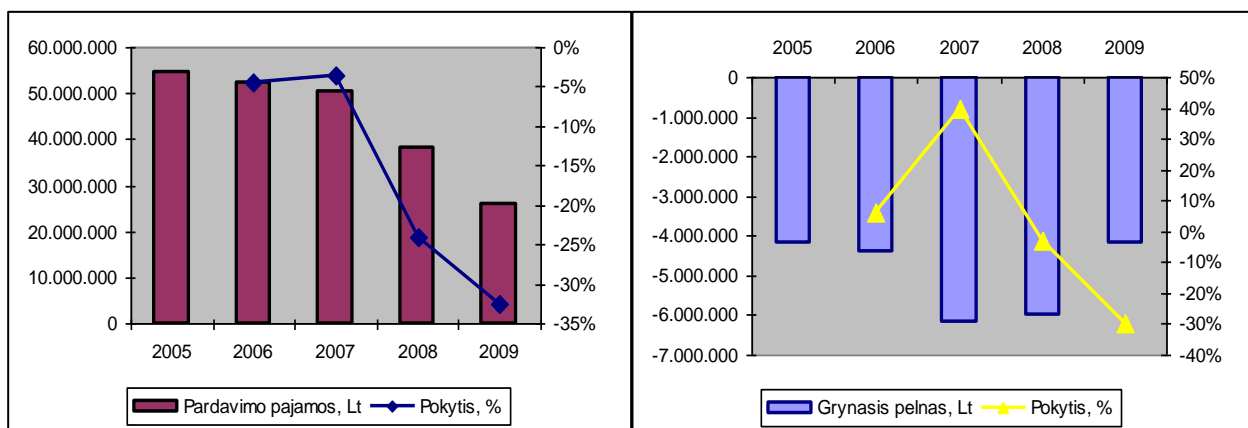
Šiame skyriuje detaliai analizuojama AB „Gubernija“, UAB „Švyturys-Utenos alus“ ir UAB „Kalnapilio-Tauro grupė“ finansinė būklė: atliekama pelno (nuostolių) bei balanso ataskaitų rodiklių dinaminė ir struktūrinė analizė, įvertinami pagrindiniai bendrovės pelningumo, likvidumo, finansų struktūros, turto panaudojimo efektyvumo rodikliai, siekiant įvertinti kaip efektyviai panaudojamos turimos finansinės lėšos, o taip pat palyginami jų veiklos rodikliai su vidutinėmis gėrimų pramonės įmonių rodikliais.

2.3.1 UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ veiklos rodiklių dinaminė ir struktūrinė analizė

Šiame skyriuje išanaluosime visų mūsų darbe nagrinėjamų bendrovių pelno (nuostolių) ataskaitų duomenys 2005 – 2009 metų laikotarpyje. Rodiklių kitimo dinamikos vertinimui panaudosime aukščiau minėtos ataskaitos dinaminės ir struktūrinės analizės metodą.

AB „Gubernija“ rodiklių analizė

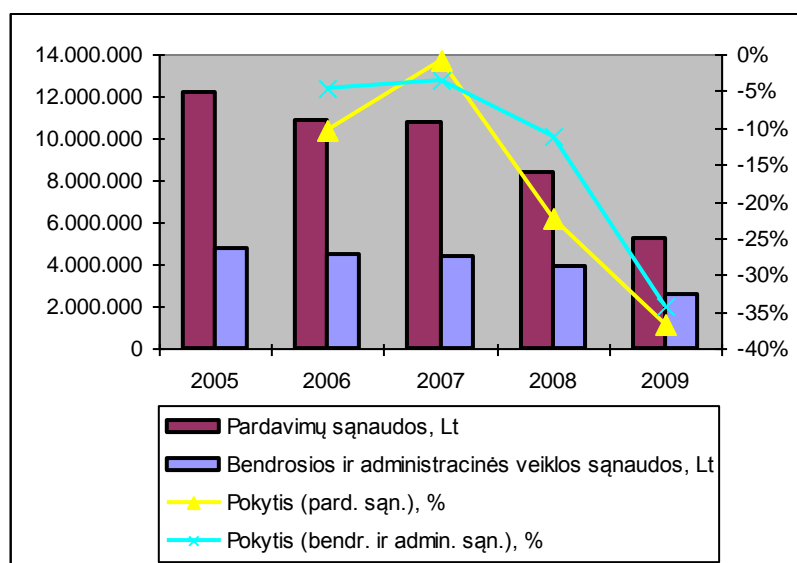
AB „Gubernija“ pelno (nuostolių) ataskaitą bei jos dinaminės ir struktūrinės ataskaitos duomenys pateikiami 1-3 prieduose. Iš pelno (nuostolių) ataskaitos duomenų matome, kad viso laikotarpio eigoje bendrovė dirbo nuostolingai. Nuostoliai svyruoja 4-6 mln. Lt lygyje. Bendrovės pardavimų apimtys 2005-2007 metais išliko panašiam lygyje, t.y. 50-54 mln. Lt ir nuolat mažėja. 2006 metais sumažėjimas lyginant su 2005 metais sudarė 4 proc., 2007 metus lyginant su 2006 metais – taip pat 4 proc., o 2008-2009 metais ženkliai sumažėjo, kas yra sąlygota rinkos sąstingio, krizės pasekoje, ir 2009 metais siekė tik 22 mln. Lt. Lyginat 2007 metus su 2008 metais sumažėjimas sudarė 24 proc., o 2009 metais – dar 33 proc., t.y. pardavimų apimtys sumažėjo trečdaliu, o laikant 2005 metus baziniais sumažėjimas per visą laikotarpį sudarė net 53 proc. (2.6 pav.).

2.6 pav. AB „Gubernija“ pardavimų ir grynojo pelno dinamika 2005-2009 m.

Nagrinėjant pardavimų struktūrą, reikia pažymėti, kad laikotarpio eigoje parduotų prekių ir paslaugų savikainos struktūra kito neženkiai ir siekė 75-80 proc. lygį, išlaikydama nuolatinio didėjimo tendencijas. Šis sumažėjimas atsirado dėl žaliavų, transportavimo ir energetinių išteklių kainų didėjimo.

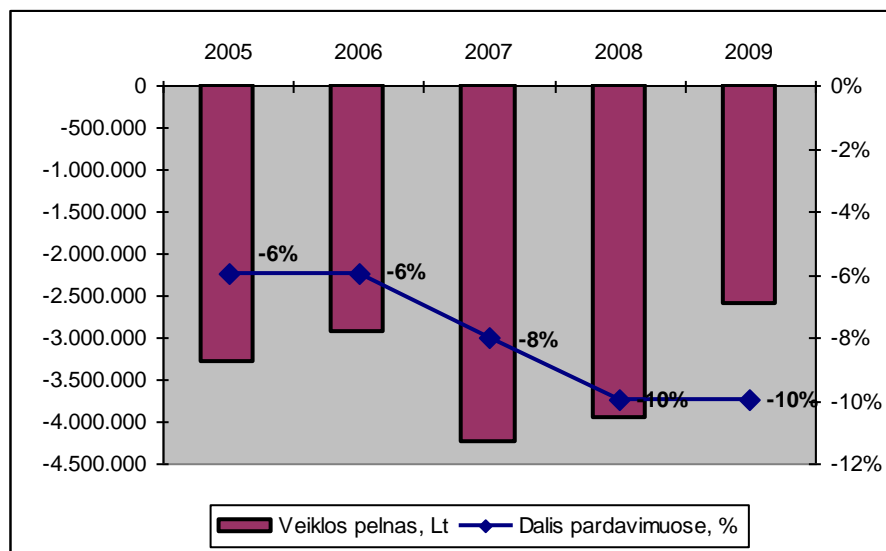
Ypačiai didelę reikšmę bendrovės nuostolingai veiklai turėjo ir įmonės veiklos sąnaudos, kurios sudaro net 30 proc. pardavimų sumos (2.7 pav.).

2.7 pav. AB „Gubernija“ veiklos sąnaudų dinamika 2005-2009 m.

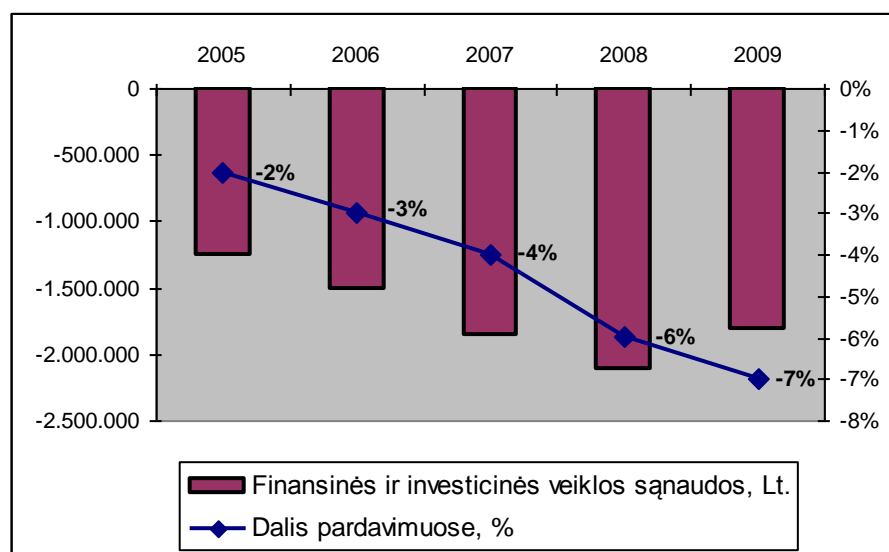
Pardavimo sąnaudos siekia net 20-22 proc. pardavimų apimties, kas turėjo didelę reikšmę nuostolingam veiklos rezultatui. Taigi, bendrovei pirmiausia reikia mažinti visas su pardavimais susijusias išlaidas, kurias sudaro transportavimas (pas pirkėjus), pagamintos produkcijos sandėliavimas ir pan. Tai galima padaryti keičiant sutartis su pirkėjais, numatant kitas transportavimo sąlygas, kaip pvz. EXW, kurioms esant gabenimo kaštai bus perkelti pirkėjui. Analogiškai turi būti sprendžiamas ir pagamintos produkcijos sandėliavimo klausimas, t.y. bendrovei reikėtų galvoti apie pardavimą naudojant tarpininkų paslaugas, taip jiems perkeliant

sandėliavimo kaštus. Nors tai ir turės neabejotinos įtakos pardavimo kainos mažinimui, tačiau tikėtina, kad nauda bus gerokai didesnė ir leis sumažinti veiklos kaštus. Kadangi, bendrovės pardavimams turi įtakos sezoniškumas (gaivieji ir alkoholiniai gėrimai geriau parduodami šiltuoju metų laiku), bendrovė turi atsakingai planuoti produkcijos gamybą ir ją derinti su numatomais pardavimais, siekiant minimizuoti sąlyginai nelikvidžias atsargas. Taip pat didelę neigiamą įtaką bendrovės veiklos rezultatams turi ir padidėję akcizo tarifai.

2.8 pav. AB „Gubernija“ veiklos pelno dinamika ir dalis pardavimuose 2005-2009 m.

Taigi, visų aukščiau aprašytų veiksnių pasekoje, bendrovės veiklos pelnas yra neigiamas. 2005 metais jis siekė 3,3 mln. Lt (sudarė (-6) proc. pardavimų), 2006 metais – 2,9 mln. Lt, 2007 metais – 4,2 mln. Lt, 2008 metais beveik 4 mln. Lt, o 2009 metais – 2,6 mln. Lt nuostolių (atitinkamai (-6), (-8), (-10), (-10) proc. pardavimų). Taigi, šio rodiklio kitimo dinamika taip pat yra neigiama (žr. 2.8 pav.).

2.9 pav. AB „Gubernija“ finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų dinamika ir dalis pardavimuose 2005-2009 m.

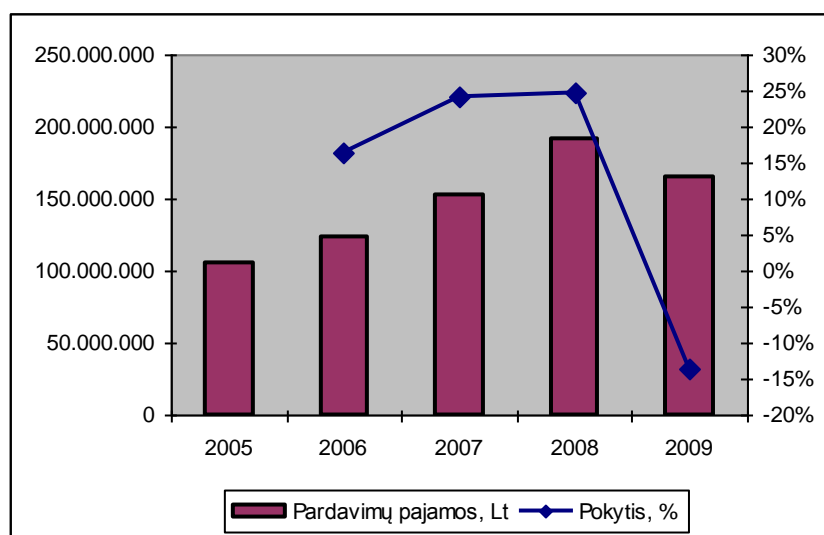
Finansinės veiklos pokyčių dinamika yra pavaizduota 2.9 paveiksle. Bendrovės finansinė ir investicinė veikla sudaro 2005 metais – 2 proc., 2006 metais – 3 proc., 2007 metais – 4 proc., 2008 metais – 6 proc., ir 2009 metais – 7 proc. pardavimų ir nors absoliutinės reikšmės yra mažėjančios, tačiau jų lyginamojo svorio pokyčiai taip pat neigiami.

AB „Gubernija“ finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas sudaro ne valiutų kurso pokyčiai, nes atsiskaitymai vykdomi litais bei eurais, o palūkanos už banko paslaugas, nes didžioji bendrovės skolų dalis yra skirta ilgalaikių skolų einamųjų metų įsiskolinimo padengimui.

Kitos veiklos bendrovė faktiškai nevykdo, todėl AB „Gubernija“ kitos veiklos įtaka grynajam pelnui yra neženkliai. Bendrovė ne tik laiku negali atsiskaityti su tiekėjais ir darbuotojais, bet dar turi ir mokestinių skolų. Šių veiksnių pasekoje AB „Gubernija“ grynasis pelnas 2005 metais yra (-4,1) mln. Lt, 2006 metais – (-4,4) mln. Lt, 2007 metais – (-6,1) mln. Lt, 2008 metais – (-6,0) mln. Lt, o 2009 metais – (-4,2) mln. Lt. Bendrovės grynasis pelningumas taip pat blogėja nuo 8 proc. 2005 metais iki 16 proc. 2009 metais. Todėl bendrovei faktiškai neįmanoma gauti papildomų finansinių lėšų iš trečiųjų asmenų, t.y. banko, privačių investitorių ir pan., todėl vienintelė nuostolių padengimo galimybė - papildomi akcininkų įnašai.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ rodiklių analizė

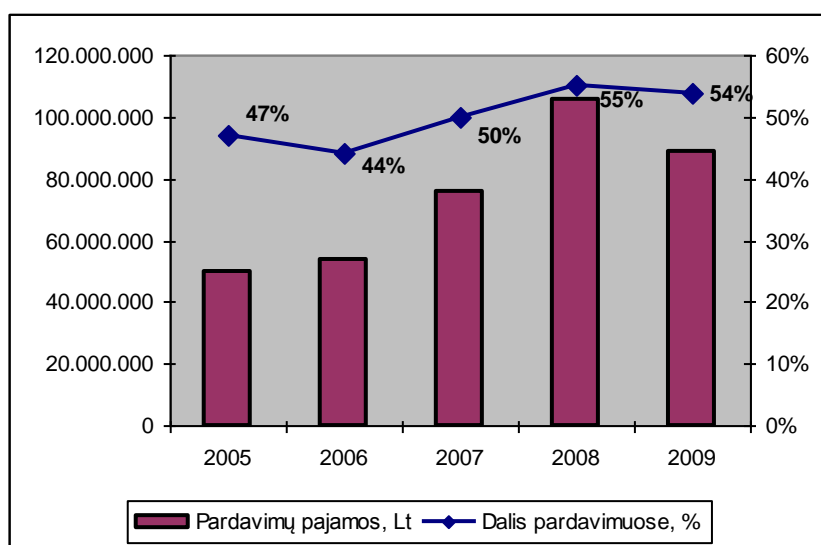
UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ pelno (nuostolių) ataskaitos duomenys pateikiami 4-6 prieduose. Bendrovės pardavimų kitimo dinamika pateikiama 2.10 paveiksle.

2.10 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ pardavimų dinamika 2005-2009 m.

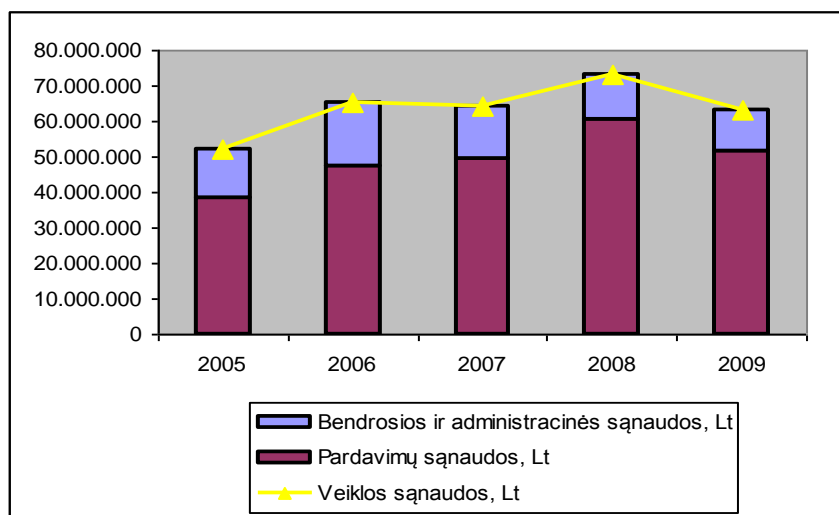
Iš pelno (nuostolių) ataskaitos duomenų matome, kad UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ veikla per visą nagrinėjamą laikotarpį yra pelninga (priešingai nei AB „Gubernija“). Bendrovės veiklą taip pat įtakojo krizė, todėl 2009 metų pardavimų apimtys sumažėjo 14 proc., lyginant su 2008 metais, o visą likusį laikotarpį pardavimai nuolat augo 2006 metais – 16 proc., 2007 metais – 24 proc., o 2008 metais 25 proc.

Bendrovės savikaina 2005 metais sudarė 47 proc. pardavimų, 2006 metais – 44 proc., 2007 metais – 50 proc., 2008 metais - 55 proc., o 2009 metais – 54 proc. pardavimų sumos (žr. 2.11 pav.). Taigi, bendrovės bendrasis pelningumas yra gerokai didesnis nei AB „Gubernija“. Taip yra todėl, kad bendrovė savo veikloje naudoja naują ir modernią techniką, kuri leidžia patirti mažesnius gamybos kaštus. 2009 metų bendrasis pelningumas šiek tiek sumažėjo, nes buvo naudojama daug reklaminių akcijų ir nuolaidų, skatinant pardavimus, todėl vidutinė produktų pardavimo kaina buvo mažesnė nei ankstesniais metais. Taigi, bendrovės bendrasis pelningumas svyruoja 45-56 proc. lygyje. Didesnis bendrojo pelningumo lygis leidžia bendrovei laisviau konkuruoti rinkoje ir sudaro galimybes pasiūlyti savo pirkėjams palankesnes pirkimo sąlygas.

2.11 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ savikainos dinamika bei bendrasis pelningumas 2005-2009 m.

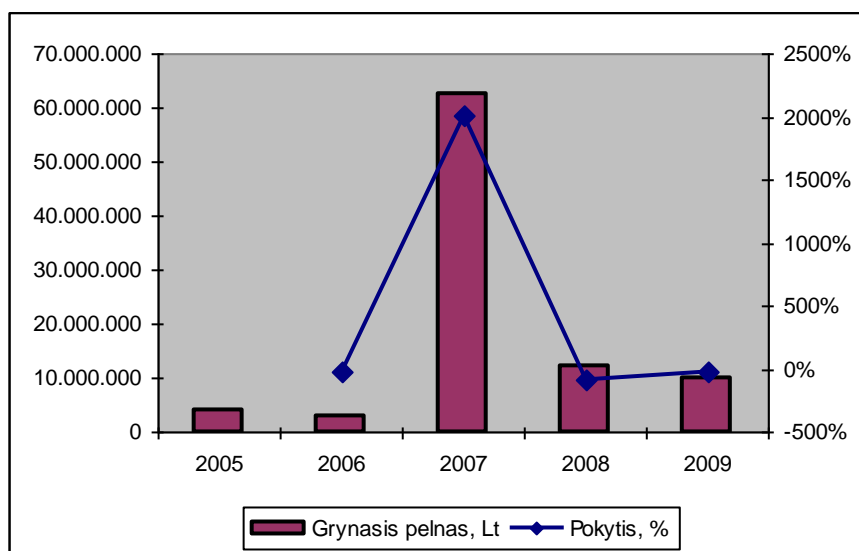
Bendrovės veiklos kaštus sudaro išlaidos, kurias kompanija patiria siekdama skatinti pardavimus, t.y. įvairios reklaminės akcijos, reklama per televiziją, reklaminės medžiagos gamyba, įvairių konkursų organizavimas, rinkos tyrimai ir pan., į ką bendrovė investuoja dideles sumas, siekdama išlikti konkurencinga. Visos veiklos išlaidos sudaro 38 - 53 proc. bendrovės pardavimų sumos (2005 metais - 36 proc., 2006 metais – 39 proc., 2007 metais – 32 proc., 2008 metais 32 proc., 2009 metais - 31 proc. pardavimų). Bendrosios ir administracinės sąnaudos yra pakankamai nedidelės ir siekia 2005 metais – 13 proc., 2006 metais – 14 proc., 2007 metais – 10 proc., 2008 metais – 6 proc., o 2009 metais – 7 proc. bendrovės pardavimo apimčių. Įvertinus savikainos bei veiklos kaštų įtaką, matome, kad bendrovės tipinės veiklos pelnas 2006 metais siekia 14 proc. ir 2009 metais - 7 proc.(žr. 2.12 pav.).

2.12 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ veiklos sąnaudų struktūra 2005-2009 m.

2005 metais finansinė ir investicinė veikla buvo labai neženkli, tačiau 2007 metais šios veiklos pajamos sudarė 1 proc., 2008 metais - 2 proc. bendrų pajamų, o 2009 metais ši veikla neigiamai įtakojo bendrovės veiklos finansinį rezultatą, nes bendrovė patyrė 1,2 mln. Lt ((-1) proc. pardavimų) finansinės veiklos nuostolį. Šio nuostolio atsiradimas yra sąlygotas padidėjusių akcizų alkoholinių gėrimų pardavimams bei valiutos kurso svyravimais, nes bendrovė vykdo atsiskaitymus su pirkėjais ir tiekėjais ne tik eurais ar litais, bet ir kitomis valiutomis.

Pagautės bei netekimų visą analizuojamą laikotarpį bendrovė neturėjo, todėl jos pelnas prieš apmokestinimą atitinka įprastinės veiklos pelno dydį ir sudaro 4 proc. 2005-2006 metais ir 8 proc. 2008-2009 metais. 2007 metais bendrovės kitos veiklos pajamos sudarė beveik 63 mln. Lt

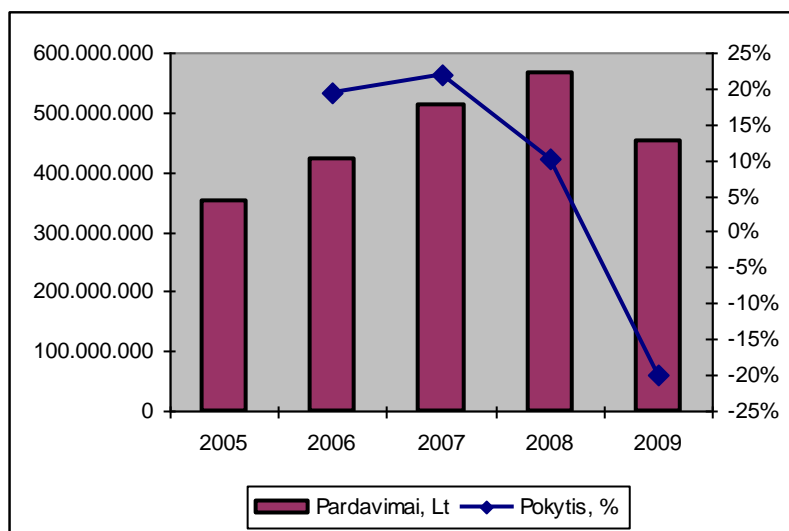
2.13 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ grynojo pelno dinamika 2005-2009 m.

Kiekvienais metais bendrovė mokėjo pelno mokestį ir jį atskaičiavus grynasis bendrovės pelningumas 2005 metais - 4 proc. (4 mln. Lt), 2006 metais – 2 proc. (3 mln. Lt), 2007 metais – 41

proc. (63 mln. Lt), 2008 metais – 6 proc. (12 mln. Lt), 2009 metais – 6 proc. (10 mln. Lt), vadinasi vienas bendrovės pardavimų litas atitinkamai uždirbo bendrovei 0,04 Lt, 0,02 Lt, 0,41 Lt, 0,06 Lt, 0,06 Lt grynojo pelno (žr. 2.13 pav.).

UAB „Švyturys – Utenos alus“ pelno (nuostolių) ataskaitos analizė

UAB „Švyturys – Utenos alus“ pelno (nuostolių) ataskaitos duomenys ir struktūrinės bei dinaminės analizės rezultatai pateikiami 7-9 prieduose. Iš pelno (nuostolių) ataskaitos duomenų matyti, kad 2005-2008 metais bendrovės pardavimų apimtys nuolat augo (žr. 2.14 pav.).

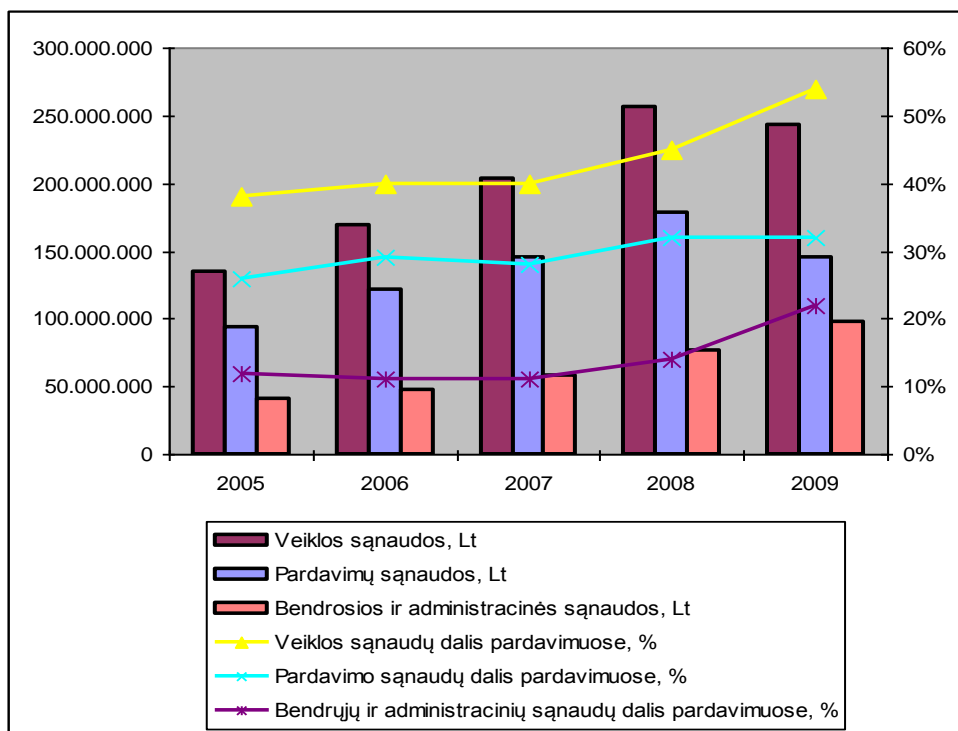

2.14 pav. UAB „Kalnabilio – Tauro grupė“ pardavimų dinamika 2005-2009 m.

Tai susiję su vis didėjančiomis eksporto apimtimis, bei su didėjančiu vartojimu Lietuvos rinkoje. 2006 metais pardavimų prieaugis, lyginant su 2005 metais, sudarė 19 proc., 2007 metais – 22 proc., 2008 metais – 10 proc. Dėl pasaulio ir Lietuvos ekonomikos krizės, beveik visos rinkos patyrė nuosmukį, dėl kurio mažėjo produkcijos kainos, todėl bendrovės pardavimai 2009 metais taip pat sumažėjo 20 proc.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ parduotų prekių savikaina sudaro tik 27-33 proc. pardavimų sumos, taigi, rinkos lyderė dirba su ypatingai didele gaminamų produktų marža. Šis taupymas leidžia bendrovei didelę dalį lėšų paskirti reklamai bei kitiems pardavimų skatinimams, socialinių projektų vykdymui, to užtikrinant bendrovės vardo bei produkcijos prekės ženklų populiarinimą. Taigi, šių priežasčių pasekoje bendrovės veiklos sąnaudos yra didelės ir sudaro 2005 metais – 67 proc., 2006 metais – 69 proc., 2007 metais – 73 proc., 2008 metais – 72 proc., 2009 metais – 72 proc. bendrovės pardavimų. Iš jų didžioji lėšų dalis tenka pardavimų išlaidoms, jų lyginamasis svoris visose pardavimų išlaidose 2005 -2009 metais svyravo 60 – 72 proc. lygyje (žr.2.15 pav.).

Likusi išlaidų dalis tenka bendrosioms ir administracinėms išlaidoms. Bendrovė siekia ne tik būti populiariausia rinkoje, tačiau stengiasi užtikrinti ir savo darbuotojams geras darbo sąlygas, kurios ne tik yra susiję su motyvacinėmis darbo užmokesčio sistemomis, tačiau ir su darbo sąlygų gerinimu, kvalifikacijos kėlimu. Taip pat bendrosioms ir administracinėms išlaidoms yra priskiriami ir įnašai už draudimą, nes kiekvienas bendrovės darbuotojas yra draudžiamas nuo nelaimingų atsitikimų.

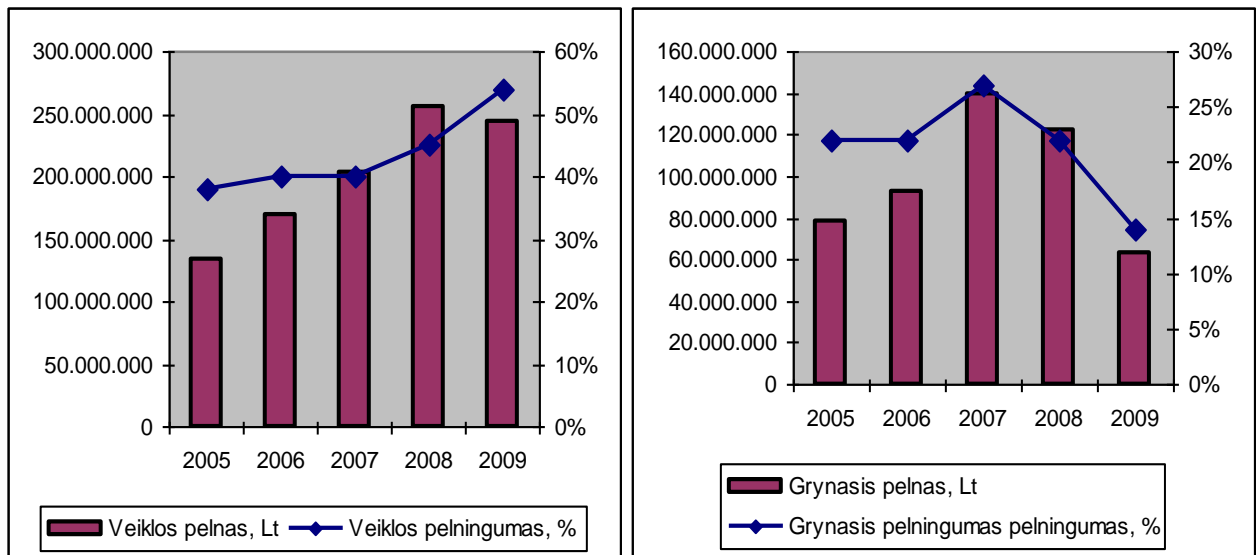

2.15 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ veiklos sąnaudų struktūra bei dalis pardavimuose 2005-2009 m.

Įvertinus bendrovės veiklos sąnaudų įtaką, UAB „Švyturys – Utenos alus“ tipinės veiklos pelnas 2005 metais yra 102,2 mln. Lt, 2006 metais – 122,7 mln. Lt, 2007 metais – 172,0 mln. Lt, 2008 metais - 149,6 mln. Lt, 2009 metais – 80,8 mln. Lt, o tipinės veiklos pelningumas atitinkamai yra 29 proc., 29 proc., 33 proc., 26 proc., 18 proc. (žr. 2.16 pav.).

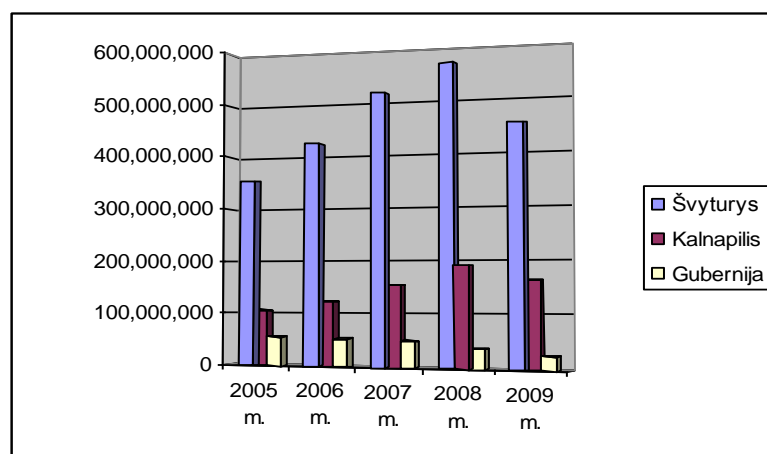
Kitos veiklos ir finansinės investicinės veiklos sąnaudos yra neženklios ir sudaro iki 2 proc. sąnaudų, nes vykdydama atsiskaitymus su pirkėjais ir tiekėjais, siekia tai daryti stabiliomis valiutomis (eurai, litai).

UAB „Švyturys – Utenos alus“ grynas pelnas atskaičiavus pelno mokestį 2005 metais buvo 78,8 mln. Lt, 2006 metais – 92,4 mln. Lt, 2007 metais – 139,9 mln. Lt, 2008 metais – 122,4 mln. Lt, 2009 metais – 63,3 mln. Lt, o grynas pelningumas – 22 proc., 22 proc., 27 proc., 22 proc., 14 proc.

2.16 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ veiklos pelnas ir veiklos pelningumas 2005-2009m.

Apibendrinant galima daryti išvadą, kad rinkos lyderės UAB „Švyturys – Utenos alus“ veikla yra sėkmingiausia. Iš 2.17 paveiksle pateiktų duomenų matoma, kad UAB „Švyturys – Utenos alus“ pagal savo pardavimų apimtį beveik tris kartus lenkia antrą vietą rinkoje užimančią UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“. AB „Gubernija“ dėl savo finansinių sunkumų labai atsilieka nuo šių pirmaujančių kompanijų, jos pardavimai geriausių bendrovei metu buvo 58,8 mln. Lt, tuo tarpu kai UAB „Švyturys – Utenos alus“ pajamos per tą patį laikotarpį sudarė 353,5 mln. Lt. 2005-2008 metų laikotarpiu UAB „Švyturys – Utenos alus“ bei UAB „Kalnapilis – Tauro grupė“ pardavimai nuolat augo, o AB „Gubernija“ pardavimų pajamos nuolat mažėjo, todėl galima sakyti, kad įmonė faktiškai yra „išstumiamą“ iš rinkos.

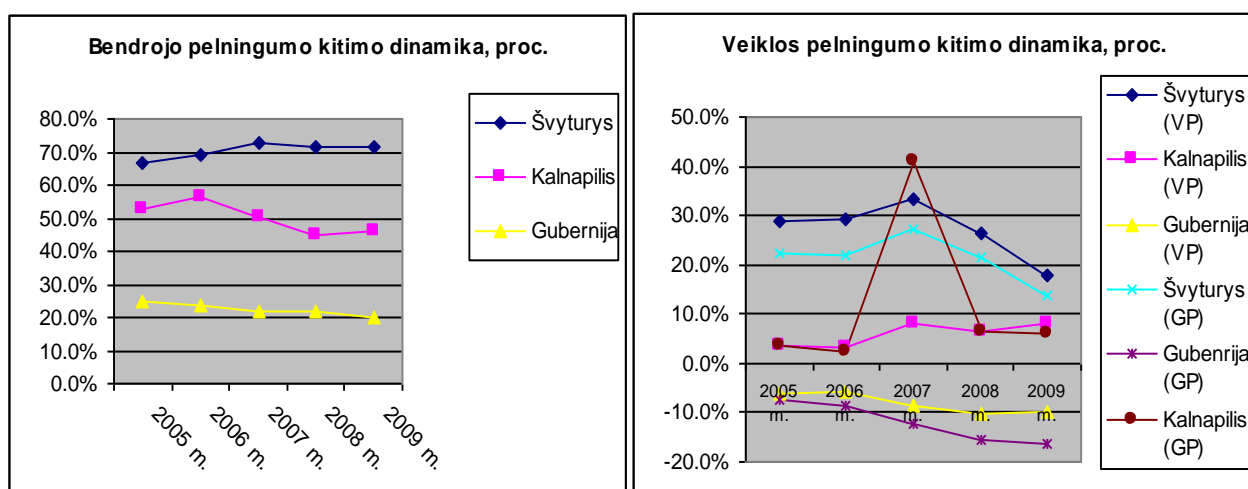
2.17 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ pardavimų pajamų palyginimas 2005-2009 m.

2.18 paveiksle pateikiamas bendrovių pelningumo rodiklių kitimas. Didžiausią reikšmę visai bendrovių veiklai turi bendrojo pelningumo rodiklių reikšmės.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ bendrasis pelningumas yra labai didelis ir vidutiniškai siekia 70 proc., kas tolimesnėje veikloje užtikrina didelius veiklos ir grynojo pelningumo lygius. Bendrovės sugebėjimas gaminti produkcija mažais gamybos kaštais, leidžia bendrovei ne tik pelningai veikti, bet ir užimti lyderio pozicijas rinkoje.

UAB „Kalnapilio – tauro grupė“ bendrasis pelningumas svyruoja 50 proc. lygyje ir užtikrina pelningą įmonės veiklą, tačiau neleidžia bendrovei pirmauti. Taigi, tik didinant bendrovės gamybos mastus, siekiant masto ekonomijos efekto, sukuriant didesnę pelningumą turinčius produktus bendrovė gali pretenduoti į lyderio poziciją.

AB „Gubernija“ padėtis yra bloga. Aukšta gaminamos produkcijos savikaina (2009 metais – 75 proc. pardavimų), kuri iš dalies yra sąlygota bendrovės siekiu išlikti rinkoje (t.y. dėl konkurencinės kovos ji negali didinti produkcijos pardavimų kainos ir taip didinti bendrojo pelningumo reikšmės), neleidžia vykdyti pelningesnės veiklos, o jos pardavimų apimtys nesuteikia galimybės siekti gerų veiklos rezultatų naudojant masto ekonomijos efektą

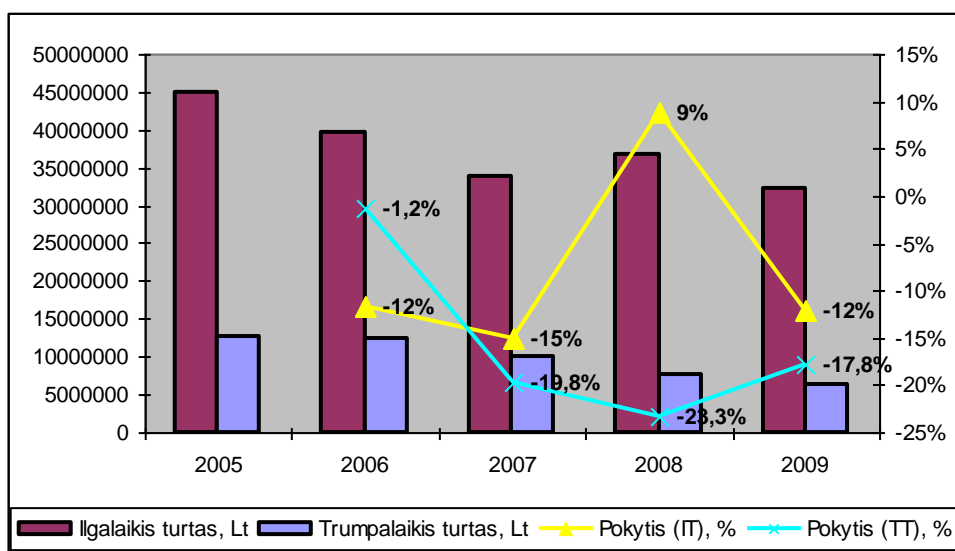

2.18 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ bendrojo, veiklos ir grynojo pelningumų dinamika 2005-2009 m.

2.3.2 UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ balanso ataskaitų rodiklių analizė

AB „Gubernija“ rodiklių analizė

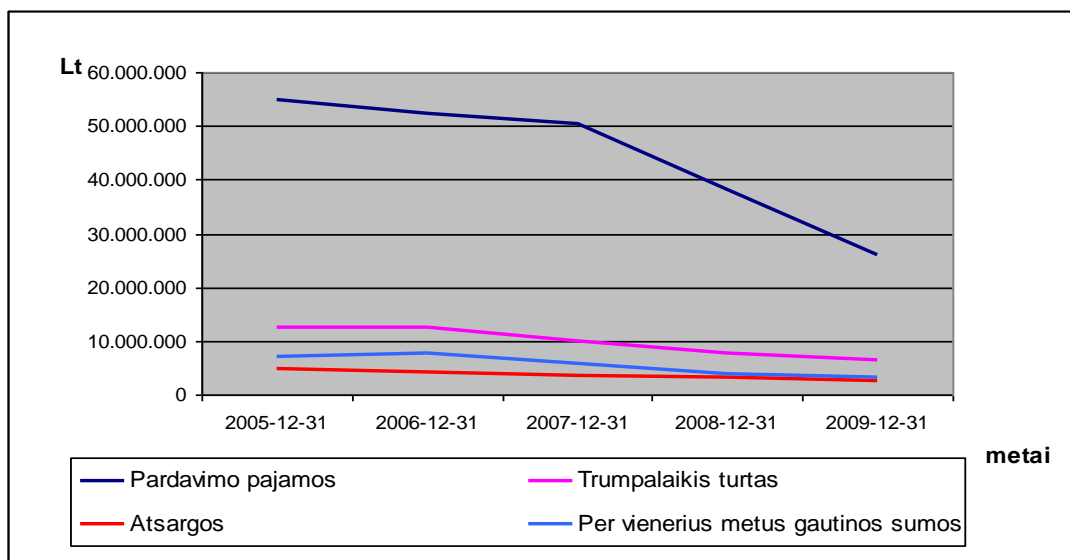
Turto kitimo dinamika pavaizduota 2.19 paveiksle. Iš struktūrinės balanso rodiklių analizės duomenų (10-15 priedai) matome, kad 2005 metais didžioji dalis įmonės turto yra priskiriama ilgalaikiam turtui ir sudaro 78 proc., likusi dalis (22 proc.) tenka trumpalaikiam turtui. Didžiausią lyginamąją svorį turi ilgalaikis materialus turtas (77 proc.), kurį sudaro mašinos ir įrengimai (26,8 mln. Lt), pastatai ir statiniai (13,4 tūkst. Lt). Labai neženkli turto dalis tenka ilgalaikiam nematerialiam turtui (0,04 proc.) bei finansiniam turtui (0,03 proc.).

2.19 pav. AB „Gubernija“ turto struktūros pasikeitimas 2005-2009 m.

Kaip ir 2005 metais, visu analizuojamu laikotarpiu pagrindinė balansinio turto dalis tenka ilgalaikiam turtui. Trumpalaikis turtas išlieka mažas ir siekia 2006 metais 24 proc., 2007 metais – 23 proc., 2008 metais – 17 proc., o 2009 metais tik 16 proc. viso bendrovės turimo turto. Šis trumpalaikio turto mažėjimas yra sąlygotas atsargų bei per vienerius metus gautinų sumų sumažėjimo. Atsargų ir per vienerius metus gautinų sumų mažėjimo priklausomybė nuo pardavimo pajamų mažėjimo yra pateikta 2.20 paveiksle.

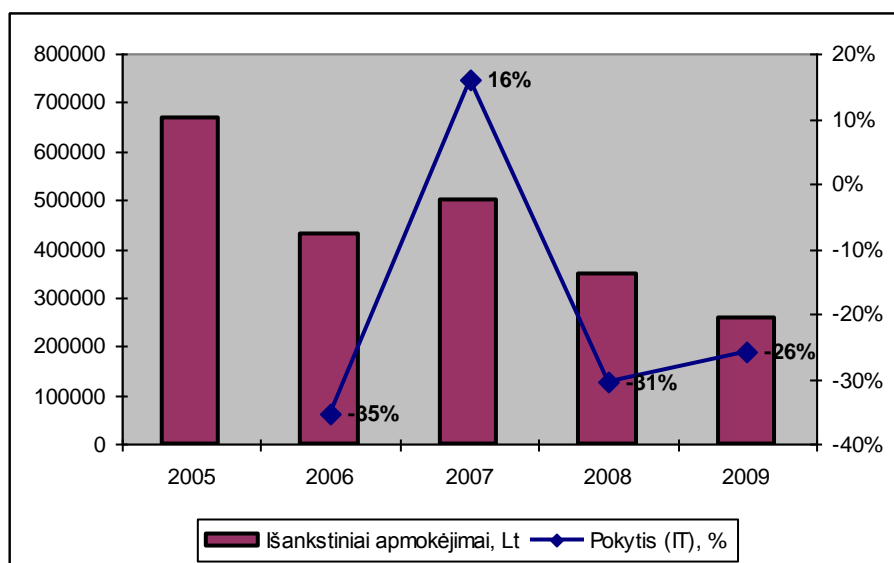
Iš pateiktų duomenų matoma, kad trumpalaikio turto mažėjimas turi tiesioginę priklausomybę nuo pardavimo pajamų mažėjimo. Nors pastarųjų mažėjimas yra ženklus. Šis neatitikimas atsiranda todėl, kad, kaip jau buvo minėta nagrinėjant pelno (nuostolių) ataskaitos duomenis, žaliavų kainos nagrinėjamų laikotarpių nuolat augo.

2.20 pav. AB „Gubernija“ trumpalaikio turto pasikeitimo priklausomybė nuo pardavimo pajamų dinamika 2005-2009 m.

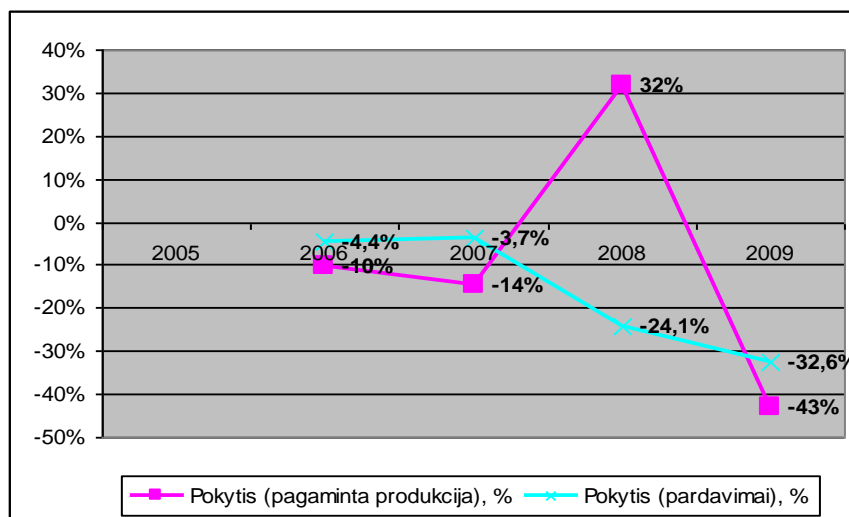
Per vienerius metus gautinos sumos labiausiai mažėjo dėl pirkėjų išskolinimo mažėjimo. Jis sudarė: 2005 metais – 12 proc., 2006 metais -15 proc., 2007 metais – 13 proc., 2008 metais – 9 proc., 2009 metais – 8 proc. viso bendrovės turto. 2006 metų padidėjimas yra sąlygotas tuo, kad tada buvo pradėti taikyti didesni mokėjimų atidėjimai parduotai produkcijai.

Taip pat reikia pažymėti, kad išankstiniai mokėjimai beveik nuolat mažėjo (žr. 2.21 pav.), vadinasi bendrovė vis didesnę produkcijos dalį realizuoja kitokiomis sąlygomis ir tik nauji arba mažai patikimi pirkėjai apmoka už įsigytą produkciją iš anksto. Kito trumpalaikio turto balanso eilutėje 2009 metais yra 290 tūkst. Lt suma, kuri yra laikoma trumpalaikio indėlio pavidalu, kuris yra sudarytas išvežamos iš sandėlio produkcijos akcizo mokesčio mokėjimui garantuoti.

2.21 pav. AB „Gubernija“ išankstinių apmokėjimų dinamika 2005-2009 m.

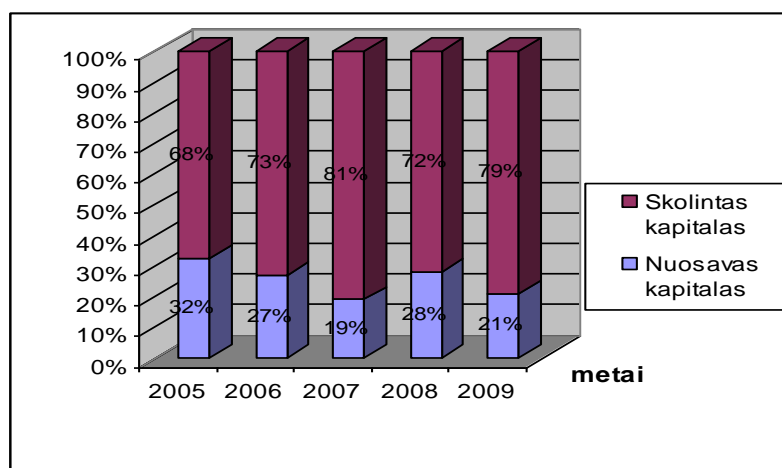
Matome, kad 2009 metais ženkliai sumažėjo ir pagaminta produkcija. Vadinasi bendrovė stengiasi minimizuoti laikomų atsargų kiekį, nes pagal pelno (nuostolių) ataskaitos duomenis pardavimai 2009 metais sumažėjo 33 proc. lyginant su 2008 metais, o pagamintos produkcijos sumažėjimas sudarė net 43 proc. (žr. 2.22 pav.).

2.22 pav. AB „Gubernija“ pagamintos produkcijos bei pardavimų pasikeitimas 2005 - 2009 m.

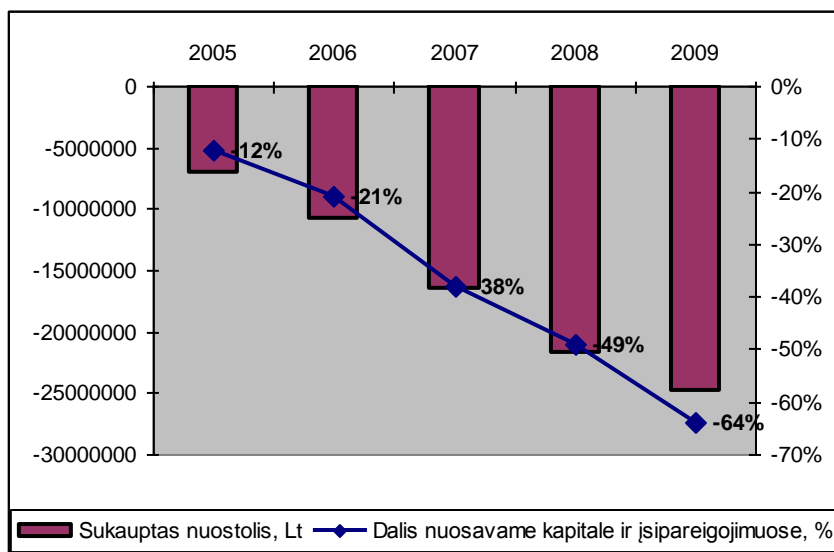
Ilgalaikio turto pasikeitimus labiausiai įtakojo kitos įrangos, prietaisų įrengimų ir įrenginių vertės mažėjimas (2007 metais – 39 proc., 2008 metais, - 36 proc., 2009 metais – 48 proc.). Šio ir kito ilgalaikio turto vertės mažėjimas yra susijęs su įrangos bei pastatų nusidėvėjimu, o dėl nuostolingos bendrovės veiklos, įmonės savininkai negali įsigyti naujos, modernios techninės įrangos, kas ne tik mažina ilgalaikio turto vertę bet ir neleidžia maksimaliai sumažinti gamybos kaštus.

Balanso nuosavybės ir įsipareigojimų dalyje matome, kad bendrovė yra ties bankroto riba (žr. 2.23 pav.). nes jos nuosavas kapitalas sudaro tik 21 proc. (2009 m.). visos nuosavybės ir įsipareigojimų sumos. AB „Gubernija“ įstatinis kapitalas 2005-2007 metais buvo 21 786 000 Lt, tačiau, kai šis rodiklis tapo nepakankamas, siekiant tęsti veiklą 2008-siais metais akcinis kapitalas buvo padidintas 3 mln. Lt papildomų akcininkų įnašų. Taip pat bendrovė yra suformavusi perkainojimo rezervą. Jis yra sudarytas iš pastatų ir statinių perkainotos vertės skirtumo. Šio rezervo vertė 2009 metais, lyginant su 2005 metais, išaugo daugiau nei dvigubai (padidėjo 4,3 mln. Lt) ir pasiekė 8,2 mln. Lt sumą. Reikia pažymėti, kad AB „Gubernija“ dėl turimų finansinių sunkumų nėra suformavusi LR įstatymais numatyto privalomojo rezervo.

2.23 pav. AB „Gubernija“ nuosavybės ir įsipareigojimų struktūra 2005-2009 m.

Sukaupti nuostoliai viršija priimtinas ribas ir 2009 metais siekia net 64 proc. visų įsipareigojimų. Šis rodiklis nuolat blogėja (2005 metais – (-12) proc., 2006 metais – (-21) proc., 2007 metais – (-38) proc., 2008 metais – (-49) proc.), o nuostolinga veikla neleidžia jo gerinti (žr. 2.24 pav.).

2.24 pav. AB „Gubernija“ 2005-2009 m. sukauptas nuostolis

Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai 2005 – 2009 metais mažėja dėl mažėjančių pardavimų bei gamybos apimčių. 2005 metais jie siekė 39 mln. Lt, 2006 metais – 38 mln. Lt, 2007 metais – 36 mln. Lt, 2008 metais – 32 mln. Lt, 2009 metais – 30,5 mln. Lt. Labiausiai 2009 metais sumažėjo ilgalaikės skolos, nuo 13,1 mln. Lt iki 1,4 mln. Lt, tačiau tai nėra pagerėjimo požymis, tiesiog didžioji skolų dalis yra pradelsta ir turi būti sumokėta per ataskaitinius metus, todėl per vienerius

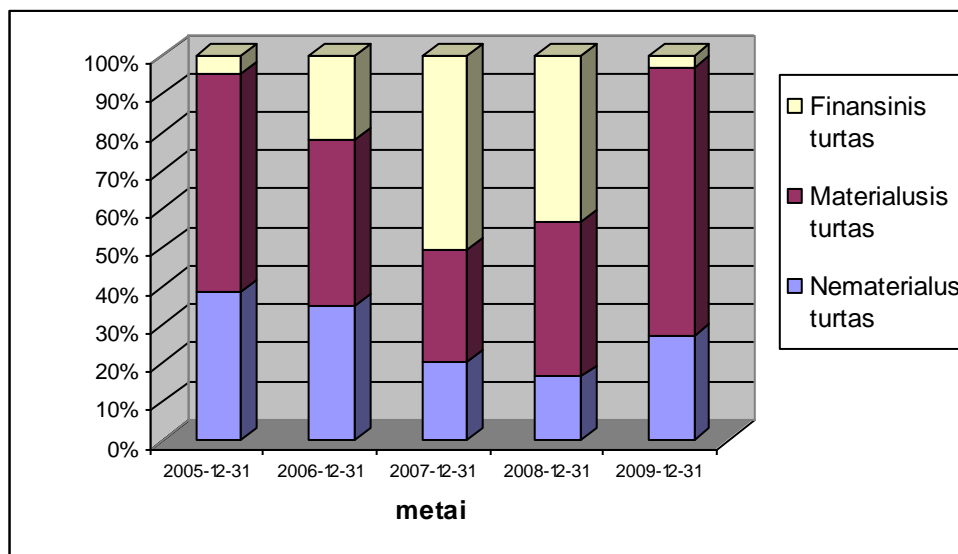
metus mokėtinų sumų ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis padidėjo net 64 proc., kas sudaro 14,3 mln. Lt, taigi šios skolos tiesiog yra perkeltos į kitą balanso ataskaitos straipsnį.

Skolos tiekėjams mažėjo visą nagrinėjamą laikotarpį, o didžiausias sumažėjimas buvo 2009 metais (54 proc. arba 1,6 mln. Lt), o lyginant su 2005 metais sumos sumažėjo beveik dvigubai.

Išankstinių mokėjimų tiekėjams AB „Gubernija“ beveik nenaudoja (išskyrus 2008 metus ir 2007 metus), nes neturi tam lėšų ir yra priversta apmokėti už prekes ir paslaugas tik pardavusi produkciją. Kitos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai sudaro 10 proc. visų nuosavybės ir įsipareigojimų.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ rodiklių analizė

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ balanso rodiklių struktūrinės ir dinaminės analizės rezultatai pateikiami 16-21 prieduose. Iš ataskaitos duomenų matome, kad didžiąją dalį bendrovės turto sudaro ilgalaikis turtas (2005 metais – 75 proc., 2006 metais – 73 proc., 2007 metais- 79 proc., 2008 metais – 83 proc., 2009 metais – 78 proc.). Tačiau, laikotarpio eigoje jo sudėtis kito (žr. 2.25 pav.).

2.25 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ilgalaikio turto struktūra 2005-2009 m.

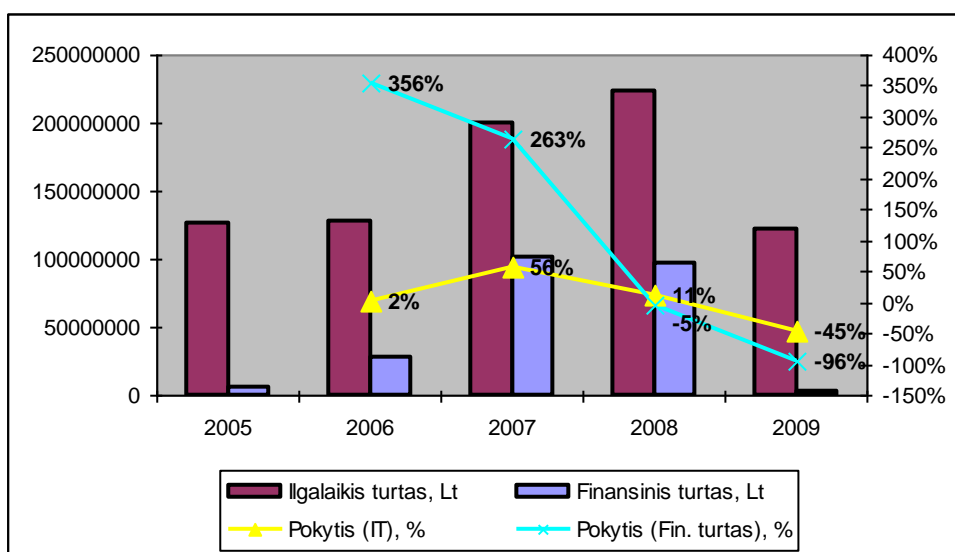
Iš 2.25 paveiksle pateiktų duomenų matyti, kad materialusis turtas 2009 metais ir 2005 metais, sudarė 55 bei 43 proc. viso turto. Tačiau, iš dinaminės balanso ataskaitos duomenų matome, kad, vertinant absoliutines reikšmes, jis kito priešingai. Didžiausias materialiojo turto padidėjimas buvo 2008 metais, kai jis padidėjo 31,3 mln. Lt arba 54 proc. Tuo laikotarpiu atsirado nebaigtos statybos balanso straipsnis, kuriame nurodyta naujo sandėlio statybų vertė (8 mln. Lt) bei turimų įrengimų remontas, kurių vertė bus padidinta remonto išlaidų suma. Faktiškai kiekvienu ataskaitiniu

laikotarpiu šiame balanso straipsnyje yra tam tikros sumos, nes bendrovė nuolat investuoja į savo turimo turto atnaujinimą (gamybos linijas, pastatų remontas ir kt.), taip siekdama išlikti inovatyvia kompanija, kas jai leidžia būti vienai iš pirmaujančių įmonių visame alaus ir gaiviųjų gėrimų pardavimų rinkos sektoriuje.

Didžiausią ilgalaikio materialiojo turto dalį sudaro pastatai ir statiniai 2005 metais – 23 proc., 2006 metais – 16 proc., 2007 metais – 11 proc., 2008 metais – 10 proc., 2009 metais 23 proc. viso turto arba atitinkamai 53 proc., 51 proc., 47 proc., 31 proc., 42 proc. viso ilgalaikio turto. Antras pagal dydį yra mašinų ir įrengimų straipsnis, kuris sudaro 14 proc., 8 proc., 7 proc., 6 proc., ir 21 proc. bendrovės turto, arba 34 proc., 26 proc., 29 proc., 17 proc. ir 39 proc. viso bendrovės ilgalaikio materialaus turto. Ženkliai pasikeitė ir bendrovės turimų transporto priemonių balanso straipsnio vertė, lyginant su baziniu laikotarpiu (2005 m.), jo reikšmė 2009 metais yra sumažėjusi 25 kartus ir siekia tik 39,6 tūkst. Lt.

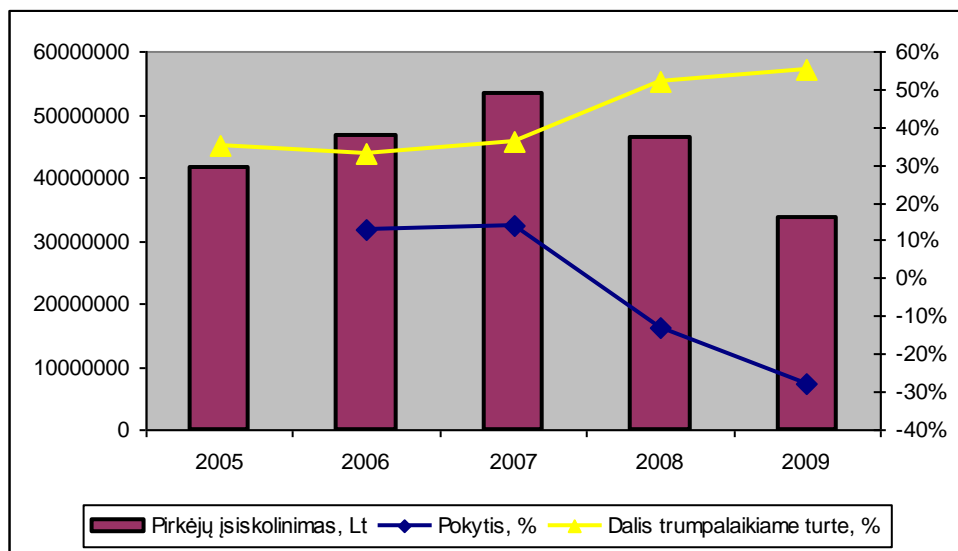
Viso ilgalaikio turto dydis keitėsi taip: 2005 metais jis buvo 126,0 mln. Lt, 2006 metais – 128,6 mln. Lt, 2007 metais – 200,4 mln. Lt, 2008 metais – 223,4 mln. Lt, 2009 metais – 122,1 mln. Lt (žr. 2.26 pav.). Labiausiai ilgalaikio turto padidėjimas 2007-2008 m. buvo sąlygotas finansinio turto pokyčių, kuris 2006 m. padidėjo 356 proc., 2007 metais – dar 263 proc., 2008 metais – sumažėjo 5 proc. lyginant su 2007 metais, 2009 m. – sumažėjo 96 proc. ir pasiekė 3,6 mln. Lt, o lyginant su 2005 m. jis sumažėjo 41 proc.

Finansinį turtą sudaro po vienerių metų gautinos sumos (99 proc., 96 proc., 99 proc., 99 proc., 97 proc. ir 99 proc.), tai paskolos tretiesiems asmenims, remiamiems krepšinio klubams, LKL ir pan.

2.26 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ilgalaikio turto ir finansinio turto dinamika 2005-2009 m.

Bendrovės trumpalaikis turtas sudaro apie trečdalį viso bendrovės turto. Didžiausios trumpalaikio turto sumos yra: pirkėjų įsiskolinimas, žaliavos bei komplektavimo gaminiai. Pirkėjų įsiskolinimas 2005 m., 2006 m., 2008 m. sudaro 9 proc. viso turto (atitinkamai 35 proc., 33 proc., 52 proc. viso trumpalaikio turto), 2007 m. – 8 proc. (36 proc.), 2009 m. – 12 proc. (55 proc.) (žr. 2.27 pav.).

2.27 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ pirkėjų įsiskolinimo kitimo dinamika ir dalis trumpalaikiame turte 2005-2009 m.

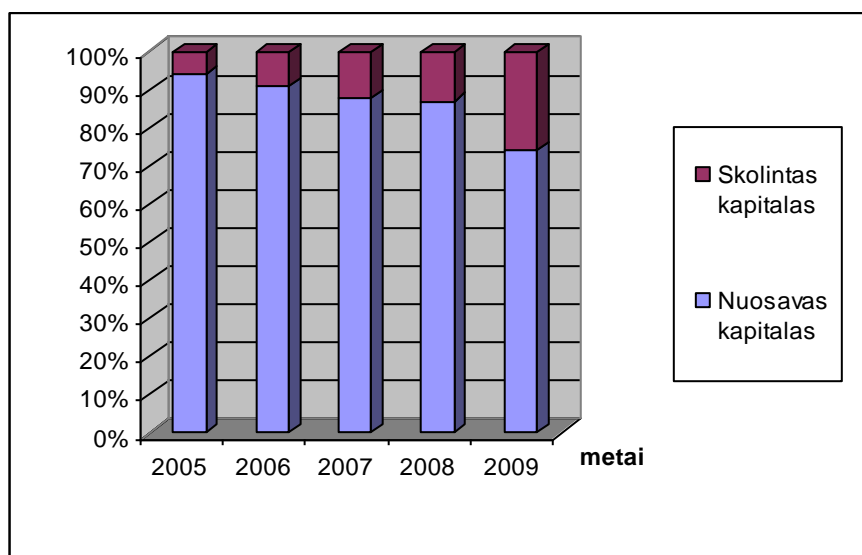
Kintant pardavimų apimtims debitorinio įsiskolinimo lygis taip pat pasikeitė. 2006 metais pardavimų apimtys padidėjo 16 proc., tai buvo susiję su naujų rinkų bei naujų klientų atsiradimu, bendrovė jiems netaikė didelio mokėjimo atidėjimo, todėl debitorinio įsiskolinimo lygis padidėjo tik 6 proc. 2007 metais (lyginant su 2006 m.) pardavimų bei pirkėjų įsiskolinimo sumos kito beveik vienodai, pardavimai padidėjo 24 proc., o pirkėjų įsiskolinimas – 26 proc. Tokia pat situacija buvo ir 2008 metais (lyginant su 2007 m.) - pardavimai išaugo 25 proc., taip pat pasikeitė ir debitorinio įsiskolinimo suma – 25 proc., todėl galima daryti išvadą, kad bendrovė taikė visiems pirkejams panašias pardavimų sąlygas, arba naudojo atsiskaitymą garantuojančius papildomus finansinius instrumentus, tokius kaip banko garantija, vekseliai ir pan. 2009 metais pardavimų apimtys sumažėjo 14 proc., o debitorinis įsiskolinimas sumažėjo net 24 proc.

Žaliavų bei komplektavimo gaminių lyginamasis svoris išlieka beveik vienodas visu nagrinėjamu laikotarpiu, jis svyruoja tik 2-4 proc. lygyje, išskyrus 2006 metų duomenis, kuomet jų buvo daugiau. Išankstiniai apmokėjimai už prekes ir paslaugas sudaro 2-3 proc. viso bendrovės turimo turto. Didžiąją viso nematerialiojo turto dalį sudaro prestižas jis atsirado „Kalnapilio“ ir „Tauro“ susilieji mo pasėkoje. 2005 metais jis buvo 48,5 mln. Lt, o 2009 metais - 32,9 mln. Lt ir viso laikotarpio eigoje jis keitėsi tik amortizacinių atskaitymų sąskaita. Visą kitą ilgalaikį

nematerialųjį turtą sudaro patentai, licencijos, programinė įranga ir kt., tačiau šios sumos nėra didelės ir plačiau jų nedetalizuosime.

Nuosavas bendrovės kapitalas sudaro didžiąją bendrovės nuosavybės ir įsipareigojimų dalį. Nuosavo ir skolinto kapitalo santykis 2005-2009 metais pavaizduotas 2.28 paveiksle.

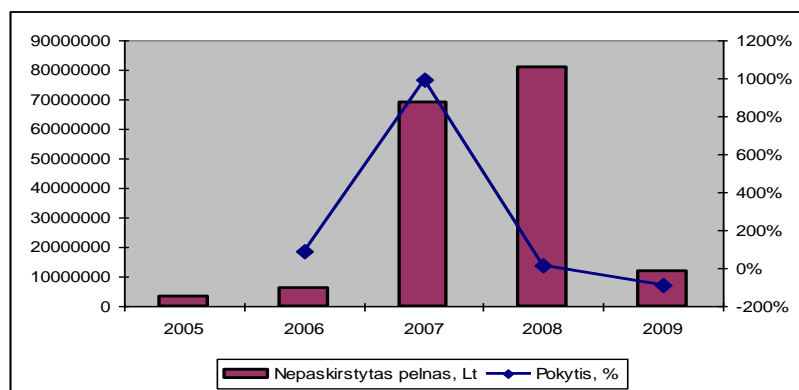
Iš 2.28 paveikslo duomenų matoma, kad pati didžiausia bendrovės turto dalis priklauso nuosavam kapitalui. Skolintas kapitalas sudaro tik 6-26 proc. nuosavybės ir įsipareigojimų. 2005 metais bendrovės įstatinis kapitalas buvo 92 proc. nuosavybės ir įsipareigojimų ir siekė 153,9 mln. Lt. Vėliau kapitalo bei visų nuosavybės ir įsipareigojimų sumų santykis kito taip: 2006 metais kapitalas sudarė 88 proc., 2007 metais – 61 proc., 2008 metais – 57 proc., o 2009 metais – 60 proc. viso nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų. 2009 metais bendrovės akcinis kapitalas buvo sumažintas, todėl akcijų priedai sumažėjo nuo 153,9 mln. Lt iki 93,9 mln. Lt, o lėšos buvo išmokėtos bendrovės akcininkei Danijos kompanijai „Royal Unibrew A/S“.

2.28 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ nuosavo ir skolinto turto santykis 2005-2009 m.

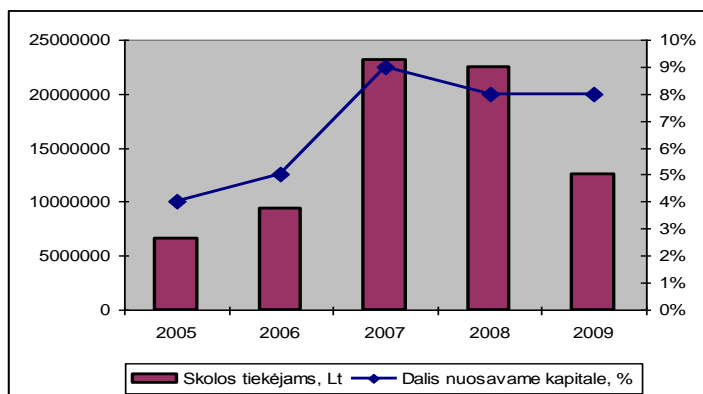
Iš 2.29 paveikslo matyti, kad bendrovės sukauptas pelnas 2005 metais sudarė 3,3 mln. Lt, 2006 metais pelno augimas buvo 89 proc. (3 mln. Lt), 2007 metais – 62,6 mln. Lt dėl kitos veiklos pajamų, 2008 metais – 18 proc. (12,3 mln. Lt), o dėl 2009 metais sumos išmokėtoms akcininkams ir panaudoto pelno, šis straipsnis sumažėjo ir sukauptas pelnas sudarė tik 11,8 mln. Lt.

Kaip jau buvo minėta mokėtinos sumos ir įsipareigojimai sudaro nedidelę viso nuosavo kapitalo bei įsipareigojimų dalį. Iš jų reikėtų paminėti 2009 metais gautą ilgalaikę paskolą iš banko (18,4 mln. Lt).

2.29 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ sukaupto pelno dinamika 2005-2009 m.

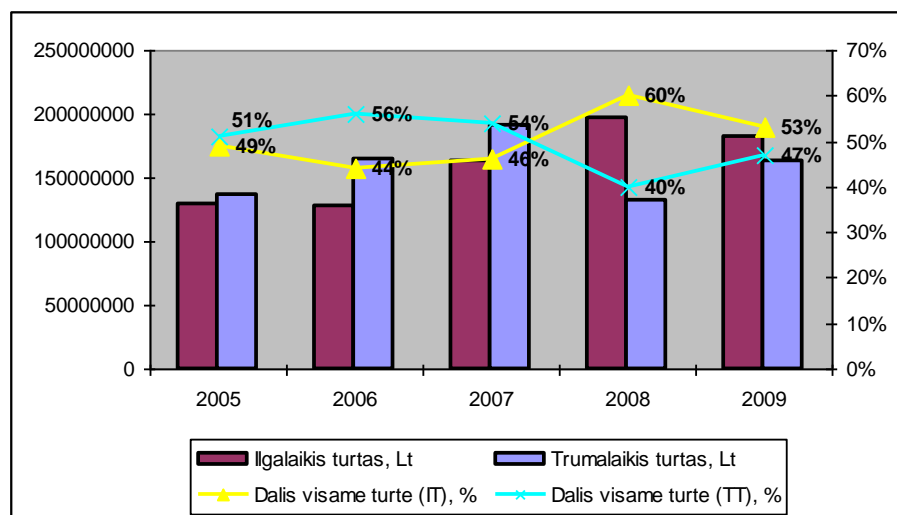
Skolos tiekėjams buvo 6,5 mln. Lt 2005 metais ir sudarė 4 proc. viso nuosavo kapitalo, 2006 metais skolos tiekėjams padidėjo iki 5 proc. nuosavybės (6,4 mln. Lt), 2007 metais – 9 proc. (23,2 mln. Lt), 2008 metais – 8 proc. (22,5 mln. Lt), o 2009 metais vėl sumažėjo ir metų pabaigoje siekė 12,6 mln. Lt (8 proc.). Kitos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai buvo nedideli ir sudarė 1-4 proc. viso bendrovės nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų (žr. 2.30 pav.).

2.30 pav. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ skolos tiekėjams ir jų dalis nuosavame kapitale ir įsipareigojimuose 2005-2009 m..

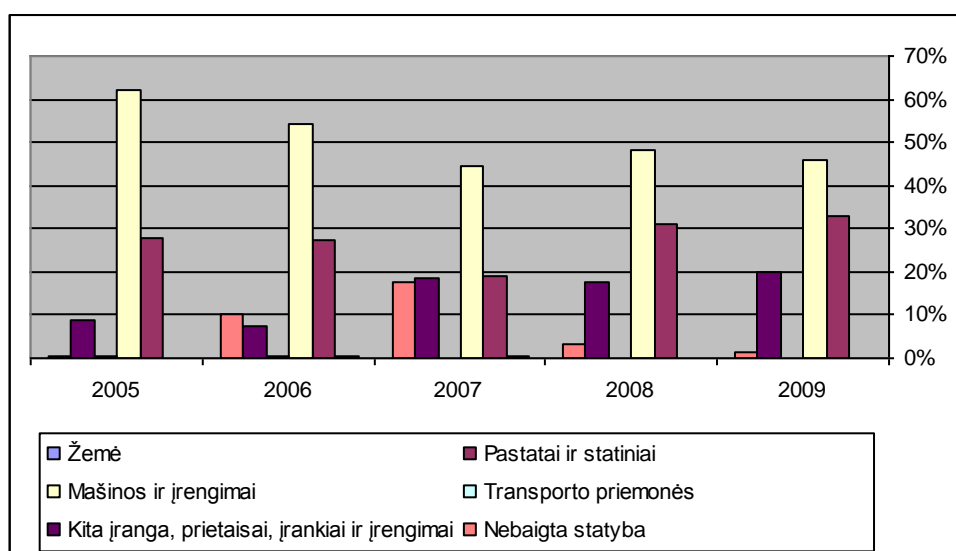
UAB „Švyturys – Utenos alus“ rodiklių analizė

UAB „Švyturys – Utenos alus“ balanso ataskaita, balanso ataskaitos horizontalioji ir vertikalioji analizė pateikiamos 22-26 prieduose. Bendrovės turtas sudarytas pusiau iš ilgalaikio ir trumpalaikio turto (žr.2.31 pav.). 2005 metais ilgalaikis turtas sudarė 49 proc., 2006 metais – 44 proc., 2007 metais – 46 proc., 2008 metais – 60 proc. ir 2009 metais – 53 proc. viso turto.

2.31 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“ turto struktūra 2005-2009 m.

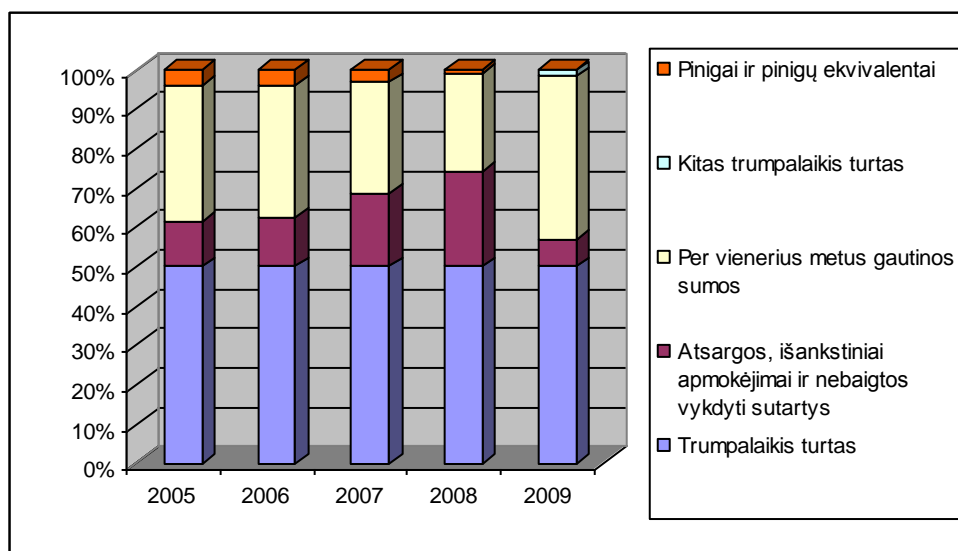
Didžiąją ilgalaikio materialiojo turto dalį sudaro mašinos ir įrengimai 45-62 proc., pastatai ir statiniai 19-33 proc. ir kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai – 7-20 proc. Bendrovėje vykdomas nuolatinis įrengimų modernizavimas, tam skiriant pakankamai dideles pinigų sumas. 2005 metais nebaigta statyba sudarė 814 tūkst. Lt, 2006 ji padidėjo iki 12,0 mln. Lt, 2007 metais padidėjo dar 140 proc. iki 28,8 mln. Lt (ne tik įrangos bet ir patalpų remontas), 2008 m. didieji statybų projektai buvo baigti, todėl nebaigtos gamybos suma sumažėjo iki 6,7 mln., Lt, o 2009 metais įrangos modernizavimas sudarė 2,4 mln. Lt. Ilgalaikio materialiojo turto struktūra pavaizduota 2.32 paveiksle.

2.32 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“ ilgalaikio materialiojo turto struktūra 2005-2009 m.

Nematerialusis bendrovės turtas sudaro nedidelę viso bendrovės turimo turto dalį, tai naujų technologijų patentavimai, tokių kaip „istorinio butelio“ koncepcija, kai buvo užpatentuota reljefinio butelio gamybos technologija bei išskirtinė naudojimo teisė. Kitas sumas sudaro programinės įrangos licencijos. Pagrindinė ilgalaikio finansinio turto dalis sudaryta iš investicijų į išvestinius finansinius instrumentus, t.y. į obligacijas, kurios laikomos bendrovėje iki išpirkimo termino.

Didžiausią trumpalaikio turto dalį sudaro per vienerius metus gautinų sumų straipsnis. Jame pirkėjų įsiskolinimai sudaro 2005 metais 26 proc., 2006 metais – 27 proc., 2007 metais – 34 proc., 2008 metais – 48 proc., 2009 metais – 26 proc. viso bendrovės trumpalaikio turto. Kitą šio straipsnio dalį sudaro kitos per vienerius metus gautinos sumos, atitinkamai 46, 40, 22, 1, 56 proc. (žr. 2.33 pav.). Šias sumas sudaro leidimas naudotis patentuotomis technologijomis, už kurias skolininkai moka metų eigoje.

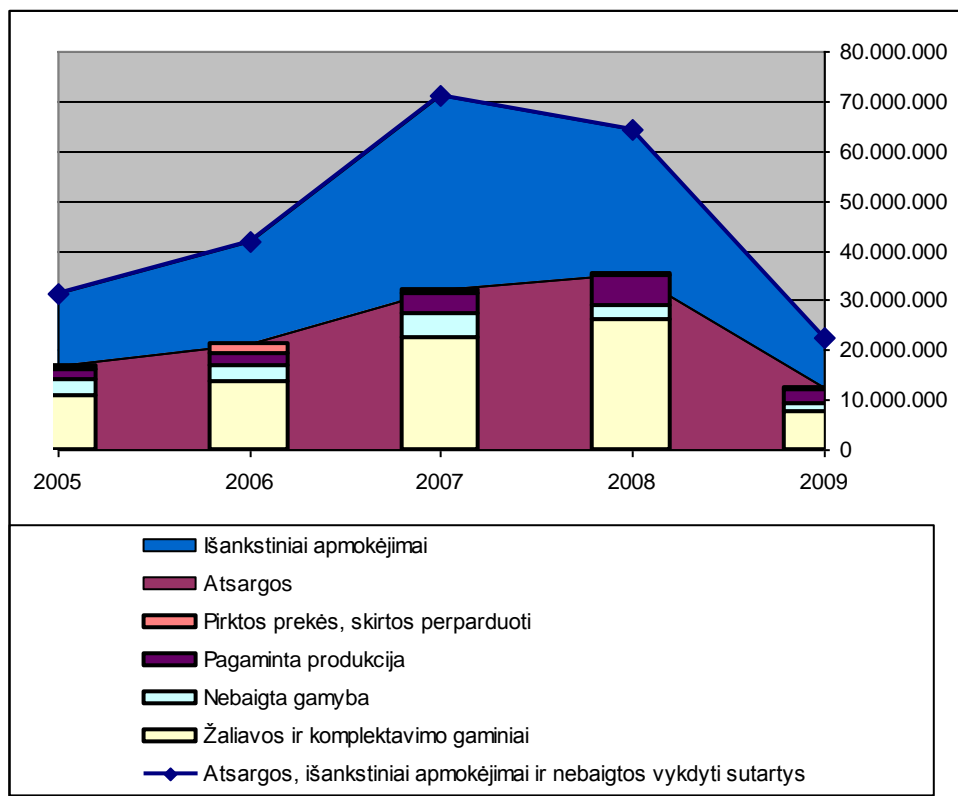

2.33 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“ trumpalaikio turto struktūra 2005-2009 m.

Atsargų straipsnyje didžiausios sumos tenka išankstiniams apmokėjimams už prekes ir suteiktas paslaugas, jie sudaro 11, 13, 20, 22 ir 6 proc. viso trumpalaikio turto (žr. 2.34 pav.). Toks didelis išankstinių apmokėjimų dydis nėra labai geras, nes atitraukia turimas lėšas, taip jas užšaldydamas ir yra priimtinas tik tokiu atveju, kai bendrovė turi didelį perteklinių lėšų kiekį.

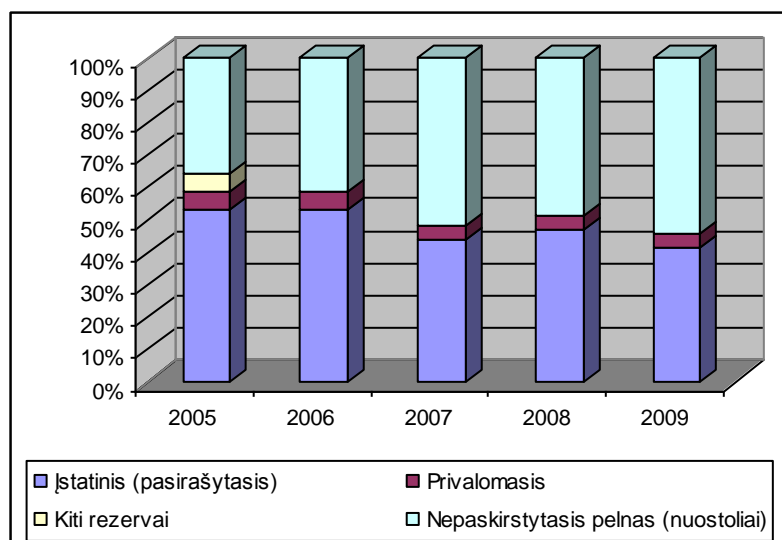
Žaliavų ir komplektavimo gaminių bendrovė turi nedaug, 2009 metais žaliavos sudaro tik 5 proc. viso trumpalaikio turto, tačiau šio straipsnio reikšmės kito laikotarpio eigoje. 2008 metais jos sudarė 20 proc. viso trumpalaikio turto ir buvo 26,1 mln. lt, o lyginant su 2009 metais buvo

71 proc. didesnės. 2007 metais atsargos sudarė 12 proc. trumpalaikio turto (22,6 mln. Lt ir sumažėjo 15 proc.), 2006 metais - 8 proc. (13,6 mln. Lt ir sumažėjo lyginant su 2007 metais 67 proc.), o 2005 metais jų lyginamasis svoris turte buvo toks pat kaip ir 2006 metais, t.y. 8 proc. (11,0 mln. Lt). Bendrovės nebaigta gamyba, pagaminta produkcija ir prekės skirtos perparduoti svyruoja 0,3 – 2 proc. ribose 2005 – 2009 metais.

2.34 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“ atsargų, išankstinių apmokėjimų ir nebaigtų vykdyti įsipareigojimų straipsnio struktūra 2005-2009 m.

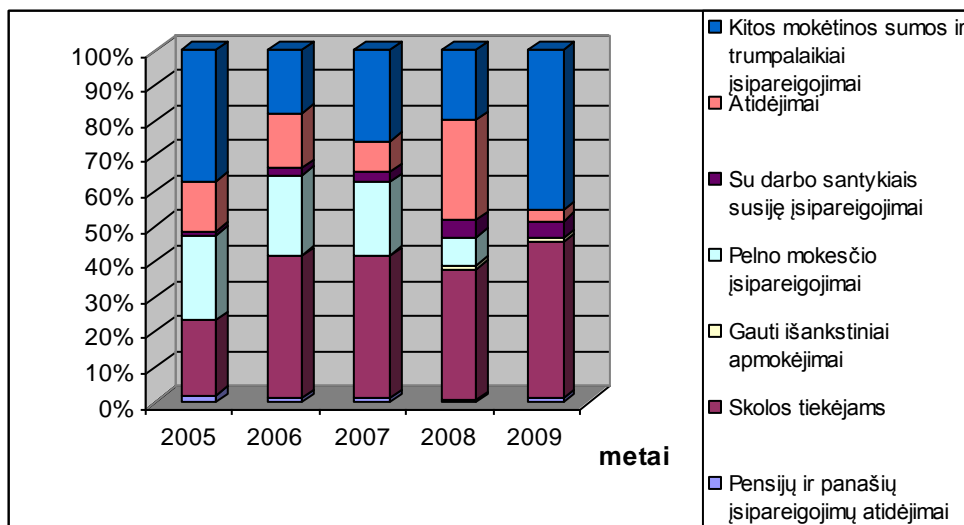
Analizuojant UAB „Švyturys – Utenos alus“ nuosavybės ir įsipareigojimų struktūrą, matyti, kad didžiąją dalį lėšų sudaro nuosavas kapitalas 2005 metais ir 2009 metais po 83 proc., 2006 metais, 2007 metais, 2008 metais po 76 proc. Nuosavas kapitalas yra sudarytas iš įstatinio kapitalo 118,0 mln. Lt, privalomojo rezervo, kuris sudaro 10 proc. įstatinio kapitalo, t.y. 11,8 mln. Lt ir sukauto pelno, kuris 2009 metais buvo 155,1 mln. Lt (žr. 2.35 pav.).

2.35 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“ nuosavo kapitalo struktūra 2005-2009 m.

Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai sudaro 17 ir 24 proc. viso nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų, iš jų 99 proc. sumų tenka trumpalaikiams įsipareigojimams. Mokėtinų sumų ir įsipareigojimų struktūra pavaizduota 2.36 paveiksle. Didžiausia mokėtinų sumų ir įsipareigojimų dalis tenka tiekėjų skoloms ir kitoms mokėtinoms sumoms ir trumpalaikiams įsipareigojimams. Skolos tiekėjams 2005 metais sudarė 21 proc., 2006-2007 metais – 41 proc., 2008 metais – 38 proc., 2009 metais – 45 procentus visų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų. Kitas mokėtinų sumas ir įsipareigojimus sudaro akcininkams išmokami dividendai 2005 metais – 16,6 mln. Lt (37 proc. visų įsipareigojimų), 2006 metais – 12,7 mln. Lt (18 proc.), 2007 metais – 22,5 mln. Lt (26 proc.), 2008 metais – 15,2 mln. Lt (20 proc.), 2009 metais – 27,6 mln. Lt (46 proc.).

Kaip matome, visos likusios sumos sudaro tik labai nedidelę nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų dalį, todėl plačiau jų nedetalizuosime.

2.36 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“ mokėtinų sumų ir įsipareigojimų struktūra 2005-2009 m.

Išnagrinėję bendrovių finansinių ataskaitų rodiklius, galima apskaičiuoti visų bendrovių pelningumo, mokumo, finansų struktūros ir turto panaudojimo rodiklius bei jų pagalba palyginti bendrovių veiklos efektyvumą, o taip pat palyginti jų rodiklius su vidutiniais gėrimų pramonės šakos rodikliais.

2.3.3 UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ veiklos efektyvumo rodiklių analizė ir palyginimas su gėrimų gamybos sektoriaus rodikliais

Vilniaus vertybinių popierių biržos (VVPB) parengtoje rodiklių apskaičiavimo metodikoje akcinių bendrovių rodiklių skaičiavimui siūloma taikyti penkių grupių finansinius koeficientus, tačiau darbe bus išskiriami keturi - pelningumo, likvidumo, finansų struktūros ir turto panaudojimo efektyvumo. Dar yra rinkos vertės finansiniai rodikliai, tačiau jie skaičiuojami įmonėms, kurių akcijos yra kotiruojamos vertybinių popierių biržose, tačiau AB „Gubernija“ finansinius rodiklius lyginsime su konkurentų rodikliais, todėl šios grupės koeficientų neskaičiuosime. Visos veiklos efektyvumo analizei reikalingos rodiklių apskaičiavimo formulės pateikiamos priede.

2.3.3.1 UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ pelningumo rodiklių analizė ir palyginimas su gėrimų gamybos sektoriaus rodikliais

Įmonės pelningumo rodikliai – vienas iš dažniausiai naudojamų ir labiausiai suprantamų rodiklių. Pelningumo rodikliai įdomūs akcininkams, investuotojams, vertintojams, analitikams, pirkėjams, konkurentams, nes bendrovės gaunamas pelnas yra vienas svarbiausių veiksnių užtikrinančių sėkmingą ir ilgalaikę bendrovės veiklos perspektyvą. Atliekant pelningumo analizę, visi rodikliai tiriami dinamiškai. Tai padeda nustatyti pelningumo kitimo tendencijas, tačiau dar daugiau informacijos apie pelningumo rodiklių kitimą galima gauti analizuojant juos veikiančius veiksniai.

Taigi, 2.4 lentelėje pateiksime pelningumo rodiklių apskaičiavimą ir gautus rezultatus. Detaliai bendrasis, veiklos ir grynasis pelningumas jau buvo aprašyti aukščiau, taigi čia pateiksime tik apibendrinančias išvadas.

**UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilis – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“
pelningumo rodikliai ir jų reikšmės**

Rodiklis	Bendrovė	Reikšmė				
		2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.
Bendrasis pelningumas (proc.)	Švyturys	66,9%	69,2%	73,0%	71,6%	71,6%
	Kalnapilis	52,7%	56,2%	50,3%	44,7%	46,2%
	Gubernija	24,8%	23,8%	21,6%	21,6%	20,2%
Veiklos pelningumas (proc.)	Švyturys	28,9%	29,1%	33,4%	26,4%	17,8%
	Kalnapilis	3,5%	3,2%	8,3%	6,5%	8,1%
	Gubernija	-6,0%	-5,6%	-8,4%	-10,3%	-10,0%
Grynasis pelningumas (proc.)	Švyturys	22,3%	21,9%	27,2%	21,6%	14,0%
	Kalnapilis	3,8%	2,4%	40,9%	6,4%	6,0%
	Gubernija	-7,6%	-8,4%	-12,2%	-15,6%	-16,2%
Turto grąža (koef.)	Švyturys	0,30	0,31	0,39	0,37	0,18
	Kalnapilis	0,02	0,02	0,25	0,05	0,06
	Gubernija	-0,07	-0,08	-0,14	-0,13	-0,11
Nuosavybės (kapitalo) grąža (koef.)	Švyturys	0,36	0,4	0,52	0,48	0,22
	Kalnapilis	0,03	0,02	0,28	0,05	0,09
	Gubernija	-0,22	-0,31	-0,75	-0,48	-0,51

Bendrojo pelningumo rodiklis parodo, kokia dalis bendrojo pelno tenka vienai daliai pajamų, tai yra pardavimų litui. Priimtina situacija yra tada, kai šis rodiklis kinta tarp 10-35 procentų. Natūralu, kad kuo didesnis šis rodiklis, tuo gamyba pelningesnė.

Veiklos pelningumo rodiklis yra labiausiai apibendrinantis valdymo efektyvumą. Jis parodo įmonės vadovybės sugebėjimą kontroliuoti veiklos sąnaudų formavimąsi, nepriklausomai nuo finansinio svarto, mokesčių bei nusidėvėjimo apskaitos. Jei veiklos pelningumo rodiklio reikšmė yra mažesnė nei 5 proc. jis yra laikomas nepatenkinamu.

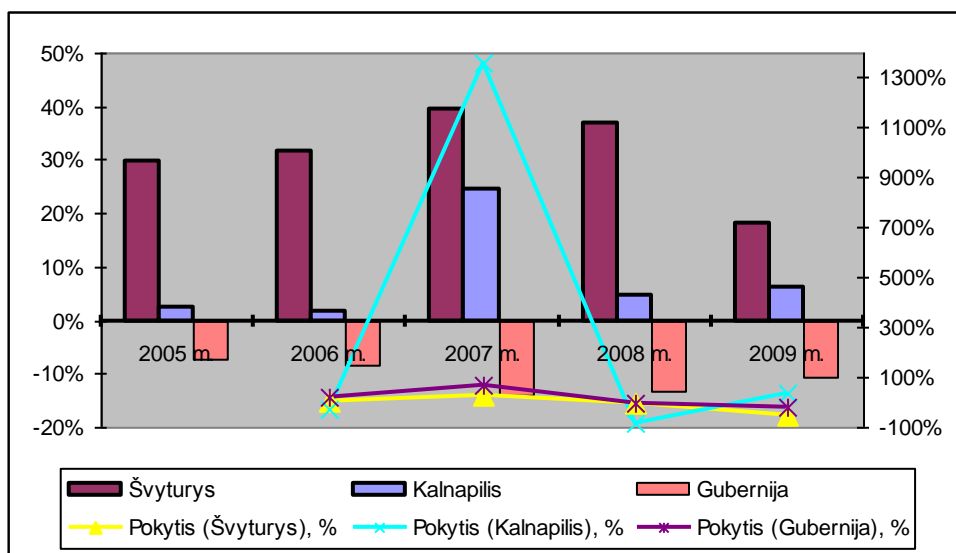
Grynojo pelningumo rodiklis parodo, kokia dalis grynojo pelno tenka vienam pardavimų litui. Išsivysčiusios rinkos sąlygomis priimtina šio rodiklio reikšmė yra 10 - 25 proc., tačiau, kartais žemo grynojo pelningumo rodiklio siekiama sąmoningai, pavyzdžiui, kai bendrovė siekdama išsilaikyti rinkoje taiko žemų kainų strategiją.

Plačiai bendrojo, veiklos bei grynojo pelningumo rodikliai buvo aprašyti 2.3.1 skyriuje, todėl čia jų plačiai nedetalizuosime, tik pateiksime kelias apibendrinančias išvadas.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ veikla yra pelningiausia, lyginant su konkurentais ji yra net apie 20 proc. pelningesnė už UAB „Kalnapilis – Tauro grupė“ bendrojo pelningumo lygį, todėl ji gali laisvai konkuruoti rinkoje, diktuodama savo sąlygas konkurentams, kurie yra priversti jų laikytis (pvz., pardavimų kainų lygio) arba pasitraukti iš rinkos. Minėtos bendrovės veiklos pelningumas yra mažesnis (pardavimų skatinimo išlaidų dydis) ir svyruoja 17,8 – 33,4 proc. Grynasis pelningumas taip pat yra aukštas, bendrovės konkurentai nepretenduoja net į tokio lygio tipinės veiklos pelningumą, todėl tokio dydžio generuojamas pelnas suteikia galimybę ne tik sėkmingai vykdyti veiklą bet ir ją plėtoti, tam skiriant dideles lėšų sumas.

AB „Gubernija“ atveju, matoma, kad bendrojo pelningumo rodiklis yra priimtinas, vertinant tai, kad bendrovės veiklos pobūdis yra gamyba, tačiau jis yra akivaizdžiai per mažas, siekiant atsilaikyti konkurencinėje kovoje. AB „Gubernija“ veiklos pelningumo rodiklis yra nepatenkinamas, jis yra neigiamas ir jo reikšmė vis blogėja visu analizuojamu laikotarpiu (2005 m. (-6) proc., o 2009 m., net (-10) proc.), todėl galima daryti išvadą, kad bendrovė valdoma neefektyviai ir jos veiklos sąnaudos neatitinka turimų gamybos apimčių. Pasenusi įranga bei apyvartinių lėšų trūkumas neleidžia bendrovei konkuruoti su kitomis bendrovėmis. Todėl, jei įmonės akcininkai artimiausiu metu nepadidins bendrovės kapitalo papildomais įnašais, kurie leis ne tik atsiskaityti su kreditoriais, bet ir dalinai finansuoti naujos įrangos įsigijimą, bendrovei nepavyks pagerinti savo padėties ir ji, blogiausiu atveju yra pasmerkta žlugimui, o geriausiu – vykdyti veiklą ties nuostolių riba.

Iš 2.37 paveikslo duomenų matyti, kad UAB „Švyturys – Utenos alus“ turto gražos rodiklis yra labai geras ir 2005-2008 metais viršija 20 proc. ribą, tik 2009 metais jis buvo 18 proc. kai rodiklio reikšmė nukrito dėl trumpalaikio turto augimo (debitorinis įsiskolinimas, kitos gautinos sumos). Nuosavybės graža 2005 metais – 36 proc., 2006 metais – 40 proc., 2007 metais – 52 proc., 2008 metais – 48 proc., 2009 metais – 22 proc. Kaip matoma, veiklos efektyvumas naudojant akcinį kapitalą yra labai didelis ir užtikriną greitą investuoto kapitalo atsipirkimą

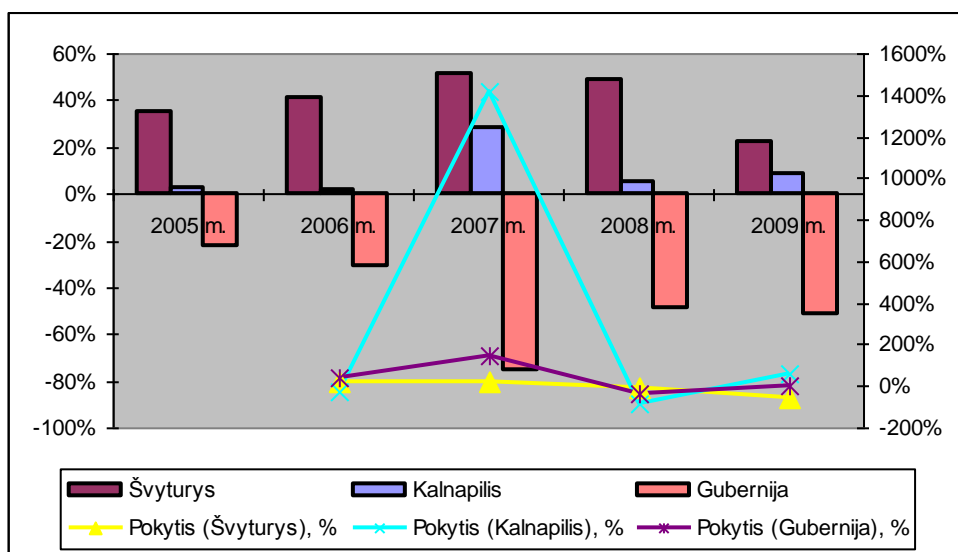

2.37 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ turto gražos dinamika 2005-2009 m.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ turto gražos rodiklis yra per mažas, išskyrus 2007 metus. Šis rodiklis laikomas geru kai siekia 15-20 proc. lygį, o patenkinamu, kai sudaro bent 8 proc., tačiau UAB „Kalnapilis – Tauro grupė“ atveju jis yra mažesnis už priimtinas ribas, todėl galima daryti

išvadą, kad įmonė savo turtą naudoja neefektyviai. Nuosavo kapitalo grąžos rodiklis yra nepakankamas ir labai mažai skiriasi nuo aukščiau aprašyto rodiklio, nes didžiausią bendrovės turto dalį sudaro nuosavas kapitalas. Taigi, dar kartą pasitvirtina išvada, kad tiek visas, tiek ir akcininkų turtas naudojamas neefektyviai, nes 2005 metais bendrovės 1 Lt nuosavo turto uždirbo tik 0,03 Lt grynojo pelno, 2006 metais 0,02 Lt grynojo pelno, 2008 metais bei 2009 metais atitinkamai 0,05 Lt bei 0,09 Lt grynojo pelno. Tik 2007 metais, kai bendrovė gavo papildomų pajamų iš kitos veiklos, jos nuosavybės ir turto grąžos rodikliai buvo dideli, nuosavybės grąža - 28 proc., o turto grąža - 0,25 proc. turimo nuosavo kapitalo ir viso turto. Apibendrinant, galima teigti, kad bendrovės uždirbamas pelnas, turint tokį turtą, yra per mažas, todėl jo naudojimas yra nepakankamai efektyvus.

Kaip ir kiti AB „Gubernija“ pelningumo rodikliai, turto grąžos koeficientas yra neigiamas, 2005 metais jis yra – (-0,07), 2007 metais – (-0,14), 2008 metais – (-0,13), o 2009 metais šio rodiklio reikšmė siekia (-0,11). Taigi, galima daryti išvadą, kad reikia kompleksinių sprendimų siekiant pagerinti bendrovės ekonominę ir finansinę būklę. Bendrovei reikia visais įmanomais būdais siekti pelningos veiklos, o taip pat reikia greitinti apyvartinio kapitalo judėjimą. Turto efektyvumo rodiklis parodo įmonės investicijų panaudojimo efektyvumą. Taigi, įvertinus gautas rodiklio reikšmes, galima sakyti, kad bendrovės investicinis potencialas išnaudojamas neefektyviai ir vadovams reikia rūpintis geresniu investicijų panaudojimu. Nuosavybės grąžos kaip ir turto grąžos rodiklis yra nepatenkinamas, jis yra dar blogesnis nei minėtas rodiklis. 2005 metais vienas nuosavo kapitalo litas uždirbo 0,22 Lt nuostolio, o 2009 metais net 0,51 Lt nuostolio.

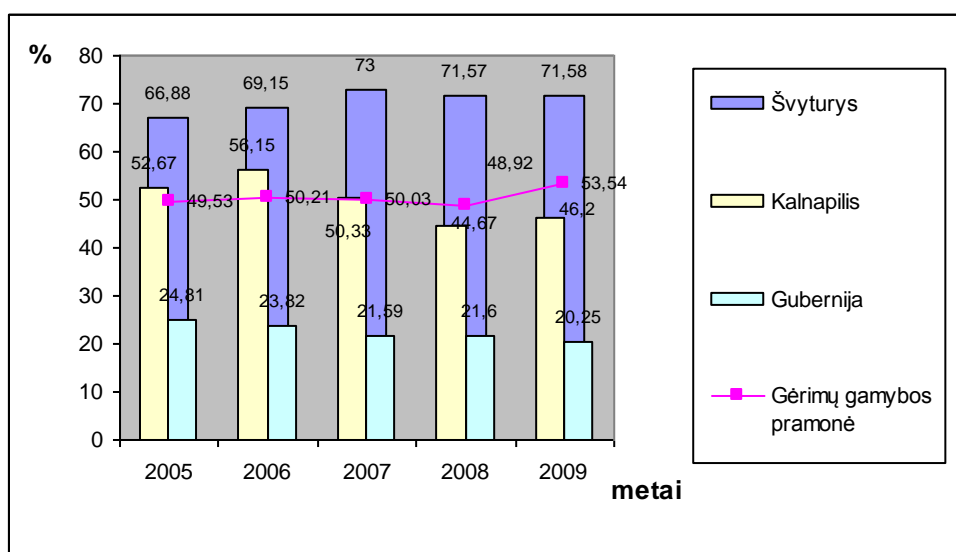

2.38 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ nuosavybės grąžos dinamika 2005-2009 m.

Taigi, UAB „Švyturys – Utenos alus“ turi aukščiausias turto bei nuosavybės grąžos koeficientų reikšmes ir efektyviausiai naudoja turtą bei nuosavą kapitalą (žr.2.37, 2.38 pav.). AB „Gubernija“ analizuojamų koeficientų reikšmės yra nepatenkinamos ir rodo bankroto rizikos didėjimą, o UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ turto ir nuosavybės panaudojimas yra nepakankamai efektyvus, nevertinant 2007 metų rodiklių reikšmės, kai ji buvo iškreipta dėl kitos veiklos pajamų, turto grąža siekia 4 proc., o nuosavybės grąža 5 proc. Tačiau, šių rodiklių dinamika turi teigiamas tendencijas, todėl galima teigti, kad bendrovė mažindama savo perteklines kapitalo lėšas siekia efektyvesnio turimų aktyvų naudojimo, nors tai ir neužtikrins gamybos plėtros.

Pelningumo rodyklių palyginimas su gėrimų gamybos sektoriaus rodikliais. Kiekviena bendrovė savo pagrindiniu tikslu laiko pelno gavimą, nes tik pelningos bendrovės veikla yra prasminga. Be abejonės, yra situacijų, kai bendrovės vadovybė atsisako gaunamo pelno, siekdami kitokių tikslų, pavyzdžiui, norėdami padidinti užimamos rinkos dalį, produkcijos kainos mažinimo sąskaita, arba investuodami turimas lėšas į materialines vertybes ar nematerialųjį turtą, tačiau tai yra tik laikini sprendimai, kurių pagrindinis tikslas – ateityje uždirbamas pelnas. Bendrovės vadovams bei savininkams yra labai svarbu žinoti ne tik savo veiklos finansinių rodiklių reikšmes, bet taip pat ir tai, kokie yra konkurentų veiklos rezultatai, nes tik tuomet galima realiai vertinti savo galimybes rinkoje.

Bendroji šakos ir nagrinėjamų bendrovių pelningumo rodiklių suvestinė pateikiama 29 priede. 2.39 paveiksle yra pavaizduota gėrimų pramonės bei UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ bendrojo pelningumo rodiklių kitimo dinamika 2005 – 2009 metais.

2.39 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių bendrojo pelningumo rodiklių dinamika 2005 - 2009 m.

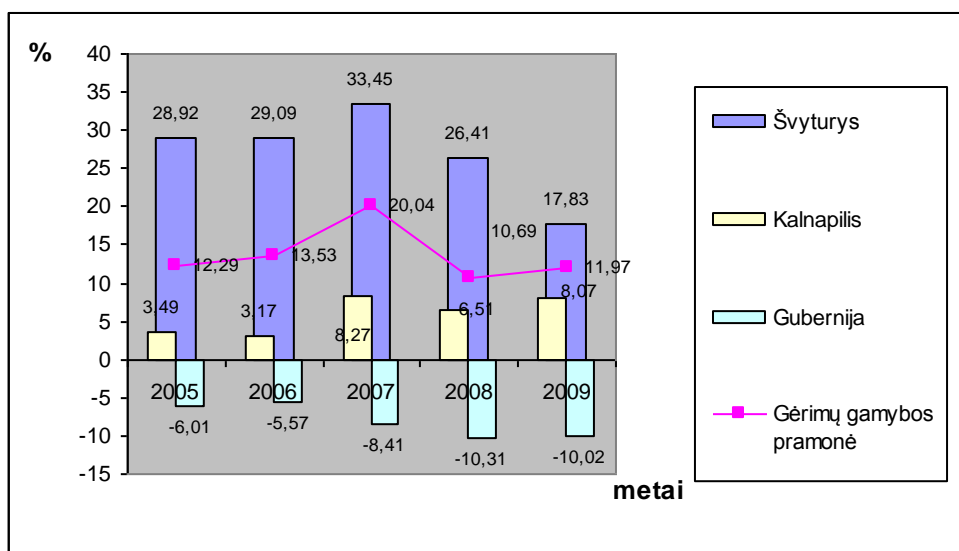
UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ bendrojo pelningumo lygis yra panašaus lygio kaip ir visos gėrimų pramonės ir nukrypsta nuo vidutinės reikšmės labai nedaug. Pažymėtina, kad 2005 – 2006 metais UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ bendrasis pelningumas buvo šiek tiek didesnis (3,1 ir 5,9 proc.), o nuo 2007 metais pradėjo mažėti ir lenkė šalies gėrimų pramonės bendrojo pelningumo reikšmės vidurkį tik 0,3 proc. 2008 – 2009 metais siekdama neužleisti savo pozicijų rinkoje, dėl padidėjusios konkurencijos ekonominio nuosmukio pasėkoje, įmonė buvo priversta mažinti parduodamos produkcijos kainą, todėl jos bendrasis pelningumas 2008 metais yra 4,3 proc., o 2009 metais – 7,3 proc. mažesnis nei vidutinės veiklos šakos reikšmė. Kol bendrovės vidiniai rezervai tai leidžia, t.y. masto ekonomijos dėsnio dėka bendrovės veikla išlieka pelninga, o pelningumo lygis yra priimtinas bendrovės savininkams, tokia situacija yra galima, tačiau svarbu, kad ilgalaikėje perspektyvoje šis rodiklis nemažėtų, nes savininkams gali būti patraukliau savo lėšas investuoti kitur.

AB „Gubernija“ bendrojo pelningumo marža yra labai maža tiek lyginant su konkurentais, tiek su visa gėrimų gamybos pramonę ir nuolat mažėja. Siekdama išlikti rinkoje bendrovė yra priversta dirbti su nedideliu bendruoju pelningumu, todėl jai vykdyti savo veikla yra sudėtinga. Šios bendrovės bendrojo pelningumo reikšmė viso laikotarpio eigoje yra vidutiniškai 28 proc. mažesnė nei vidutinės statistinės gėrimų gamybos pramonės įmonės.

Toliau palyginsime veiklos pelningumo rodiklius bei jų kitimo dinamiką. Grafinis situacijos vaizdas yra pateiktas 2.40 paveiksle. Analogiškai bendrojo pelningumo rodikliui, UAB „Švyturys – Utenos alus“ veiklos pelningumo rodiklis taip pat yra gerokai didesnis nei kitų gėrimų gamybos įmonių. Didžiausias jis yra 2007 m., kai jo reikšmė buvo net 33,5 proc., o vidutinė gėrimų gamybos pramonės veiklos pelno rodiklio reikšmė tuo pačiu laikotarpiu siekė tik 20 proc. Tačiau 2008 – 2009 metais bendrovės veiklos pelningumas mažėjo. 2009 metais jo sumažėjimas sudarė net 9 proc. lyginant su 2008 metais, o lyginant su šios šakos pelningumo rodikliu, jis buvo tik 5,9 proc. didesnis. Taigi, galime daryti išvadą, kad bendrovės veiklos sąnaudos tuo laikotarpiu didėjo, kas labiausiai buvo sąlygota išlaidų, susijusių su pardavimų skatinimais, augimu.

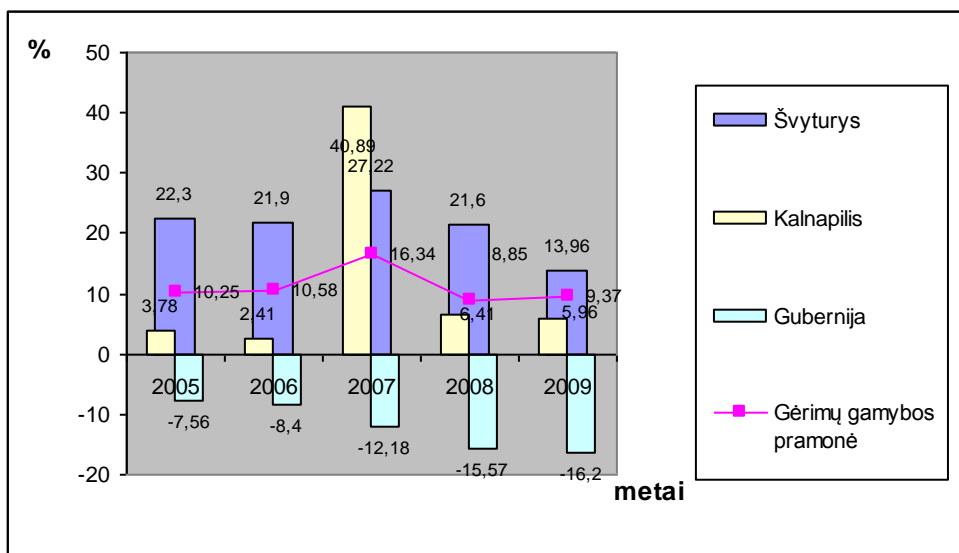
Atotrūkis tarp UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ veiklos pelningumo, lyginant su vidutine pramonės reikšme, yra dar didesnis nei bendrojo pelningumo atveju. Visu nagrinėjamu laikotarpiu jis buvo gerokai mažesnis nei vidutinė reikšmė (apie 8 proc.). Tai dar kartą patvirtina išvadą, kad bendrovė yra linkusi atsisakyti pelno dalies tam, kad išlaikytu turimą rinkos dalį.

AB „Gubernija“ veiklos pelningumas visu analizuojamu laikotarpiu yra neigiamas, t.y. bendrovė dirba nuostolingai. Todėl galima daryti išvadą, kad mažas šios įmonės bendrasis pelnas neužtikrina visų turimų išlaidų padengimo.

2.40 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių veiklos pelningumo rodiklių dinamika 2005 - 2009 m.

2.41 paveiksle pateikiami gėrimų gamybos sektoriaus ir aprašomų bendrovių grynojo pelningumo dydžiai. Kaip ir bendrojo bei veiklos pelningumo, taip ir gryno pelningumo reikšmėmis UAB „Švyturys – Utenos alus“ gerokai lenkia visus rinkoje esančius konkurentus. Šios bendrovės grynojo pelningumo rodikliai 2005 – 2009 metų laikotarpyje yra vidutiniškai 10 proc. didesni nei šios veiklos šakos. Taigi, galime teigti, kad minėtoji bendrovė užtikrintai pirmauja rinkoje.

2.41 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių grynojo pelningumo rodiklių dinamika 2005 - 2009 m.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ grynasis pelningumas taip pat, kaip ir pirmieji du rodikliai, yra mažesnis už gėrimų gamybos pramonės veiklos šakos vidurkį. Tik 2007 metais šis rodiklis yra

didelis ir lenkia visų konkurentų grynojo pelningumo reikšmes, tačiau tai yra nukrypimas nuo tikrosios situacijos, nes šiuo metu bendrovė gavo nemaža pajamų dalį iš kitos veiklos. Šios pajamos nėra pagrindinės veiklos rezultatas, todėl, galima sakyti, kad 2007 metų grynojo pelningumo rodiklis yra iškreiptas.

Analogiškai veiklos pelningumo rodikliui AB „Gubernija“ grynojo pelningumo rodiklis taip pat yra neigiamas viso laikotarpio eigoje. Taigi, matome, kad kitos veiklos įmonė faktiškai nevykdo

2.3.3.2 UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ mokumo rodiklių analizė

Mokumas yra galimybė paversti turtą pinigais arba grynujų pinigų dalis visuose aktyvuose, tuo tarpu mokumas – potencialus įmonės sugebėjimas turimomis mokėjimo priemonėmis apmokėti trumpalaikius ir ilgalaikius įsipareigojimus. Įmonė yra moki, kai nagrinėjamu laikotarpiu turi daugiau mokėjimo priemonių nei įsipareigojimų. Mokėjimo priemonės gali būti likvidžios, turtas likvidus yra tuomet, kai jį galima greitai parduoti, taigi, kai įmonė turi nelikvidų turtą, ji gali tapti nemoki. Taigi, mokumo sąvoka yra susijusi su įmonės finansine būkle, o likvidumo – su turtu. 2.5 lentelėje pateikiamas pagrindinių įmonių mokumo bei likvidumo rodiklių paskaičiavimas.

Grynasis apyvartinis kapitalas yra ta trumpalaikio turto dalis, kuri lieka įmonėje įvykūžius trumpalaikius įsipareigojimus. Svarbu, kad šio rodiklio reikšmė būtų teigiama, nes tuomet įmonė turi pakankamą nuosavo trumpalaikio turto sumą. Neigiama apyvartinio kapitalo reikšmė rodo, kad įmonė gali neįvykdyti savo trumpalaikių įsipareigojimų, kas ir yra būdinga nagrinėjamai bendrovei. Apyvartinių lėšų stoka neleidžia laiku atsiskaityti su tiekėjais ir net vykdyti savo įsipareigojimus esamiems ar išėjusiems iš darbo bendrovės darbuotojams.

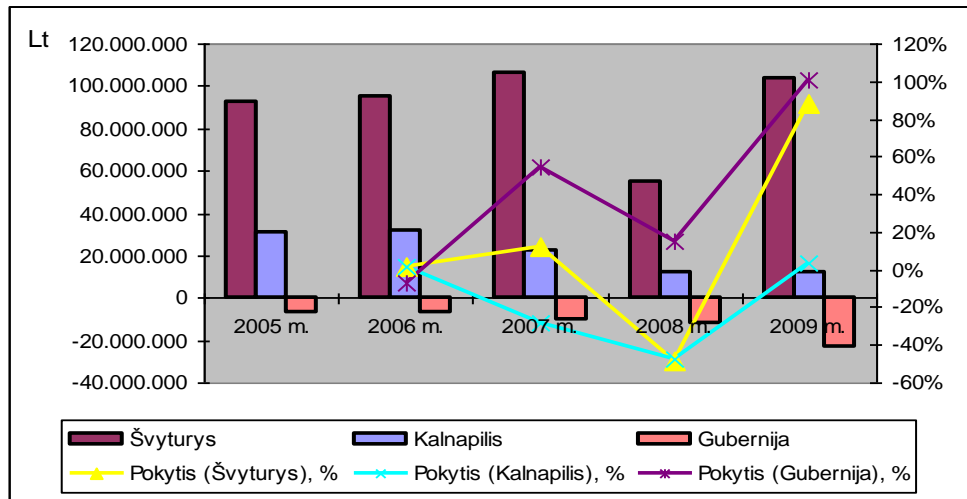
Iš 2.5 lentelėje pateiktų duomenų matoma, kad UAB „Švyturys – Utenos alus“ grynojo apyvartinio kapitalo reikšmės yra teigiamos ir pakankamai didelės, taip yra todėl, kad didžiąją nuosavybės ir mokėtinų sumų dalį sudaro nuosavas kapitalas (76 - 83 proc.), atitinkamai trumpalaikiai įsipareigojimai sudaro tik (24 -17 proc.), o trumpalaikis turtas sudaro tik apie pusę bendrovės turimo turto, taigi, išlaikydama tokią balanso struktūrą, bendrovė užtikrina teigiamo pinigų srauto generavimą.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ grynasis apyvartinis kapitalas yra teigiamas, vadinasi, įmonė turi pakankamai trumpalaikio turto trumpalaikiams įsipareigojimams padengti, o kadangi jis ne tik yra teigiamas bet ir pakankamai didelis, tai parodo ir aukštą šios bendrovės mokumo lygį.

**UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilis – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“
mokumo rodikliai ir jų reikšmės**

Rodiklis	Bendrovė	Reikšmė				
		2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.
Grynasis apyvartinis kapitalas	Švyturys	92.878.90 9	94.787.06 8	106.650.32 5	55.084.744	103.522.32 8
	Kalnapilis	31.233.02 4	31.779.91 0	22.668.830	11.920.373	12.340.115
	Gubernija	-6.831.437	-6.374.054	-9.862.836	-11.349.246	-22.804.077
Grynojo apyvartinio kapitalo koeficientas	Švyturys	0,35	0,32	0,30	0,17	0,30
	Kalnapilis	0,19	0,18	0,09	0,04	0,08
	Gubernija	-0,12	-0,12	-0,23	-0,26	-0,59
Bendrojo likvidumo koeficientas	Švyturys	3,12	2,34	2,26	1,71	2,75
	Kalnapilis	4,03	3,12	1,74	1,35	1,58
	Gubernija	0,65	0,66	0,50	0,40	0,22
Kritinio likvidumo koeficientas	Švyturys	2,40	1,75	1,42	0,88	2,37
	Kalnapilis	2,78	1,39	1,19	0,80	1,03
	Gubernija	0,38	0,43	0,31	0,22	0,12
Bendrojo mokumo koeficientas	Švyturys	4,99	3,12	3,17	3,24	4,79
	Kalnapilis	15,25	10,67	7,28	6,83	2,83
	Gubernija	0,48	0,38	0,23	0,38	0,27
Manevringumo koeficientas	Švyturys	0,62	0,74	0,71	0,68	0,67
	Kalnapilis	0,26	0,29	0,24	0,2	0,29
	Gubernija	0,68	0,87	1,23	0,62	0,77

Kaip ir daugelio kitų rodiklių, AB „Gubernija“ grynojo apyvartinio kapitalo dinamika turi neigiamas tendencijas, kurios vis labiau blogėja. Jei 2005 metais bendrovės grynasis apyvartinis kapitalas buvo (-6,8) mln. Lt, tai 2009 metais jis pasiekė (-22,9) mln. Lt dydį ir net dvigubai pablogėjo lyginant su 2008 metais, kai jis siekė tik (-11,4) mln. Lt. Taigi, bendrovė yra nemoki ir savo turimu trumpalaikiu turtu negali padengti turimų trumpalaikių įsipareigojimų, kurie didėja laikotarpio eigoje. Grynojo apyvartinio kapitalo koeficiento dinamika atspindi įmonės bankroto tikimybės mažėjimą arba didėjimą. Aukštesnis šio rodiklio lygis parodo aukštesnį įmonės mokumo lygį. Analizuojamų bendrovių grynojo apyvartinio kapitalo pokytis 2005-2009 metais yra pavaizduotas 2.42 paveiksle.

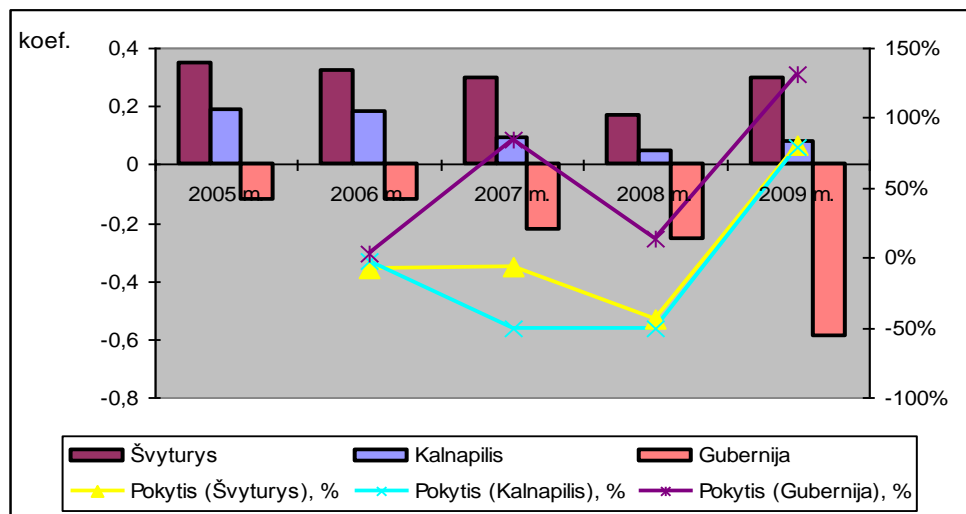

2.42 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ grynojo apyvartinio kapitalo dinamika 2005-2009 m.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ koeficientas 2005-2008 metais turėjo mažėjimo tendencijas, o atitinkamai didino bankroto riziką, tačiau 2009 metais situacija pagerėjo ir rodiklis padidėjo beveik dvigubai (žr. 2.43 pav.).

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ grynojo apyvartinio kapitalo koeficientas turi mažėjimo tendencijas, todėl ir bendrovės bankroto tikimybė, kurią atspindi šis rodiklis, yra vis didesnė, tačiau situacija nėra grėsminga. Vis dėl to, reikia pastebėti, kad nedidelės šio rodiklio reikšmės dar kartą parodo, kad didžioji dalis bendrovės turto yra suformuota iš ilgalaikio turto, todėl bendrovei gali būti sunku prisitaikyti prie greitų permainų, kurios gali įtakoti jos veiklą (pvz., išoriniai veiksniai).

AB „Gubernija“ grynojo apyvartinio kapitalo koeficiento reikšmė parodo, kad šios įmonės bankroto rizika yra labai didelė ir nuolat didėja

2.43 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ grynojo apyvartinio kapitalo koeficiento dinamika 2005-2009 m.

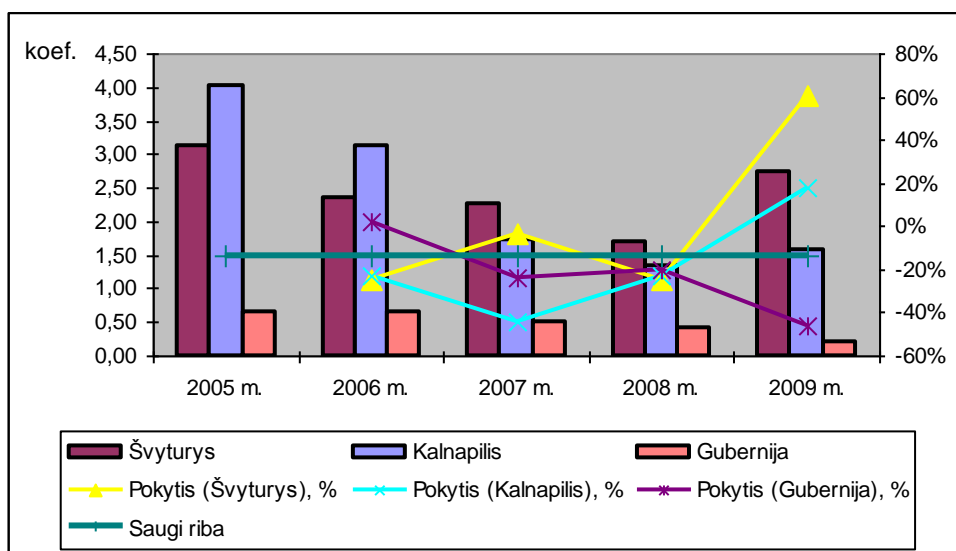
Bendrojo mokumo koeficientas parodo, kokia dalimi trumpalaikis turtas padengia trumpalaikius įsipareigojimus ir leidžia prognozuoti bendrovės mokumo būklę artimiausiu laiku.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ bendrojo mokumo koeficientas yra didelis ir visu analizuojamu periodu viršija 1,5 ribą, kuri yra laikoma saugia, tačiau tokios didelės (2005 m. – 3,12, 2006 m. – 2,34, 2007 m. – 2,26, 2008 m. – 1,71, 2009 m. – 2,75) koeficiento reikšmės parodo, kad bendrovės turimas kapitalas yra naudojamas neefektyviai (žr. 2.44 pav.).

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ bendrojo mokumo koeficientas yra pakankamas 2005 - 2007 metais, nes jo reikšmė viršija saugią ribą, kuri yra 1,5. 2008 metais rodiklis buvo priimtinas, tačiau rizikingas ir siekė tik 1,35 (dėl trumpalaikio turto sumažėjimo, o trumpalaikių įsipareigojimų padidėjimo), o 2009 metais vėl pasiekė saugią 1,58 ribą (dėl ženklaus ilgalaikių įsipareigojimų sumažėjimo).

AB „Gubernija“ bendrojo mokumo rodiklis yra blogas, 2005 - 2007 metais jis kinta 0,66 – 0,5 ribose, tačiau kaip ir kiti rodikliai blogėja ir 2008 metais jis jau tesiekia 0,4, o 2009 tik 0,22.

Kritinio mokumo koeficientas yra griežtesnis rodiklis nei bendrojo mokumo koeficientas, nes apskaičiuojant šį rodiklį daroma prielaida, kad bendrovės turimos atsargos negali būti greitai paverstos pinigais.

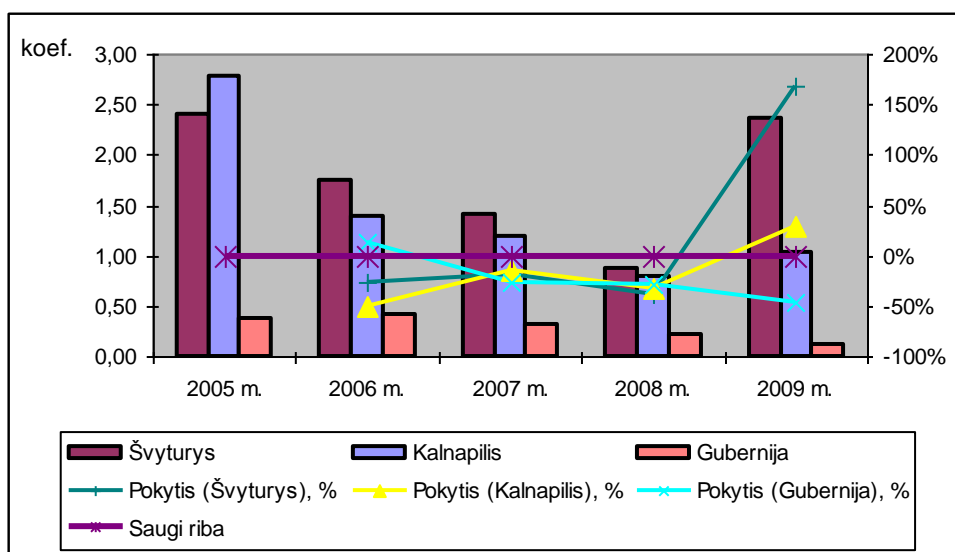

2.44 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ bendrojo mokumo koeficiento dinamika 2005-2009 m.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ kritinio mokumo koeficientas taip pat yra aukštas ir viršija vieneto reikšmę, išskyrus 2008 metus (0,88), kai bendrovės trumpalaikiai įsipareigojimai buvo išaugę dėl atidėjimų suformavimo. Didelio atotrūkio tarp bendrojo ir kritinio mokumo koeficientų nėra, todėl galima sakyti, kad įmonė nelaiko perteklinių atsargų (žr. 2.45 pav.).

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ kritinio mokumo koeficientas yra labai geras (2,78 - 1,19), išskyrus 2008 metus (dėl trumpalaikio turto sumažėjimo, o trumpalaikių įsipareigojimų padidėjimo), ir viršija vieneto lygį, taigi bendrovė yra moki ir gali greitai įvykdyti savo einamuosius įsipareigojimus. Tik 2008 metais, dėl jau minėtų priežasčių, jis buvo mažesnis ir siekė 0,8.

AB „Gubernija“ analizuojamas rodiklis parodo, kad įmonės mokumas yra dar blogesnis nei pirmuoju atveju, nes beveik pusę trumpalaikio turto sudaro atsargos (2005 m. – 0,38, 2006 m. – 0,43, 2007 m. – 0,31, 2008 m. – 0,22, 2009 m. – 0,12). Taigi, matome, kad 2009 metais bendrovė savo trumpalaikiu turto galėtų padengti tik 12 proc. trumpalaikių įsipareigojimu.

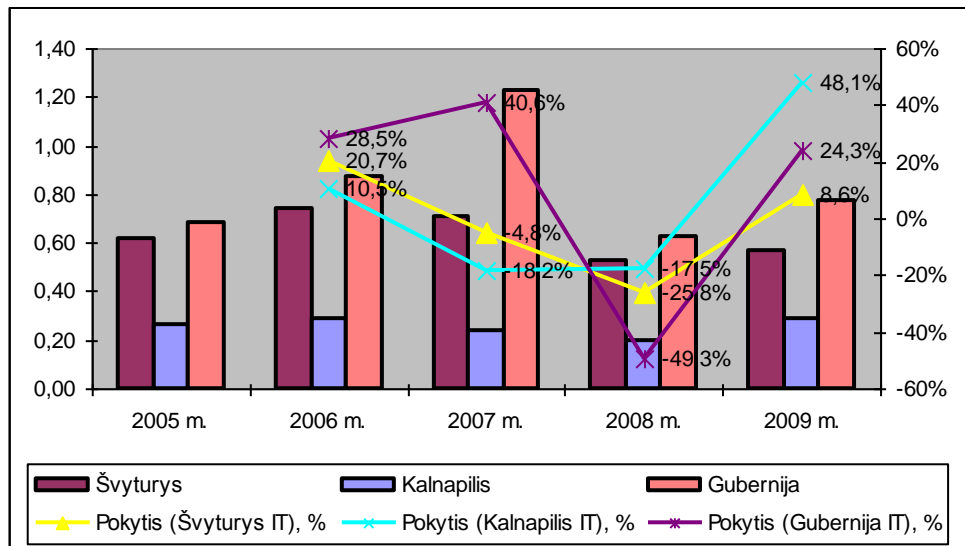

2.45 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ kritinio mokumo koeficiento dinamika 2005-2009 m.

2.46 paveiksle pateikiamas manevringumo koeficiento kitimas 2005-2009 laikotarpyje. Nei vienos iš nagrinėjamų bendrovių manevringumo koeficientai neatitinka optimalaus lygio, tačiau labiausiai priartėjusiu galima laikyti UAB „Švyturys – Utenos alus“ rodiklį. Jis svyruoja 0,62 – 0,74 lygyje ir parodo, kad bendrovė yra finansiniu aspektu pakankamai nepriklausoma.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ manevringumo koeficientas svyruoja 20 – 29 proc. ribose, taigi, bendrovės nuosavas kapitalas panaudojamas nepakankamai efektyviai, o grynasis trumpalaikis turtas vidutiniškai sudaro tik 26 proc. savininkų nuosavybės.

AB „Gubernija“ manevringumo koeficientas yra per didelis ir rodo, kad bendrovė turi labai mažą finansinės nepriklausomybės lygį, didžioji dauguma finansinių išteklių laikoma grynųjų aktyvų pavidalu, o 2007 metais šis rodiklis net viršija 1 ir yra 1,23. Manevringumo koeficientas yra trumpalaikis turtas padalintas iš savininkų nuosavybės, kadangi savininkų nuosavybė yra maža, o trumpalaikio turto yra daug, todėl manevringumo koeficientas gaunasi didelis.

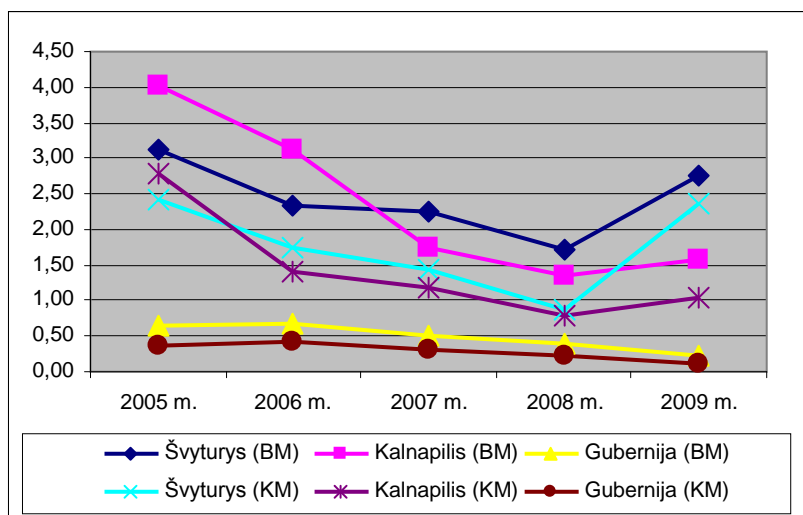

2.46 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ manevringumo koeficiento dinamika 2005-2009 m.

Taigi, apibendrinant galima pasakyti, kad AB „Gubernija“ turi neigiamas apyvartinio kapitalo reikšmes ir vis blogėjančias apyvartinio kapitalo kitimo tendencijas, tai rodo, kad ši bendrovė turi didelių problemų su išsipareigojimų padengimais. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ apyvartinio kapitalo reikšmės yra teigiamos ir užtikrina trumpalaikių išsipareigojimo padengimą, tačiau lyginant su UAB „Švyturys – Utenos alus“ šios įmonės grynojo apyvartinio kapitalo dydžiai yra mažesni 2005 metais apie 3 kartus, 2006 metais - 3 kartus, 2007 metais – 4,7 karto, 2008 metais – 4,6 karto, o 2009 metais – 8,4 karto. Taigi matome, kad UAB „Švyturys – Utenos alus“ turi daugiau apyvartinių lėšų už UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir šis atotrūkis nuolat didėja, nes didesnei įmonei ne tik lengviau vystyti savo veiklą, bet taip pat ji mažiau reaguoja į ekonominės krizės pasekmes, kurios įtakojo visų bendrovių veiklos rezultatus.

2.47 paveiksle pateikiamas bendras tiriamų įmonių bendrojo ir kritinio mokumo koeficientų vaizdas. Iš pateiktų diagramų matoma, kad UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ bendrojo mokumo reikšmė buvo didžiausia 2005 metais (4,03), analogiška situacija buvo ir su kritiniu mokumu, tačiau 2006 metais situacija pasikeitė ir nors UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ bendrojo mokumo reikšmė yra didesnė nei UAB „Švyturys – Utenos alus“, tačiau bendrovė turėjo daug atsargų, todėl jos kritinio mokumo rodiklis yra mažesnis nei rinkos lyderės. Visų bendrovių mokumo koeficientai turėjo neigiamus augimo tempus iki 2008 metų, o 2009 metais jų reikšmės pradėjo augti, išskyrus AB „Gubernija“. Šioje įmonėje beveik visi finansiniai rodikliai analizuojamu laikotarpiu blogėja. UAB „Švyturys – Utenos alus“ mokumo rodiklių padidėjimas (60,9 proc. – bendrasis mokumas, 168,6 – kritinis mokumas) yra didesnis nei UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ (17,5 – bendras

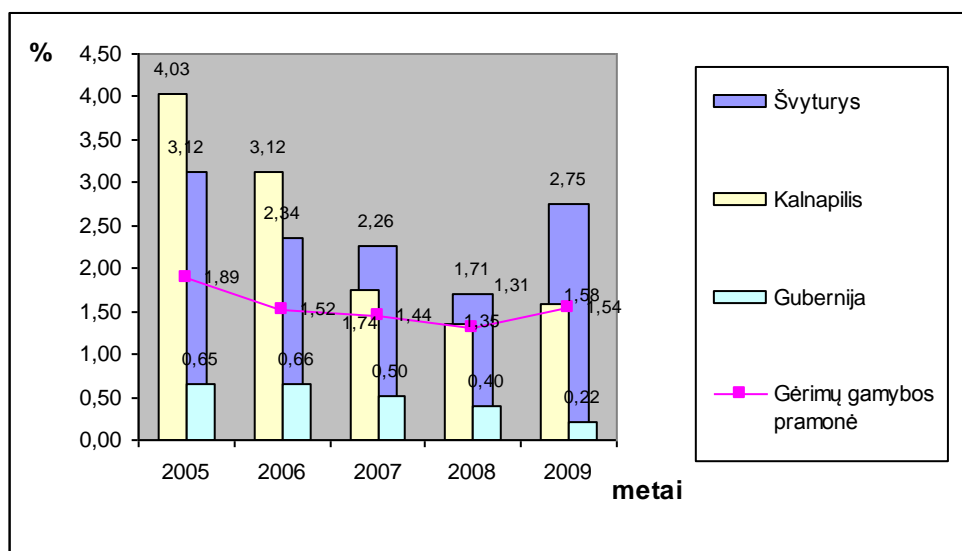
mokumas, 29,1 – kritinis mokumas). Reikia pastebėti, kad nuo 2006 metų UAB „Švyturys – Utenos alus“ pirmauja kritinio mokumo dydžiu (Švyturys nuo 2007 m. – 1,42, 0,88, 2,37; Kalnapilis – 1,19, 0,8, 1,03), o nuo 2007 m. turi didesnes (2,26, 1,71, 2,75 – Švyturys; 1,74, 1,35, 1,58 - Kalnapilis) ir bendrojo mokumo reikšmes.

2.47 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ bendrojo ir kritinio mokumo koeficientų dinamika 2005-2009 m.

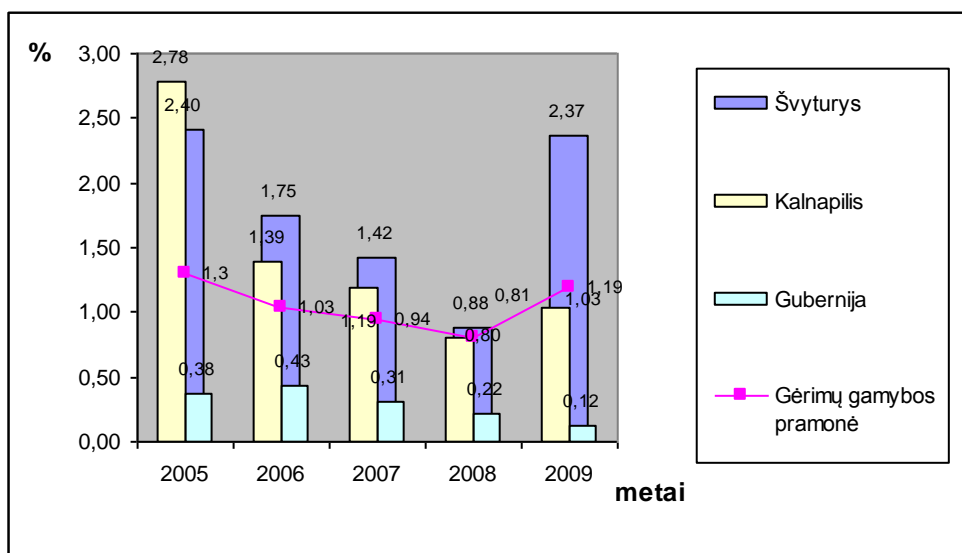
Mokumo rodyklių palyginimas su gėrimų gamybos sektoriaus rodikliais.

Iš 2.48 paveiksle pateiktų duomenų matoma, kad bendrojo likvidumo rodiklis UAB „Švyturys – Utenos alus“ bei UAB „Kalnapilio tauro grupė“ yra didesnis nei vidutinės šios šakos pramonės bendrovės. Tik 2008 metais šie rodikliai svyravo panašiam lygyje. Vidutinė visos veiklos šakos rodiklio reikšmė per 2005-2009 metus buvo 1,54, o vidutinė minėtų bendrovių – 2,44 (Švyturys) ir 2,36 (Kalnapilis). Taigi matome, kad šių bendrovių einamojo likvidumo reikšmė yra vidutiniškai 53 ir 58 proc. didesnė už šakos vidurkį. AB „Gubernija“ bendrojo likvidumo reikšmė visu nagrinėjamu laikotarpiu yra nepatenkinama ir nesiekia 1 lygio (0,22-0,66). Taigi, ši bendrovė negali padengti turimų trumpalaikių įsipareigojimų, todėl jos rodikliai yra gerokai mažesni nei visos šakos vidurkis.

2.48 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių bendrojo mokumo rodiklių dinamika 2005 - 2009 m.

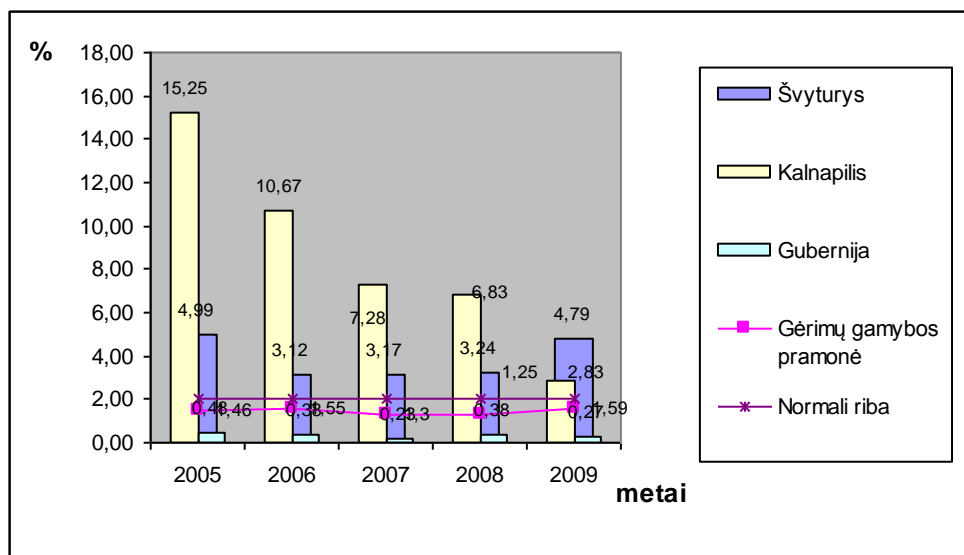
Geriausias kritinio mokumo rodiklio reikšmes turi UAB „Švyturys – Utenos alus“ (žr. 2.49 pav.). Vidutinė šios bendrovės rodiklio reikšmė yra 1,77, taigi ir šiuo rodikliu bendrovė pirmauja prieš savo konkurentus. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ minėto rodiklio vidutinė reikšmė yra 1,44, pramonės šakos vidurkis – 1,05, AB „Gubernija“ – tik 0,29. Tik 2008 metais UAB „Švyturys – Utenos alus“ kritinio mokumo rodiklis buvo priartėjęs prie vidutinės reikšmės, nes, kaip jau buvo minėta aukščiau, šiuo laikotarpiu bendrovė suformavo atidėjimus.

2.49 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių kritinio mokumo rodiklių dinamika 2005 - 2009 m.

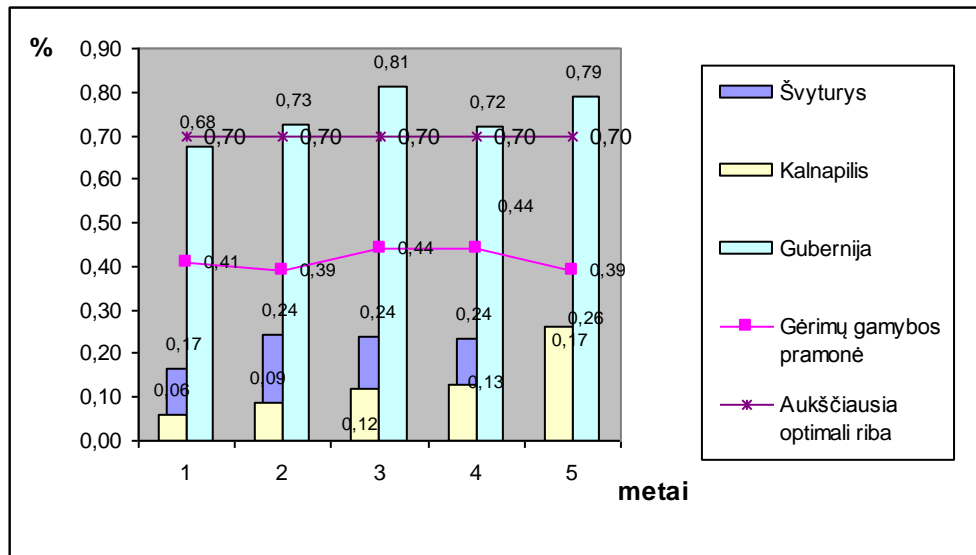
2.50 paveiksle pateikti duomenys mums parodo kaip 2005-2009 metais kito bendrojo mokumo koeficientų reikšmės. Kaip matome, aukščiausia bendrojo mokumo koeficiento reikšmė yra UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir jei normaliu šio rodiklio lygiu laikoma, kai jis yra lygus 2, tai šios bendrovės vidutinė rodiklio reikšmė yra – 8,6. Kaip jau buvo minėta, šis rodiklis yra tokio lygio, nes bendrovės nuosavas kapitalas panaudojamas neefektyviai ir bendrovė turi nemažą perteklinių lėšų dalį. Tik 2009 metais rodiklis priartėjo prie pramonės šakos vidurkio, įstatinio kapitalo mažinimo pasekoje.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ minėto rodiklio reikšmė nėra tokia didelė kaip UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, tačiau ji visu analizuojamu laikotarpiu ji yra didesnė nei visos šakos vidurkis (vid. 2,7 karto). AB „Gubernija“ mokumo rodiklis, kaip ir aukščiau aprašytieji yra nepriimtinas ir pernelyg mažas. Pažymėtina yra ir tai, kad visos pramonės šakos vidutinė bendrojo mokumo rodiklio reikšmė viso laikotarpio eigoje yra mažesnė nei normali riba, t.y. 2.

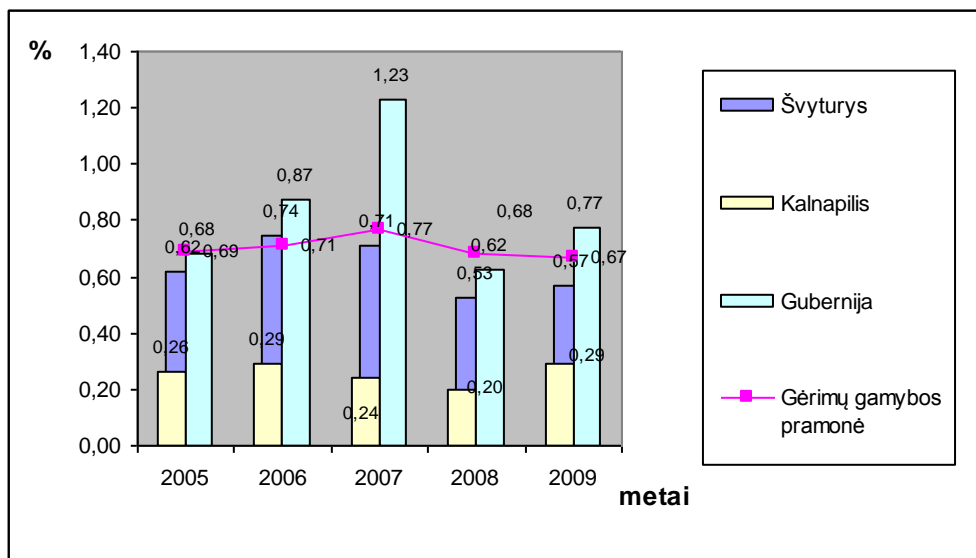
2.50 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių bendrojo mokumo rodiklių dinamika 2005 - 2009 m.

Aukščiausias įsiskolinimo koeficiento lygis yra AB „Gubernija“, jis net viršija aukščiausią optimalią ribą ir yra 83 proc. didesnis už visos šakos vidutinę reikšmę. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ įsiskolinimo koeficientas viso laikotarpio eigoje yra mažiausias ir svyruoja 0,6-0,26 lygyje. UAB „Švyturys – Utenos alus“ vidutinė 5 metų rodiklio reikšmė yra 0,21 ir jis yra 51 proc. mažesnis už visos šakos vidurkį (žr. 2.51 pav.).

2.51 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių įsiskolinimo koeficiento dinamika 2005 - 2009 m.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ manevringumo koeficientas labiausiai atitinka optimalų lygį, kuris yra 0,4-0,6. Visu nagrinėjamu laikotarpiu šios bendrovės minėto rodiklio reikšmė svyruoja 0,57 – 0,74 ribose, o vidutinė - yra 0,63, o vidutinis šakos vidurkis yra 0,7 (žr. 2.52 pav.). AB „Gubernija“ manevringumo koeficientas yra per didelis ir rodo, kad bendrovė turi labai mažą finansinės nepriklausomybės lygį. Jos manevringumo koeficiento reikšmė 2007 metais yra 60 proc. didesnė nei analogiško laikotarpio veiklos šakos vidurkis, 2006 m. ir 2009 m. – 23 ir 16 proc. didesnė ir tik 2005 ir 2007 metais šio rodiklio reikšmė yra 1 ir 8 proc. mažesnė nei visos pramonės šakos.

2.52 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir gėrimų gamybos įmonių manevringumo koeficiento dinamika 2005 - 2009 m.

2.3.3.3 UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ finansų struktūros rodiklių analizė

Įmonės veiklai įvertinti naudojami *finansų struktūros* rodikliai, kurie atspindi nuosavų lėšų santykį. Pagrindiniai nagrinėjamų bendrovių finansų struktūros rodikliai pateikiami kitoje lentelėje.

2.6 lentelė

UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ finansų struktūros rodikliai ir jų reikšmės

Rodiklis	Bendrovė	Reikšmė				
		2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.
Įsiskolinimo koeficientas	Švyturys	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
	Kalnapilis	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3
	Gubernija	0,7	0,7	0,8	0,7	0,8
Skolos ir nuosavybės (sverto) koeficientas	Švyturys	0,20	0,32	0,31	0,31	0,21
	Kalnapilis	0,07	0,09	0,14	0,15	0,35
	Gubernija	2,10	2,65	4,37	2,60	3,73
Nuosavybės multiplikatorius	Švyturys	1,20	1,32	1,31	1,31	0,83
	Kalnapilis	1,07	1,09	1,14	1,15	1,35
	Gubernija	3,10	3,65	5,37	3,60	4,73

Įsiskolinimo koeficientas parodo, kokia įmonės turto dalis finansuojama skolintomis lėšomis. Šis rodiklis yra naudojamas ilgalaikio mokumo įvertinimui, siekiant nustatyti, kokį augimą įmonė gali finansuoti skolindamasi. Finansų analizėje labai geru rodikliu laikomas įsiskolinimo koeficientas, kuris sudaro 30 proc. skolinto turto, optimali riba yra tuomet, kai šis rodiklis yra 70 proc., o jei jis viršija 100 proc. pagal bankroto įstatymą įmonė laikoma nemokia.

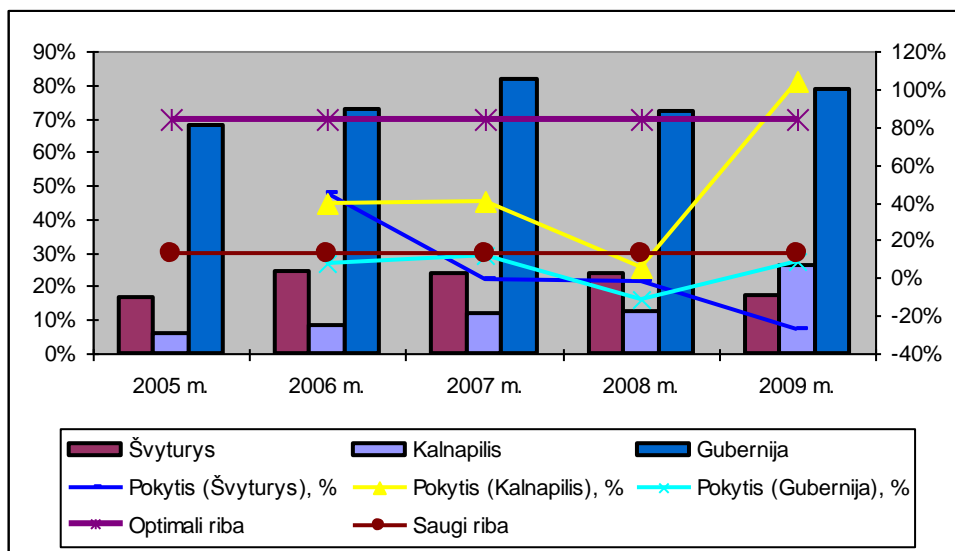
UAB „Švyturys – Utenos alus“ įsiskolinimo koeficientas visu analizuojamu periodu parodo, kad bendrovės turtas 20 proc. yra sudarytas iš skolinto kapitalo ir vadovybė siekia išlaikyti tokį lygį, taigi, UAB „Švyturys – Utenos alus“ turi labai gerą šio rodiklio lygį. Vadinasi esant būtinybei bendrovės skolos gali didėti daugiau nei dvigubai be rizikos, kad ilgalaikis bendrovės mokumas gali tapti nepriimtino lygio. Atsiradus būtinybei, bendrovė galėtų panaudoti turimas nuosavas lėšas plėtrai (žr. 2.53 pav.).

Iš 2.6 lentelėje ir 2.53 paveiksle pateiktų duomenų matome, kad UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ įsiskolinimo koeficientas 2005 - 2008 metais yra 0,1 ir 0,3 – 2009 metais. Jis yra labai aukštas. Tačiau, rodiklio reikšmės dar kartą patvirtina, kad bendrovė neefektyviai naudoja savo kapitalą, turi perteklinių lėšų, kurios nėra efektyviai naudojamos.

AB „Gubernija“ atvejų įsiskolinimo rodiklis yra vienas iš priimtinių. Jis yra tokio dydžio tik dėl sudaryto perkainojimo rezervo. Šio rezervo dėka 2005 ir 2006 metais rodiklis buvo 70 proc. Dėl sukaupto nuostolio 2007 metais šio rodiklio reikšmė pasiekė 80 proc., tačiau 2008 metais padidinus

bendrovės įstatinį kapitalą įmonei pavyko išskolinimo rodiklį sumažinti ir vėl pasiekti 70 proc. ribą, tačiau dėl nuostolingos veiklos 2009 metais šio rodiklio reikšmė vėl blogėjo ir pasiekė 80 proc.

Skolos ir nuosavybės (sverto) koeficientas parodo, kiek vienam nuosavybės litui tenka skolintų lėšų, kitaip tariant, jis parodo įmonės priklausomybę nuo skolininkų. Kuo rodiklis didesnis, tuo didesnė priklausomybė.

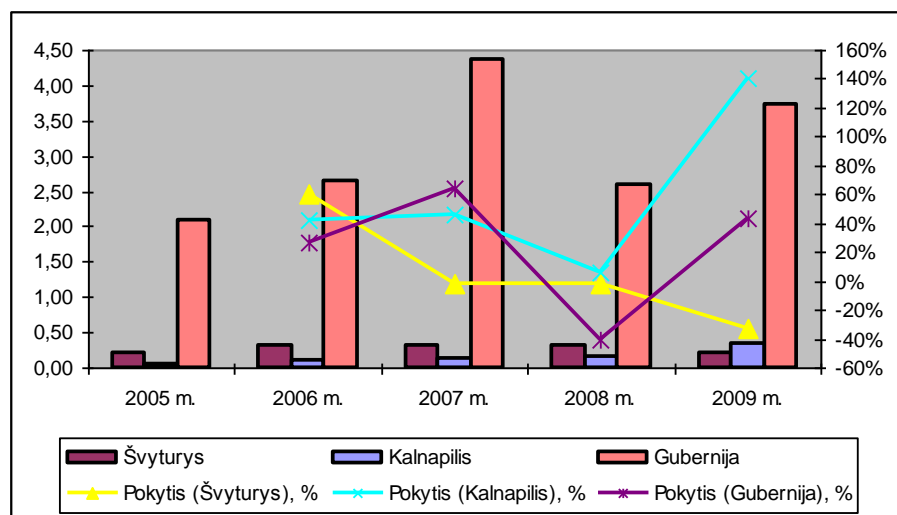

2.53 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ išskolinimo rodiklio dinamika 2005-2009 m.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ skolos ir nuosavybės koeficientas yra panašus į išskolinimo koeficientą. Vienam nuosavo kapitalo litui 2005 metais teko 0,2 lito skolintų lėšų, 2006 metais – 0,32, 2007-2008 metais – 0,31, o 2009 metais ir vėl pasiekė 0,21 savininkų nuosavybės (žr. 2.54 pav.).

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ skolos ir nuosavybės koeficientas rodo, kad 2005 metais vienam litui nuosavų lėšų teko 0,07 lito skolintų lėšų, 2006 metais – 0,09, 2007 metais – 0,14, 2008 metais - 0,15, o 2009 metais – 0,35. Taigi, šis rodiklis yra geras.

Geriausia AB „Gubernija“ skolos ir nuosavybės koeficiento reikšmė buvo 2005 metais, kai vienam nuosavų lėšų litui teko 2,10 lito skolintų lėšų. Blogiausia rodiklio reikšmė yra 2007 metais, kai šis rodiklis buvo 4,37 lito, tačiau vėliau situacija kiek pagerėjo 2008 metais, kai rodiklio reikšmė sumažėjo iki 2,60 lito, bet 2009 metais ir vėl matomas rodiklio blogėjimas - jis pasiekė 3,73 lito. Taigi, skolos ir nuosavybės koeficientas yra didelis ir netenkintinas, todėl bendrovei šiuo metu yra labai sudėtinga gauti papildomą finansavimą, tolimesniam verslo plėtojimui.

2.54 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ skolos ir nuosavybės koeficiento dinamika 2005 - 2009 m.

Nuosavybės multiplikatorius parodo kiek bendrovės turto tenka vienam nuosavo kapitalo litui. Dėl didelės nuosavo kapitalo dalies bendrovės UAB „Švyturys – Utenos alus“ nuosavybės multiplikatorius, kaip ir UAB „Kalnapilis – Tauro Grupė“ turi nedideles reikšmes., t.y. 2005 metais vienam nuosavo kapitalo litui teko 1,20 lito, 2006 metais – 1,32 lito, 2007-2008 metais – po 1,31 lito, 2009 metais – 0,83 lito viso turto. Taigi, dar kartą patvirtinama išvada, kad bendrovė turimomis lėšomis finansuoja visą savo veiklą ir skolintų lėšų jai nereikia.

2.3.3.4 UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ turto panaudojimo efektyvumo rodiklių analizė

Atsižvelgiant į veiklos efektyvumo rodiklių turinį, galima išskirti tris *turto panaudojimo efektyvumo* rodiklių grupes: išlaidų lygio, trumpalaikio turto apyvartumo, ilgalaikio turto apyvartumo. Turto panaudojimo efektyvumo rodikliai bei jų apskaičiavimas pateikiami 2.7 lentelėje.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ parduotų prekių savikainos vienam pardavimo litui rodiklis dar kartą parodo, kad bendrovė turi išskirtinai gerą bendrojo pelningumo lygį. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ parduotų prekių savikaina yra nedidelė ir užtikrina aukštą gaminamos produkcijos bendrąjį pelningumą, kuris siekia net 46-56 proc. Taigi, vienam pardavimų litui vidutiniškai tenka 0,50 Lt bendrojo pelno.

AB „Gubernija“ parduotų prekių savikainos vienam pardavimo litui rodiklis nuolat didėja (nuo 0,75 Lt iki 0,8 Lt). Kaip jau buvo minėta, pardavimų maržos mažėjimui didžiausią įtaką padarė žaliavų savikainos augimas, žaliavų transportavimo kaštų didėjimas, parduotos produkcijos kainos mažėjimas dėl krizės padarinių.

2.7 lentelė

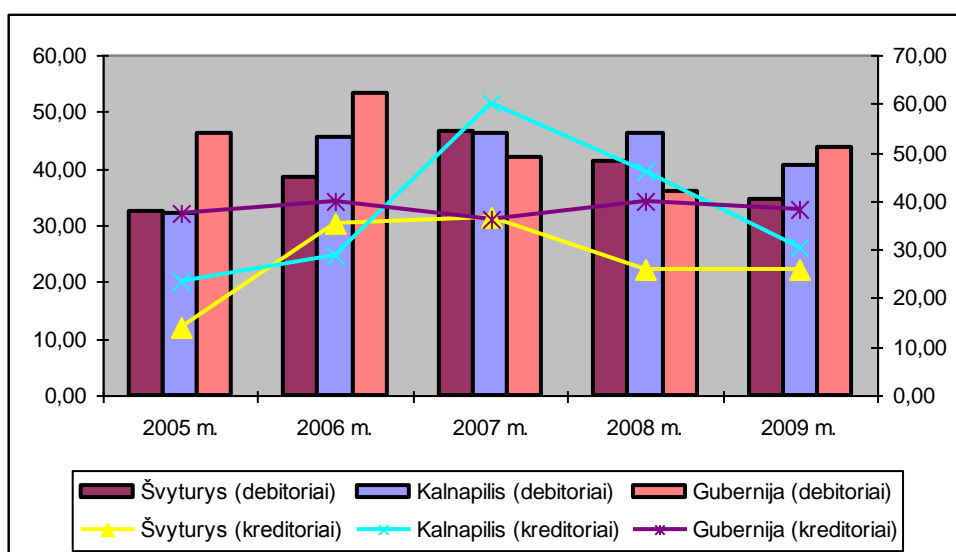
**UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilis – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“
turto panaudojimo efektyvumo rodikliai ir jų reikšmės**

Rodiklis	Bendrovė	Reikšmė				
		2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.
Parduotų prekių savikainos vienam pardavimų litui rodiklis	Švyturys	0,47	0,44	0,50	0,55	0,54
	Kalnapilis	0,33	0,31	0,27	0,28	0,28
	Gubernija	0,75	0,76	0,78	0,78	0,80
Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas (dienomis)	Švyturys	32,43	38,59	46,67	41,34	34,57
	Kalnapilis	32,04	45,68	46,29	46,26	40,58
	Gubernija	46,32	53,33	41,84	36,04	43,62
Kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas (dienomis)	Švyturys	13,83	35,39	36,78	25,80	26,09
	Kalnapilis	23,41	28,85	60,25	45,96	30,40
	Gubernija	37,46	40,10	36,04	39,81	38,49
Atsargų apyvartumas (kartais)	Švyturys	6,92	6,14	4,30	4,58	10,42
	Kalnapilis	6,02	2,64	4,52	7,93	10,18
	Gubernija	8,85	9,92	11,74	9,49	7,89
Atsargų apyvartumas (dienomis)	Švyturys	52,72	59,42	84,97	79,78	35,03
	Kalnapilis	60,61	138,30	80,74	46,05	35,84
	Gubernija	41,23	36,80	31,09	38,46	46,25
Trumpalaikio turto apyvartumas (kartais)	Švyturys	2,59	2,55	2,69	4,27	2,79
	Kalnapilis	2,55	2,63	2,87	4,12	4,92
	Gubernija	4,33	4,19	5,03	4,98	4,08
Atsargų ir trumpalaikio turto santykis	Švyturys	0,12	0,13	0,17	0,27	0,08
	Kalnapilis	0,20	0,44	0,32	0,29	0,26
	Gubernija	0,37	0,32	0,34	0,41	0,41
Apyvartinio kapitalo apyvartumas (kartais)	Švyturys	3,81	4,45	4,82	10,29	4,38
	Kalnapilis	3,39	3,88	6,76	16,04	13,37
	Gubernija	-8,02	-8,22	-5,12	-3,38	-1,13
Kapitalo apytakos ciklas	Švyturys	71,32	62,62	94,86	95,31	43,51
	Kalnapilis	69,24	155,12	66,78	46,35	46,02
	Gubernija	50,09	50,02	36,88	34,69	51,37
Ilgalaikio turto apyvartumas (kartais)	Švyturys	2,73	3,29	3,14	2,87	2,49
	Kalnapilis	0,84	0,96	0,76	0,86	1,35
	Gubernija	1,22	1,32	1,50	1,04	0,80
Viso turto apyvartumas (kartais)	Švyturys	1,33	1,44	1,45	1,72	1,31
	Kalnapilis	0,63	0,70	0,60	0,71	1,06
	Gubernija	0,95	1,00	1,15	0,86	0,67

UAB „Švyturys – Utenos alus“ debitorinio įsiskolinimo apyvartumas dienomis yra 32,4 – 46,7 dienos (žr. 2.55 pav.). 2009 metais debitorinis įsiskolinimas yra 34,6 dienos, t.y. daugelis pirkėjų atsiskaito 30 dienų laikotarpyje. Kaip ir kiti gamintojai UAB „Švyturys – Utenos alus“ prekes parduoda per didžiuosius prekybos centrų tinklus, o šie taiko labai nepalankias sąlygas tiekėjams.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas yra mažesnis nei debitorinio (38,7 dienos) ir vidutiniškai sudaro 27,6 dienas, vadinasi, analogiškai UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ dalis lėšų yra atidedama kreditoriniam finansavimui.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ debitorinio įsiskolinimo rodiklis taip pat yra aukštas, bendrovė atsiskaito su pirkėjais vidutiniškai per 42,2 dienas, tačiau šis rodiklis yra aukštesnis nei vidutinė kreditorinio įsiskolinimo reikšmė, kuri yra 37,8 dienos. UAB „Kalnapilio – tauro grupė“ atveju tai yra priimtina, nes bendrovė turi perteklinių nuosavų lėšų, tačiau kitais atvejais tai būtų negerai, nes atsiskaitymai su tiekėjais vyksta dažniau nei gaunami pinigai iš pirkėjų, o tai gali išbalansuoti pinigų srautus, ko pasėkoje gali atsirasti apyvartinių lėšų trūkumas.

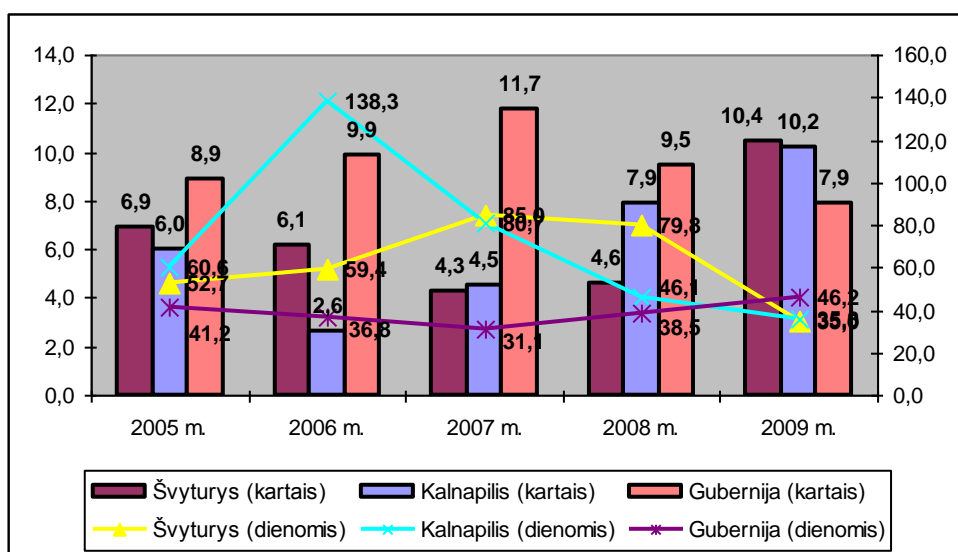
2.55 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ debitorinio ir kreditorinio įsiskolinimų (dienomis) dinamika 2005-2009 m.

AB „Gubernija“ debitorinio įsiskolinimo rodiklis yra priimtinas, 2005 metais jis siekė 46 dienas, 2006 metais – padidėjo ir pasiekė 53 dienų lygį. Taip galėjo įvykti dėl taikomų naujų atsiskaitymo formų su naujais ir senais klientais, kas turėjo neigiamos įtakos piniginių srautų subalansavimui. 2007 metais debitorinis įsiskolinimas sudarė 42 dienas, o 2008 metais tik 36 dienas, o 2009 metais jis ir vėl pasiekė 44 dienų lygį. Kaip ir konkurentų, didžioji AB „Gubernija“ produkcijos dalis yra realizuojama per didžiuosius Lietuvos prekybos centrų tinklus, o pastarieji diktuoja griežtas sutarčių sąlygas ir dažnai su tiekėjais atsiskaito tik po produkcijos realizavimo. Bendrovės kreditorinio įsiskolinimo reikšmė yra nedidelė ir net mažesnė už debitorinio įsiskolinimo apyvartumo rodiklį (2005 metais – 37 dienos, 2006 metais – 40 dienų, 2007 metais – 36 dienos, 2008 metais – 40 dienų, 2009 metais – 38 dienos). Tai dar kartą patvirtina, kad bendrovė turi sunkumų su apyvartinėmis lėšomis, nes atsiskaitymas su tiekėjais vyksta dažniau nei iš pirkėjų

gaunamos lėšos, o tai išbalansuoja bendrovių pinigų srautus. Tarkim, jei atskaitos tašku laikytume 2009 metų sausio pirmą dieną, darant prielaidą, kad tuomet buvo įvykdyti pardavimai, už žaliavas bendrovė turėtų sumokėti 2009-02-08 (2009-01-01+38 dienos), o kadangi atsiskaitymai iš pirkėjų bus gauti tik 2009-01-01+44 dienos, t.y. 2009-02-14, vadinasi bendrovei reikia rasti papildomų lėšų atsiskaitant su tiekėjais (savikaina/365*44), taip atsiranda pinigų gavimų ir mokėjimų disbalansas.

Rinkos lyderės atsargų apyvartumas 2006-2008 metais yra per mažas, vadinasi bendrovė turėjo pernelyg didelį atsargų kiekį. 2007-2008 metais atsargos judėjo tik 4 kartus per metus, o tai sąlygojo didelių sandėliavimo kaštų susidarymą. 2009 metais atsargų apyvartumas buvo 10,4 karto, tai yra labai didelis. Tik 2005 metais jis buvo optimalaus lygio ir sudarė 6,9 karto (2.56 paveikslas). UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ atsargų apyvartumas 2005-2007 metais yra mažas ir siekia atitinkamai 6, 2, 6 ir 4,5 kartų per metus, vadinasi bendrovė užperka atsargas ir ilgą laikotarpį jos nejuda, todėl bendrovėje galėjo būti kaupiamos nelikvidžios atsargos. Tačiau 2008 metais atsargų apyvartumas padidėjo iki 7,9 karto ir pasiekė optimalų lygį. 2009 metais atsargų apyvartumas padidėjo iki 10,2 karto per metus, todėl įmonei gali kilti sunkumų su pirkėjų užsakymų pateikimu laiku.

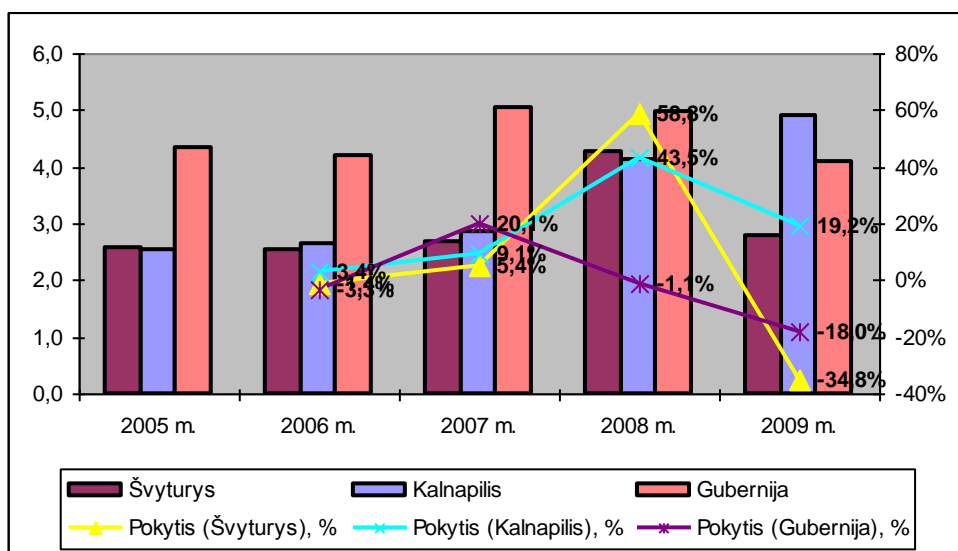
AB „Gubernija“ nagrinėjamas rodiklis yra geras (2009 metais apyvartos sudaro 7,9 kartų). Vadinasi, bendrovė nekaupia perteklinių atsargų, o taip pat ji gali laiku vykdyti užsakymus nepatirdama žaliavų trūkumo. Trumpalaikio turto apyvartumo koeficientas rodo, ar įmonei netrūksta savų apyvartinių lėšų (apyvartinio kapitalo) bei trumpalaikio turto panaudojimo efektyvumą uždirbant pajamas iš pardavimų, t.y. kiek pajamų tenka kiekvienam trumpalaikio turto litui.

2.56 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ atsargų apyvartumo (dienomis) dinamika 2005-2009 m.

Kaip matoma iš 2.57 paveikslo duomenų UAB „Švyturys – Utenos alus“ trumpalaikio turto apyvartumas yra geras ir viršija 2 kartų ribą, vadinasi bendrovės trumpalaikis turtas yra naudojamas efektyviai. Analogiškai yra ir su ilgalaikio turto apyvartumu, jis taip pat naudojamas efektyviai, nes gamybinėms įmonėms optimaliu yra laikoma 1,5-2,0 rodiklio reikšmė, o UAB „Švyturys – Utenos alus“ ilgalaikio turto apyvartumas 2005 m. buvo 2,73, 2006 m. – 3,29, 2007 m. – 3,14, 2008 m. – 2,87, o 2009 m. – 2,49 .

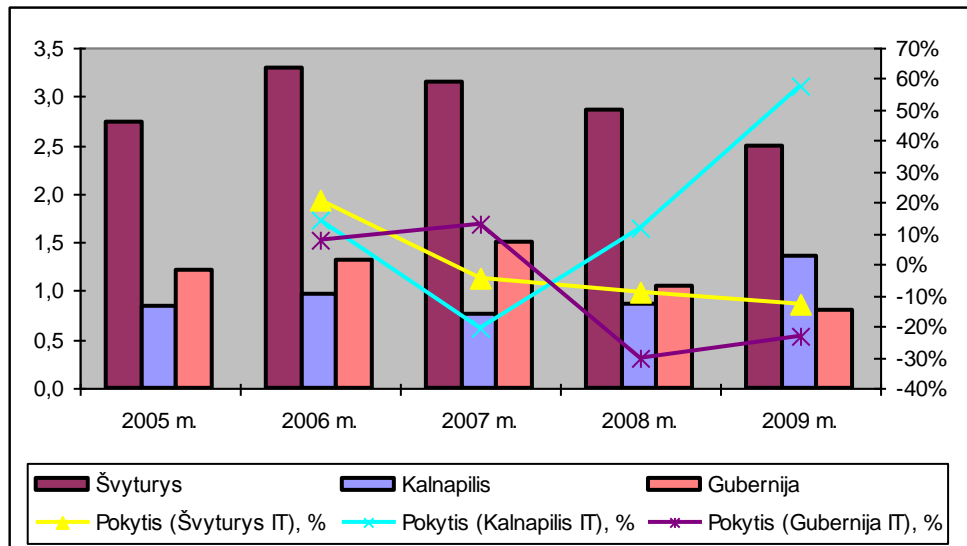
UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ trumpalaikio turto apyvartumas nuolat didėja 2005 metais 1 litui pardavimų teko 2,55 lito trumpalaikio turto, 2006 metais – 2,63 , 2007 metais – 2,87, 2008 metais – 4,12, o 2009 metais – 4,92. Taigi, turimo trumpalaikio turto apyvartumas nuolat didėja ir parodo vis efektyvesnį jo panaudojimą.

2.57 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ trumpalaikio turto apyvartumo (kartais) dinamika 2005-2009 m.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ilgalaikio turto sukuriamų pajamų reikšmė yra nepakankama, dėl didelės jo balansinės vertės ir 2005-2008 metais nesiekia vieneto. Tačiau, jis gerėja ir 2009 metais rodiklio reikšmė yra 1,35, taigi, jis artėja prie optimalios reikšmės (žr.2.58 pav.)

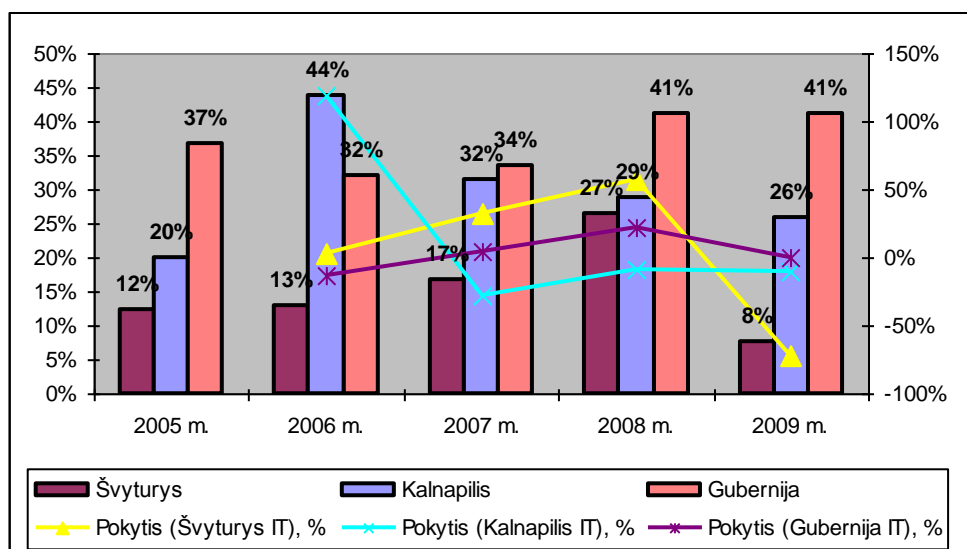
AB „Gubernija“ 2005 metais vienam trumpalaikio turto litui teko 4,33 lito, 2006 metais – 4,19, 2007 metais – 5,03, 2008 metais - 4,98, o 2009 metais – 4,08 lito pajamų (žr.2.57 pav.). Nagrinėjamos įmonės ilgalaikio turto apyvartumo rodiklio reikšmė yra maža ir turi mažėjimo tendencijas (žr. 2.58 pav.). Todėl galima teigti, kad turimas bendrovės ilgalaikis turtas panaudojamas neefektyviai.

2.58 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ilgalaikio turto apyvartumo (kartais) dinamika 2005-2009 m.

Atsargų ir trumpalaikio turto santykio koeficientas parodo atsargų lyginamąjį svorį bendroje trumpalaikio turto sumoje (žr. 2.59 pav.). Taigi, UAB „Švyturys – Utenos alus“ laiko tokį atsargų kiekį, koks yra būtinas gamybai užtikrinti. 2005 metais jos sudarė 12 procentų, 2006 metais – 13, 2007 metais – 17, 2008 metais padidėjo iki 27, o 2009 metais sumažėjo iki 8 procentų trumpalaikio turto.

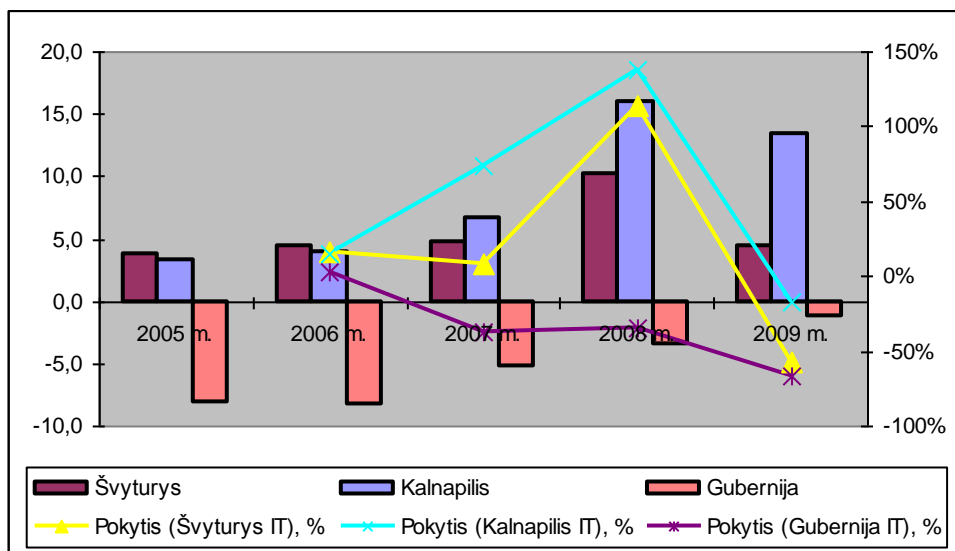
AB „Gubernija“ atsargų ir trumpalaikio turto santykio koeficientas yra pakankamai didelis (37-41proc.), beveik pusę įmonės trumpalaikio turto sudaro atsargos. Tokia pat situacija yra ir su UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ minėtų rodiklių. Viso laikotarpio eigoje jis kinta 20 – 44 proc. ribose (žr. 2.59 pav.).

2.59 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ atsargų ir trumpalaikio turto santykio koeficiento dinamika 2005-2009 m.

Apyvartinio kapitalo manevringumo koeficientas parodo, kokia apyvartinio kapitalo dalis yra nemobili arba rodo apyvartinio kapitalo judėjimo greitį per metus. Mobilus trumpalaikis turtas yra toks, kurį galima labai greitai paversti pinigais – tai pinigai, vertybiniai popieriai, pirkėjų įsiskolinimas už prekes. Iš nemobilaus trumpalaikio turto (atsargos, iš anksto apmokėtos išlaidos) negalima tuoj pat gauti pinigų.

2.60 paveiksle pateikiama visų bendrovių apyvartinio kapitalo apyvartumo rodiklio kitimo dinamika.

2.60 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ apyvartinio kapitalo apyvartumo (kartais) dinamika 2005-2009 m.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ šio rodiklio reikšmė yra aukšta, todėl bendrovė neturėtų patirti apyvartinių lėšų stygiaus. Iki 2008 metų grynojo apyvartinio kapitalo apyvartumas nuolat didėjo (nors didėjimo tempas ir nebuvo nuolat augantis), 2008 metais rodiklio reikšmė siekė net 10,3 karto, o 2009 metais sumažėjo iki 4,4 karto lygio ir nors tai parodo ženklų (5,9) apyvartumo sumažėjimą, tačiau jo lygis išlieka aukštas.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ minėtas rodiklis taip pat yra geras ir turi gerėjimo tendencijas, nors jis neženkliai sumažėjo 2009 metais (nuo 16 kartų per metus iki 13,4 kartų per metus, dėl įstatinio kapitalo mažinimo), o toks jo dydis leidžia bendrovei nuosavomis lėšomis užtikrinti turimų įsipareigojimų įvykdymą (žr. 2.60 pav.).

Visu laikotarpiu AB „Gubernija“ apyvartinis kapitalas yra visiškai nemobilus, nes jis yra neigiamas. Tačiau gerai yra tai, kad šio rodiklio reikšmė turi mažėjimo tendencijas, nes 2005 metais jis buvo (-8,02), 2006 metais – (-8,22), 2007 metais – (-5,12), 2008 metais (-3,38), o 2009 metais tik (-1,13).

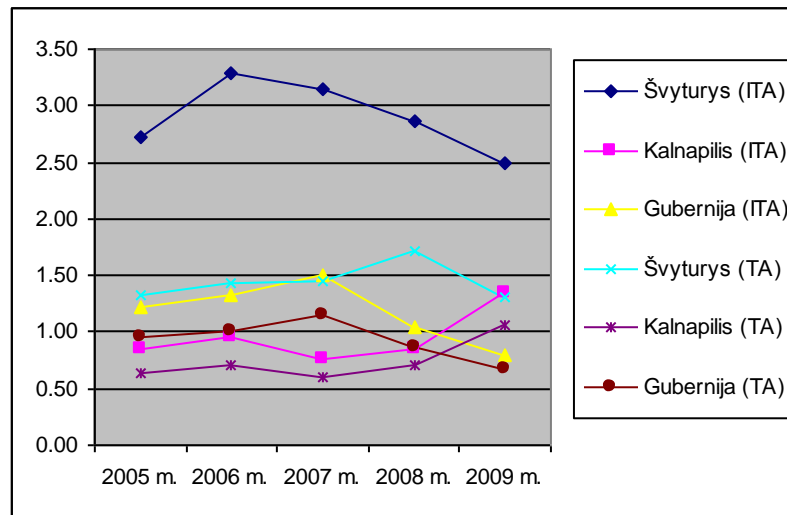
UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ kapitalo apytakos ciklas yra didelis 2005-2007 metais, o 2008-2009 metais jis mažėja. Taigi, bendrovė siekdama padidinti atsargų apyvartumą, nekaupiant jų, stengiasi sureguliuoti savo piniginius srautus, siekiant jų optimalaus panaudojimo.

Analizuojant AB „Gubernija“ analogišką rodiklį matome, kad visu nagrinėjamu laikotarpiu jis yra teigiamas, vadinasi debitorinio įsiskolinimo bei turimų atsargų lėšomis bendrovė gali atsiskaityti su savo kreditoriais. Tačiau skaičiuojant šį rodiklį yra nevertinamos skolos tretiesiems asmenims, t.y. bankui, darbuotojams ir pan.

Kalbant apie viso turto apyvartumo rodiklį galima pažymėti, kad UAB „Švyturys – Utenos alus“ duomenys rodo efektyvų jo panaudojimą. Optimaliu gamybinei įmonei jis laikomas kai yra didesnis už vienetą, o UAB „Švyturys – Utenos alus“ jo mažiausia reikšmė 2009 metais yra 1,31, o didžiausia – 2008 metais – 1,72. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ šio rodiklio reikšmė yra per maža, dėl jo neefektyvaus naudojimo ir tik 2009 metais siekia gerą - 1,06 lygį. AB „Gubernija“ viso turto apyvartumo rodiklio kitimo dinamika yra analogiška ilgalaikio turto kitimo dinamikai, nes jis analizuojamu laikotarpiu sudaro didžiąją viso turto dalį.

Apibendrinat šiame skyriuje pateiktus analizės rezultatus, galima išskirti kelias pagrindines išvadas:

- Įmonių debitorinio įsiskolinimo apyvartumo rodikliai yra panašūs, tik 2009 metais UAB „Švyturys – Utenos alus“ turėjo mažesnius gautinų sumų atidėjimus. Nepaisant to, tiek debitorinio, tiek ir kreditorinio įsiskolinimų apyvartumo rodikliai yra panašaus dydžio, todėl galima teigti, kad bendrovės parduoda produkciją ir perka žaliavas panašiomis sąlygomis. Tik AB „Gubernija“ kreditorinio įsiskolinimo apyvartumo rodikliai yra didesni dėl įsiskolinimų padengimo pradelsimų.
- Didžiausią atsargų apyvartumo rodiklį turi AB „Gubernija“ vidutiniškai jos atsargos per visą laikotarpį judėjo 9,6 karto, tai rodo, kad bendrovė siekia nelaikyti perteklinių atsargų, nes ji tiesiog negali sau leisti užšaldyti apyvartinių lėšų, tačiau jos juda kiek per greitai ir gali kilti grėsmė dėl užsakymų įvykdymų laiku. UAB „Švyturys – Utenos alus“ ir UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ vidutiniškas atsargų judėjimo greitis yra panašus (atitinkamai 6,5 ir 6,3 karto). Šios bendrovės turėdamos laisvų lėšų kartais yra linkusios kaupti atsargas.
- Geriausiai ilgalaikį ir visą turtą naudoja UAB „Švyturys – Utenos alus“, jos turto struktūra yra geresnė nei kitų dviejų bendrovių. Mažiausiai efektyviai visą laikotarpį, išskyrus 2009 m., tiek ilgalaikį, tiek visą turtą naudojo UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, nes padidėjus turto naudojimo efektyvumui, tik ilgalaikio turto apyvartumas pasiekė patenkinamą lygį (žr.2.61 pav.).

2.61 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ilgalaikio bei viso turto apyvartumų (kartais) dinamika 2005-2009 m.

Išanalizavus visų bendrovių finansinės veiklos rodiklius galima padaryti tokias išvadas:

- atlikus UAB „Švyturys – Utenos alus“ finansinės ir ekonominės būklės analizę, galima daryti išvadą, kad bendrovė neabejotinai yra alaus pramonės įmonių rinkos lyderė. Didžiausias jos nuopelnas yra tas, kad ji naudodama modernią įrangą bei iš bendrovės savininkų perimtą gamybos bei vadovavimo patirtį sugeba gaminti kokybiškus produktus su labai dideliu bendruoju pelningumu. Įmonė finansinė padėtis yra stabili, turimos nuosavos lėšos užtikrina sėkmingą veiklos vykdymą nenaudojant jokių papildomų kreditavimo šaltinių, tačiau jos turimos lėšos nėra naudojamos labai efektyviai, t.y. plėtodama savo veiklą, ji galėtų generuoti dar didesnę grynąją pelną.
- UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ finansinė padėtis yra gera, tačiau turimas turtas naudojamas nepakankamai efektyviai ir jis uždirba akcininkams nedidelį pelną. Didelę turto dalį sudaro ilgalaikis turtas, todėl mažėja bendrovės lankstumas prisitaikant prie rinkos sąlygų. Įmonė kaupia dideles nuosavo kapitalo lėšas, kurios gali būti naudojamos efektyviau jas investuojant, o investicijų dėka bendrovė galėtų generuoti didesnę grynąją pelną, todėl akcininkai mažina bendrovės įstatinį kapitalą. Didžiausias sunkumas konkuruoti su UAB „Švyturys – Utenos alus“ yra didesni pastarosios gamybiniai pajėgumai bei technologijos ir produktai, kurių bendrasis pelningumas yra vidutiniškai 20 proc. didesnis nei UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“.

- AB „Gubernija“ ekonominiai finansiniai rodikliai yra nepatenkinami ir dauguma jų turi blogėjančias kitimo tendencijas. Didelė apyvartinių lėšų stoka neleidžia plėtoti gamybos, įmonė yra ties bankroto riba. Tik atitinkami bendrovės akcininkų sprendimai gali išgelbėti, padėti, tačiau tam reikalingos didelės investicijos, kurios leis ne tik padengti uždelstus įsiskolinimus, bet ir sudarys galimybę kardinaliai pakeisti techninę įrangą, o tai leistų padidinti bendrąjį produktų pelningumą. Taip pat vadovybei reikia imtis ir visų galimų veiksmų mažinant bendrovės veiklos kaštus. Tokioje situacijoje bendrovė negali lygiaverčiai konkuruoti su tokiomis sėkmingai dirbančiomis įmonėmis, kaip UAB „Švyturys – Utenos alus“ ir UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir nieko nekeičiant bus priversta palikti rinką.

2.3.4 UAB „Švyturys – Utenos“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ bankroto tikimybės analizė

Siekdami atlikti įmonių bankroto tikimybės apskaičiavimą bus taikomas E.Altman sukurtas, kitų ekonomistų patobulintas Z modelis. E.Altman pasiekė didžiausių laimėjimų įmonių bankroto prognozavimo srityje, jis atrado kreditinio įmonės pajėgumo indeksą. Šis indeksas buvo apskaičiuotas remiantis multiplikacine - diskriminantine analize ir leido atskirti bankrutuojančias įmones nuo nebankrutuojančių. E. Altman ištyrė 66 įmones: 33 bankrutuojančias ir 33 nebankrutuojančias ir pasiekė puikių rezultatų, kurių patikimumas siekė 95 proc. Jis numatė skirtingas bankroto tikimybės apskaičiavimo formules įvairių tipų įmonėms:

- gamybinėms įmonėms, registruotoms vertybinių popierių biržoje;
- įmonėms, kurių akcijos nekotiruojamos vertybinių popierių biržoje;
- paslaugų įmonėms.

Įmonėms, kurių akcijos kotiruojamos vertybinių popierių biržoje, bankroto tikimybė nustatoma pagal formulę $Z = 3,3K_1 + 0,999K_2 + 0,6K_3 + 1,4K_4 + 1,2K_5$ (AB „Gubernija“). Jei gauta Z reikšmė didesnė nei 3, tai įmonės bankroto tikimybė labai maža, jei mažesnis nei 1,8 tai bankroto tikimybė labai didelė.

Įmonėms, kurių akcijos nekotiruojamos vertybinių popierių biržoje, bankroto tikimybė nustatoma pagal formulę $Z = 3,107K_1 + 0,995K_2 + 0,42K_3 + 0,847K_4 + 0,717K_5$ (UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“). Jei gauta Z reikšmė didesnė nei 2,91, tai įmonės bankroto tikimybė labai maža, jei ji svyruoja nuo 2,81 iki 2,9, tai įmonės bankroto tikimybė galima,

jei patenka į 1,23-2,8 intervalą, tai bankroto tikimybė didelė, jei mažesnis nei 1,22 tai bankroto tikimybė labai didelė.

Taigi, žemiau esančioje lentelėje pateiksime nagrinėjamų bendrovių E.Altman modelio koeficientų apskaičiavimo rezultatus galimam bankroto koeficientui apskaičiuoti 2005-2009 metais.

2.8 lentelė

E.Altman bankroto modelio koeficientų apskaičiavimas

Rodiklis	Formulė	Bendrovė	Reikšmė				
			2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.
K ₁	<u>Veiklos pelnas prieš apmokestinimą</u> Visi aktyvai	Švyturys	0,36	0,40	0,48	0,44	0,24
		Kalnapilis	0,03	0,03	0,31	0,06	0,08
		Gubernija	-0,08	-0,08	-0,14	-0,14	-0,12
K ₂	<u>Pardavimų pajamos</u> Visi aktyvai	Švyturys	1,33	1,44	1,45	1,72	0,37
		Kalnapilis	0,63	0,70	0,60	0,71	1,06
		Gubernija	0,95	1,00	1,15	0,86	0,67
K ₃	<u>Nuosavas kapitalas</u> <u>Skolintas kapitalas</u>	Švyturys	4,99	3,12	3,17	3,24	4,79
		Kalnapilis	15,25	10,67	7,28	6,83	2,83
		Gubernija	0,48	0,38	0,23	0,38	0,27
K ₄	<u>Nepaskirstytas pelnas</u> Visi aktyvai	Švyturys	0,30	0,31	0,39	0,37	0,18
		Kalnapilis	0,02	0,02	0,25	0,05	0,06
		Gubernija	-0,07	-0,08	-0,14	-0,13	-0,11
K ₅	<u>Grynasis apyvartinis kapitalas</u> Visi aktyvai	Švyturys	0,35	0,32	0,30	0,17	0,30
		Kalnapilis	0,19	0,18	0,09	0,04	0,08
		Gubernija	-0,12	-0,12	-0,23	-0,26	-0,59

Panaudoję gautus koeficientų rezultatus apskaičiuosime UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ Z koeficiento reikšmes pagal aukščiau pateiktas formules. Šios reikšmės pateikiamos žemiau esančioje lentelėje, o grafinis situacijos vaizdas – 2.62 paveiksle.

2.9 lentelė

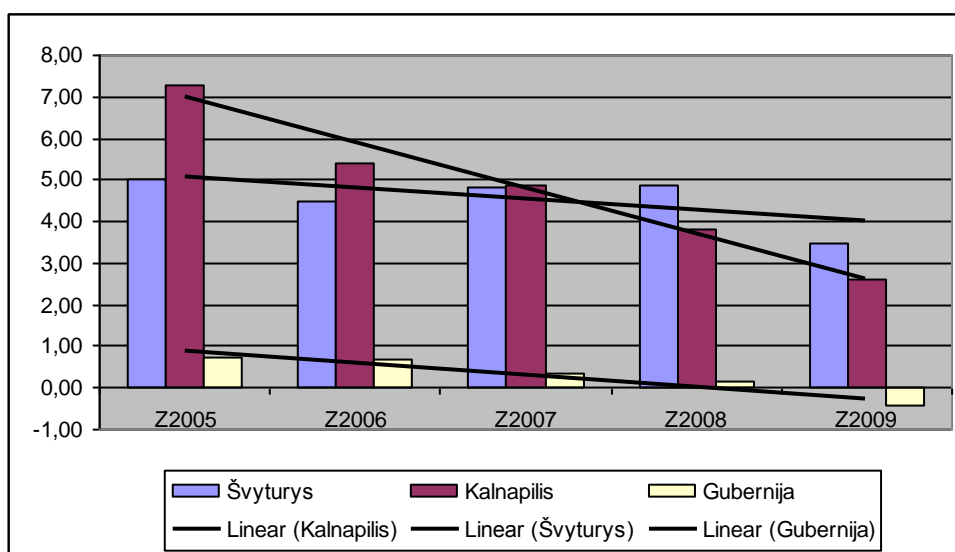
UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ Z koeficiento reikšmė 2005-2009 metais

Rodiklis	Reikšmė		
	Švyturys	Kalnapilis	Gubernija
Z ₂₀₀₅	5,03	7,27	0,73
Z ₂₀₀₆	4,50	5,41	0,68
Z ₂₀₀₇	4,82	4,88	0,36
Z ₂₀₀₈	4,86	3,82	0,14
Z ₂₀₀₉	3,49	2,61	-0,41

2005-2009 metų laikotarpyje UAB „Švyturys – Utenos alus“ bankroto tikimybė yra labai maža, tačiau dėl rodiklių pablogėjimo 2009 metais Z reikšmė yra mažesnė nei paprastai. Tačiau nors Z

koeficiento reikšmės yra geros, tačiau reikia pažymėti, kad Trendo funkcija mums parodo nuoseklų bankroto tikimybės didėjimą.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ Z rodiklio reikšmės parodo, kad 2005-2008 metais bendrovės bankroto tikimybė buvo labai maža, tačiau nuoseklaus Z rodiklio reikšmės mažėjimo pasėkoje 2009 metais rodiklio reikšmė yra 2,61, o tai, pagal nagrinėjamą modelį reiškia, kad bendrovės bankroto tikimybė 2009 metais yra didelė. Tačiau, tai gali būti laikina būseną, dėl balanso aktyvų mažėjimo įstatinio kapitalo mažinimo pasėkoje.

2.62 pav. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ bankroto tikimybės kitimo dinamika 2005-2009 m.

AB „Gubernija“ bankroto tikimybė yra labai didelė ir kasmet ji didėja. 2009 metais Z koeficientas yra net neigiamas. Taigi, jei bendrovė neišleis naujos akcijų emisijos arba nepadidins jų vertės bei nesiims kitų veiksmų visos veiklos reorganizavimui, jos bankrotas beveik neišvengiamas.

2.4. Veiklos ekonominis vertinimas, taikant EVA metodą

Šiame skyriuje siekiama išanalizuoti bendrovių uždirbtą ekonominį pelną 2005-2009 metais. EVA arba ekonominis veiklos pelnas nuo paprastojo Lietuvos apskaitos standartais (LAS) reglamentuojamo grynojo pelno sąvokos skiriasi tuo, kad apskaičiuojant šį rodiklį yra skaičiuojamos ne tik faktiškai patiriamos išlaidos, bet įvertinami nuosavo ir skolinto kapitalo kaštai.

Taigi, panaudoję bendrovių UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ 2005 – 2009 m. finansinės atskaitomybės duomenis, Lietuvos banko pateikiamų ilgalaikių skolų palūkanų normų rodiklių vidutines metines reikšmes (<http://www.lb.lt/statistics/statbrowser.aspx?group=7222&lang=lt&orient=horz>), 2.10 lentelėje pateikiami visų tarpinių rodiklių skaičiavimo rezultatai.

2.10 lentelė
UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ E_b , A_b , D_b , r_e , r_D , T ir EBIT reikšmės

Rodiklis	Bendrovė	2005	2006	2007	2008	2009
E_b	Švyturys	221.678.015	222.247.403	269.914.780	252.336.331	284.909.941
	Kalnapilis	157.192.048	160.336.618	223.101.062	235.354.717	115.039.251
	Gubernija	18.607.837	14.310.524	8.161.970	12.352.650	8.167.032
D_b	Švyturys	44.408.652	71.137.355	85.013.742	77.931.122	59.533.491
	Kalnapilis	10.309.330	15.022.070	30.630.970	34.440.822	40.589.021
	Gubernija	38.990.912	37.924.589	35.632.740	32.134.421	30.496.042
r_e		0,032	0,038	0,045	0,054	0,076
r_D		0,03	0,03	0,05	0,07	0,09
T		0,15	0,15	0,15	0,15	0,2
EBIT	Švyturys	102.223.899	122.710.653	171.986.063	149.634.214	80.778.860
	Kalnapilis	3.691.980	3.912.771	12.657.989	12.447.242	13.321.032
	Gubernija	-3.292.580	-2.918.073	-4.244.102	-3.951.363	-2.587.021
A_b	Švyturys	266.086.667	293.384.758	354.928.522	330.267.453	344.471.943
	Kalnapilis	167.501.378	175.358.688	253.732.032	269.795.539	155.628.272
	Gubernija	57.598.749	52.235.113	43.794.710	44.487.071	38.663.074

Gauti duomenys leidžia apskaičiuoti UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ vidutinių svertinių kaštų reikšmes (žr. 2.11 lentelę).

2.11 lentelė
UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ vidutinių svertinių kaštų (koeficientais) reikšmės

WACC	2005	2006	2007	2008	2009
Švyturys	0,03	0,04	0,05	0,06	0,08
Kalnapilis	0,03	0,04	0,05	0,05	0,08
Gubernija	0,03	0,03	0,05	0,06	0,07

EVA reikšmės rodo, kad efektyviausiai savo veiklą vykdė rinkos lyderė UAB „Švyturys – Utenos alus“, jos EVA viso laikotarpio eigoje yra teigiamas, nors 2009 metais yra matomas ženklus jo sumažėjimas. Tačiau, tai yra natūralu, nes ekonominio nuosmukio metu ne tik mažėja bendrovių pardavimai, bet ir palūkanų normos rinkoje yra gerokai didesnės (žr. 2.12 lentelę).

UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“

EVA vertės 2005-2009 m.

EVA	2005	2006	2007	2008	2009
Švyturys	94.167.143	112.102.269	155.897.485	131.354.357	54.748.706
Kalnapilis	-1.544.159	-2.666.100	1.170.027	-2.291.319	1.619.225
Gubernija	-4.762.864	-4.588.061	-6.240.514	-6.557.502	-5.405.745

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ EVA yra nedidelis ir kartais net neigiamas (2005, 2006, 2008 m.). Bendrovės EVA svyruoja (-2,6) mln. Lt – 1,6 mln. Lt ribose, todėl galima teigti, kad nors bendrovės finansinės atskaitomybės duomenys rodo mums pelningą jos veiklą, tačiau ji ne visada gali padengti nuosavo ir skolinto kapitalo kaštus.

AB „Gubernija“ veikla visu analizuojamu laikotarpiu yra nepatenkinama. Kaip ir jos finansinės atskaitomybės duomenys, taip ir EVA rodiklis yra nepatenkinamas ir turi blogėjimo tendencijas, tik 2009 metais, matomas nedidelis EVA reikšmės pagerėjimas.

3. ALAUS PRAMONĖS ĮMONIŲ VEIKLOS PERSPEKTYVOS

Šiame darbo skyriuje bus nagrinėjama kaip keisis bendrovių grynasis pelnas keičiant jų pardavimo apimtį. Analizę atliksime trimis variantais, t.y. nagrinėsime pesimistinį, labiausiai tikėtiną ir optimistinį pardavimo apimčių didinimą. Pirmuoju atveju vertinsime, kad bendrovių veiklos pajamos dėl sunkios situacijos rinkoje tris ateinančius metus mažės 10 proc. (dėl importuotojų konkurencijos didėjimo), antru variantu laikysime nedideli veiklos apimčių didėjimą, t.y. 10 proc., pagal kuri vertinsime nedideli atsigavimą alaus pramonėje, o trečiuoju - įvertinsime kaip keisis bendrovių veiklos rezultatai jų pardavimams padidėjus 20 proc.

Darbo trečioje dalyje sudaryti paveikslai ir lentelės yra darbo autorių, remiantis AB „Gubernija“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir UAB „Švyturys – Utenos alus“ finansinėmis ataskaitomis.

3.1 UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ pardavimų prognozė

Pirmiausia apskaičiuojamas AB „Gubernija“ grynasis pelnas. Planuojama pelno (nuostolių ataskaita) labiausiai tikėtinu variantu, pateikiama 3.1 lentelėje.

3.1 lentelė

AB „Gubernija“ planuojama pelno (nuostolių) ataskaita 2009-2012 metais (labiausiai tikėtinas variantas).

STRAIPSNIAI	2009 m.*	2010 m.	2011 m.	2012 m.
Pardavimo pajamos	25.830.387	28.413.426	31.254.768	34.380.245
Pardavimo savikaina	20.599.776	21.310.069	23.441.076	25.785.184
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	5.230.611	7.103.356	7.813.692	8.595.061
Veiklos sąnaudos	7.817.632	8.217.522	8.473.243	8.723.281
Pardavimo	5.282.795	5.682.685	5.938.406	6.188.444
Bendrosios ir administracinės	2.534.837	2.534.837	2.534.837	2.534.837
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-2.587.021	-1.114.166	-659.551	-128.220
Kita veikla	-52.110	-52.110	-52.110	-52.110
Pajamos	16.150	16.150	16.150	16.150
Sąnaudos	68.260	68.260	68.260	68.260
Finansinė ir investicinė veikla	-1.810.789	-1.623.683	-1.455.287	-1.303.731
Pajamos	60.275	60.275	60.275	60.275
Sąnaudos	1.871.064	1.683.958	1.515.562	1.364.006
Įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-4.449.920	-2.789.958	-2.166.948	-1.484.060
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	-4.449.920	-2.789.958	-2.166.948	-1.484.060
Pelno mokesčiai	-264.301	-264.301	-264.301	-264.301
Grynasis pelnas (nuostoliai)	-4.185.619	-2.525.657	-1.902.647	-1.219.759

* - faktiniai duomenys

Ši pelno (nuostolių) ataskaita yra sudaryta remiantis keliomis prielaidomis. Pirmiausia, pagal ją bendrovės veiklos pardavimai 2010 – 2012 metais kiekvienais metais didėja 10 procentų juos lyginant su ankstesniaisiais metais. Laikomasi nuostatos, kad bendrovės kintamieji kaštai išliks 2009 metų lygyje, t.y. sudarys 75 procentus pardavimų. Taigi, atlikus šiuos skaičiavimus mes matome, kad esant tokiai situacijai AB „Gubernija“ bendrasis pelnas per tris metus padidėtų iki 8,6 mln. Lt.

Priklausomai nuo bendrovės pardavimų yra apskaičiuotos ir pardavimų išlaidos. 2009 metais, jos sudarė 20 procentų visų pardavimų, todėl 2010 metais jų lygis buvo paliktas analogiško dydžio, o kitais dviem metais, sumažintas po 1 procentą, darant prielaidą, kad šias išlaidas per metus bendrovė galėtų sumažinti iki numatyto lygio, keičiant sąlygas su tiekėjais. Bendrosios ir administracinės išlaidos paliktos 2009 metų lygyje. Kitos veiklos rezultatas yra paliktas toks pat kaip ir 2009 metais, o finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos kiekvienais metais yra sumažintos 10 procentu, darant prielaidą, kad pradelstų skolų palūkanos ir delspinigiaai už jas turės būti gražinami bent minimaliai. Pelno mokesčio skola paliekama fakto lygyje, t.y. bazė 2009 metai.

Taigi, įvertinus šiuos pelno (nuostolio) ataskaitos pakeitimus, matome, kad bendrovės nuostolis 2012 m. sumažėja 1,2 mln. Lt, t.y. beveik 2,5 karto. Tačiau, AB „Gubernija“ veiklos rezultatas keičiasi nepakankamai siekiant uždirbti pelną, todėl galime daryti išvadą, kad bendrovei reikia ieškoti visų įmanomų būdų leisiančių sumažinti kintamuosius kaštus.

Vertinant šį veiklos rezultata yra sudaryta bendrovės balanso ataskaita, kuri pateikiama 30 priede. Balanso ataskaitoje debitorinis įsiskolinimas yra skaičiuojamas 40 dienų lygyje, numatant, kad įmonei patiriant finansinius sunkumus su apyvartinėmis lėšomis, jis turi būti mažinamas, galimai naudojant papildomus finansinius instrumentus (pvz., faktoringą). Atsargų apyvartumas – 9 kartai, t.y. vidutinė 2005 – 2009 metų reikšmė. Kadangi mūsų atliekama AB „Gubernija“ veiklos prognozė nėra skirta investicijų įsigijimo vertinimui, todėl bendrovės ilgalaikis turtas yra paliktas 2009 metų lygyje, darant prielaidą, kad kiek bendrovėje turto bus nusidėvėję, tokia pat suma bus investuojama į naujo turto įsigijimą.

Pernelyg didelis sukauptas nuostolis ilgo periodo eigoje, vertinant labiausiai tikėtinos prognozės pardavimus, didėja ir toliau ir nuo 25825 tūkst. Lt 2009 metais jis padidėja iki 30473 tūkst. Lt – 2012 metais. Todėl yra sudarytas rezervas, numatant, kad bent jau 20 procentų kiekvienais metais patiriamų nuostolių turi būti dengiama papildomais akcininkų įnašais, o iš ataskaitinių metų rezervo lėšų yra didinamas akcinis bendrovės kapitalas kitais metais, todėl jis padidėja nuo 24815 tūkst. Lt iki 25700 tūkst. Lt – 2012 metais. Skolos tiekėjams yra didinamos, taip siekiant kompensuoti debitorinio įsiskolinimo didėjimą, todėl nuo 38 dienų 2009 metais, rodiklis yra didinamas iki 40 dienų – 2010 metais, 42 d. – 2011 metais ir 44 dienų – 2012 metais. Jei bendrovei pavyktų sukoreguoti debitorių ir kreditorių apyvartumo lygius, tai bent dalinai padėtų mažinti apyvartinio

kapitalo trūkumo problemą. Visų šių korekcijų pasėkoje bendrovės turimos lėšos išlieka nepakankamos, todėl jų poreikis gali būti finansuojamas arba didesniais akcininkų įnašais, arba, kaip tai yra nurodyta balanso ataskaitoje didinant kitas trumpalaikes skolas ir trumpalaikius įsipareigojimus, nes tikimybė, kad turint nepatenkinamus rodiklius gauti papildomą finansavimą iš kredito įstaigų, yra ypatingai maža. Todėl AB „Gubernija“ kitos trumpalaikės skolos ir įsipareigojimai yra padidinti 1487 tūkst. Lt 2010 metais lyginant su 2009 metais, dar 1633 tūkst. Lt – 2011 metais, 1093 tūkst. Lt – 2012 metais. Visi kiti bendrovės balanso ataskaitos duomenys yra palikti 2009 metų lygyje.

Bendrovės optimistinė ir pesimistinė veiklos prognozė yra atlikta pagal analogiškas prielaidas. Detalios pelno (nuostolių) ataskaitos bei balanso ataskaitos yra pateikiamos 31,32 prieduose, čia pateiksime tik trumpą pelno (nuostolių) ataskaitų suvestinę.

3.2 lentelė

AB „Gubernija“ planuojama pelno (nuostolių) ataskaita 2009-2012 metais (optimistinis ir pesimistinis variantai)

	STRAIPSNIAI	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.
Optimistinis	PARDAVIMO PAJAMOS	25.830	30.996.464	37.195.757	44.634.909
	PARDAVIMO SAVIKAINA	20.600	23.247.348	27.896.818	33.476.182
	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	5.230.611	7.749.116	9.298.939	11.158.727
	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-4.185.619	-2.396.505	-1.546.187	-501.933
Pesimistinis	PARDAVIMO PAJAMOS	25.830.387	23.247.348	20.922.613	18.830.352
	PARDAVIMO SAVIKAINA	20.599.776	17.435.511	15.691.960	14.122.764
	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	5.230.611	5.811.837	5.230.653	4.707.588
	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-4.185.619	-2.783.961	-2.522.576	-2.308.252

* - faktiniai duomenys

Vertinant bendrovės pardavimų augimą 20 procentų, matome, kad bendrovės bendrasis pelnas 2012 metais būtų 11,2 mln. Lt. arba 2,6 mln. Lt didesnis nei labiausiai tikėtinoje prognozėje. Reikia pažymėti, kad vertinant optimistinę prognozę, bendrovės bendrosios ir administracinės išlaidos yra paliktos 2009 metų lygyje, nes manoma, kad bendrovės veiklos rezultatai tiesiog neleidžia jų didinti. Taigi, tokiu atveju bendrovės grynasis nuostolis optimistiniu variantu būtų tik 500 tūkst. Lt.

Pesimistinė prognozė, parodo, kad jei bendrovės pardavimai mažėtų 10 procentų, tuomet jos bendrasis pelnas 2012 metais būtų tik 4,7 mln. Lt., o tai atitinkamai turėtų neigiamos įtakos ir grynojo pelno rezultatui, kuris 2010 metais būtų - (-2784 tūkst. Lt), 2011 metais - (-2523 tūkst. Lt), o 2012 metais - (-2308 tūkst.). Neigiamo rezultato reikšmė, viso laikotarpio eigoje mažėja labiausiai dėl pasikeitusių pardavimo išlaidų, o kadangi jas skaičiuojame kaip procentinę visų pardavimų dalį (atitinkamai 20, 19 ir 18 proc.), todėl ir įmonės uždirtas nuostolis nėra 2009 metų lygyje.

Kaip ir pirmuoju atveju, pagal pelno (nuostolių) ataskaitas yra sudarytos įmonės prognozuojamos balanso ataskaitos (pesimistinė ir optimistinė), kurios yra pateikiamos 33, 34 prieduose.

Skirtumas tarp labiausiai tikėtino ir optimistinio balanso ataskaitų variantų yra tas, kad debitoriai šiuo atveju yra 2010 metais – 42 dienos, o 2011-2012 metais – 44 dienos. Kaip ir pirmu atveju yra formuojamas rezervas akcinio kapitalo padidinimui 20 procentų (2010 m.) ir 25 procentais (2011-2012 m.) nuo tais metais uždirbto nuostolio ir jo suma didinamas kitų metų įstatinis kapitalas. Taigi, optimistiniu variantu bendrovei reikia papildomų finansinių lėšų (kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai) 2010 metais – 1180 tūkst. Lt., 2011 metais – 1515 tūkst. Lt. ir 2012 metais – 646 tūkst. Lt, taigi, papildomų lėšų poreikis yra žymiai mažesnis nei labiausiai tikėtinos prognozės atveju.

Pesimistiniu variantu kreditorinio įsiskolinimo lygis yra toks pat kaip ir labiausiai tikėtino varianto (40, 42, 44 dienos). Rezervas (procentine išraiška) yra toks pat kaip ir optimistinėje prognozėje. Kiti duomenys yra analogiški labiausiai tikėtinos prognozės duomenims. Taigi, šis variantas reikalauja papildomų paskolų 2010 metais – 1127 tūkst. Lt, 2011 metais – 1853 tūkst. Lt ir 2012 metais – 1846 tūkst. Lt.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ prognozuojama pelno (nuostolių) ataskaita 2010-2012 metų pateikiama 3.3 lentelėje.

3.3 lentelė

**UAB „Švyturys – Utenos alus“ planuojama pelno (nuostolių) ataskaita 2009-2012 metais
(labiausiai tikėtinas variantas)**

STRAIPSNIAI	2009 m.*	2010 m.	2011 m.	2012 m.
PARDAVIMO PAJAMOS	452.970.623	498.267.685	548.094.454	602.903.899
PARDAVIMO SAVIKAINA	128.718.004	139.514.952	153.466.447	168.813.092
BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	324.252.619	358.752.733	394.628.007	434.090.807
VEIKLOS SANAUDOS	243.473.759	267.238.459	293.962.305	323.358.535
Pardavimo	145.480.305	159.445.659	175.390.225	192.929.248
Bendrosios ir administracinės	97.993.454	107.792.799	118.572.079	130.429.287
TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	80.778.860	91.514.275	100.665.702	110.732.272
KITA VEIKLA	231.223	231.223	231.223	231.223
Pajamos	5.384.812	5.384.812	5.384.812	5.384.812
Sanaudos	5.153.589	5.153.589	5.153.589	5.153.589
FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	268.348	268.348	268.348	268.348
Pajamos	656.964	656.964	656.964	656.964
Sanaudos	388.616	388.616	388.616	388.616
IPRAŠINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	81.278.431	92.013.846	101.165.273	111.231.843
PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKĖSTINIMĄ	81.278.431	92.013.846	101.165.273	111.231.843
PELNŲ MOKĖSTIS	18.024.821	13.802.077	15.174.791	16.684.777
GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	63.253.610	78.211.769	85.990.482	94.547.067

* - faktiniai duomenys

Prognozuojama pelno (nuostolių) ataskaita yra sudaryta priimant šias prielaidas, kai 2009 metų rodikliai yra traktuojami kaip baziniai rodikliai:

- 1) bendrovės pardavimai kasmet didėja po 10 proc.;
- 2) bendrovės parduodamos produkcijos savikaina 2008 – 2009 metų lygyje, t.y. 28 proc. nuo pardavimų pajamų;
- 3) pardavimų sąnaudos 2009 metų lygio, t.y. 32 procentai nuo pardavimo pajamų, nes bendrovės turimos laisvos lėšos leidžia didelę piniginių lėšų dalį skirti pardavimų skatinimams;
- 4) bendrosios ir administracinės išlaidos padidintos 10 procentu kasmet, lyginant su 2009 metais, nes 10 procentų bendrovės pardavimų yra pakankamai didelis apyvartos augimas vertinant piniginę išraiška, todėl manoma, kad ir padidėjusių pardavimų administravimas taip pat pareikalaus papildomų išlaidų ir padidins bendrovės pastoviuosius kaštus;
- 5) kitos bei finansinės ir investicinės veiklos rezultatas yra paliktas 2009 metų lygyje;
- 6) pelno mokestis – 15 procentų apmokestinamo pelno.

Atlikus pelno (nuostolių) ataskaitos prognozę labiausiai tikėtiniu variantu, matoma, kad grynasis bendrovės pelnas 2010 metais bus 78,2 mln. Lt, 2011 metais – 86,0 mln. Lt, o 2012 metais – 94,5 mln. Lt.

Analogiškai apskaičiuojamas ir UAB „Švyturys – Utenos alus“ grynasis pelnas, kai pardavimų apimtys didės 20 procentų bei mažės 10 procentų. Bendrieji pelno (nuostolių) ataskaitos duomenys pateikiami žemiau esančioje lentelėje, o pilnos prognozuojamos ataskaitos 35, 36 prieduose.

3.4 lentelė

**UAB „Švyturys – Utenos alus“ planuojama pelno (nuostolių) ataskaita 2009-2012 metais
(optimistinis ir pesimistinis variantai)**

	STRAIPSNIAI	2009 m.*	2010 m.	2011 m.	2012 m.
Optimistinis	PARDAVIMO PAJAMOS	452.970.623	543.564.748	652.277.697	782.733.237
	PARDAVIMO SAVIKAINA	128.718.004	152.198.129	182.637.755	219.165.306
	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	324.252.619	391.366.618	469.639.942	563.567.930
	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	63.253.610	89.448.048	112.042.161	139.873.511
Pesimistinis	PARDAVIMO PAJAMOS	452.970.623	407.673.561	366.906.205	330.215.584
	PARDAVIMO SAVIKAINA	128.718.004	114.148.597	102.733.737	92.460.364
	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	324.252.619	293.524.964	264.172.467	237.755.221
	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	63.253.610	55.739.210	41.878.309	29.403.498

* - faktiniai duomenys

Vertinant optimistinį pardavimo scenarijų UAB „Švyturys – Utenos alus“ bendrosios ir administracinės išlaidos yra padidintos 15 procentų, dėl aukščiau minėtų priežasčių, o pesimistiniu – paliktos 2009 metų lygyje. Taigi, jei bendrovės pardavimų apimtys padidės 20 procentų, jos bendrasis pelnas, dėl ypatingai mažos gaminių savikainos, nuo 128,7 mln. Lt 2009 metais padidės

iki 563,6 mln. Lt – 2012 metais. Bendrovės grynasis pelnas taip pat bus didelis ir 2012 metais sieks 139,9 mln. Lt.

Pesimistiniu variantu bendrovės grynasis pelnas 2010 metais bus 55,7 mln. Lt., 2011 metais – 41,9 mln. Lt, o 2012 metais – 29,4 mln. Lt, o sumažėjimas atitinkamai sudarys 12 procentų, 25 procentus, 30 procentų.

Naudojant pelno (nuostolių) ataskaitų duomenis yra sudarytos bendrovės balanso ataskaitos, kurios pateikiamos 37, 38, 39 prieduose. Prognozuojamos balanso ataskaitos sudarytos vertinant atsargų apyvartumo lygį 7 kartus per metus, kas yra optimali riba gamybinėms įmonėms, ypatingai vertinant tai, kad bendrovė generuoja perteklines lėšas, todėl 2009 metais. buvęs 10,4 karto atsargų apyvartumo lygis gali būti nesunkiai sumažintas iki optimalaus lygio. Ilgalaikis bendrovės turtas nesikeičia, kaip ir AB „Gubernija“ atveju. Debitorinis įsiskolinimas - 35 dienos, kreditorinis – 26 dienos, t.y. 2009 metų lygyje. Sukauptos perteklinės lėšos leidžia bendrovei padengti beveik visus turimus įsipareigojimus, todėl jų sąskaita yra sumažintos kitos mokėtinos skolos. Tačiau atlikus tokius pakeitimus, bendrovė turi perteklinių lėšų, kurios yra įkeltos į pinigų ir pinigų ekvivalentų straipsnį, 2010 metais jos sudaro 40976 tūkst. Lt, 2011 metais - 123092 tūkst. Lt, 2012 metais – 213379 tūkst. Lt – labiausiai tikėtinos prognozės atveju; 48341 tūkst. Lt (2010 m.), 151461 tūkst. Lt (2011 m.), 280567 tūkst. Lt (2012 m.) – optimistinės prognozės atveju ir 26244 tūkst. Lt (2010 m.), 71920 tūkst. Lt (2011 m.) ir 104741 tūkst. Lt (2012 m.) – pesimistinės prognozės atveju. Taigi, šios lėšos gali būti naudojamos akcininkų dividendų išmokėjimui arba tolimesnei bendrovės plėtrai.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ prognozuojama pelno (nuostolių) ataskaita labiausiai tikėtiniu variantu pateikiama 3.5 lentelėje.

3.5 lentelė

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ planuojama pelno (nuostolių) ataskaita 2009-2012 metais (labiausiai tikėtinas variantas)

STRAIPSNIAI	2009 m.*	2010 m.	2011 m.	2012 m.
PARDAVIMO PAJAMOS	164.990.597	181.489.657	199.638.622	219.602.485
PARDAVIMO SAVIKAINA	88.756.883	98.004.415	107.804.856	118.585.342
BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	76.233.714	83.485.242	91.833.766	101.017.143
VEIKLOS ŠANAUDOS	62.912.682	70.644.956	77.709.451	85.480.396
Pardavimo	51.486.986	58.076.690	63.884.359	70.272.795
Bendrosios ir administracinės	11.425.696	12.568.266	13.825.092	15.207.601
TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	13.321.032	12.840.286	14.124.315	15.536.746
KITA VEIKLA	524.347	524.347	524.347	524.347
Pajamos	535.045	535.045	535.045	535.045
Šanaudos	10.698	10.698	10.698	10.698
FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	-1.200.493	-1.200.493	-1.200.493	-1.200.493
Pajamos	584.169	584.169	584.169	584.169
Šanaudos	1.784.662	1.784.662	1.784.662	1.784.662
IPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	12.644.886	12.164.140	13.448.169	14.860.600
PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMA	12.644.886	12.164.140	13.448.169	14.860.600
PELNO MOKESTIS	2.808.868	1.824.621	2.017.225	2.229.090
GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	9.836.018	10.339.519	11.430.944	12.631.510

* - faktiniai duomenys

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ pelno (nuostolių) ataskaita labiausiai tikėtina atveju sudaryta taip:

- 1) pardavimai kiekvienais metais didėja 10 procentų;
- 2) parduotų prekių savikaina yra 54 procentai pardavimų, t.y. tokia pat (lyginamuoju svoriu) kaip ir 2009 metais. Vidutinė reikšmė nevertinama todėl, kad galimai bendrovės produkcijos asortimentas yra atnaujintas brangesnių gaminių gamybos sąskaita;
- 3) produkcijos pardavimo išlaidos – 32 procentai., vidutinė 2007 – 2009 metų reikšmė;
- 4) bendrosios ir administracinės išlaidos analogiškai UAB „Švyturys – Utenos alus“ padidintos 10 procentų;
- 5) kitos bei finansinės ir investicinės veiklos rezultatas paliktas analogiškas kaip ir 2009 metais;
- 6) pelno mokestis – 15 procentų.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ gaminamų prekių savikaina yra didesnė nei UAB „Švyturys – Utenos alus“, todėl ir masto ekonomijos apimtys yra mažesnės nei rinkos lyderės, todėl bendrovės pardavimų apimtis padidinus 10 procentų, jos uždirbamas grynas pelnas 2010 metais bus 10,3 mln. Lt, 2011 metais – 11,4 mln. Lt, o 2011 metais – 12,6 mln. Lt.

Optimistiniu prognozės scenarijaus atveju bendrovės grynas pelnas 2010 metais bus 11,8 mln. Lt, 2011 metais – 14,9 mln. Lt, 2012 metais – 18,6 mln. Lt (žr. 3.6 lentelę ir 40 priedą). Bendrovės bendrosios ir administracinės išlaidos yra padidintos 15 procentų.

3.6 lentelė

**UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ planuojama pelno (nuostolių) ataskaita 2009-2012 m.
(optimistinis ir pesimistinis variantai)**

	STRAIPSNIAI	2009 m.*	2010 m.	2011 m.	2012 m.
Optimistinis	PARDAVIMO PAJAMOS	164.990.597	197.988.716	237.586.460	285.103.752
	PARDAVIMO SAVIKAINA	88.756.883	106.913.907	128.296.688	153.956.026
	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	76.233.714	91.074.810	109.289.771	131.147.726
	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	9.836.018	11.817.315	14.854.154	18.582.125
Pesimistinis	PARDAVIMO PAJAMOS	164.990.597	148.491.537	133.642.384	120.278.145
	PARDAVIMO SAVIKAINA	88.756.883	80.185.430	72.166.887	64.950.198
	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	76.233.714	68.306.107	61.475.496	55.327.947
	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	9.836.018	7.383.927	5.616.878	4.026.534

* - faktiniai duomenys

Pesimistinė prognozė parodo, kad bendrovės pardavimams sumažėjus 10 proc., bendrosioms ir administracinėms išlaidoms likus 2009 metų lygyje ir kitoms prielaidoms likus tokioms pat kaip ir labiausiai tikėtina prognozės variantu, bendrovės pardavimų apimtis 2012 metais būtų 2,4 karto

mažesnės nei optimistinės prognozės atveju, o grynasis pelnas net 4,6 karto (2010 m. – 7,4 mln. Lt, 2011 m. – 5,6 mln. Lt, 2012 m. – 4,0 mln. Lt).

Bendrovės prognozuojamos balanso ataskaitos pateikiamos 41, 42, 43 prieduose. Ataskaitose atsargų apyvartumas – 7 kartai (optimalus lygis), debitorinio ir kreditorinio įsiskolinimo apyvartumai paliekami 2009 metų lygyje (atitinkamai 41 ir 30 dienų). Ilgalaikės skolos tiekėjams yra padengiamos, o ilgalaikės skolos finansinėms institucijoms kiekvienais metais yra mažinamos 10 procentų (skaičiuojant nuo 2009 m. skolos). Taip pat numatytas ir kitų trumpalaikių skolų apmokėjimas, 2009 metais gražinant 2400 tūkst. Lt sumą, 2010 metais – likusią 3948 Lt sumą. Tokiu atveju bendrovė 2010 metais turės 941 tūkst. Lt papildomų lėšų, 2011 metais - 4438 tūkst. Lt, o 2012 metais – 12968 tūkst. Lt.

Optimistinės prognozės atveju visoms sąlygoms esant tokioms pat, tik numatant kitų trumpalaikių skolų dengimą 2010 metais 1900 tūkst. Lt., o 2011 metais padengiant likusią 4037 tūkst. Lt sumą, bendrovės pinigai 2010 metais bus 1006 tūkst. Lt, 2011 metais - 4937 tūkst. Lt, o 2012 metais – 16218 tūkst. Lt.

Trečiuoju atveju, bendrovės pardavimams mažėjant 10 procentų ir esant 3,7 mln. Lt bendrovės grynajam pelnui 2012 metais, bendrovės lėšos, kurios gali būti skirtos papildomoms investicijoms 2010 metais yra 611 tūkst. Lt, 2011 metais - 3311 tūkst. Lt, o 2012 metais – 7081 tūkst. Lt.

Apibendrinant galima pažymėti, kad tiek rinkos lyderė UAB „Švyturys – Utenos alus“, tiek ir antroji rinkoje bendrovė UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ dirbs pelningai jų pardavimams net ir 3 metus iš eilės mažėjant 10 procentų, tačiau AB „Gubernija“ situacija vertinant bet kokią prognozės variantą yra nepalanki, nes net padidinus pardavimų apimtį 20 procentų, jos veiklos rezultatas bus neigiamas, todėl šiai įmonei ypatingai svarbu mažinti kintamuosius kaštus, tik tokiu atveju jos vadovybė gali tikėtis teigiamo veiklos rezultato.

3.2 UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ prognozuojamas veiklos ekonominis pelnas

Sudarytos prognozuojamos pelno (nuostolių) bei balanso ataskaitos mums leidžia apskaičiuoti prognozuojama bendrovių ekonominę veiklos pelną. 3.7 lentelėje pateikiami UAB „Švyturys – Utenos alus“ veiklos pelno apskaičiavimui reikalingi duomenys.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ prognozuojamos E_b , A_b , D_b , r_e , r_D , T ir EBIT reikšmės

Rodiklis	Prognozė	2009 m.*	2010 m.	2011 m.	2012 m.
E_b	L. tikėtina	284.910	336.059	374.488	401.470
	Optimistinė		356.681	435.590	522.350
	Pesimistinė		124.527	135.017	146.608
D_b	L. tikėtina	59.533	34.256	37.153	40.340
	Optimistinė		36.541	42.391	49.351
	Pesimistinė		29.686	27.943	26.375
r_e		0,08	0,04	0,04	0,04
r_D		0,09	0,03	0,03	0,03
T		0,2	0,15	0,15	0,15
EBIT	L. tikėtina	80.779	91.514	100.666	110.732
	Optimistinė		104.733	131.315	164.058
	Pesimistinė		65.076	48.769	34.093
A_b	L. tikėtina	344.472	397.406	486.294	584.028
	Optimistinė		410.927	528.820	675.654
	Pesimistinė		370.363	410.499	438.335

* - faktiniai duomenys

T , r_e ir r_D rodiklių reikšmės apskaičiuotos 2010 metų faktiniais Lietuvos banko duomenimis, pelno mokestis 15 procentų, tokio pat lygio rodikliai paliekami ir 2011 bei 2012 metais.

Turimu duomenų pagalba apskaičiuosime UAB „Švyturys – Utenos alus vidutinius svertinius kaštus. Apskaičiavimo rezultatai pateikiami 3.8 lentelėje.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ vidutinių svertinių kaštų reikšmės 2009 – 2012 m.

WACC	2009 m.*	2010 m.	2011 m.	2012 m.
L. tikėtina	0,08	0,04	0,03	0,03
Optimistinė		0,04	0,04	0,03
Pesimistinė		0,02	0,02	0,02

* - faktiniai duomenys

Panaudosime šias reikšmes ekonominio veiklos pelno apskaičiavimui (3.9 lentelė). Gauti rezultatai parodo, kas UAB „Švyturys – Utenos alus“ bet kurios prognozės atveju EVA rodiklis yra teigiamas visu prognozuojamu laikotarpiu.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ EVA reikšmės 2009 – 2012 m.

EVA	2009 m.*	2010 m.	2011 m.	2012 m.
L. tikėtina	54.749	76.901	84.408	93.290
Optimistinė		89.218	112.426	141.446
Pesimistinė		59.212	42.524	27.416

* - faktiniai duomenys

Labiausiai tikėtinos prognozės atveju ekonominis veiklos pelnas 2010 metais yra 76,9 tūkst. Lt, 2011 metais – 84,4 tūkst. Lt, 2012 metais – 93,3 mln. Lt. Pardavimų apimtims didėjant 20 procentų, EVA rodiklis yra didesnis 2010 metais 16 procentų, 2011 metais – 33 procentus, o 2012 metais net 52 procentais. Pesimistiniu variantu EVA rodiklis yra 23 procentai, 50 procentų ir 71 procentas lyginant su labiausiai tikėtiniu scenarijumi. Skirtumas tarp labiausiai tikėtinos ir optimistinės prognozių yra: 2010 metais – 16 procentų, 2011 metais – 33 procentai, 2012 metais – 52 procentai. Vadinas, pardavimams kasmet didėjant po 20 procentų, 2012 metais tai pusiau padidina ekonominės veiklos pelningumo rodiklį. Skirtumas tarp labiausiai tikėtinos ir pesimistinės prognozės sudaro 23 procentus - 2010 metais, 50 procentų – 2011 metais ir 71 procentą – 2012 metais. Didesni EVA rodiklio mažėjimo tempai yra sąlygoti tuo, kad kintant pardavimams grynojo pelno mažėjimo tempai yra didesni nei jo augimo tempai pardavimams didėjant 20 procentų, dėl pastoviųjų kaštų kitimo dinamikos, nes šie bendrovės veiklos kaštai negali būti sumažinti ypatingai greitai. Nes, pavyzdžiui, administracijos darbuotojų darbo užmokesčio fondas neturėtų keistis greitai, kadangi, jei bendrovės vadovai perspektyvoje laikys numatomą pardavimo lygio augimą, jie greičiausiai bus suinteresuoti išlaikyti turimus darbuotojus iki atsigavimo laikotarpio, kadangi aukštą kvalifikaciją ir atitinkamo darbo patirtį turinčių darbuotojų, pakeitimas yra sudėtingas. Taigi, ekonominio pelningumo rodiklis dar kartą parodo, kad bendrovės veiklą veikia ekonominio masto efektai, kurie EVA rodiklį įtakoja dar labiau nei grynojo pelno rodiklio kitimą.

Analogiškai apskaičiuojamas UAB „Kalnapičio – Tauro grupė“ ekonominio veiklos pelno rodiklis. Pradiniai duomenys pateikiami 3.10 lentelėje.

3.10 lentelė

UAB „Kalnapičio – Tauro grupė“ prognozuojamos E_b , A_b , D_b , r_e , r_D , T ir EBIT reikšmės

Rodiklis	Prognozė	2009 m.*	2010 m.	2011 m.	2012 m.
E_b	L. tikėtina	115.039	125.379	136.810	149.441
	Optimistinė		126.857	141.711	160.293
	Pesimistinė		122.423	128.040	132.067
D_b	L. tikėtina	40.589	36.638	32.144	31.825
	Optimistinė		38.352	34.932	36.633
	Pesimistinė		33.012	27.281	24.493
r_e		0,08	0,04	0,04	0,04
r_D		0,09	0,03	0,03	0,03
T		0,2	0,15	0,15	0,15
EBIT	L. tikėtina	13.321	12.840	14.124	15.537
	Optimistinė		14.579	18.152	22.537
	Pesimistinė		9.363	7.284	5.413
A_b	L. tikėtina	155.628	162.017	168.953	181.266
	Optimistinė		165.208	176.642	196.926
	Pesimistinė		155.435	155.322	156.559

* - faktiniai duomenys

Pateiktų duomenų pagalba apskaičiuosime UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ vidutinius svertinius kaštus ir EVA rodiklį (3.11 – 3.12 lentelės).

3.11 lentelė

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ vidutinių svertinių kaštų reikšmės 2009 – 2012 m.

WACC	2009 m.*	2010 m.	2011 m.	2012 m.
L. tikėtina	0,08	0,04	0,04	0,04
Optimistinė		0,04	0,04	0,04
Pesimistinė		0,04	0,04	0,04

* - faktiniai duomenys

Gautos EVA reikšmės parodo, kad antrosios pagal dydį Lietuvos aludarės ekonominis veiklos pelningumas nėra tokio dydžio kaip rinkos lyderės. Optimistinės prognozės atveju ekonominės veiklos pelningumo rodiklis yra 24 procentais, 49 procentais, ir 75 procentais didesnis nei labiausiai tikėtinos prognozės atveju. Svarbu ir tai, kad bendrovės pardavimų apimtims mažėjant 10 procentų tris metus, jos EVA rodiklis 2012 metais tampa neigiamu, todėl bendrovei labai svarbu išlaikyti aukštesnį pardavimų lygį.

3.12 lentelė

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ EVA reikšmės 2009 – 2012 m.

EVA	2009 m.*	2010 m.	2011 m.	2012 m.
L. tikėtina	1.619	6.758	7.695	8.600
Optimistinė		8.392	11.449	15.031
Pesimistinė		3.498	1.341	-621

* - faktiniai duomenys

Reikėtų pažymėti, kad UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ EVA rodikliai 2010 – 2012 metais vertinant vidutines reikšmes 11 kartų (labiausiai tikėtina prognozė), 10 kartų (optimistinė prognozė) ir 31 kartą (pesimistinė prognozė) mažesni už UAB „Švyturys – Utenos alus“ ekonominio veiklos pelningumo rodiklio reikšmes, tuo tarpu, kai bendrovių pardavimų lygis labiausiai tikėtiniu atveju skiriasi tik 2,7 karto, vadinasi bendrovių veiklos efektyvumo lygis labiau įtakoja EVA rodiklio kitimą nei pardavimų apimčių didėjimas.

Apskaičiuojamas ir AB „Gubernija“ EVA rodiklis 2010 – 2012 metais. Naudojami duomenys, apskaičiuoti vidutiniai svertiniai kaštai ir EVA rodiklio apskaičiuotos reikšmės pateikiamos 3.13 – 3.15 lentelėse.

AB „Gubernija“ prognozuojamos E_b , A_b , D_b , r_e , r_D , T ir EBIT reikšmės

Rodiklis	Prognozė	2009 m.*	2010 m.	2011 m.	2012 m.
E_b	L. tikėtina	8.167	6.147	4.624	3.649
	Optimistinė		6.250	5.090	5.090
	Pesimistinė		5.940	4.048	2.317
D_b	L. tikėtina	30.496	32.222	34.291	35.871
	Optimistinė		32.359	34.715	36.150
	Pesimistinė		31.324	33.034	34.742
r_e		0,08	0,04	0,04	0,04
r_D		0,09	0,03	0,03	0,03
T		0,2	0,15	0,15	0,15
EBIT	L. tikėtina	-2.587	-1.114	-660	-128
	Optimistinė		-985	-303	590
	Pesimistinė		-1.372	-1.279	-1.217
A_b	L. tikėtina	38.663	38.368	38.916	39.519
	Optimistinė		38.609	39.805	41.240
	Pesimistinė		37.114	36.666	36.262

* - faktiniai duomenys

AB „Gubernija“ vidutinių svertinių kaštų reikšmės 2009 – 2012 m.

WACC	2009 m.*	2010 m.	2011 m.	2012 m.
L. tikėtina	0,07	0,03	0,03	0,03
Optimistinė		0,03	0,03	0,03
Pesimistinė		0,03	0,03	0,03

* - faktiniai duomenys

Iš 3.15 lentelės duomenų matome, kad AB „Gubernija“ EVA rodiklis bet kokios prognozės atveju yra neigiamas, tačiau reikia pažymėti ir tai, kad ekonominio veiklos pelno rodikliai 2010 – 2012 metais yra geresni nei faktinė 2009 metų rodiklio reikšmė. Šiam reiškiniiui daugiausia įtakos turėjo r_e ir r_D reikšmių sumažėjimas, nes ekonominio sunkmečio metu Lietuvoje buvo nustatyta labai aukšto lygio tarpbankinės paskolų normos VILIBOR reikšmė, tačiau 2010 metais gerėjant šalies ekonominei situacijai ir pakitus ECB politikai bei situacijai tarpbankinėje rinkoje, šis rodiklis sumažėjo, o tai turėjo teigiamos įtakos AB „Gubernija“ EVA reikšmei. Taip pat sumažėjo ir vyriausybės išleistų obligacijų vidutinė palūkanų norma. Teigiamos įtakos turėjo ir pelno mokesčio mažinimas nuo 20 iki 15 procentų.

AB „Gubernija“ EVA reikšmės 2009 – 2012 m.

EVA	2009 m.*	2010 m.	2011 m.	2012 m.
L. tikėtina	-5.406	-2.215	-1.753	-1.224
Optimistinė		-2.094	-1.427	-572
Pesimistinė		-2.442	-2.317	-2.228

* - faktiniai duomenys

Vertinant EVA rodiklio pokytį optimistinę ir pesimistines prognozes lyginant su labiausiai tikėtiniu variantu, pažymėtina, kad pirmuoju atveju EVA rodiklis yra mažesnis 2010 metais - 5 procentais, 2011 metais - 19 procentų ir 2012 metais - 53 procentais, o pesimistiniu atveju matomas atitinkamai 10 procentų, 32 procentais, ir 82 procentais didesnis nuostolis nei labiausiai tikėtinos prognozės atveju.

Apibendrinant galima pažymėti, kad bendrovių EVA rodikliams įtakos turi ne tik vidiniai bet ir išoriniai faktoriai, tokie kaip vyriausybės obligacijų palūkanų normos, tarpbankinės palūkanų normos vienų metų VILIBOR lygis, kurios bendrovės negali įtakoti, tačiau jei UAB „Švyturys – Utenos alus“ ilgametė sėkminga veikla bei maži kintamieji kaštai užtikrina aukštą EVA lygį net blogiausios prognozės atveju, tai UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ veikla yra jautresnė, nes mažėjant jos pardavimams 2012 metais jos ekonominis veiklos pelnas tampa neigiamu. AB „Gubernija“ turi dėti visas galimas pastangas, kaip jau buvo minėta kintamųjų kaštų mažinimo užtikrinimui, nes mažas bendrasis pelningumas neužtikrina teigiamų veiklos rezultatų net sparčiai didėjant pardavimų apimtims.

IŠVADOS

Atlikus trijų Lietuvos aludarių veiklos ekonominę analizę išnagrinėjome visus veiklos parengimo etapus, patį veiklos procesą ir jų produkcijos pardavimą praeityje, dabartyje ir ateityje.

UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ yra vienos seniausiai dirbančių alaus daryklų Lietuvoje. Šios bendrovės turi senas alaus, alaus gėrimų bei geros gaminimo tradicijas, kurios puoselėjamos jau daugiau nei šimtą metų. AB „Gubernija“ yra Lietuvos kapitalo kompanija, kuri su dabartiniu juridiniu statusu savo veiklą pradėjo 1993 m., jos įstatinis kapitalas yra 25 mln. Lt, o 2009 metų pabaigoje joje dirbo 188 darbuotojai. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ yra užsienio kapitalo kompanija, kuri priklauso danų koncernui Royal Unibrew A/S, įkurta 2003 metais sujungus dvi stambias Lietuvos aludarių kompanijas „Kalnapilį“ ir „Vilniaus Taurą“. Dabartinis bendrovės įstatinis kapitalas yra 94 mln. Lt, o įmonėje dirba 366 žmonės. UAB „Švyturys – Utenos alus“ yra stambiausia Lietuvos aludarė, taip pat priklauso užsienio kapitalo kompanijų grupei, pagrindinis bendrovės akcininkas Danijos bendrovė „Carlsberg A/S“, bendrovės įstatinis kapitalas 118 mln. Lt ir joje dirba 460 žmonių.

Plačiausią produkcijos asortimentą rinkai siūlo UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“. Ši bendrovė gamina 17 skirtingų alaus rūšių, taip pat ji pateikia rinkai nealkoholinį alų bei Tauro girą. Antroji pagal siūlomų produktų kiekį yra UAB „Švyturys – Utenos alus“, kurios asortimentas susidaro iš 16 rūšių alkoholinio ir vienos rūšies nealkoholinio alaus. AB „Gubernija“ gamina 6 rūšių alų, dviejų rūšių girą bei alaus ir geros gėrimą „Dvaro mišas“.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ yra rinkos lyderė, 2009 m. ji užėmė apie 45 proc. Lietuvos rinkos. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ išlaikė 24 proc. rinkos dalį, o AB „Gubernija“ – 10 proc. rinkos. Visų bendrovių tikslinę rinką sudaro privatūs namų ūkiai, tarpininkai ir užsienio vartotojai. Konkurencinis spaudimas yra patiriamas iš mažųjų Lietuvos aludarių, kurie parduoda gyvą, nepasterizuotą alų ir užsienio gamintojų, tačiau mažieji Lietuvos aludariai nesudaro didelės konkurencijos stambiosioms kompanijoms dėl masto ekonomijos dėsnių, kurie reikalauja didelių investicijų, o konkurencija su importuojamais gaminiais yra didelė.

Rinkos lyderės UAB „Švyturys – Utenos alus“ veikla yra sėkmingiausia, ji pagal savo pardavimų apimtį beveik tris kartus lenkia antrą vietą rinkoje užimančią UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“. AB „Gubernija“ dėl patiriamų finansinių sunkumų labai atsilieka nuo šių pirmaujančių kompanijų, jos pardavimai 6 kartus mažesni nei rinkos lyderės ir jei ekonominio pakilimo metu (2005 – 2008 metais) šių bendrovių pardavimai nuolat augo, tai AB „Gubernija“ pardavimų apimtį – mažėjo, taigi įmonė faktiškai yra „išstumiami“ iš rinkos.

Geriems UAB „Švyturys – Utenos alus“ veiklos rezultatams įtakos turėjo darbo našumo rodikliai, kurie yra ženkliai didesni nei konkurentų, todėl manoma, kad UAB „Kalnapilio – Tauro

grupe“ ir AB „Gubernija“ turimi įrengimai išnaudojami neefektyviai, o darbuotojų sukuriama pernelyg maža pardavimų vertė neleidžia maksimaliai išnaudoti masto ekonomijos efekto dėsnius.

Didelės įtakos visų aludarių veiklai turėjo 2008 – 2009 metais padidintas akcizo mokestis. UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ visos kartu per metus vidutiniškai sumoka apie 72 proc. viso iš šios veiklos rūšies surenkamo akcizo mokesčio, kurio išlaidos buvo kompensuojamas iš bendrovių generuojamo pelno, nes siekdami išlikti konkurencingi, jie negali kelti produkcijos kainos, kadangi jų gaminiai lengvai gali būti pakeisti pigesniais importuotojų gaminiais.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ finansinės ir ekonominės būklės analizės rezultatai patvirtina, kad ji neabejotinai yra alaus pramonės įmonių rinkos lyderė. Didžiausias jos nuopelnas yra tas, kad ji naudodama modernią įrangą bei iš bendrovės savininkų perimtą gamybos bei vadovavimo patirtį sugeba gaminti kokybiškus produktus su labai dideliu bendroju pelningumu (vidutiniškai 70 procentų). Įmonės finansinė padėtis yra stabili, turimos nuosavos lėšos užtikrina sėkmingą veiklos vykdymą nenaudojant jokių papildomų kreditavimo šaltinių, tačiau jos turimos lėšos, nėra naudojamos labai efektyviai (mažas įsiskolinimo koeficiento lygis bei pernelyg aukštos mokumo koeficientų reikšmės), t.y. plėtodama savo veiklą, ji galėtų generuoti dar didesnę grynąją pelną.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ finansinė padėtis yra gera, tačiau turimas turtas naudojamas nepakankamai efektyviai ir jis uždirba akcininkams nedidelį pelną. Didelę turto dalį sudaro ilgalaikis turtas (vidutiniškai 78 procentai.), todėl mažėja bendrovės lankstumas prisitaikant prie rinkos sąlygų. Įmonė kaupia dideles nuosavo kapitalo lėšas (vidutiniškai 82 procentai nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų), kurios gali būti naudojamos efektyviau jas investuojant, o investicijų dėka bendrovė galėtų generuoti didesnę grynąją pelną, tačiau siekdami didesnio pelningumo lygio bendrovės akcininkai neefektyviai naudojamų lėšų dalį atsiima, mažindami bendrovės įstatinį kapitalą. Didžiausias sunkumas konkuruoti su UAB „Švyturys – Utenos alus“ yra didesni pastarosios gamybiniai pajėgumai bei technologijos ir produktai, kurių bendrasis pelningumas yra vidutiniškai 20 proc. didesnis nei UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“.

AB „Gubernija“ ekonominiai finansiniai rodikliai yra nepatenkinami ir dauguma jų turi blogėjančias kitimo tendencijas. Didelė apyvartinių lėšų stoka neleidžia plėtoti gamybos, įmonė yra ties bankroto riba. Tokioje situacijoje bendrovė negali lygiaverčiai konkuruoti su tokiais sėkmingai dirbančiomis įmonėmis, kaip UAB „Švyturys – Utenos alus“ ir UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ir nieko nekeičiant bus priversta palikti rinką.

UAB „Švyturys – Utenos alus“ ir UAB „Kalnapilio – tauro grupė“ bankroto tikimybės analizė parodė, kad šių kompanijų veikla yra saugi, o jų bankroto tikimybė yra nedidelė, priešingai nei AB „Gubernija“, kurios bankroto tikimybė yra labai didelė ir kasmet ji didėja. 2009 metais Z koeficientas yra net neigiamas. Taigi, jei bendrovė neišleis naujos akcijų emisijos arba nepadidins

jų vertės bei nesiims kitų veiksmų visos veiklos reorganizavimui, jos bankrotas beveik neišvengiamas.

Kaip ir daugumą kitų rodiklių aukščiausią ekonominio veiklos pelningumo lygį turi UAB „Švyturys – Utenos alus“. UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ šis rodiklis yra nedidelis ir kartais neigiamas, todėl nors bendrovės finansinės atskaitomybės duomenys rodo mums pelningą jos veiklą, tačiau ji ne visada gali padengti nuosavo ir skolinto kapitalo kaštus. AB „Gubernija“ ekonominės veiklos pelningumo rodiklis yra nepatenkinamas ir turi blogėjimo tendencijas, kaip ir dauguma kitų bendrovės rodiklių.

Vertinant bendrovių veiklos perspektyvą numatoma, kad UAB „Švyturys – Utenos alus“ ir UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ dirbs pelningai jų pardavimams net ir 3 metus iš eilės mažėjant 10 procentų, tačiau AB „Gubernija“ situacija vertinant bet koki prognozės variantą yra nepalanki, nes net padidinus pardavimų apimtis 20 procentų, jos veiklos rezultatas bus neigiamas (2012 m. nuostolis sudarys 502 tūkst. Lt) dėl aukšto kintamųjų kaštų lygio.

Darbo pradžioje iškelta hipotezė, kad pardavimų apimties didėjimas turi tiesioginę teigiamą įtaką EVA rodikliui yra patvirtinta, nes šis rodiklis didėja didesniu tempu nei pardavimų apimtys. Analogiška situacija yra ir su pardavimų mažėjimais, 10 procentų pardavimų apimčių sumažėjimas 2010 metais sąlygoja 10 procentų (AB „Gubernija“), 48 procentų (UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“) ir 23 procentus (UAB „Švyturys – Utenos alus“) ekonominio veiklos pelningumo rodiklio sumažėjimą.

REKOMENDACIJOS

UAB „Švyturys – Utenos alus“ vadovybei reikia atkreipti dėmesį į tai, kad nuosavos bendrovės lėšos nėra išnaudojamos efektyviai, todėl jas paskyrus bendrovės veiklos plėtrai, pastarosios grynasis pelnas galėtų būti didesnis, o atitinkamai tai duotų papildomos naudos bendrovės savininkams.

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ reikia atkreipti dėmesį į turto panaudojimo efektyvumo didinimą, nes visu analizuojamu laikotarpiu jis yra per mažas. Kaip ir visas bendrovės turtas, įmonės nuosavas kapitalas panaudojamas neefektyviai ir neužtikrina bendrovės akcininkams aukšto pelningumo lygio, todėl bendrovės vadovybė gali arba mažinti neefektyviai panaudojamų lėšų dalį mažindama bendrovės įstatinį kapitalą, arba pastarąsias skirti papildomoms investicijoms į įrangą, kuri leis mažinti gaminamos produkcijos savikainą ir taip suteiks bendrovei galimybę siekti lyderio pozicijos rinkoje. Taip pat bendrovės vadovai turi siekti visais galimais būdais užtikrinti, kad bendrovės pardavimų apimtys nemažėtų ateityje, nes tik tuomet UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ ekonominės veiklos pelningumas bus teigiamas.

Blogą AB „Gubernija“ finansinė būklė sąlygoja itin prastas bendrovės veiklos perspektyvas. Pasenusi įranga bei apyvartinių lėšų trūkumas neleidžia bendrovei konkuruoti su kitomis bendrovėmis. Todėl įmonės akcininkams reikia didinti bendrovės įstatinį kapitalą papildomais įnašais, kurie leis ne tik atsiskaityti su kreditoriais, bet ir dalinai finansuoti naujos įrangos įsigijimą, nes, jei bendrovei nepavyks pagerinti savo padėties ji blogiausiu atveju yra pasmerkta žlugimui, o geriausiu – vykdyti veiklą ties nuostolių riba. Taip pat turi būti didinamos pardavimų apimtys, siekiant didesnio masto ekonomijos efekto poveikio. Labai svarbus veiksnys, turintis didžiausios neigiamos įtakos bendrovės veiklos rezultatui – kintamųjų kaštų lygis, kuris sąlygoja neigiamą ekonominio veiklos pelno lygį bendrovės pardavimų apimtį padidinus net 20 proc., taigi produkcijos savikainos mažinimo klausimas turi būti prioritetinga sritis, kuriai bendrovės vadovai turi skirti išskirtinį dėmesį.

LITERATŪRA

1. Aleknavičienė V. (2009). Įmonės finansų valdymas. Spalvų kraitė.
2. Anandan R., Baghai M., Coley S., White D. (1999). Seven Paths to Grow // Management Review, November.
3. Anciūtė A., Misiūnas A. (2006). Lietuvos pramonės finansiniai rodikliai ir efektyvumas. // Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos, Nr. 2(7).
4. Appleby R. C. (1994). Modern business administration.// London: Pitman Publishing.
5. Bagdžiūnienė V. (2005). Finansinių ataskaitų analizė: esmė ir verslo situacijos.// Vilnius: Conto litera.
6. Bagdžiūnienė V. (2006). Įmonių veiklos planavimas ir analizė.// Vilnius.
7. Barry D. J. (2002). Managing retail consumption.// Chichester.
8. Buškevičienė E., Mačerinskienė I. (2002). Finansų analizė.// Kaunas: Technologija.
9. Bartosevičienė, V.; Stukaitė, D. (2006). Ekonominės statistikos uždavinynas: mokomoji knyga. Kaunas: Technologija.
10. Bernstein, L. A. (1998). Financial Statement of Analysis. Boston: Irwin.
11. Boguslauskas V., Jagelavičius G. (2002). Įmonės veiklos finansinis vertinimas: monografija. // Kaunas: Technologija.
12. Buckiūnienė O. (2005). Ūkio subjektų finansai: vadovėlis. // Vilnius: Vilniaus kolegija.
13. Buškevičiūtė E., Mačerinskienė I. (2007). Finansų analizė: vadovėlis. // Kaunas: Technologija.
14. Cibulskienė D., Butkus M. (2007). Investicijų ekonomika. //Šiaulių universiteto leidykla.
15. Čekanavičius V., Murauskas G. (2003). Statistika ir jos taikymai: vadovėlis aukštųjų mokyklų studentams.// Vilnius: TEV.
16. Čiuladienė A. (2003). Pelningas verslas – stabilus verslas? //Verslo banga. [žiūrėta 2010-04-30]. Prieiga per internetą: <<http://www.verslobanga.lt/lt/patark.full/3e70828535b27>>.
17. Christauskas Č., Kazlauskienė V.(2009). Modernių veiklos vertinimo sistemų įtaka įmonės valdymui globalizacijos laikotarpiu.// Ekonomika ir vadyba.
18. Daglienė L.(2008). Finansinių vertinimo metodų tarpusavio priklausomybės tyrimas informacijos atskleidimo aspektu. // Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos. 2008. 4 (13).
19. Das B. J. (2000). Vadybinė ekonomika.// Kaunas: Technologija.
20. Ekonominės naudos analizės atlikimo metodikos gairės.//[Internete]. Europos komisija. [žiūrėta 2010-04-24]. Prieiga per internetą:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd4_cost_lt.pdf

21. Galinienė B. (2004). Turto ir verslo vertinimo sistema: formavimas ir plėtros koncepcija.// Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
22. Garškaitė K. (2008). Įmonių bankroto prognozavimo modelių taikymas.// Verslas: teorija ir praktika, Nr. 9(4).
23. Gronskas V. (2008). Ekonominė analizė: mokomoji knyga.// Kaunas: Technologija.
24. Įmonių finansinė analizė. Rodiklių skaičiavimo metodika (2010). Vertybinių popierių birža NASDAQ OMX Vilnius
25. Juozaitienė L. (2007). Įmonės finansai: analizė ir valdymas: vadovėlis.// Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
26. Juozaitienė L. (2007). Įmonės finansai, analizė ir valdymas. //Šiauliai : Šiaulių Universiteto leidykla.
27. Kvainauskaitė V., Snieška V. (2003). Konkurencinės rinkos paslaugos vertinimas ir prognozavimas.// Monografija. Kaunas: Technologija.
28. Kvedaraitė V. (1995). Firmų finansinių rodiklių palyginamoji analizė. //Vilnius: Lietuvos informacijos institutas.
29. Kvedaraitė V. (1996). Pelningumo analizė ir prognozavimas.//Vilnius: Lietuvos informacijos institutas.
30. Lakis V. (2003). Vertinimo rodiklių taikymas atliekant auditą ir vidaus kontrolę. //Apskaitos, audito ir mokesčių aktualijos, Nr. 32 (272)
31. Lazauskas J.(2005). Įmonių ūkinės ir komercinės veiklos ekonominė analizė.// Mokomoji knyga. //Vilnius, VGTU leidykla Technika.
32. Lukaševičius K., Martinkus B., Piktys R. (2005). Verslo ekonomika.//Kaunas: Technologija.
33. Mackevičius J. (1998). Finansinė analizė.//Vilnius : katalikų pasaulis.
34. Mackevičius J. (2003). Valdymo apskaita: koncepcija, metodika, politika. //Vilnius: TEV.
35. Mackevičius J. (2005). Įmonių veiklos analizė. Informacijos rinkimas, sisteminimas ir vertinimas.// Vilnius: TEV.
36. Mackevičius J. (2006). Įmonių finansinių ataskaitų informacija: reikšmė, vertinimas, analizė. //Informacijos mokslai, Nr. 37.
37. Mackevičius J. (2007). Įmonių veiklos analizė.//Vilnius: TEV.
38. Mackevičius J. (2008). Įmonių veiklos analizė – informacijos rinkimo, tyrimo ir vertinimo sistema.// Informacijos mokslai, Nr. 46.
39. Mackevičius J. (2009). Finansinių ataskaitų auditas ir analizė. Procedūros, metodikos ir vertinimas. Monografija.// Vilnius: TEV.

40. Mackevičius J. (2010). Integruota įmonių bankrotų prognozavimo metodik.// Verslo ir teisės aktualijos . T. 5 .
41. Mackevičius J., Poškaitė D., Villis Liuda (2011). Finansinė analizė.//Mokomoji knyga. //Vilnius;Mykolo Romerio universitetas
42. Mackevičius J., Poškaitė D. (1998). Finansinė analizė.// Vilnius: Katalikų pasaulis.
43. Mackevičius J., Poškaitė D. (1999). Įmonių bankroto prognozavimo analizės metodikų tyrimas, remiantis finansinių ataskaitų duomenimis.//Ekonomika Nr. 49.//Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
44. Mackevičius J., Rakštekienė A. (2005). A. Altman modelių taikymas Lietuvos įmonių bankrotui prognozuoti.// Pinigų studijos.
45. Mackevičius J., Silvanavičiūtė S.(2006). Įmonių bankroto prognozavimo modelių tinkamumo nustatymas. //Verslas: Teorija ir praktika VII tomas No 4, //Vilnius, VGTU leidykla Technika.
46. Martišius S. A., Kėdaitis V. (2003). Statistika.//Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
47. Norvaišienė R. (2004). Įmonės investicijų valdymas.// Kaunas: Technologija.
48. Pabedinskaitė A. (2005). Kiekybiniai sprendimų metodai: mokomoji knyga.//Vilnius: Technika.
49. Pajuodis A. (2002). Prekybos marketingas.//Vilnius.
50. Poškaitė D., Novikovas M. (2006). Pelningumo rodiklių naudojimas siekiant nustatyti sandorių tarp asocijuotų asmenų kainodarą. //Ekonomika, Nr. 76.
51. Rakickaitė J. (2006). Mažmeninės prekybos įmonės vietos parinkimo metodai.// Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos. 1 (6).
52. Rees B. (1990). Financial Analysis. Prentice Hall International (UK), Ltd.
53. Rugenytė D.,Menciunienė V., Dagilienė L. (2010) Bankroto prognozavimo svarba ir metodai.//verslas: teorija ir praktika 11(2)
54. Rutkauskas A. V., Damašienė V. (2002). Finansų valdymas. //Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
55. Rutkauskas V., Stankevičius P. (2004). Finansų analizė, valdymas ir prognozavimas: monografija. //Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla.
56. Simaitis R.(2009) bankrotas: kaip elgtis? Verslo labirintas// Business maze/1:10-12
57. Smalenskas G. (2000). Įmonės finansų pradmenys: mokomoji knyga ekonomikos studentams.// Vilnius: VU leidykla.
58. Šeškutė L., Pabedinskaitė A. (2002). Prognozavimo metodų taikymas versle informacinės visuomenės raidos sąlygomis.// Inžinerinė ekonomika.
59. Šidlauskas A. (2004). Įmonės bankrotas//Apskaitos audito ir mokesčių aktualijos Nr. 2(290)

60. Šlekienė D. (1998). Tradicinių finansinės būklės įvertinimo metodų taikymo problematika.// *Ekonomika ir vadyba* – 98.
61. Šlekienė D. (2000). Įmonės veiklos finansinis įvertinimas: mokomoji knyga.//Kaunas: Technologija.
62. Tvaronavičienė M. (2001). Įmonių bankroto proceso ekonominio efektyvumo didinimo kryptys.// *Ekonomika* – 54.
63. Urbanskienė R. (1998). Rinkos analizė ir tyrimai.// Kaunas: Technologija.
64. Valkauskas R. (2007). Statistika: mokomoji knyga.// Vilnius: Vilniaus vadybos aukštoji mokykla.
65. Vasiliauskas A. (2005). Strateginis valdymas: vadovėlis aukštųjų mokyklų studentams. //Kaunas: Technologija.
66. Vainienė R.(2008). Ekonomikos terminų žodynas.
67. Vidickienė D. (2004). Įmonės veiklos vertinimo sistema, naujausios verslo vertinimo tendencijos. // Vilnius, VGTU leidykla.
68. Žvinklys J., Vabalas E. (2006). Įmonės ekonomika: mokomoji knyga.// Vilnius: Vilniaus vadybos aukštoji mokykla.
69. Urniežius R.(2004). Ūkinės veiklos ekonominė analizė.// Vilnius, Ekonomikos mokymo centras.
70. Wilson R., McHugh G. (1993). *Financial Analysis: A Managerial Introduction*.// London: Cassel Educational Limited.
71. Абрютинa М.С. (2002). *Экономический анализ торговой деятельности*.// Москва: Дело и Сервис.
72. Баканов М. И., Шеремет А. Д. (1997). *Теория экономического анализа*. // Москва: Финансы и статистика
73. Ковалев А. П. (1995). *Диагностика банкротства*.// Москва: АО Финанстатинформ.
74. Ковалев В. В. (2000). *Введение в финансовый менеджмент*. // Москва: Финансы и статистика.
75. Шеремет А. Д., Сайфулин Р. С., Негашев Е. В. (2002). *Методика финансово анализа*// Москва: ИНФРА-М.

AB „Gubernija“ 2005-2009 metų pelno (nuostolių) ataskaita.

Eil.nr.	STRAIPSNIAI	2009-12-31	2008-12-31	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	25,830,387	38,316,709	50,480,692	52,395,801	54,818,751
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	20,599,776	30,038,894	39,583,762	39,912,302	41,220,338
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	5,230,611	8,277,815	10,896,930	12,483,499	13,598,413
IV.	VEIKLOS ŠANAUDOS	7,817,632	12,229,178	15,141,032	15,401,572	16,890,993
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-2,587,021	-3,951,363	-4,244,102	-2,918,073	-3,292,580
VI.	KITA VEIKLA	-52,110	-49,002	163,532	-3,680	10,390
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	-1,810,789	-2,111,768	-1,853,938	-1,512,332	-1,242,889
VIII.	ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-4,449,920	-6,112,133	-5,934,508	-4,434,085	-4,525,079
IX.	PAGAUTĖ					
X.	NETEKIMAI					
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMA	-4,449,920	-6,112,133	-5,934,508	-4,434,085	-4,525,079
XII.	PELNO MOKESTIS	-264,301	-145,115	214,046	-31,181	-379,836
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-4,185,619	-5,967,018	-6,148,554	-4,402,904	-4,145,243

AB „Gubernija“ horizontalioji pelno (nuostolių) ataskaitos analizė 2005-2009 m.

Eil.nr.	STRAIPSNIAI	2009-12-31	2008-12-31	Pokytis		2007-12-31	Pokytis		2006-12-31	Pokytis		2005-12-31	Pokytis	
				absol.	sant.		absol.	sant.		absol.	sant.			
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	25.830.387	38.316.709	-12.486.322	-33%	50.480.692	-12.163.983	-24%	52.395.801	-1.915.109	-4%	54.818.751	-2.422.950	-4%
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	20.599.776	30.038.894	-9.439.118	-31%	39.583.762	-9.544.868	-24%	39.912.302	-328.540	-1%	41.220.338	-1.308.036	-3%
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	5.230.611	8.277.815	-3.047.204	-37%	10.896.930	-2.619.115	-24%	12.483.499	-1.586.569	-13%	13.598.413	-1.114.914	-8%
IV.	VEIKLOS ŠAŅAUDOS	7.817.632	12.229.178	-4.411.546	-36%	15.141.032	-2.911.854	-19%	15.401.572	-260.540	-2%	16.890.993	-1.489.421	-9%
IV.1.	Pardavimo	5.282.795	8.365.876	-3.083.081	-37%	10.787.247	-2.421.371	-22%	10.883.063	-95.816	-1%	12.151.351	-1.268.288	-10%
IV.2.	Bendrosios ir administracinės	2.534.837	3.863.302	-1.328.465	-34%	4.353.785	-490.483	-11%	4.518.509	-164.724	-4%	4.739.642	-221.133	-5%
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-2.587.021	-3.951.363	1.364.342	-35%	-4.244.102	292.739	-7%	-2.918.073	-1.326.029	45%	-3.292.580	374.507	-11%
VI.	KITA VEIKLA	-52.110	-49.002	-3.108	6%	163.532	-212.534	-130%	-3.680	167.212	-4544%	10.390	-14.070	-135%
VI.1.	Pajamos	16.150	35.697	-19.547	-55%	313.855	-278.158	-89%	32.320	281.535	871%	288.165	-255.845	-89%
VI.2.	Šnaudos	68.260	84.699	-16.439	-19%	150.323	-65.624	-44%	36.000	114.323	318%	277.775	-241.775	-87%
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	-1.810.789	-2.111.768	300.979	-14%	-1.853.938	-257.830	14%	-1.512.332	-341.606	23%	-1.242.889	-269.443	22%
VII.1.	Pajamos	60.275	8.025	52.250	651%	5.358	2.667	50%	13.805	-8.447	-61%	63.002	-49.197	-78%
VII.2.	Šnaudos	1.871.064	2.119.793	-248.729	-12%	1.859.296	260.497	14%	1.526.137	333.159	22%	1.305.891	220.246	17%
VIII.	IPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-4.449.920	-6.112.133	1.662.213	-27%	-5.934.508	-177.625	3%	-4.434.085	-1.500.423	34%	-4.525.079	90.994	-2%
IX.	PAGAUTĖ			0			0			0			0	
X.	NETEKIMAI			0			0			0			0	
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIĖŠ APMOKESTINIMĄ	-4.449.920	-6.112.133	1.662.213	-27%	-5.934.508	-177.625	3%	-4.434.085	-1.500.423	34%	-4.525.079	90.994	-2%
XII.	PELNO MOKESTIS	-264.301	-145.115	-119.186	82%	214.046	-359.161	-168%	-31.181	245.227	-786%	-379.836	348.655	-92%
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-4.185.619	-5.967.018	1.781.399	-30%	-6.148.554	181.536	-3%	-4.402.904	-1.745.650	40%	-4.145.243	-257.661	6%

AB „Gubernija“ struktūrinė pelno (nuostolių) ataskaitos analizė 2005-2009 m.

Eil.nr.	STRAIPSNIAI	2009-12-31	%	2008-12-31	%	2007-12-31	%	2006-12-31	%	2005-12-31	%
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	25,830,387	100%	38,316,709	100%	50,480,692	100%	52,395,801	100%	54,818,751	100%
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	20,599,776	80%	30,038,894	78%	39,583,762	78%	39,912,302	76%	41,220,338	75%
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	5,230,611	20%	8,277,815	22%	10,896,930	22%	12,483,499	24%	13,598,413	25%
IV.	VEIKLOS ŠANAUDOS	7,817,632	30%	12,229,178	32%	15,141,032	30%	15,401,572	29%	16,890,993	31%
IV.1.	Pardavimo	5,282,795	20%	8,365,876	22%	10,787,247	21%	10,883,063	21%	12,151,351	22%
IV.2.	Bendrosios ir administracinės	2,534,837	10%	3,863,302	10%	4,353,785	9%	4,518,509	9%	4,739,642	9%
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-2,587,021	-10%	-3,951,363	-10%	-4,244,102	-8%	-2,918,073	-6%	-3,292,580	-6%
VI.	KITA VEIKLA	-52,110	0%	-49,002	0%	163,532	0%	-3,680	0%	10,390	0%
VI.1.	Pajamos	16,150	0%	35,697	0%	313,855	1%	32,320	0%	288,165	1%
VI.2.	Šanaudos	68,260	0%	84,699	0%	150,323	0%	36,000	0%	277,775	1%
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	-1,810,789	-7%	-2,111,768	-6%	-1,853,938	-4%	-1,512,332	-3%	-1,242,889	-2%
VII.1.	Pajamos	60,275	0%	8,025	0%	5,358	0%	13,805	0%	63,002	0%
VII.2.	Šanaudos	1,871,064	7%	2,119,793	6%	1,859,296	4%	1,526,137	3%	1,305,891	2%
VIII.	IPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-4,449,920	-17%	-6,112,133	-16%	-5,934,508	-12%	-4,434,085	-8%	-4,525,079	-8%
IX.	PAGAUTĖ		0%		0%		0%		0%		0%
X.	NETEKIMAI		0%		0%		0%		0%		0%
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMA	-4,449,920	-17%	-6,112,133	-16%	-5,934,508	-12%	-4,434,085	-8%	-4,525,079	-8%
XII.	PELNO MOKESTIS	-264,301	-1%	-145,115	0%	214,046	0%	-31,181	0%	-379,836	-1%
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	-4,185,619	-16%	-5,967,018	-16%	-6,148,554	-12%	-4,402,904	-8%	-4,145,243	-8%

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ pelno (nuostolių) ataskaita 2005-2009 m .

Eil.Nr.	STRAIPSNIAI	2009-12-31	2008-12-31	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	164,990,597	191,186,556	153,148,006	123,260,226	105,827,771
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	88,756,883	105,788,408	76,069,182	54,047,104	50,089,206
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	76,233,714	85,398,148	77,078,824	69,213,122	55,738,565
IV.	VEIKLOS ŠANAUDOS	62,912,682	72,950,906	64,420,835	65,300,351	52,046,585
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	13,321,032	12,447,242	12,657,989	3,912,771	3,691,980
VI.	KITA VEIKLA	524,347	-913,080	62,981,686	109,673	863,980
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	-1,200,493	3,563,098	2,123,896	564,846	122,644
VIII.	IPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	12,644,886	15,097,260	77,763,571	4,587,290	4,678,604
IX.	PAGAUTĖ					
X.	NETEKIMAI					
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIĖS APMOKESTINIMA	12,644,886	15,097,260	77,763,571	4,587,290	4,678,604
XII.	PELNO MOKESTIS	2,808,868	2,843,605	15,147,611	1,617,609	680,816
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	9,836,018	12,253,655	62,615,960	2,969,681	3,997,788

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ dinaminė pelno (nuostolių) ataskaitos analizė 2005-2009 m.

Eil.nr.	STRAIPSNIAI	2009-12-31	2008-12-31	Pokytis		2007-12-31	Pokytis		2006-12-31	Pokytis		2005-12-31	Pokytis	
				absol.	sant.		absol.	sant.		absol.	sant.			
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	164.990.597	191.186.556	-26.195.959	-14%	153.148.006	38.038.550	25%	123.260.226	29.887.780	24%	105.827.771	17.432.455	16%
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	88.756.883	105.788.408	-17.031.525	-16%	76.069.182	29.719.226	39%	54.047.104	22.022.078	41%	50.089.206	3.957.898	8%
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	76.233.714	85.398.148	-9.164.434	-11%	77.078.824	8.319.324	11%	69.213.122	7.865.702	11%	55.738.565	13.474.557	24%
IV.	VEIKLOS SANAUDOS	62.912.682	72.950.906	-10.038.224	-14%	64.420.835	8.530.071	13%	65.300.351	-879.516	-1%	52.046.585	13.253.766	25%
IV.1	Pardavimo	51.486.986	60.615.166	-9.128.180	-15%	49.519.071	11.096.095	22%	47.484.007	2.035.064	4%	38.201.812	9.282.195	24%
IV.2	Bendrosios ir administracinės	11.425.696	12.335.740	-910.044	-7%	14.901.764	-2.566.024	-17%	17.816.344	-2.914.580	-16%	13.844.773	3.971.571	29%
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	13.321.032	12.447.242	873.790	7%	12.657.989	-210.747	-2%	3.912.771	8.745.218	224%	3.691.980	220.791	6%
VI.	KITA VEIKLA	524.347	-913.080	1.437.427	-157%	62.981.686	-63.894.766	-101%	109.673	62.872.013	57327%	863.980	-754.307	-87%
VI.1.	Pajamos	535.045	357.082	177.963	50%	63.030.297	-62.673.215	-99%	208.960	62.821.337	30064%	887.920	-678.960	-76%
VI.2.	Sanaudos	10.698	1.270.162	-1.259.464	-99%	48.611	1.221.551	2513%	99.287	-50.676	-51%	23.940	75.347	315%
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	-1.200.493	3.563.098	-4.763.591	-134%	2.123.896	1.439.202	68%	564.846	1.559.050	276%	122.644	442.202	361%
VII.1.	Pajamos	584.169	5.086.533	-4.502.364	-89%	2.162.333	2.924.200	135%	606.242	1.556.091	257%	127.836	478.406	374%
VII.2.	Sanaudos	1.784.662	1.523.435	261.227	17%	38.437	1.484.998	3863%	41.396	-2.959	-7%	5.192	36.204	697%
VIII.	IPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	12.644.886	15.097.260	-2.452.374	-16%	77.763.571	-62.666.311	-81%	4.587.290	73.176.281	1595%	4.678.604	-91.314	-2%
IX.	PAGAUTĖ													
X.	NETEKIMAI													
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	12.644.886	15.097.260	-2.452.374	-16%	77.763.571	-62.666.311	-81%	4.587.290	73.176.281	1595%	4.678.604	-91.314	-2%
XII.	PELNO MOKESTIS	2.808.868	2.843.605	-34.737	-1%	15.147.611	-12.304.006	-81%	1.617.609	13.530.002	836%	680.816	936.793	138%
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	9.836.018	12.253.655	-2.417.637	-20%	62.615.960	-50.362.305	-80%	2.969.681	59.646.279	2009%	3.997.788	-1.028.107	-26%

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ struktūrinė pelno (nuostolių) ataskaitos analizė 2005-2009 m.

Eil.nr.	STRAIPSNIAI	2009-12-31	%	2008-12-31	%	2007-12-31	%	2006-12-31	%	2005-12-31	%
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	164,990,597	100%	191,186,556	100%	153,148,006	100%	123,260,226	100%	105,827,771	100%
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	88,756,883	54%	105,788,408	55%	76,069,182	50%	54,047,104	44%	50,089,206	47%
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	76,233,714	46%	85,398,148	45%	77,078,824	50%	69,213,122	56%	55,738,565	53%
IV.	VEIKLOS ŠANAUDOS	62,912,682	38%	72,950,906	38%	64,420,835	42%	65,300,351	53%	52,046,585	49%
IV.1	Pardavimo	51,486,986	31%	60,615,166	32%	49,519,071	32%	47,484,007	39%	38,201,812	36%
IV.2	Bendrosios ir administracinės	11,425,696	7%	12,335,740	6%	14,901,764	10%	17,816,344	14%	13,844,773	13%
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	13,321,032	8%	12,447,242	7%	12,657,989	8%	3,912,771	3%	3,691,980	3%
VI.	KITA VEIKLA	524,347	0%	-913,080	0%	62,981,686	41%	109,673	0%	863,980	1%
VI.1	Pajamos	535,045	0%	357,082	0%	63,030,297	41%	208,960	0%	887,920	1%
VI.2	Šanaudos	10,698	0%	1,270,162	1%	48,611	0%	99,287	0%	23,940	0%
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	-1,200,493	-1%	3,563,098	2%	2,123,896	1%	564,846	0%	122,644	0%
VII.1	Pajamos	584,169	0%	5,086,533	3%	2,162,333	1%	606,242	0%	127,836	0%
VII.2	Šanaudos	1,784,662	1%	1,523,435	1%	38,437	0%	41,396	0%	5,192	0%
VIII.	IPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	12,644,886	8%	15,097,260	8%	77,763,571	51%	4,587,290	4%	4,678,604	4%
IX.	PAGAUTĖ										
X.	NETEKIMAI										
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	12,644,886	8%	15,097,260	8%	77,763,571	51%	4,587,290	4%	4,678,604	4%
XII.	PELNO MOKESTIS	2,808,868	2%	2,843,605	1%	15,147,611	10%	1,617,609	1%	680,816	1%
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	9,836,018	6%	12,253,655	6%	62,615,960	41%	2,969,681	2%	3,997,788	4%

UAB „Švyturys – Utenos alus“ pelno (nuostolių) ataskaita 2005-2009 m.

Eil.nr.	STRAIPSNIAI	2009-12-31	2008-12-31	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	452,970,623	566,621,048	514,160,750	421,865,681	353,460,893
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	128,718,004	161,101,899	138,817,935	130,124,581	117,073,919
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	324,252,619	405,519,149	375,342,815	291,741,100	236,386,974
IV.	VEIKLOS SANAUDOS	243,473,759	255,884,935	203,356,752	169,030,447	134,163,075
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	80,778,860	149,634,214	171,986,063	122,710,653	102,223,899
VI.	KITA VEIKLA	231,223	-5,276,343	-4,822,412	-5,054,691	-6,350,318
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	268,348	138,889	4,105,168	859,867	-799,984
VIII.	ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	81,278,431	144,496,760	171,268,819	118,515,829	95,073,597
IX.	PAGAUTĖ					
X.	NETEKIMAI					
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	81,278,431	144,496,760	171,268,819	118,515,829	95,073,597
XII.	PELNO MOKESTIS	18,024,821	22,127,209	31,325,442	26,142,441	16,251,693
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	63,253,610	122,369,551	139,943,377	92,373,388	78,821,904

UAB „Švyturys – Utenos alus“ dinaminė pelno (nuostolių) ataskaitos analizė 2005-2009 m.

Eil.nr.	STRAIPSNIAI	2009-12-31	2008-12-31	Pokytis		2007-12-31	Pokytis		2006-12-31	Pokytis		2005-12-31	Pokytis	
				absol.	sant.		absol.	sant.		absol.	sant.			
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	452.970.623	566.621.048	-113.650.425	-20%	514.160.750	52.460.298	10%	421.865.681	92.295.069	22%	353.460.893	68.404.788	19%
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	128.718.004	161.101.899	-32.383.895	-20%	138.817.935	22.283.964	16%	130.124.581	8.693.354	7%	117.073.919	13.050.662	11%
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	324.252.619	405.519.149	-81.266.530	-20%	375.342.815	30.176.334	8%	291.741.100	83.601.715	29%	236.386.974	55.354.126	23%
IV.	VEIKLOS ŠAŪAUDOS	243.473.759	255.884.935	-12.411.176	-5%	203.356.752	52.528.183	26%	169.030.447	34.326.305	20%	134.163.075	34.867.372	26%
IV.1.	Pardavimo	145.480.305	178.751.543	-33.271.238	-19%	144.781.224	33.970.319	23%	120.974.627	23.806.597	20%	93.301.383	27.673.244	30%
IV.2.	Bendrosios ir administracinės	97.993.454	77.133.392	20.860.062	27%	58.575.528	18.557.864	32%	48.055.820	10.519.708	22%	40.861.692	7.194.128	18%
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	80.778.860	149.634.214	-68.855.354	-46%	171.986.063	-22.351.849	-13%	122.710.653	49.275.410	40%	102.223.899	20.486.754	20%
VI.	KITA VEIKLA	231.223	-5.276.343	5.507.566	104%	-4.822.412	-453.931	9%	-5.054.691	232.279	-5%	-6.350.318	1.295.627	-20%
VI.1.	Pajamos	5.384.812	4.176.404	1.208.408	29%	1.472.453	2.703.951	184%	313.955	1.158.498	369%	129.080	184.875	143%
VI.2.	Šaūaudos	5.153.589	9.452.747	-4.299.158	-45%	6.294.865	3.157.882	50%	5.368.646	926.219	17%	6.479.398	-1.110.752	-17%
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	268.348	138.889	129.459	93%	4.105.168	-3.966.279	-97%	859.867	3.245.301	377%	-799.984	1.659.851	207%
VII.1.	Pajamos	656.964	1.735.827	-1.078.863	-62%	4.504.773	-2.768.946	-61%	2.185.082	2.319.691	106%	2.143.099	41.983	2%
VII.2.	Šaūaudos	388.616	1.596.938	-1.208.322	-76%	399.605	1.197.333	300%	1.325.215	-925.610	-70%	2.943.083	-1.617.868	-55%
VIII.	IPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	81.278.431	144.496.760	-63.218.329	-44%	171.268.819	-26.772.059	-16%	118.515.829	52.752.990	45%	95.073.597	23.442.232	25%
IX.	PAGAUTĖ													
X.	NETEKIMAI													
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIĖŠ APMOKĖSTINIMA	81.278.431	144.496.760	-63.218.329	-44%	171.268.819	-26.772.059	-16%	118.515.829	52.752.990	45%	95.073.597	23.442.232	25%
XII.	PELNO MOKĖSTIS	18.024.821	22.127.209	-4.102.388	-19%	31.325.442	-9.198.233	-29%	26.142.441	5.183.001	20%	16.251.693	9.890.748	61%
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	63.253.610	122.369.551	-59.115.941	-48%	139.943.377	-17.573.826	-13%	92.373.388	47.569.989	51%	78.821.904	13.551.484	17%

UAB „Švyturys – Utenos alus“ struktūrinė pelno (nuostolių) ataskaitos analizė 2005-2009 m.

Eil.nr.	STRAIPSNIAI	2009-12-31	%	2008-12-31	%	2007-12-31	%	2006-12-31	%	2005-12-31	%
I.	PARDAVIMO PAJAMOS	452.970,623	100%	566,621,048	100%	514,160,750	100%	421,865,681	100%	353,460,893	100%
II.	PARDAVIMO SAVIKAINA	128,718,004	28%	161,101,899	28%	138,817,935	27%	130,124,581	31%	117,073,919	33%
III.	BENDRASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	324,252,619	72%	405,519,149	72%	375,342,815	73%	291,741,100	69%	236,386,974	67%
IV.	VEIKLOS ŠANAUDOS	243,473,759	54%	255,884,935	45%	203,356,752	40%	169,030,447	40%	134,163,075	38%
IV.1	Pardavimo	145,480,305	32%	178,751,543	32%	144,781,224	28%	120,974,627	29%	93,301,383	26%
IV.2	Bendrosios ir administracinės	97,993,454	22%	77,133,392	14%	58,575,528	11%	48,055,820	11%	40,861,692	12%
V.	TIPINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	80,778,860	18%	149,634,214	26%	171,986,063	33%	122,710,653	29%	102,223,899	29%
VI.	KITA VEIKLA	231,223	0%	-5,276,343	-1%	-4,822,412	-1%	-5,054,691	-1%	-6,350,318	-2%
VI.1.	Pajamos	5,384,812	1%	4,176,404	1%	1,472,453	0%	313,955	0%	129,080	0%
VI.2.	Šanaudos	5,153,589	1%	9,452,747	2%	6,294,865	1%	5,368,646	1%	6,479,398	2%
VII.	FINANSINĖ IR INVESTICINĖ VEIKLA	268,348	0%	138,889	0%	4,105,168	1%	859,867	0%	-799,984	0%
VII.1.	Pajamos	656,964	0%	1,735,827	0%	4,504,773	1%	2,185,082	1%	2,143,099	1%
VII.2.	Šanaudos	388,616	0%	1,596,938	0%	399,605	0%	1,325,215	0%	2,943,083	1%
VIII.	IPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	81,278,431	18%	144,496,760	26%	171,268,819	33%	118,515,829	28%	95,073,597	27%
IX.	PAGAUTĖ		0%		0%		0%		0%		0%
X.	NETEKIMAI		0%		0%		0%		0%		0%
XI.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	81,278,431	18%	144,496,760	26%	171,268,819	33%	118,515,829	28%	95,073,597	27%
XII.	PELNO MOKESTIS	18,024,821	4%	22,127,209	4%	31,325,442	6%	26,142,441	6%	16,251,693	5%
XIII.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)	63,253,610	14%	122,369,551	22%	139,943,377	27%	92,373,388	22%	78,821,904	22%

AB „Gubernija“ balanso ataskaita 2005-2009 m. (turtas)

Eil. Nr.	TURTAS	2009-12-31	2008-12-31	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
A.	Ilgalaikis turtas	32,336,424	36,791,071	33,763,263	39,725,248	44,937,825
I.	Nematerialusis turtas	12	59,337	209,163	363,489	23,365
I.1.	Plėtos darbai					
I.2.	Prestižas					
I.3.	Patentai, licencijos	2	54,500	163,500	272,500	
I.4.	Programinė įranga	2	4,372	43,114	83,364	5,153
I.5.	Kitas nematerialusis turtas	8	465	2,549	7,625	18,212
II.	Materialusis turtas	32,319,312	36,714,634	33,274,059	38,724,788	44,225,843
II.1.	Žemė					
II.2.	Pastatai ir statiniai	17,936,563	19,720,930	11,957,342	12,973,173	13,411,407
II.3.	Mašinos ir įrengimai	13,152,919	15,225,330	19,171,282	22,430,766	26,798,655
II.4.	Transporto priemonės	265,393	338,518	406,059	636,659	712,423
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	477,973	912,270	1,436,137	2,348,774	2,253,814
II.6.	Nebaigta statyba					375,453
II.7.	Kitas materialusis turtas	486,464	517,586	303,239	335,416	674,091
II.8.	Investicinis turtas	0	0	0	0	0
II.8.1.	Žemė					
II.8.2.	Pastatai					
III.	Finansinis turtas	17,100	17,100	17,100	17,100	17,100
III.1.	Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones					
III.2.	Paskolos asocijuotoms ir dukterinėms įmonėms					
III.3.	Po vienerių metų gautinos sumos					
III.4.	Kitas finansinis turtas	17,100	17,100	17,100	17,100	17,100
IV.	Kitas ilgalaikis turtas	0	0	262,941	619,871	671,517
IV.1.	Atidėtojo mokesčio turtas			262,941	619,871	671,517
IV.2.	Kitas ilgalaikis turtas					
B.	Trumpalaikis turtas	6,326,650	7,696,000	10,031,447	12,509,865	12,660,924
I.	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	2,867,279	3,512,410	3,872,198	4,455,192	5,323,666
I.1.	Atsargos	2,609,995	3,165,120	3,371,971	4,023,994	4,656,040
I.1.1.	Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	2,026,515	2,145,450	2,544,268	2,993,464	3,455,085
I.1.2.	Nebaigta gamyba	175,577	309,208	287,571	393,839	504,147
I.1.3.	Pagaminta produkcija	397,358	697,566	529,083	618,348	687,505
I.1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti	10,545	12,896	11,049	18,343	9,303
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai	257,284	347,290	500,227	431,198	667,626
I.3.	Nebaigtos vykdyti sutartys					
II.	Per vienerius metus gautinos sumos	3,091,137	3,788,051	5,792,172	7,666,112	6,967,971
II.1.	Pirkėjų įsiskolinimas	3,086,624	3,782,965	5,785,941	7,655,220	6,956,087
II.2.	Dukterinių ir asocijuotų įmonių skolos					
II.3.	Kitos gautinos sumos	4,513	5,086	6,231	10,892	11,884
III.	Kitas trumpalaikis turtas	288,300	288,300	87,200	0	0
III.1.	Trumpalaikės investicijos					
III.2.	Terminuoti indėliai	288,300	288,300	87,200		
III.3.	Kitas trumpalaikis turtas					
IV.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	79,934	107,239	279,877	388,561	369,287
Turto iš viso:		38,663,074	44,487,071	43,794,710	52,235,113	57,598,749

AB „Gubernija“ balanso ataskaita 2005-2009 m. (nuosavybė ir įsipareigojimai)

Eil. Nr	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	2009-12-31	2008-12-31	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
C.	Nuosavas kapitalas	8,167,032	12,352,650	8,161,970	14,310,524	18,607,837
I.	Kapitalas	24,814,720	24,814,720	21,786,000	21,786,000	21,786,000
I.1.	Įstatinis (pasirašytasis)	24,814,720	24,814,720	21,786,000	21,786,000	21,786,000
I.2.	Pasirašytasis neapmokėtas kapitalas (-)					
I.3.	Akcijų priedai					
I.4.	Savos akcijos (-)					
II.	Perkainojimo rezervas (rezultatai)	8,177,290	9,234,495	2,859,941	3,323,389	3,882,373
III.	Rezervai	0	0	0	0	0
III.1.	Privalomasis					
III.2.	Savoms akcijoms įsigyti					
III.3.	Kiti rezervai					
IV.	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	-24,824,978	-21,696,565	-16,483,971	-10,798,865	-7,060,536
IV.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	-3,128,413	-5,212,594	-5,685,106	-3,738,329	-3,122,537
IV.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)	-21,696,565	-16,483,971	-10,798,865	-7,060,536	-3,937,999
D.	Dotacijos, subsidijos					
E.	Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	30,496,042	32,134,421	35,632,740	37,924,589	38,990,912
I.	Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	1,365,315	13,089,175	15,738,457	19,040,670	19,498,551
I.1.	Finansinės skolos	0	11,459,558	14,791,509	17,950,838	18,220,301
I.1.1.	Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai					87,284
I.1.2.	Kredito įstaigoms				17,950,838	18,130,384
I.1.3.	Kitos finansinės skolos		11,459,558	14,791,509		2,633
I.2.	Skolos tiekėjams					
I.3.	Gauti išankstiniai apmokėjimai					
I.4.	Atidėjimai	0	0	0	0	0
I.4.1.	Įsipareigojimų ir reikalavimų padengimo					
I.4.2.	Pensijų ir panašių įsipareigojimų					
I.4.3.	Kiti atidėjimai					
I.5.	Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas	1,365,315	1,629,617	946,948	1,089,832	1,278,250
I.6.	Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai					
II.	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	29,130,727	19,045,246	19,894,283	18,883,919	19,492,361
II.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	20,585,570	6,310,840	3,810,815	3,246,587	6,039,874
II.2.	Finansinės skolos	500,000	2,793,274	2,833,039	2,779,942	3,797,180
II.2.1.	Kredito įstaigoms	500,000				
II.2.2.	Kitos skolos		2,793,274	2,833,039	2,779,942	3,797,180
II.3.	Skolos tiekėjams	2,996,894	4,609,671	5,403,983	6,077,474	5,963,821
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai		1,911,164	1,837,809		
II.5.	Pelno mokesčio įsipareigojimai					
II.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1,192,478	1,414,262	1,619,089	1,725,916	1,634,169
II.7.	Atidėjimai					
II.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	3,855,785	2,006,035	4,389,548	5,054,000	2,057,317
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso:		38,663,074	44,487,071	43,794,710	52,235,113	57,598,749

Eil. Nr.	TURTAS	2009-12-31	2008-12-31	Pokytis		2007-12-31	Pokytis		2006-12-31	Pokytis		2005-12-31	Pokytis	
				absol.	sant.		absol.	sant.		absol.	sant.			
A.	Ilgalaikis turtas	32.336.424	36.791.071	-4.454.647	-12%	33.763.263	3.027.808	9%	39.725.248	-5.961.985	-15%	44.937.825	-5.212.577	-12%
I.	Nematerialusis turtas	12	59.337	-59.325	-100%	209.163	-149.826	-72%	363.489	-154.326	-42%	23.365	340.124	1456%
I.3.	Patentai, licencijos	2	54.500	-54.498	-100%	163.500	-109.000	-67%	272.500	-109.000	-40%		272.500	
I.4.	Programinė įranga	2	4.372	-4.370	-100%	43.114	-38.742	-90%	83.364	-40.250	-48%	5.153	78.211	1518%
I.5.	Kitas nematerialusis turtas	8	465	-457	-98%	2.549	-2.084	-82%	7.625	-5.076	-67%	18.212	-10.587	-58%
II.	Materialusis turtas	32.319.312	36.714.634	-4.395.322	-12%	33.274.059	3.440.575	10%	38.724.788	-5.450.729	-14%	44.225.843	-5.501.055	-12%
II.2.	Pastatai ir statiniai	17.936.563	19.720.930	-1.784.367	-9%	11.957.342	7.763.588	65%	12.973.173	-1.015.831	-8%	13.411.407	-438.234	-3%
II.3.	Mašinos ir įrenginiai	13.152.919	15.225.330	-2.072.411	-14%	19.171.282	-3.945.952	-21%	22.430.766	-3.259.484	-15%	26.798.655	-4.367.889	-16%
II.4.	Transporto priemonės	265.393	338.518	-73.125	-22%	406.059	-67.541	-17%	636.659	-230.600	-36%	712.423	-75.764	-11%
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	477.973	912.270	-434.297	-48%	1.436.137	-523.867	-36%	2.348.774	-912.637	-39%	2.253.814	94.960	4%
II.6.	Nebaigta statyba											375.453	-375.453	-100%
II.7.	Kitas materialusis turtas	486.464	517.586	-31.122	-6%	303.239	214.347	71%	335.416	-32.177	-10%	674.091	-338.675	-50%
III.	Finansinis turtas	17.100	17.100	0	0%	17.100	0	0%	17.100	0	0%	17.100	0	0%
III.4.	Kitas finansinis turtas	17.100	17.100	0	0%	17.100	0	0%	17.100	0	0%	17.100	0	0%
IV.	Kitas ilgalaikis turtas					262.941	-262.941	-100%	619.871	-356.930	-58%	671.517	-51.646	-8%
IV.1.	Atidėtojo mokesčio turtas					262.941	-262.941	-100%	619.871	-356.930	-58%	671.517	-51.646	-8%
B.	Trumpalaikis turtas	6.326.650	7.696.000	-1.369.350	-18%	10.031.447	-2.335.447	-23%	12.509.865	-2.478.418	-20%	12.660.924	-151.059	-1%
I.	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	2.867.279	3.512.410	-645.131	-18%	3.872.198	-359.788	-9%	4.455.192	-582.994	-13%	5.323.666	-868.474	-16%
I.1.	Atsargos	2.609.995	3.165.120	-555.125	-18%	3.371.971	-206.851	-6%	4.023.994	-652.023	-16%	4.656.040	-632.046	-14%
I.1.1.	Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	2.026.515	2.145.450	-118.935	-6%	2.544.268	-398.818	-16%	2.993.464	-449.196	-15%	3.455.085	-461.621	-13%
I.1.2.	Nebaigta gamyba	175.577	309.208	-133.631	-43%	287.571	21.637	8%	393.839	-106.268	-27%	504.147	-110.308	-22%
I.1.3.	Pagaminta produkcija	397.358	697.566	-300.208	-43%	529.083	168.483	32%	618.348	-89.265	-14%	687.505	-69.157	-10%
I.1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti	10.545	12.896	-2.351	-18%	11.049	1.847	17%	18.343	-7.294	-40%	9.303	9.040	97%
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai	257.284	347.290	-90.006	-26%	500.227	-152.937	-31%	431.198	69.029	16%	667.626	-236.428	-35%
II.	Per vienerius metus gautinos sumos	3.091.137	3.788.051	-696.914	-18%	5.792.172	-2.004.121	-35%	7.666.112	-1.873.940	-24%	6.967.971	698.141	10%
II.1.	Pirkėjų įsiskolinimas	3.086.624	3.782.965	-696.341	-18%	5.785.941	-2.002.976	-35%	7.655.220	-1.869.279	-24%	6.956.087	699.133	10%
II.3.	Kitos gautinos sumos	4.513	5.086	-573	-11%	6.231	-1.145	-18%	10.892	-4.661	-43%	11.884	-992	-8%
III.	Kitas trumpalaikis turtas	288.300	288.300	0	0%	87.200	201.100	231%	0	87.200		0	0	
III.2.	Terminuoti indėliai	288.300	288.300	0	0%	87.200	201.100	231%		87.200			0	
IV.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	79.934	107.239	-27.305	-25%	279.877	-172.638	-62%	388.561	-108.684	-28%	369.287	19.274	5%
Turto iš viso:		38.663.074	44.487.071	-5.823.997	-13%	43.794.710	692.361	2%	52.235.113	-8.440.403	-16%	57.598.749	-5.363.636	-9%

AB „Gubernija“ dinaminė balanso ataskaitos analizė 2005-2009 m. (turtas)

AB „Gubernija“ dinaminė balanso ataskaitos analizė 2005-2009 m. (nuosavybė ir įsipareigojimai)

Eil. Nr	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	2009-12-31	2008-12-31	Pokytis		2007-12-31	Pokytis		2006-12-31	Pokytis		2005-12-31	Pokytis	
				absol.	sant.		absol.	sant.		absol.	sant.		absol.	sant.
C.	Nuosavas kapitalas	8.167.032	12.352.650	-4.185.618	-34%	8.161.970	4.190.680	51%	14.310.524	-6.148.554	-43%	18.607.837	-4.297.313	-23%
I.	Kapitalas	24.814.720	24.814.720	0	0%	21.786.000	3.028.720	14%	21.786.000	0	0%	21.786.000	0	0%
I.1.	Istatinis (pasirašytasis)	24.814.720	24.814.720	0	0%	21.786.000	3.028.720	14%	21.786.000	0	0%	21.786.000	0	0%
II.	Perkainojimo rezervas (rezultatai)	8.177.290	9.234.495	-1.057.205	-11%	2.859.941	6.374.554	223%	3.323.389	463.448	-14%	3.882.373	-558.984	-14%
III.	Rezervai	0	0	0	0%	0	0	0%	0	0	0%	0	0	0%
IV.	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	-24.824.978	-21.696.565	-3.128.413	14%	-16.483.971	-5.212.594	32%	-10.798.865	5.685.106	53%	-7.060.536	-3.738.329	53%
IV.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	-3.128.413	-5.212.594	2.084.181	-40%	-5.685.106	472.512	-8%	-3.738.329	1.946.777	52%	-3.122.537	-615.792	20%
IV.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)	-21.696.565	-16.483.971	-5.212.594	32%	-10.798.865	-5.685.106	53%	-7.060.536	3.738.329	53%	-3.937.999	-3.122.537	79%
E.	Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	30.496.042	32.134.421	-1.638.379	-5%	35.632.740	-3.498.319	-10%	37.924.589	2.291.849	-6%	38.990.912	-1.066.323	-3%
I.	Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	1.365.315	13.089.175	11.723.860	-90%	15.738.457	-2.649.282	-17%	19.040.670	3.302.213	-17%	19.498.551	-457.881	-2%
I.1.	Finansinės skolos	0	11.459.558	11.459.558	-100%	14.791.509	-3.331.951	-23%	17.950.838	3.159.329	-18%	18.220.301	-269.463	-1%
I.1.1.	Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai											87.284	-87.284	-100%
I.1.2.	Kredito įstaigoms								17.950.838	17.950.838	-100%	18.130.384	-179.546	-1%
I.1.3.	Kitos finansinės skolos		11.459.558	11.459.558	-100%	14.791.509	-3.331.951	-23%		-14.791.509		2.633	-2.633	-100%
I.5.	Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas	1.365.315	1.629.617	-264.302	-16%	946.948	682.669	72%	1.089.832	142.884	-13%	1.278.250	-188.418	-15%
II.	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	29.130.727	19.045.246	10.085.481	-53%	19.894.283	-849.037	-4%	18.883.919	-1.010.364	5%	19.492.361	-608.442	-3%
II.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	20.585.570	6.310.840	14.274.730	226%	3.810.815	2.500.025	66%	3.246.587	-564.228	17%	6.039.874	-2.793.287	-46%
II.2.	Finansinės skolos	500.000	2.793.274	-2.293.274	-82%	2.833.039	-39.765	-1%	2.779.942	-53.097	2%	3.797.180	-1.017.238	-27%
II.2.1.	Kredito įstaigoms	500.000		500.000										
II.2.2.	Kitos skolos		2.793.274	-2.293.274	-100%	2.833.039	-39.765	-1%	2.779.942	-53.097	2%	3.797.180	-1.017.238	-27%
II.3.	Skolos tiekėjams	2.996.894	4.609.671	-1.612.777	-35%	5.403.983	-794.312	-15%	6.077.474	673.491	-11%	5.963.821	113.653	2%
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai		1.911.164	-1.911.164	-100%	1.837.809	73.355	4%		-1.837.809				
II.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1.192.478	1.414.262	-221.784	-16%	1.619.089	-204.827	-13%	1.725.916	106.827	-6%	1.634.169	91.747	6%
II.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	3.855.785	2.006.035	1.849.750	92%	4.389.548	-2.383.513	-54%	5.054.000	664.452	-13%	2.057.317	2.996.683	146%
	Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso:	38.663.074	44.487.071	-5.823.997	-13%	43.794.710	692.361	2%	52.235.113	8.440.403	-16%	57.598.749	-5.363.636	-9%

AB „Gubernija“ struktūrinė balanso ataskaitos analizė 2005-2009 m. (turtas)

Eil. Nr.	TURTAS	2009-12-31	%	2008-12-31	%	2007-12-31	%	2006-12-31	%	2005-12-31	%
A.	Ilgalaikis turtas	32,336,424	84%	36,791,071	83%	33,763,263	77%	39,725,248	76%	44,937,825	78%
I.	Nematerialusis turtas	12	0%	59,337	0.1%	209,163	0.5%	363,489	1%	23,365	0.04%
I.3.	Patentai, licencijos	2	0%	54,500	0.1%	163,500	0.4%	272,500	1%		
I.4.	Programinė įranga	2	0%	4,372	0.01%	43,114	0.1%	83,364	0.2%	5,153	0.01%
I.5.	Kitas nematerialusis turtas	8	0%	465	0%	2,549	0.01%	7,625	0.01%	18,212	0.03%
II.	Materialusis turtas	32,319,312	84%	36,714,634	83%	33,274,059	76%	38,724,788	74%	44,225,843	77%
II.2.	Pastatai ir statiniai	17,936,563	46%	19,720,930	44%	11,957,342	27%	12,973,173	25%	13,411,407	23%
II.3.	Mašinos ir įrengimai	13,152,919	34%	15,225,330	34%	19,171,282	44%	22,430,766	43%	26,798,655	47%
II.4.	Transporto priemonės	265,393	1%	338,518	1%	406,059	1%	636,659	1%	712,423	1%
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	477,973	1%	912,270	2%	1,436,137	3%	2,348,774	4%	2,253,814	4%
II.6.	Nebaigta statyba									375,453	1%
II.7.	Kitas materialusis turtas	486,464	1%	517,586	1%	303,239	1%	335,416	1%	674,091	1%
III.	Finansinis turtas	17,100	0.04%	17,100	0.04%	17,100	0.04%	17,100	0.03%	17,100	0.03%
III.4.	Kitas finansinis turtas	17,100	0.04%	17,100	0.04%	17,100	0.04%	17,100	0.03%	17,100	0.03%
IV.	Kitas ilgalaikis turtas	0		0		262,941	1%	619,871	1%	671,517	1%
IV.1.	Atidėtojo mokesčio turtas					262,941	1%	619,871	1%	671,517	1%
B.	Trumpalaikis turtas	6,326,650	16%	7,696,000	17%	10,031,447	23%	12,509,865	24%	12,660,924	22%
I.	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	2,867,279	7%	3,512,410	8%	3,872,198	9%	4,455,192	9%	5,323,666	9%
I.1.	Atsargos	2,609,995	7%	3,165,120	7%	3,371,971	8%	4,023,994	8%	4,656,040	8%
I.1.1.	Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	2,026,515	5%	2,145,450	5%	2,544,268	6%	2,993,464	6%	3,455,085	6%
I.1.2.	Nebaigta gamyba	175,577	0.5%	309,208	1%	287,571	1%	393,839	1%	504,147	1%
I.1.3.	Pagaminta produkcija	397,358	1%	697,566	2%	529,083	1%	618,348	1%	687,505	1%
I.1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti	10,545	0.03%	12,896	0.03%	11,049	0.03%	18,343	0.04%	9,303	0.02%
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai	257,284	1%	347,290	1%	500,227	1%	431,198	1%	667,626	1%
II.	Per vienerius metus gautinos sumos	3,091,137	8%	3,788,051	9%	5,792,172	13%	7,666,112	15%	6,967,971	12%
II.1.	Pirkėjų įsiskolinimas	3,086,624	8%	3,782,965	9%	5,785,941	13%	7,655,220	15%	6,956,087	12%
II.3.	Kitos gautinos sumos	4,513	0.01%	5,086	0.01%	6,231	0.01%	10,892	0.02%	11,884	0.02%
III.	Kitas trumpalaikis turtas	288,300	1%	288,300	1%	87,200	0.2%	0		0	
III.2.	Terminuoti indėliai	288,300	1%	288,300	1%	87,200	0.2%				
IV.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	79,934	0.2%	107,239	0.2%	279,877	1%	388,561	1%	369,287	1%
Turto iš viso:		38,663,074	100%	44,487,071	100%	43,794,710	100%	52,235,113	100%	57,598,749	100%

AB „Gubernija“ struktūrinė balanso ataskaitos analizė 2005-2009 m. (nuosavybė ir įsipareigojimai)

Eil. Nr	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	2009-12-31	%	2008-12-31	%	2007-12-31	%	2006-12-31	%	2005-12-31	%
C.	Nuosavų kapitalas	8,167,032	21%	12,352,650	28%	8,161,970	19%	14,310,524	27%	18,607,837	32%
I.	Kapitalas	24,814,720	64%	24,814,720	56%	21,786,000	50%	21,786,000	42%	21,786,000	38%
I.1.	Istatinis (pasirašytasis)	24,814,720	64%	24,814,720	56%	21,786,000	50%	21,786,000	42%	21,786,000	38%
II.	Perkainojimo rezervas (rezultatai)	8,177,290	21%	9,234,495	21%	2,859,941	7%	3,323,389	6%	3,882,373	7%
III.	Rezervai	0		0		0		0		0	
IV.	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	-24,824,978	-64%	-21,696,565	-49%	-16,483,971	-38%	-10,798,865	-21%	-7,060,536	-12%
IV.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	-3,128,413	-8%	-5,212,594	-12%	-5,685,106	-13%	-3,738,329	-7%	-3,122,537	-5%
IV.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)	-21,696,565	-56%	-16,483,971	-37%	-10,798,865	-25%	-7,060,536	-14%	-3,937,999	-7%
E.	Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	30,496,042	79%	32,134,421	72%	35,632,740	81%	37,924,589	73%	38,990,912	68%
I.	Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	1,365,315	4%	13,089,175	29%	15,738,457	36%	19,040,670	36%	19,498,551	34%
I.1.	Finansinės skolos	0		11,459,558	26%	14,791,509	34%	17,950,838	34%	18,220,301	32%
I.1.1.	Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai									87,284	0.2%
I.1.2.	Kredito įstaigoms							17,950,838	34%	18,130,384	31%
I.1.3.	Kitos finansinės skolos			11,459,558	26%	14,791,509	34%			2,633	0.005%
I.5.	Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas	1,365,315	4%	1,629,617	4%	946,948	2%	1,089,832	2%	1,278,250	2%
II.	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	29,130,727	75%	19,045,246	43%	19,894,283	45%	18,883,919	36%	19,492,361	34%
II.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	20,585,570	53%	6,310,840	14%	3,810,815	9%	3,246,587	6%	6,039,874	10%
II.2.	Finansinės skolos	500,000	1%	2,793,274	6%	2,833,039	6%	2,779,942	5%	3,797,180	7%
II.2.1.	Kredito įstaigoms	500,000	1%								
II.2.2.	Kitos skolos			2,793,274	6%	2,833,039	6%	2,779,942	5%	3,797,180	7%
II.3.	Skolos tiekėjams	2,996,894	8%	4,609,671	10%	5,403,983	12%	6,077,474	12%	5,963,821	10%
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai			1,911,164	4%	1,837,809	4%				
II.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1,192,478	3%	1,414,262	3%	1,619,089	4%	1,725,916	3%	1,634,169	3%
II.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	3,855,785	10%	2,006,035	5%	4,389,548	10%	5,054,000	10%	2,057,317	4%
	Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso:	38,663,074	100%	44,487,071	100%	43,794,710	100%	52,235,113	100%	57,598,749	100%

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ balanso ataskaita 2005-2009 m. (turtas)

Eil. Nr.	TURTAS	2009-12-31	2008-12-31	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
A.	<i>Ilgalaikis turtas</i>	122,073,172	223,434,344	200,432,232	128,556,708	125,959,024
I.	Nematerialusis turtas	33,062,300	36,787,055	40,684,627	44,604,402	48,529,480
I.1.	Plėtros darbai					
I.2.	Prestižas	32,873,226	36,772,116	40,671,006	44,569,896	48,468,786
I.3.	Patentai, licencijos	174,871	402	2,152	4,851	10,045
I.4.	Programinė įranga	6	340	2,969	29,655	50,649
I.5.	Kitas nematerialusis turtas	14,197	14,197	8,500		
II.	Materialusis turtas	85,047,044	89,414,679	58,150,260	55,906,918	71,298,229
II.1.	Žemė	12,441	12,441	12,441	12,441	12,441
II.2.	Pastatai ir statiniai	35,649,267	27,858,479	27,162,276	28,495,944	37,845,983
II.3.	Mašinos ir įrenginiai	33,410,684	15,560,396	16,628,825	14,281,490	24,137,178
II.4.	Transporto priemonės	39,595	152,755	361,579	705,098	1,051,420
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	14,416,872	16,094,067	13,250,399	10,373,312	8,129,161
II.6.	Nebaigta statyba	1,132,550	29,222,328	91,949	2,038,633	122,046
II.7.	Kitas materialusis turtas	385,635	514,213	642,791		
II.8.	Investicinis turtas	0	0	0	0	0
III.	Finansinis turtas	3,642,175	96,764,855	101,518,700	27,972,461	6,131,315
III.1.	Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones			1,208,123	1,118,123	
III.2.	Paskolos asocijuotoms ir dukterinėms įmonėms					
III.3.	Po vienerių metų gautinos sumos	3,610,175	96,732,855	100,278,577	26,817,342	6,094,319
III.4.	Kitas finansinis turtas	32,000	32,000	32,000	36,996	36,996
IV.	Kitas ilgalaikis turtas	321,653	467,755	78,645	72,927	0
IV.1.	Atidėtojo mokesčio turtas	321,653	467,755	78,645	72,927	
IV.2.	Kitas ilgalaikis turtas					
B.	<i>Trumpalaikis turtas</i>	33,555,100	46,361,195	53,299,800	46,801,980	41,542,354
I.	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	11,667,224	18,845,157	16,827,555	25,866,255	12,890,085
I.1.	Atsargos	8,715,984	13,347,205	16,827,555	20,478,525	8,317,927
I.1.1.	Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	4,015,198	4,674,995	10,557,748	16,408,862	4,570,702
I.1.2.	Nebaigta gamyba	2,044,079	3,233,755	2,187,738	1,445,510	1,860,789
I.1.3.	Pagaminta produkcija	1,920,413	4,196,143	2,789,601	1,359,686	1,597,634
I.1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti	736,294	1,242,312	1,292,468	1,264,467	288,802
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai	2,951,240	5,497,952		5,387,730	4,572,158
I.3.	Nebaigtos vykdyti sutartys					
II.	Per vienerius metus gautinos sumos	20,008,193	26,191,383	20,769,719	16,097,415	14,989,568
II.1.	Pirkėjų įsiskolinimas	18,343,504	24,230,907	19,420,504	15,424,512	14,484,196
II.2.	Dukterinių ir asocijuotų įmonių skolos					
II.3.	Kitos gautinos sumos	1,664,689	1,960,476	1,349,215	672,903	505,372
III.	Kitas trumpalaikis turtas	0	319,864	0	0	9,500,000
III.1.	Trumpalaikės investicijos					9,500,000
III.2.	Terminuoti indėliai					
III.3.	Kitas trumpalaikis turtas		319,864			
IV.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1,879,683	1,004,791	15,702,526	4,838,310	4,162,701
Turto iš viso:		155,628,272	269,795,539	253,732,032	175,358,688	167,501,378

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ balanso ataskaita 2005-2009 m. (nuosavybė ir įsipareigojimai)

Eil. Nr	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	2009-12-31	2008-12-31	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
C.	Nuosavas kapitalas	115,039,251	235,354,717	223,101,062	160,336,618	157,192,048
I.	Kapitalas	93,869,149	153,869,149	153,869,149	153,869,149	153,869,149
I.1.	Įstatinis (pasirašytasis)	93,869,149	62,680,314	62,680,314	62,680,314	62,680,314
I.2.	Pasirašytasis neapmokėtas kapitalas (-)					
I.3.	Akcijų priedai		91,188,835	91,188,835	91,188,835	91,188,835
I.4.	Savos akcijos (-)					
II.	Perkainojimo rezervas (rezultatai)					
III.	Rezervai	9,386,915	323,373	323,373	174,889	0
III.1.	Privalomasis	9,386,915	323,373	323,373	174,889	
III.2.	Savoms akcijoms įsigyti					
III.3.	Kiti rezervai					
IV.	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	11,783,187	81,162,195	68,908,540	6,292,580	3,322,899
IV.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	9,836,018	12,253,655	62,615,960	2,969,681	3,497,788
IV.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)	1,947,169	68,908,540	6,292,580	3,322,899	-174,889
D.	Dotacijos, subsidijos					
E.	Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	40,589,021	34,440,822	30,630,970	15,022,070	10,309,330
I.	Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	19,374,036	0	0	0	0
I.1.	Finansinės skolos	18,437,350	0	0	0	0
I.1.1.	Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai					
I.1.2.	Kredito įstaigoms	18,437,350				
I.1.3.	Kitos finansinės skolos					
I.2.	Skolos tiekėjams	936,686				
I.3.	Gauti išankstiniai apmokėjimai					
I.4.	Atidėjimai	0	0	0	0	0
I.4.1.	Įsipareigojimų ir reikalavimų padengimo					
I.4.2.	Pensijų ir panašių įsipareigojimų					
I.4.3.	Kiti atidėjimai					
I.5.	Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas					
I.6.	Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai					
II.	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	21,214,985	34,440,822	30,630,970	15,022,070	10,309,330
II.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis		2,857,289			
II.2.	Finansinės skolos	0	0	0	3,523	3,861
II.2.1.	Kredito įstaigoms				3,523	3,861
II.2.2.	Kitos skolos					
II.3.	Skolos tiekėjams	12,631,778	22,508,819	23,189,991	9,433,591	6,551,360
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai	180,618	116,008	174,544	273,217	61,715
II.5.	Pelno mokesčio įsipareigojimai	119,592				
II.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1,845,785	2,696,180	2,278,713	1,546,268	1,235,383
II.7.	Atidėjimai					
II.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	6,437,212	6,262,526	4,987,722	3,765,471	2,457,011
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso:		155,628,272	269,795,539	253,732,032	175,358,688	167,501,378

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ dinaminė balanso ataskaitos analizė 2005-2009 m. (turtas)

Eil. Nr.	TURTAS	2009-12-31	2008-12-31	Pokytis		2007-12-31	Pokytis		2006-12-31	Pokytis		2005-12-31	Pokytis	
				absol.	sant.		absol.	sant.		absol.	sant.			
A.	Ilgalaikis turtas	122.073.172	223.434.344	-101.361.172	-45%	200.432.232	23.002.112	11%	128.556.708	71.875.524	56%	125.959.024	2.597.684	2%
I.	Nematerialusis turtas	33.062.300	36.787.055	-3.724.755	-10%	40.684.627	-3.897.572	-10%	44.604.402	-3.919.775	-9%	48.529.480	-3.925.078	-8%
I.2.	Prestižas	32.873.226	36.772.116	-3.898.890	-11%	40.671.006	-3.898.890	-10%	44.569.896	-3.898.890	-9%	48.468.786	-3.898.890	-8%
I.3.	Patentai, licencijos	174.871	402	174.469	43400%	2.152	-1.750	-81%	4.851	-2.699	-56%	10.045	-5.194	-52%
I.4.	Programinė įranga	6	340	-334	-98%	2.969	-2.629	-89%	29.655	-26.686	-90%	50.649	-20.994	-41%
I.5.	Kitas nematerialusis turtas	14.197	14.197	0	0%	8.500	5.697	67%	8.500					
II.	Materialusis turtas	85.047.044	89.414.679	-4.367.635	-5%	58.150.260	31.264.419	54%	55.906.918	2.243.342	4%	71.298.229	-15.391.311	-22%
II.1.	Žemė	12.441	12.441	0	0%	12.441	0	0%	12.441	0	0%	12.441	0	0%
II.2.	Pastatai ir statiniai	35.649.267	27.858.479	7.790.788	28%	27.162.276	696.203	3%	28.495.944	-1.333.668	-5%	37.845.983	-9.350.039	-25%
II.3.	Mašinos ir įrenginiai	33.410.684	15.560.396	17.850.288	115%	16.628.825	-1.068.429	-6%	14.281.490	2.347.335	16%	24.137.178	-9.855.688	-41%
II.4.	Transporto priemonės	39.595	152.755	-113.160	-74%	361.579	-208.824	-58%	705.098	-343.519	-49%	1.051.420	-346.322	-33%
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	14.416.872	16.094.067	-1.677.195	-10%	13.250.399	2.843.668	21%	10.373.312	2.877.087	28%	8.129.161	2.244.151	28%
II.6.	Nebaigta statyba	1.132.550	29.222.328	-28.089.778	-96%	91.949	29.130.379		2.038.633	-1.946.684	-95%	122.046	1.916.587	1570%
II.7.	Kitas materialusis turtas	385.635	514.213	-128.578	-25%	642.791	-128.578	-20%	642.791					
III.	Finansinis turtas	3.642.175	96.764.855	-93.122.680	-96%	101.518.700	-4.753.845	-5%	27.972.461	73.546.239	263%	6.131.315	21.841.146	356%
III.1.	Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones					1.208.123	-1.208.123	-100%	1.118.123	90.000	8%	1.118.123		
III.3.	Po vienerių metų gautinos sumos	3.610.175	96.732.855	-93.122.680	-96%	100.278.577	-3.545.722	-4%	26.817.342	73.461.235	274%	6.094.319	20.723.023	340%
III.4.	Kitas finansinis turtas	32.000	32.000	0	0%	32.000	0	0%	36.996	-4.996	-14%	36.996	0	0%
IV.	Kitas ilgalaikis turtas	321.653	467.755	-146.102	-31%	78.645	389.110	495%	72.927	5.718	8%	0	72.927	
IV.1.	Atidėtojo mokesčio turtas	321.653	467.755	-146.102	-31%	78.645	389.110	495%	72.927	5.718	8%	0	72.927	
B.	Trumpalaikis turtas	33.555.100	46.361.195	-12.806.095	-28%	53.299.800	-6.938.605	-13%	46.801.980	6.497.820	14%	41.542.354	5.259.626	13%
I.	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	11.667.224	18.845.157	-7.177.933	-38%	16.827.555	2.017.602	12%	25.866.255	-9.038.700	-35%	12.890.085	12.976.170	101%
I.1.	Atsargos	8.715.984	13.347.205	-4.631.221	-35%	16.827.555	-3.480.350	-21%	20.478.525	-3.650.970	-18%	8.317.927	12.160.598	146%
I.1.1.	Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	4.015.198	4.674.995	-659.797	-14%	10.557.748	-5.882.753	-56%	16.408.862	-5.851.114	-36%	4.570.702	11.838.160	259%
I.1.2.	Nebaigta gamyba	2.044.079	3.233.755	-1.189.676	-37%	2.187.738	1.046.017	48%	1.445.510	742.228	51%	1.860.789	-415.279	-22%
I.1.3.	Pagaminta produkcija	1.920.413	4.196.143	-2.275.730	-54%	2.789.601	1.406.542	50%	1.359.686	1.429.915	105%	1.597.634	-237.948	-15%
I.1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti	736.294	1.242.312	-506.018	-41%	1.292.468	-50.156	-4%	1.264.467	28.001	2%	288.802	975.665	338%
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai	2.951.240	5.497.952	-2.546.712	-46%	5.497.952			5.387.730	-5.387.730	-100%	4.572.158	815.572	18%
II.	Per vienerius metus gautinos sumos	20.008.193	26.191.383	-6.183.190	-24%	20.769.719	5.421.664	26%	16.097.415	4.672.304	29%	14.989.568	1.107.847	7%
II.1.	Pirkėjų isiskolinimas	18.343.504	24.230.907	-5.887.403	-24%	19.420.504	4.810.403	25%	15.424.512	3.995.992	26%	14.484.196	940.316	6%
II.3.	Kitos gautinos sumos	1.664.689	1.960.476	-295.787	-15%	1.349.215	611.261	45%	672.903	676.312	101%	505.372	167.531	33%
III.	Kitas trumpalaikis turtas	0	319.864	-319.864	-100%	0	319.864		0			9.500.000	-9.500.000	-100%
III.1.	Trumpalaikės investicijos						0					9.500.000	-9.500.000	-100%
III.3.	Kitas trumpalaikis turtas		319.864	-319.864	-100%		319.864							
IV.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1.879.683	1.004.791	874.892	87%	15.702.526	-14.697.735	-94%	4.838.310	10.864.216	225%	4.162.701	675.609	16%
Turto iš viso:		155.628.272	269.795.539	-114.167.267	-42%	253.732.032	16.063.507	6%	175.358.688	78.373.344	45%	167.501.378	7.857.310	5%

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ dinaminė balanso ataskaitos analizė 2005-2009 m. (nuosavybė ir įsipareigojimai)

Eil. Nr	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	2009-12-31	2008-12-31	Pokytis		2007-12-31	Pokytis		2006-12-31	Pokytis		2005-12-31	Pokytis	
				absol.	sant.		absol.	sant.		absol.	sant.			
C.	<i>Nuosavas kapitalas</i>	115.039.25 1	235.354.71 7	-120.315.466	-51%	223.101.06 2	12.253.65 5	5%	160.336.61 8	62.764.44 4	39%	157.192.04 8	3.144.570	2%
I.	Kapitalas	93.869.149 9	153.869.14 9	-60.000.000	-39%	153.869.14 9	0 0	0%	153.869.14 9	0 0	0%	153.869.14 9	0 0	0%
I.1.	Istatinis (pasirašytasis)	93.869.149	62.680.314	31.188.835	50%	62.680.314	0	0%	62.680.314	0	0%	62.680.314	0	0%
I.3.	Akcijų priedai		91.188.835	-91.188.835	-100%	91.188.835	0	0%	91.188.835	0	0%	91.188.835	0	0%
III.	Rezervai	9.386.915	323.373	9.063.542	%	323.373	0	0%	174.889	148.484	85%	0	174.889	
III.1.	Privalomasis	9.386.915	323.373	9.063.542	%	323.373	0	0%	174.889	148.484	85%		174.889	
IV.	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	11.783.187	81.162.195	-69.379.008	-85%	68.908.540	12.253.65 5	18%	6.292.580	62.615.96 0	995%	3.322.899	2.969.681	89%
IV.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	9.836.018	12.253.655	-2.417.637	-20%	62.615.960	50.362.30 5	-80%	2.969.681	59.646.27 9	2009%	3.497.788	-528.107	-15%
IV.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)	1.947.169	68.908.540	-66.961.371	-97%	6.292.580	62.615.96 0	995%	3.322.899	2.969.681 15.608.90	89%	-174.889	3.497.788	2000%
E.	Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	40.589.021	34.440.822	6.148.199	18%	30.630.970	3.809.852	12%	15.022.070	0	104%	10.309.330	4.712.740	46%
I.	Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	19.374.036	0	19.374.036		0			0			0		
I.1.	Finansinės skolos	18.437.350	0	18.437.350		0			0			0		
I.1.2.	Kredito įstaigoms	18.437.350		18.437.350										
I.2.	Skolos tiekėjams	936.686		936.686										
II.	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	21.214.985	34.440.822	-13.225.837	-38%	30.630.970	3.809.852	12%	15.022.070	15.608.90 0	104%	10.309.330	4.712.740	46%
II.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis		2.857.289	-2.857.289	-100%		2.857.289							
II.2.	Finansinės skolos	0	0			0			3.523	-3.523	-100%	3.861	-338	-9%
II.2.1.	Kredito įstaigoms								3.523	-3.523	-100%	3.861	-338	-9%
II.3.	Skolos tiekėjams	12.631.778	22.508.819	-9.877.041	-44%	23.189.991	-681.172	-3%	9.433.591	0	146%	6.551.360	2.882.231	44%
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai	180.618	116.008	64.610	56%	174.544	-58.536	-34%	273.217	-98.673	-36%	61.715	211.502	343%
II.5.	Pelno mokesčio įsipareigojimai	119.592		119.592										
II.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1.845.785	2.696.180	-850.395	-32%	2.278.713	417.467	18%	1.546.268	732.445	47%	1.235.383	310.885	25%
II.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	6.437.212	6.262.526	174.686	3%	4.987.722	1.274.804	26%	3.765.471	1.222.251	32%	2.457.011	1.308.460	53%
	Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso:	155.628.27 2	269.795.53 9	-114.167.267	-42%	253.732.03 2	16.063.50 7	6%	175.358.68 8	78.373.34 4	45%	167.501.37 8	7.857.310	5%

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ struktūrinė balanso ataskaitos analizė 2005-2009 m. (turtas)

Eil. Nr.	TURTAS	2009-12-31	%	2008-12-31	%	2007-12-31	%	2006-12-31	%	2005-12-31	%
A.	Ilgalaikis turtas	122,073,172	78%	223,434,344	83%	200,432,232	79%	128,556,708	73%	125,959,024	75%
I.	Nematerialusis turtas	33,062,300	21%	36,787,055	13.6%	40,684,627	16.0%	44,604,402	25%	48,529,480	28.97%
I.2.	Prestižas	32,873,226	21%	36,772,116	14%	40,671,006	16%	44,569,896	25%	48,468,786	29%
I.3.	Patentai, licencijos	174,871	0%	402	0.0%	2,152	0.0%	4,851	0%	10,045	0%
I.4.	Programinė įranga	6	0%	340	0.00%	2,969	0.0%	29,655	0.0%	50,649	0.03%
I.5.	Kitas nematerialusis turtas	14,197	0%	14,197	0%	8,500	0.00%				
II.	Materialusis turtas	85,047,044	55%	89,414,679	33%	58,150,260	23%	55,906,918	32%	71,298,229	43%
II.1.	Žemė	12,441	0%	12,441	0%	12,441	0%	12,441	0%	12,441	0%
II.2.	Pastatai ir statiniai	35,649,267	23%	27,858,479	10%	27,162,276	11%	28,495,944	16%	37,845,983	23%
II.3.	Mašinos ir įrengimai	33,410,684	21%	15,560,396	6%	16,628,825	7%	14,281,490	8%	24,137,178	14%
II.4.	Transporto priemonės	39,595	0%	152,755	0%	361,579	0%	705,098	0%	1,051,420	1%
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	14,416,872	9%	16,094,067	6%	13,250,399	5%	10,373,312	6%	8,129,161	5%
II.6.	Nebaigta statyba	1,132,550	1%	29,222,328	11%	91,949	0%	2,038,633	1%	122,046	0%
II.7.	Kitas materialusis turtas	385,635	0%	514,213	0%	642,791	0%				
III.	Finansinis turtas	3,642,175	2%	96,764,855	36%	101,518,700	40%	27,972,461	16%	6,131,315	4%
III.1.	Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones					1,208,123	0%	1,118,123	1%		
III.3.	Po vienerių metų gautinos sumos	3,610,175	2%	96,732,855	36%	100,278,577	40%	26,817,342	15%	6,094,319	4%
III.4.	Kitas finansinis turtas	32,000	0.02%	32,000	0.01%	32,000	0.01%	36,996	0.02%	36,996	0.02%
IV.	Kitas ilgalaikis turtas	321,653	0%	467,755	0%	78,645	0%	72,927	0%	0	0%
IV.1.	Atidėtojo mokesčio turtas	321,653	0%	467,755	0%	78,645	0%	72,927	0%		
B.	Trumpalaikis turtas	33,555,100	22%	46,361,195	17%	53,299,800	21%	46,801,980	27%	41,542,354	25%
I.	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	11,667,224	7%	18,845,157	7%	16,827,555	7%	25,866,255	15%	12,890,085	8%
I.1.	Atsargos	8,715,984	6%	13,347,205	5%	16,827,555	7%	20,478,525	12%	8,317,927	5%
I.1.1.	Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	4,015,198	3%	4,674,995	2%	10,557,748	4%	16,408,862	9%	4,570,702	3%
I.1.2.	Nebaigta gamyba	2,044,079	1.3%	3,233,755	1%	2,187,738	1%	1,445,510	1%	1,860,789	1%
I.1.3.	Pagaminta produkcija	1,920,413	1%	4,196,143	2%	2,789,601	1%	1,359,686	1%	1,597,634	1%
I.1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti	736,294	0.47%	1,242,312	0.46%	1,292,468	0.51%	1,264,467	0.72%	288,802	0.17%
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai	2,951,240	2%	5,497,952	2%			5,387,730	3%	4,572,158	3%
II.	Per vienerius metus gautinos sumos	20,008,193	13%	26,191,383	10%	20,769,719	8%	16,097,415	9%	14,989,568	9%
II.1.	Pirkėjų įsiskolinimas	18,343,504	12%	24,230,907	9%	19,420,504	8%	15,424,512	9%	14,484,196	9%
II.3.	Kitos gautinos sumos	1,664,689	1.07%	1,960,476	0.73%	1,349,215	0.53%	672,903	0.38%	505,372	0.30%
III.	Kitas trumpalaikis turtas	0	0%	319,864	0%	0	0%	0	0%	9,500,000	6%
III.1.	Trumpalaikės investicijos									9,500,000	6%
IV.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1,879,683	1.2%	1,004,791	0.4%	15,702,526	6%	4,838,310	3%	4,162,701	2%
Turto iš viso:		155,628,272	100%	269,795,539	100%	253,732,032	100%	175,358,688	100%	167,501,378	100%

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ struktūrinė balanso ataskaitos analizė 2005-2009 m. (nuosavybė ir įsipareigojimai)

Eil. Nr	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	2009-12-31	%	2008-12-31	%	2007-12-31	%	2006-12-31	%	2005-12-31	%
C.	Nuosavas kapitalas	115,039,251	74%	235,354,717	87%	223,101,062	88%	160,336,618	91%	157,192,048	94%
I.	Kapitalas	93,869,149	60%	153,869,149	57%	153,869,149	61%	153,869,149	88%	153,869,149	92%
I.1.	Istatinis (pasirašytasis)	93,869,149	60%	62,680,314	23%	62,680,314	25%	62,680,314	36%	62,680,314	37%
I.3.	Akcijų priedai			91,188,835	34%	91,188,835	36%	91,188,835	52%	91,188,835	54%
III.	Rezervai	9,386,915	6%	323,373	0%	323,373	0%	174,889	0%	0	
III.1.	Privalomasis	9,386,915	6%	323,373	0%	323,373	0%	174,889	0%		
IV.	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	11,783,187	8%	81,162,195	30%	68,908,540	27%	6,292,580	4%	3,322,899	2%
IV.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	9,836,018	6%	12,253,655	5%	62,615,960	25%	2,969,681	2%	3,497,788	2%
IV.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)	1,947,169	1%	68,908,540	26%	6,292,580	2%	3,322,899	2%	-174,889	0%
E.	Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	40,589,021	26%	34,440,822	13%	30,630,970	12%	15,022,070	9%	10,309,330	6%
I.	Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	19,374,036	12%	0		0		0		0	
I.1.	Finansinės skolos	18,437,350	12%	0		0		0		0	
I.1.2.	Kredito įstaigoms	18,437,350	12%								
I.2.	Skolos tiekėjams	936,686	1%								
II.	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	21,214,985	14%	34,440,822	13%	30,630,970	12%	15,022,070	9%	10,309,330	6%
II.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis			2,857,289	1%						
II.2.	Finansinės skolos	0		0		0		3,523	0%	3,861	0%
II.2.1.	Kredito įstaigoms							3,523	0%	3,861	0%
II.3.	Skolos tiekėjams	12,631,778	8%	22,508,819	8%	23,189,991	9%	9,433,591	5%	6,551,360	4%
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai	180,618	0%	116,008	0%	174,544	0%	273,217	0%	61,715	0%
II.5.	Pelno mokesčio įsipareigojimai	119,592	0%								
II.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1,845,785	1%	2,696,180	1%	2,278,713	1%	1,546,268	1%	1,235,383	1%
II.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	6,437,212	4%	6,262,526	2%	4,987,722	2%	3,765,471	2%	2,457,011	1%
	Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso:	155,628,272	100%	269,795,539	100%	253,732,032	100%	175,358,688	100%	167,501,378	100%

UAB „Švyturys – Utenos alus“ balanso ataskaita 2005-2009 m. (turtas)

Eil. Nr.	TURTAS	2009-12-31	2008-12-31	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
A.	Ilgalaikis turtas	181,827,610	197,574,462	163,713,330	128,035,210	129,499,981
I.	Nematerialusis turtas	10,605,501	1,846,338	359,314	342,127	197,928
I.1.	Plėtos darbai					
I.2.	Prestižas			1	1	1
I.3.	Patentai, licencijos					
I.4.	Programinė įranga			358,361	335,700	108,638
I.5.	Kitas nematerialusis turtas	10,605,501	1,846,338	952	6,426	89,289
II.	Materialusis turtas	171,114,109	195,616,870	163,232,263	117,503,328	119,094,298
II.1.	Žemė			604,006	604,006	259,676
II.2.	Pastatai ir statiniai	56,145,233	60,407,558	30,893,413	32,355,132	33,057,416
II.3.	Mašinos ir įrengimai	78,268,226	93,979,123	72,655,534	63,484,929	74,161,362
II.4.	Transporto priemonės	54,083	92,554	151,932	273,517	548,787
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	34,261,086	34,409,431	30,110,011	8,790,696	10,252,970
II.6.	Nebaigta statyba	2,385,481	6,728,204	28,817,367	11,995,048	814,087
II.7.	Kitas materialusis turtas					
II.8.	Investicinis turtas	0	0	0	0	0
II.8.1.	Žemė					
II.8.2.	Pastatai					
III.	Finansinis turtas	108,000	111,254	121,753	10,189,755	10,207,755
III.1.	Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones					
III.2.	Paskolos asocijuotoms ir dukterinėms įmonėms					
III.3.	Po vienerių metų gautinos sumos		3,254	13,753	21,753	39,753
III.4.	Kitas finansinis turtas	108,000	108,000	108,000	10,168,002	10,168,002
IV.	Kitas ilgalaikis turtas	0	0	0	0	0
IV.1.	Atidėtojo mokesčio turtas					
IV.2.	Kitas ilgalaikis turtas					
B.	Trumpalaikis turtas	162,644,333	132,692,991	191,215,192	165,349,548	136,586,686
I.	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	22,508,976	64,204,577	71,089,806	41,910,676	31,472,903
I.1.	Atsargos	12,353,767	35,212,128	32,316,317	21,183,822	16,911,381
I.1.1.	Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	7,662,024	26,059,633	22,584,624	13,562,099	11,023,958
I.1.2.	Nebaigta gamyba	1,622,061	2,965,952	4,595,203	3,435,623	3,247,358
I.1.3.	Pagaminta produkcija	2,657,600	5,813,258	4,148,010	2,204,767	1,831,519
I.1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti	412,082	373,285	988,480	1,981,333	808,546
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai	10,155,209	28,992,449	38,773,489	20,726,854	14,561,522
I.3.	Nebaigtos vykdyti sutartys					
II.	Per vienerius metus gautinos sumos	134,695,171	65,903,588	107,978,195	110,695,385	93,788,306
II.1.	Pirkėjų įsiskolinimas	42,902,924	64,172,233	65,739,062	44,600,728	31,401,631
II.2.	Dukterinių ir asocijuotų įmonių skolos					
II.3.	Kitos gautinos sumos	91,792,247	1,731,355	42,239,133	66,094,657	62,386,675
III.	Kitas trumpalaikis turtas	4,945,416	0	0	0	0
III.1.	Trumpalaikės investicijos					
III.2.	Terminuoti indėliai	4,945,416				
III.3.	Kitas trumpalaikis turtas					
IV.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	494,770	2,584,826	12,147,191	12,743,487	11,325,477
Turto iš viso:		344,471,943	330,267,453	354,928,522	293,384,758	266,086,667

UAB „Švyturys – Utenos alus“ balanso ataskaita 2005-2009 m. (nuosavybė ir įsipareigojimai)

Eil. Nr	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	2009-12-31	2008-12-31	2007-12-31	2006-12-31	2005-12-31
C.	Nuosavas kapitalas	284,909,941	252,336,331	269,914,780	222,247,403	221,678,015
I.	Kapitalas	118,000,000	118,000,000	118,000,000	118,000,000	118,000,000
I.1.	Išstatinis (pasirašytasis)	118,000,000	118,000,000	118,000,000	118,000,000	118,000,000
I.2.	Pasirašytasis neapmokėtas kapitalas (-)					
I.3.	Akcijų priedai					
I.4.	Savos akcijos (-)					
II.	Perkainojimo rezervas (rezultatai)					
III.	Rezervai	11,800,000	11,800,000	11,874,015	11,874,015	24,856,111
III.1.	Privalomasis	11,800,000	11,800,000	11,800,000	11,800,000	11,800,000
III.2.	Savoms akcijoms įsigyti					
III.3.	Kiti rezervai			74,015	74,015	13,056,111
IV.	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	155,109,941	122,536,331	140,040,765	92,373,388	78,821,904
IV.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	63,253,610	122,369,551	139,943,377	92,373,388	78,821,904
IV.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)	91,856,331	166,780	97,388		
D.	Dotacijos, subsidijos	28,511				
E.	Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	59,533,491	77,931,122	85,013,742	71,137,355	44,408,652
I.	Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	411,486	322,875	448,875	574,875	700,875
I.1.	Finansinės skolos	0	0	0	0	0
I.1.1.	Lizingo (finansinės nuomos) ar panašūs įsipareigojimai					
I.1.2.	Kredito įstaigoms					
I.1.3.	Kitos finansinės skolos					
I.2.	Skolos tiekėjams					
I.3.	Gauti išankstiniai apmokėjimai					
I.4.	Atidėjimai	411,486	322,875	448,875	574,875	700,875
I.4.1.	Įsipareigojimų ir reikalavimų padengimo					
I.4.2.	Pensijų ir panašių įsipareigojimų	411,486	322,875	448,875	574,875	700,875
I.4.3.	Kiti atidėjimai					
I.5.	Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas					
I.6.	Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai					
II.	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	59,122,005	77,608,247	84,564,867	70,562,480	43,707,777
II.1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis					
II.2.	Finansinės skolos	0	0	0	0	0
II.2.1.	Kredito įstaigoms					
II.2.2.	Kitos skolos					
II.3.	Skolos tiekėjams	26,606,261	29,476,808	34,477,290	29,003,517	9,519,947
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai	329,055	705,823	102,490	93,825	68,724
II.5.	Pelno mokesčio įsipareigojimai		6,267,884	17,632,391	16,567,921	10,625,590
II.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	2,804,640	3,557,176	2,281,834	1,083,660	638,396
II.7.	Atidėjimai	1,736,238	22,379,282	7,609,850	11,162,339	6,260,075
II.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	27,645,811	15,221,274	22,461,012	12,651,218	16,595,045
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso:		344,471,943	330,267,453	354,928,522	293,384,758	266,086,667

UAB „Švyturys – Utenos alus“ dinaminė balanso ataskaitos analizė 2005-2009 m. (turtas)

Eil. Nr.	TURTAS	2009-12-31	2008-12-31	Pokytis		2007-12-31	Pokytis		2006-12-31	Pokytis		2005-12-31	Pokytis	
				absol.	sant.		absol.	sant.		absol.	sant.		absol.	sant.
A.	Ilgalaikis turtas	181.827.610	197.574.462	15.746.852	-8%	163.713.330	33.861.132	21%	128.035.210	35.678.120	28%	129.499.981	-1.464.771	-1%
I.	Nematerialusis turtas	10.605.501	1.846.338	8.759.163	474%	359.314	1.487.024	414%	342.127	17.187	5%	197.928	144.199	73%
I.2.	Prestižas			0		1	-1	-100%	1	0	0%	1	0	0%
I.4.	Programinė įranga			0		358.361	-358.361	-100%	335.700	22.661	7%	108.638	227.062	209%
I.5.	Kitas nematerialusis turtas	10.605.501	1.846.338	8.759.163	474%	952	1.845.386	193843%	6.426	-5.474	-85%	89.289	-82.863	-93%
II.	Materialusis turtas	171.114.109	195.616.870	24.502.761	-13%	163.232.263	32.384.607	20%	117.503.328	45.728.935	39%	119.094.298	-1.590.970	-1%
II.1.	Žemė			0		604.006	-604.006	-100%	604.006	0	0%	259.676	344.330	133%
II.2.	Pastatai ir statiniai	56.145.233	60.407.558	-4.262.325	-7%	30.893.413	29.514.145	96%	32.355.132	-1.461.719	-5%	33.057.416	-702.284	-2%
II.3.	Mašinos ir įrengimai	78.268.226	93.979.123	15.710.897	-17%	72.655.534	21.323.589	29%	63.484.929	9.170.605	14%	74.161.362	10.676.433	-14%
II.4.	Transporto priemonės	54.083	92.554	-38.471	-42%	151.932	-59.378	-39%	273.517	-121.585	-44%	548.787	-275.270	-50%
II.5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	34.261.086	34.409.431	-148.345	0%	30.110.011	4.299.420	14%	8.790.696	21.319.315	243%	10.252.970	-1.462.274	-14%
II.6.	Nebaigta statyba	2.385.481	6.728.204	-4.342.723	-65%	28.817.367	-22.089.163	-77%	11.995.048	16.822.319	140%	814.087	11.180.961	1373%
III.	Finansinis turtas	108.000	111.254	-3.254	-3%	121.753	-10.499	-9%	10.189.755	-10.068.002	-99%	10.207.755	-18.000	0%
III.3.	Po vienerių metų gautinos sumos		3.254	-3.254	-100%	13.753	-10.499	-76%	21.753	-8.000	-37%	39.753	-18.000	-45%
III.4.	Kitas finansinis turtas	108.000	108.000	0	0%	108.000	0	0%	10.168.002	-10.060.002	-99%	10.168.002	0	0%
B.	Trumpalaikis turtas	162.644.333	132.692.991	29.951.342	23%	191.215.192	-58.522.201	-31%	165.349.548	25.865.644	16%	136.586.686	28.762.862	21%
I.	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	22.508.976	64.204.577	41.695.601	-65%	71.089.806	-6.885.229	-10%	41.910.676	29.179.130	70%	31.472.903	10.437.773	33%
I.1.	Atsargos	12.353.767	35.212.128	22.858.361	-65%	32.316.317	2.895.811	9%	21.183.822	11.132.495	53%	16.911.381	4.272.441	25%
I.1.1.	Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	7.662.024	26.059.633	18.397.609	-71%	22.584.624	3.475.009	15%	13.562.099	9.022.525	67%	11.023.958	2.538.141	23%
I.1.2.	Nebaigta gamyba	1.622.061	2.965.952	-1.343.891	-45%	4.595.203	-1.629.251	-35%	3.435.623	1.159.580	34%	3.247.358	188.265	6%
I.1.3.	Pagaminta produkcija	2.657.600	5.813.258	-3.155.658	-54%	4.148.010	1.665.248	40%	2.204.767	1.943.243	88%	1.831.519	373.248	20%
I.1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti	412.082	373.285	38.797	10%	988.480	-615.195	-62%	1.981.333	-992.853	-50%	808.546	1.172.787	145%
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai	10.155.209	28.992.449	18.837.240	-65%	38.773.489	-9.781.040	-25%	20.726.854	18.046.635	87%	14.561.522	6.165.332	42%
II.	Per vienerius metus gautinos sumos	134.695.171	65.903.588	68.791.583	104%	107.978.195	-42.074.607	-39%	110.695.385	-2.717.190	-2%	93.788.306	16.907.079	18%
II.1.	Pirkėjų įsiskolinimas	42.902.924	64.172.233	21.269.309	-33%	65.739.062	-1.566.829	-2%	44.600.728	21.138.334	47%	31.401.631	13.199.097	42%
II.3.	Kitos gautinos sumos	91.792.247	1.731.355	90.060.892	5202%	42.239.133	-40.507.778	-96%	66.094.657	-23.855.524	-36%	62.386.675	3.707.982	6%
III.	Kitas trumpalaikis turtas	4.945.416	0	4.945.416		0			0			0		
III.2.	Terminuoti indėliai	4.945.416		4.945.416										
IV.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	494.770	2.584.826	-2.090.056	-81%	12.147.191	-9.562.365	-79%	12.743.487	-596.296	-5%	11.325.477	1.418.010	13%
	Turto iš viso:	344.471.943	330.267.453	14.204.490	4%	354.928.522	-24.661.069	-7%	293.384.758	61.543.764	21%	266.086.667	27.298.091	10%

UAB „Švyturys – Utenos alus“ dinaminė balanso ataskaitos analizė 2005-2009 m. (nuosavybė ir įsipareigojimai)

Eil. Nr	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	2009-12-31	2008-12-31	Pokytis		2007-12-31	Pokytis		2006-12-31	Pokytis		2005-12-31	Pokytis	
				absol.	sant.		absol.	sant.		absol.	sant.		absol.	sant.
C.	Nuosavas kapitalas	284.909.941	252.336.331	32.573.610	13%	269.914.780	-17.578.449	-7%	222.247.403	47.667.377	21%	221.678.015	569.388	0%
I.	Kapitalas	118.000.000	118.000.000	0	0%	118.000.000	0	0%	118.000.000	0	0%	118.000.000	0	0%
I.1.	Istatinis (pasirašytasis)	118.000.000	118.000.000	0	0%	118.000.000	0	0%	118.000.000	0	0%	118.000.000	0	0%
III.	Rezervai	11.800.000	11.800.000	0	0%	11.874.015	-74.015	-1%	11.874.015	0	0%	24.856.111	-12.982.096	-52%
III.1.	Privalomasis	11.800.000	11.800.000	0	0%	11.800.000	0	0%	11.800.000	0	0%	11.800.000	0	0%
III.3.	Kiti rezervai			0		74.015	-74.015	100%	74.015	0	0%	13.056.111	-12.982.096	-99%
IV.	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	155.109.941	122.536.331	32.573.610	27%	140.040.765	-17.504.434	-12%	92.373.388	47.667.377	52%	78.821.904	13.551.484	17%
IV.1.	Ataskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	63.253.610	122.369.551	59.115.941	-48%	139.943.377	-17.573.826	-13%	92.373.388	47.569.989	51%	78.821.904	13.551.484	17%
IV.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)	91.856.331	166.780	91.689.551	54976%	97.388	69.392	71%		97.388				
D.	Dotacijos, subsidijos	28.511		28.511										
E.	Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	59.533.491	77.931.122	18.397.631	-24%	85.013.742	-7.082.620	-8%	71.137.355	13.876.387	20%	44.408.652	26.728.703	60%
I.	Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	411.486	322.875	88.611	27%	448.875	-126.000	-28%	574.875	-126.000	-22%	700.875	-126.000	-18%
I.4.	Atidėjimai	411.486	322.875	88.611	27%	448.875	-126.000	-28%	574.875	-126.000	-22%	700.875	-126.000	-18%
I.4.2.	Pensijų ir panašių įsipareigojimų	411.486	322.875	88.611	27%	448.875	-126.000	-28%	574.875	-126.000	-22%	700.875	-126.000	-18%
II.	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	59.122.005	77.608.247	18.486.242	-24%	84.564.867	-6.956.620	-8%	70.562.480	14.002.387	20%	43.707.777	26.854.703	61%
II.3.	Skolos tiekėjams	26.606.261	29.476.808	-2.870.547	-10%	34.477.290	-5.000.482	-15%	29.003.517	5.473.773	19%	9.519.947	19.483.570	205%
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai	329.055	705.823	-376.768	-53%	102.490	603.333	589%	93.825	8.665	9%	68.724	25.101	37%
II.5.	Pelno mokesčio įsipareigojimai		6.267.884	-6.267.884	-100%	17.632.391	-11.364.507	-64%	16.567.921	1.064.470	6%	10.625.590	5.942.331	56%
II.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	2.804.640	3.557.176	-752.536	-21%	2.281.834	1.275.342	56%	1.083.660	1.198.174	111%	638.396	445.264	70%
II.7.	Atidėjimai	1.736.238	22.379.282	20.643.044	-92%	7.609.850	14.769.432	194%	11.162.339	-3.552.489	-32%	6.260.075	4.902.264	78%
II.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	27.645.811	15.221.274	12.424.537	82%	22.461.012	-7.239.738	-32%	12.651.218	9.809.794	78%	16.595.045	-3.943.827	-24%
	Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso:	344.471.943	330.267.453	14.204.490	4%	354.928.522	-24.661.069	-7%	293.384.758	61.543.764	21%	266.086.667	27.298.091	10%

UAB „Švyturys – Utenos alus“ struktūrinė balanso ataskaitos analizė 2005-2009 m. (turtas)

Eil. Nr.	TURTAS	2009-12-31	%	2008-12-31	%	2007-12-31	%	2006-12-31	%	2005-12-31	%
A.	Ilgalaikis turtas	181,827,610	53%	197,574,462	60%	163,713,330	46%	128,035,210	44%	129,499,981	49%
I.	Nematerialusis turtas	10,605,501	3%	1,846,338	0.6%	359,314	0.1%	342,127	0%	197,928	0.07%
I.2.	Prestizas					1	0%	1	0%	1	0%
I.4.	Programinė įranga					358,361	0.1%	335,700	0.1%	108,638	0.04%
I.5.	Kitas nematerialusis turtas	10,605,501	3%	1,846,338	1%	952	0.00%	6,426	0.00%	89,289	0.03%
II.	Materialusis turtas	171,114,109	50%	195,616,870	59%	163,232,263	46%	117,503,328	40%	119,094,298	45%
II.1.	Žemė					604,006	0%	604,006	0%	259,676	0%
II.2.	Pastatai ir statiniai	56,145,233	16%	60,407,558	18%	30,893,413	9%	32,355,132	11%	33,057,416	12%
II.3.	Mašinos ir įrengimai	78,268,226	23%	93,979,123	28%	72,655,534	20%	63,484,929	22%	74,161,362	28%
II.4.	Transporto priemonės	54,083	0%	92,554	0%	151,932	0%	273,517	0%	548,787	0%
II.5.	Kita įranga, prietaisai, frankiai ir įrenginiai	34,261,086	10%	34,409,431	10%	30,110,011	8%	8,790,696	3%	10,252,970	4%
II.6.	Nebaigta statyba	2,385,481	1%	6,728,204	2%	28,817,367	8%	11,995,048	4%	814,087	0%
III.	Finansinis turtas	108,000	0.03%	111,254	0.03%	121,753	0.03%	10,189,755	3.47%	10,207,755	3.84%
III.3.	Po vienerių metų gautinos sumos			3,254	0%	13,753	0%	21,753	0%	39,753	0%
III.4.	Kitas finansinis turtas	108,000	0.03%	108,000	0.03%	108,000	0.03%	10,168,002	3.47%	10,168,002	3.82%
B.	Trumpalaikis turtas	162,644,333	47%	132,692,991	40%	191,215,192	54%	165,349,548	56%	136,586,686	51%
I.	Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	22,508,976	7%	64,204,577	19%	71,089,806	20%	41,910,676	14%	31,472,903	12%
I.1.	Atsargos	12,353,767	4%	35,212,128	11%	32,316,317	9%	21,183,822	7%	16,911,381	6%
I.1.1.	Žaliavos ir komplektavimo gaminiai	7,662,024	2%	26,059,633	8%	22,584,624	6%	13,562,099	5%	11,023,958	4%
I.1.2.	Nebaigta gamyba	1,622,061	0.5%	2,965,952	1%	4,595,203	1%	3,435,623	1%	3,247,358	1%
I.1.3.	Pagaminta produkcija	2,657,600	1%	5,813,258	2%	4,148,010	1%	2,204,767	1%	1,831,519	1%
I.1.4.	Pirktos prekės, skirtos perparduoti	412,082	0.12%	373,285	0.11%	988,480	0.28%	1,981,333	0.68%	808,546	0.30%
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai	10,155,209	3%	28,992,449	9%	38,773,489	11%	20,726,854	7%	14,561,522	5%
II.	Per vienerius metus gautinos sumos	134,695,171	39%	65,903,588	20%	107,978,195	30%	110,695,385	38%	93,788,306	35%
II.1.	Pirkėjų įsiskolinimas	42,902,924	12%	64,172,233	19%	65,739,062	19%	44,600,728	15%	31,401,631	12%
II.3.	Kitos gautinos sumos	91,792,247	26.65%	1,731,355	0.52%	42,239,133	11.90%	66,094,657	22.53%	62,386,675	23.45%
III.	Kitas trumpalaikis turtas	4,945,416	1%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
III.2.	Terminuoti indėliai	4,945,416	1%								
IV.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	494,770	0.1%	2,584,826	0.8%	12,147,191	3%	12,743,487	4%	11,325,477	4%
	Turto iš viso:	344,471,943	100%	330,267,453	100%	354,928,522	100%	293,384,758	100%	266,086,667	100%

UAB „Švyturys – Utenos alus“ struktūrinė balanso ataskaitos analizė 2005-2009 m. (nuosavybė ir įsipareigojimai)

Eil. Nr.	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	2009-12-31	%	2008-12-31	%	2007-12-31	%	2006-12-31	%	2005-12-31	%
C.	Nuosavas kapitalas	284,909,941	83%	252,336,331	76%	269,914,780	76%	222,247,403	76%	221,678,015	83%
I.	Kapitalas	118,000,000	34%	118,000,000	36%	118,000,000	33%	118,000,000	40%	118,000,000	44%
I.1.	Įstatinis (pasirašytasis)	118,000,000	34%	118,000,000	36%	118,000,000	33%	118,000,000	40%	118,000,000	44%
III.	Rezervai	11,800,000	3%	11,800,000	4%	11,874,015	3%	11,874,015	4%	24,856,111	9%
III.1.	Privalomas	11,800,000	3%	11,800,000	4%	11,800,000	3%	11,800,000	4%	11,800,000	4%
IV.	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	155,109,941	45%	122,536,331	37%	140,040,765	39%	92,373,388	31%	78,821,904	30%
IV.1.	Atskaitinių metų pelnas (nuostoliai)	63,253,610	18%	122,369,551	37%	139,943,377	39%	92,373,388	31%	78,821,904	30%
IV.2.	Ankstesnių metų pelnas (nuostoliai)	91,856,331	27%	166,780	0%	97,388	0%				
D.	Dotacijos, subsidijos	28,511	0%								
E.	Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai	59,533,491	17%	77,931,122	24%	85,013,742	24%	71,137,355	24%	44,408,652	17%
I.	Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai	411,486	0%	322,875	0%	448,875	0%	574,875	0%	700,875	0%
I.4.	Atidėjimai	411,486	0%	322,875	0%	448,875	0%	574,875	0%	700,875	0%
I.4.2.	Pensijų ir panašių įsipareigojimų	411,486	0%	322,875	0%	448,875	0%	574,875	0%	700,875	0%
II.	Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	59,122,005	17%	77,608,247	23%	84,564,867	24%	70,562,480	24%	43,707,777	16%
II.3.	Skolos tiekėjams	26,606,261	8%	29,476,808	9%	34,477,290	10%	29,003,517	10%	9,519,947	4%
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai	329,055	0%	705,823	0%	102,490	0%	93,825	0%	68,724	0%
II.5.	Pelno mokesčio įsipareigojimai			6,267,884	2%	17,632,391	5%	16,567,921	6%	10,625,590	4%
II.6.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	2,804,640	1%	3,557,176	1%	2,281,834	1%	1,083,660	0%	638,396	0%
II.7.	Atidėjimai	1,736,238	1%	22,379,282	7%	7,609,850	2%	11,162,339	4%	6,260,075	2%
II.8.	Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai	27,645,811	8%	15,221,274	5%	22,461,012	6%	12,651,218	4%	16,595,045	6%
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso:		344,471,943	100%	330,267,453	100%	354,928,522	100%	293,384,758	100%	266,086,667	100%

UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilis – Tauro grupė“ ir AB „Gubernija“ pagrindinių finansinių rodiklių suvestinė 2005-2009 m.

Rodiklis	Bendrovė	Reikšmė				
		2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.
Pardavimai ir paslaugos (Lt)	Švyturys	353,460,893	421,865,681	514,160,750	566,621,048	452,970,623
	Kalnapilis	105,827,771	123,260,226	153,148,006	191,186,556	164,990,597
	Gubernija	54,818,751	52,395,801	50,480,692	38,316,709	25,830,387
Bendrasis pelningumas (proc.)	Švyturys	66.9%	69.2%	73.0%	71.6%	71.6%
	Kalnapilis	52.7%	56.2%	50.3%	44.7%	46.2%
	Gubernija	24.8%	23.8%	21.6%	21.6%	20.2%
Veiklos pelningumas (proc.)	Švyturys	28.9%	29.1%	33.4%	26.4%	17.8%
	Kalnapilis	3.5%	3.2%	8.3%	6.5%	8.1%
	Gubernija	-6.0%	-5.6%	-8.4%	-10.3%	-10.0%
Grynasis pelningumas (proc)	Švyturys	22.3%	21.9%	27.2%	21.6%	14.0%
	Kalnapilis	3.8%	2.4%	40.9%	6.4%	6.0%
	Gubernija	-7.6%	-8.4%	-12.2%	-15.6%	-16.2%
Turto grąža (koef.)	Švyturys	0.30	0.31	0.39	0.37	0.18
	Kalnapilis	0.02	0.02	0.25	0.05	0.06
	Gubernija	-0.07	-0.08	-0.14	-0.13	-0.11
Nuosavybės (kapitalo) grąža (koef.)	Švyturys	0.36	0.4	0.52	0.48	0.22
	Kalnapilis	0.03	0.02	0.28	0.05	0.09
	Gubernija	-0.22	-0.31	-0.75	-0.48	-0.51
Grynasis apyvartinis kapitalas	Švyturys	92,878,909	94,787,068	106,650,325	55,084,744	103,522,328
	Kalnapilis	31,233,024	31,779,910	22,668,830	11,920,373	12,340,115
	Gubernija	-6,831,437	-6,374,054	-9,862,836	-11,349,246	-22,804,077
Bendrojo likvidumo koeficientas	Švyturys	3.12	2.34	2.26	1.71	2.75
	Kalnapilis	4.03	3.12	1.74	1.35	1.58
	Gubernija	0.65	0.66	0.50	0.40	0.22
Kritinio likvidumo koeficientas	Švyturys	2.40	1.75	1.42	0.88	2.37
	Kalnapilis	2.78	1.39	1.19	0.80	1.03
	Gubernija	0.38	0.43	0.31	0.22	0.12
Įsiskolinimo koeficientas	Švyturys	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
	Kalnapilis	0.1	0.1	0.1	0.1	0.3
	Gubernija	0.7	0.7	0.8	0.7	0.8
Skolos ir nuosavybės (sverto) koeficientas	Švyturys	0.20	0.32	0.31	0.31	0.21
	Kalnapilis	0.07	0.09	0.14	0.15	0.35
	Gubernija	2.10	2.65	4.37	2.60	3.73
Debitorinio įsiskolinimo apyvartumas (dienomis)	Švyturys	32.43	38.59	46.67	41.34	34.57
	Kalnapilis	32.04	45.68	46.29	46.26	40.58
	Gubernija	46.32	53.33	41.84	36.04	43.62
Kreditorinio įsiskolinimo apyvartumas (dienomis)	Švyturys	13.83	35.39	36.78	25.80	26.09
	Kalnapilis	23.41	28.85	60.25	45.96	30.40
	Gubernija	37.46	40.10	36.04	39.81	38.49
Atsargų apyvartumas (kartais)	Švyturys	6.92	6.14	4.30	4.58	10.42
	Kalnapilis	6.02	2.64	4.52	7.93	10.18
	Gubernija	8.85	9.92	11.74	9.49	7.89
Ilgalaikio turto apyvartumas (kartais)	Švyturys	2.73	3.29	3.14	2.87	2.49
	Kalnapilis	0.84	0.96	0.76	0.86	1.35
	Gubernija	1.22	1.32	1.50	1.04	0.80
Viso turto apyvartumas (kartais)	Švyturys	1.33	1.44	1.45	1.72	1.31
	Kalnapilis	0.63	0.70	0.60	0.71	1.06
	Gubernija	0.95	1.00	1.15	0.86	0.67

UAB „Švyturys – Utenos alus“, UAB „Kalnapilis – Tauro grupė“, AB „Gubernija“ ir visos gėrimų gamybos pramonės pelningumo ir mokumo rodiklių suvestinė 2005-2009 m.

Metai	Bendrovė	2005	2006	2007	2008	2009
Bendrasis pelningumas, %	Gėrimų gamybos pramonė	49,53	50,21	50,03	48,92	53,54
	Švyturys	66,88	69,15	73	71,57	71,58
	Kalnapilis	52,67	56,15	50,33	44,67	46,2
	Gubernija	24,81	23,82	21,59	21,6	20,25
Pelningumas, %	Gėrimų gamybos pramonė	12,29	13,53	20,04	10,69	11,97
	Švyturys	28,92	29,09	33,45	26,41	17,83
	Kalnapilis	3,49	3,17	8,27	6,51	8,07
	Gubernija	-6,01	-5,57	-8,41	-10,31	-10,02
Grynasis pelningumas	Gėrimų gamybos pramonė	10,25	10,58	16,34	8,85	9,37
	Švyturys	22,3	21,9	27,22	21,6	13,96
	Kalnapilis	3,78	2,41	40,89	6,41	5,96
	Gubernija	-7,56	-8,4	-12,18	-15,57	-16,2
Bendrojo likvidumo koef.	Gėrimų gamybos pramonė	1,89	1,52	1,44	1,31	1,54
	Švyturys	3,12	2,34	2,26	1,71	2,75
	Kalnapilis	4,03	3,12	1,74	1,35	1,58
	Gubernija	0,65	0,66	0,50	0,40	0,22
Kritinio likvidumo koef.	Gėrimų gamybos pramonė	1,3	1,03	0,94	0,81	1,19
	Švyturys	2,40	1,75	1,42	0,88	2,37
	Kalnapilis	2,78	1,39	1,19	0,80	1,03
	Gubernija	0,38	0,43	0,31	0,22	0,12
Bendrojo mokumo koef.	Gėrimų gamybos pramonė	1,46	1,55	1,3	1,25	1,59
	Švyturys	4,99	3,12	3,17	3,24	4,79
	Kalnapilis	15,25	10,67	7,28	6,83	2,83
	Gubernija	0,48	0,38	0,23	0,38	0,27
Įsiskolinimo koef.	Gėrimų gamybos pramonė	0,41	0,39	0,44	0,44	0,39
	Švyturys	0,17	0,24	0,24	0,24	0,17
	Kalnapilis	0,06	0,09	0,12	0,13	0,26
	Gubernija	0,68	0,73	0,81	0,72	0,79
Manevringumo koef.	Gėrimų gamybos pramonė	0,69	0,71	0,77	0,68	0,67
	Švyturys	0,62	0,74	0,71	0,53	0,57
	Kalnapilis	0,26	0,29	0,24	0,20	0,29
	Gubernija	0,68	0,87	1,23	0,62	0,77

AB „Gubernija“ prognozuojama balanso ataskaita (labiausiai tikėtinas variantas), tūkst. Lt

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
A. ILGALAIKIS TURTAS	32336	32336	32336	32336
I. Nematerialusis turtas	0	0	0	0
II. Materialusis turtas	32319	32319	32319	32319
III. Finansinis turtas	17,1	17,1	17,1	17,1
IV. Kitas ilgalaikis turtas	0	0	0	0
B. TRUMPALAIKIS TURTAS	6327	6032	6580	7183
I. Atsargos	2867	2625	2862	3122
I.1. Atsargos	2610	2368	2605	2865
I.2. Išankstiniai apmokėjimai	257	257	257	257
I.3. Nebaigtos vykdyti sutartys	0	0	0	0
II. Per 1 metus gautinos sumos	3091	3118	3430	3772
II.1. Pirkėjų įsiskolinimas	3087	3114	3425	3768
II.2. Kitos gautinos sumos	5	5	5	5
III. Kitas trumpalaikis turtas	288	288	288	288
IV. Pinigai, pinigų ekvivalentai	80			
TURTO IŠ VISO:	38663	38368	38916	39519
C. NUOSAVAS KAPITALAS	8167	6147	4624	3649
I. Kapitalas	24815	24815	25320	25700
I.1. Įstatinis (pasirašytasis)	24815	24815	25320	25700
II. Perkainojimo rezervas (rezultatai)	8177	8177	8177	8177
III. Rezervai	0	505	381	244
IV. Nepaskirstytas pelnas (nuostoliai)	-24825	-27351	-29253	-30473
IV.1. Ataskaitinių m. pelnas (nuostoliai)	-3128	-2526	-1903	-1220
IV.2. Ankstesnių m. pelnas (nuostoliai)	-21697	-24825	-27351	-29253
D. DOTACIJOS, SUBSIDIJOS	0	0	0	0
E. MOKĖTINOS SUMOS, ĮSIPAREIGOJIMAI	30496	32222	34291	35871
I. Po 1 metų mokėtinos sumos, ilgalaik. įsipareig.	1365	1365	1365	1365
I.1. Finansinės skolos	0	0	0	0
I.2. Skolos tiekėjams	0	0	0	0
I.3. Gauti išankstiniai apmokėjimai	0	0	0	0
I.4. Atidėjimai	0	0	0	0
I.5. Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas	1365	1365	1365	1365
I.6. Kitos mokėt. sumos, ilgalaik. įsipareig.	0	0	0	0
II. Per 1 metus mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	29131	30857	32926	34506
II.1. Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	20586	20586	20586	20586
II.2. Finansinės skolos	500	500	500	500
II.3. Skolos tiekėjams	2997	3236	3672	4160
II.4. Gauti išankstiniai apmokėjimai	0	0	0	0
II.5. Pelno mokesčio įsipareigojimai	0	0	0	0
II.6. Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1192	1192	1192	1192
II.7. Atidėjimai	0	0	0	0
II.8. Kitos mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	3856	5343	6976	8068
KAPITALO, ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:	38663	38369	38916	39520

AB „Gubernija“ prognozuojama pelno (nuostolių) ataskaita (optimistinis variantas), tūkst.Lt

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
I. Pardavimo pajamos	25830	30996	37196	44635
II. Pardavimo savikaina	20600	23247	27897	33476
III. Bendrasis pelnas (nuostoliai)	5231	7749	9299	11159
IV. Veiklos sąnaudos	7818	8734	9602	10569
IV.1. Pardavimo	5283	6199	7067	8034
IV.2. Bendrosios ir administracinės	2535	2535	2535	2535
V. Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-2587	-985	-303	590
VI. Kita veikla	-52	-52	-52	-52
VI.1. Pajamos	16	16	16	16
VI.2. Sąnaudos	68	68	68	68
VII. Finansinė ir investicinė veikla	-1811	-1624	-1455	-1304
VII.1. Pajamos	60	60	60	60
VII.2. Sąnaudos	1871	1684	1516	1364
VIII. Iprastinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-4450	-2661	-1810	-766
IX. Pagautė	0	0	0	0
X. Netekimai	0	0	0	0
XI. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	-4450	-2661	-1810	-766
XII. Pelno mokestis	-264	-264	-264	-264
XIII. Grynasis pelnas (nuostoliai)	13	-2397	-1546	-502

AB „Gubernija“ prognozuojama pelno (nuostolių) ataskaita (pesimistinis variantas), tūkst. Lt

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
I. Pardavimo pajamos	25830	23247	20923	18830
II. Pardavimo savikaina	20600	17436	15692	14123
III. Bendrasis pelnas (nuostoliai)	5231	5812	5231	4708
IV. Veiklos sąnaudos	7818	7184	6510	5924
IV.1. Pardavimo	5283	4649	3975	3389
IV.2. Bendrosios ir administracinės	2535	2535	2535	2535
V. Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-2587	-1372	-1279	-1217
VI. Kita veikla	-52	-52	-52	-52
VI.1. Pajamos	16	16	16	16
VI.2. Sąnaudos	68	68	68	68
VII. Finansinė ir investicinė veikla	-1811	-1624	-1455	-1304
VII.1. Pajamos	60	60	60	60
VII.2. Sąnaudos	1871	1684	1516	1364
VIII. Įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai)	-4450	-3048	-2787	-2573
IX. Pagautė	0	0	0	0
X. Netekimai	0	0	0	0
XI. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	-4450	-3048	-2787	-2573
XII. Pelno mokestis	-264	-264	-264	-264
XIII. Grynasis pelnas (nuostoliai)	13	-2784	-2523	-2308

AB „Gubernija“ prognozuojama balanso ataskaita (optimistinis variantas), tūkst. Lt

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
A. ILGALAIKIS TURTAS	32336	32336	32336	32336
I. Nematerialusis turtas	0	0	0	0
II. Materialusis turtas	32319	32319	32319	32319
III. Finansinis turtas	17,1	17,1	17,1	17,1
IV. Kitas ilgalaikis turtas	0	0	0	0
B. TRUMPALAIKIS TURTAS	6327	6273	7469	8904
I. Atsargos	2867	2583	3100	3720
I.1. Atsargos	2610	2583	3100	3720
I.2. Išankstiniai apmokėjimai	257	0	0	0
I.3. Nebaigtos vykdyti sutartys	0	0	0	0
II. Per 1 metus gautinos sumos	3091	3401	4081	4896
II.1. Pirkėjų įsiskolinimas	3087	3397	4076	4891
II.2. Kitos gautinos sumos	5	5	5	5
III. Kitas trumpalaikis turtas	288	288	288	288
IV. Pinigai, pinigų ekvivalentai	80			
TURTO IŠ VISO:	38663	38609	39805	41240
C. NUOSAVAS KAPITALAS	8167	6250	5090	5090
I. Kapitalas	24815	24815	25294	25681
I.1. Įstatinis (pasirašytasis)	24815	24815	25294	25681
II. Perkainojimo rezervas (rezultatai)	8177	8177	8177	8177
III. Rezervai	0	479	387	502
IV. Nepaskirstytas pelnas (nuostoliai)	-24825	-27221	-28768	-29270
IV.1. Ataskaitinių m. pelnas (nuostoliai)	-3128	-2397	-1546	-502
IV.2. Ankstesnių m. pelnas (nuostoliai)	-21697	-24825	-27221	-28768
D. DOTACIJOS, SUBSIDIJOS	0	0	0	0
E. MOKĖTINOS SUMOS, ĮSIPAREIGOJIMAI	30496	32359	34715	36150
I. Po 1 metų mokėtinos sumos, ilgalaik. įsipareig.	1365	1365	1365	1365
I.1. Finansinės skolos	0	0	0	0
I.2. Skolos tiekėjams	0	0	0	0
I.3. Gauti išankstiniai apmokėjimai	0	0	0	0
I.4. Atidėjimai	0	0	0	0
I.5. Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas	1365	1365	1365	1365
I.6. Kitos mokėt. sumos, ilgalaik. įsipareig.	0	0	0	0
II. Per 1 metus mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	29131	30994	33349	34784
II.1. Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	20586	20586	20586	20586
II.2. Finansinės skolos	500	500	500	500
II.3. Skolos tiekėjams	2997	3680	4520	5310
II.4. Gauti išankstiniai apmokėjimai	0	0	0	0
II.5. Pelno mokesčio įsipareigojimai	0	0	0	0
II.6. Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1192	1192	1192	1192
II.7. Atidėjimai	0	0	0	0
II.8. Kitos mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	3856	5036	6551	7197
KAPITALO, ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:	38663	38609	39805	41240

AB „Gubernija“ prognozuojama balanso ataskaita (pesimistinis variantas), tūkst. Lt

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
A. ILGALAIKIS TURTAS	32336	32336	32336	32336
I. Nematerialusis turtas	0	0	0	0
II. Materialusis turtas	32319	32319	32319	32319
III. Finansinis turtas	17,1	17,1	17,1	17,1
IV. Kitas ilgalaikis turtas	0	0	0	0
B. TRUMPALAIKIS TURTAS	6327	4778	4329	3926
I. Atsargos	2867	1937	1744	1569
I.1. Atsargos	2610	1937	1744	1569
I.2. Išankstiniai apmokėjimai	257	0	0	0
I.3. Nebaigtos vykdyti sutartys	0	0	0	0
II. Per 1 metus gautinos sumos	3091	2552	2297	2068
II.1. Pirkėjų įsiskolinimas	3087	2548	2293	2064
II.2. Kitos gautinos sumos	5	5	5	5
III. Kitas trumpalaikis turtas	288	288	288	288
IV. Pinigai, pinigų ekvivalentai	80			
TURTO IŠ VISO:	38663	37114	36666	36262
C. NUOSAVAS KAPITALAS	8167	5940	4048	2317
I. Kapitalas	24815	24815	25372	26002
I.1. Įstatinis (pasirašytasis)	24815	24815	25372	26002
II. Perkainojimo rezervas (rezultatai)	8177	8177	8177	8177
III. Rezervai	0	557	631	577
IV. Nepaskirstytas pelnas (nuostoliai)	-24825	-27609	-30132	-32440
IV.1. Ataskaitinių m. pelnas (nuostoliai)	-3128	-2784	-2523	-2308
IV.2. Ankstesnių m. pelnas (nuostoliai)	-21697	-24825	-27609	-30132
D. DOTACIJOS, SUBSIDIJOS	0	0	0	0
E. MOKĖTINOS SUMOS, ĮSIPAREIGOJIMAI	30496	31324	33034	34742
I. Po 1 metų mokėtinos sumos, ilgalaik. įsipareig.	1365	1365	1365	1365
I.1. Finansinės skolos	0	0	0	0
I.2. Skolos tiekėjams	0	0	0	0
I.3. Gauti išankstiniai apmokėjimai	0	0	0	0
I.4. Atidėjimai	0	0	0	0
I.5. Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas	1365	1365	1365	1365
I.6. Kitos mokėt. sumos, ilgalaik. įsipareig.	0	0	0	0
II. Per 1 metus mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	29131	29959	31669	33376
II.1. Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	20586	20586	20586	20586
II.2. Finansinės skolos	500	500	500	500
II.3. Skolos tiekėjams	2997	2698	2555	2417
II.4. Gauti išankstiniai apmokėjimai	0	0	0	0
II.5. Pelno mokesčio įsipareigojimai	0	0	0	0
II.6. Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1192	1192	1192	1192
II.7. Atidėjimai	0	0	0	0
II.8. Kitos mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	3856	4983	6836	8682
KAPITALO, ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:	38663	37264	37082	37059

UAB „Švyturys – Utenos alus“ prognozuojama pelno (nuostolių) ataskaita (optimistinis variantas), tūkst. Lt

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
I. Pardavimo pajamos	452971	543565	652278	782733
II. Pardavimo savikaina	128718	152198	182638	219165
III. Bendrasis pelnas (nuostoliai)	324253	391367	469640	563568
IV. Veiklos sąnaudos	243474	286633	338325	399510
IV.1. Pardavimo	145480	173941	208729	250475
IV.2. Bendrosios ir administracinės	97993	112692	129596	149036
V. Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	80779	104733	131315	164058
VI. Kita veikla	231	231	231	231
VI.1. Pajamos	5385	5385	5385	5385
VI.2. Sąnaudos	5154	5154	5154	5154
VII. Finansinė ir investicinė veikla	268	268	268	268
VII.1. Pajamos	657	657	657	657
VII.2. Sąnaudos	389	389	389	389
VIII. Įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai)	81278	105233	131814	164557
IX. Pagautė	0	0	0	0
X. Netekimai	0	0	0	0
XI. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	81278	105233	131814	164557
XII. Pelno mokestis	18025	15785	19772	24684
XIII. Grynasis pelnas (nuostoliai)	63254	89448	112042	139874

UAB „Švyturys – Utenos alus“ prognozuojama pelno (nuostolių) ataskaita (pesimistinis variantas), tūkst. Lt

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
I. Pardavimo pajamos	452971	407674	366906	330216
II. Pardavimo savikaina	128718	114149	102734	92460
III. Bendrasis pelnas (nuostoliai)	324253	293525	264172	237755
IV. Veiklos sąnaudos	243474	228449	215403	203662
IV.1. Pardavimo	145480	130456	117410	105669
IV.2. Bendrosios ir administracinės	97993	97993	97993	97993
V. Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	80779	65076	48769	34093
VI. Kita veikla	231	231	231	231
VI.1. Pajamos	5385	5385	5385	5385
VI.2. Sąnaudos	5154	5154	5154	5154
VII. Finansinė ir investicinė veikla	268	268	268	268
VII.1. Pajamos	657	657	657	657
VII.2. Sąnaudos	389	389	389	389
VIII. Įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai)	81278	65576	49269	34592
IX. Pagautė	0	0	0	0
X. Netekimai	0	0	0	0
XI. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	81278	65576	49269	34592
XII. Pelno mokestis	18025	9836	7390	5189
XIII. Grynasis pelnas (nuostoliai)	63254	55739	41878	29403

UAB „Švyturys – Utenos alus“ prognozuojama balanso ataskaita (labiausiai tikėtinas variantas), tūkst. Lt

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
A. ILGALAIKIS TURTAS	181828	181828	181828	181828
I. Nematerialusis turtas	10606	10606	10606	10606
II. Materialusis turtas	171114	171114	171114	171114
III. Finansinis turtas	108	108	108	108
IV. Kitas ilgalaikis turtas	0	0	0	0
B. TRUMPALAIKIS TURTAS	162644	215579	304466	402201
I. Atsargos	22509	30086	32079	34271
I.1. Atsargos	12354	19931	21924	24116
I.2. Išankstiniai apmokėjimai	10155	10155	10155	10155
I.3. Nebaigtos vykdyti sutartys	0	0	0	0
II. Per 1 metus gautinos sumos	134695	139571	144349	149605
II.1. Pirkejų įsiskolinimas	42903	47779	52557	57813
II.2. Kitos gautinos sumos	91792	91792	91792	91792
III. Kitas trumpalaikis turtas	4945	4945	4945	4945
IV. Pinigai, pinigų ekvivalentai	495	40976	123092	213379
TURTO IŠ VISO:	344472	397406	486293	584028
C. NUOSAVAS KAPITALAS	284910	363122	449112	543659
I. Kapitalas	118000	118000	118000	118000
I.1. Įstatinis (pasirašytasis)	118000	118000	118000	118000
II. Perkainojimo rezervas (rezultatai)	0	0	0	0
III. Rezervai	11800	11800	11800	11800
IV. Nepaskirstytas pelnas (nuostoliai)	155110	233322	319312	413859
IV.1. Ataskaitinių m. pelnas (nuostoliai)	63254	78212	85990	94547
IV.2. Ankstesnių m. pelnas (nuostoliai)	91856	155110	233322	319312
D. DOTACIJOS, SUBSIDIJOS	29	29	29	29
E. MOKĖTINOS SUMOS, ĮSIPAREIGOJIMAI	59533	34256	37153	40340
I. Po 1 metų mokėtinos sumos, ilgalaik. įsipareig.	411	411	411	411
I.1. Finansinės skolos	0	0	0	0
I.2. Skolos tiekėjams	0	0	0	0
I.3. Gauti išankstiniai apmokėjimai	0	0	0	0
I.4. Atidėjimai	411	411	411	411
I.5. Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas	0	0	0	0
I.6. Kitos mokėt. sumos, ilgalaik. įsipareig.	0	0	0	0
II. Per 1 metus mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	59122	33844	36742	39929
II.1. Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	0	0	0	0
II.2. Finansinės skolos	0	0	0	0
II.3. Skolos tiekėjams	26606	28974	31872	35059
II.4. Gauti išankstiniai apmokėjimai	329	329	329	329
II.5. Pelno mokesčio įsipareigojimai	0	0	0	0
II.6. Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	2805	2805	2805	2805
II.7. Atidėjimai	1736	1736	1736	1736
II.8. Kitos mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	27646			
KAPITALO, ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:	344472	397406	486294	584028

**UAB „Švyturys – Utenos alus“ prognozuojama balanso ataskaita (optimistinis variantas),
tūkst. Lt**

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
A. ILGALAIKIS TURTAS	181828	181828	181828	181828
I. Nematerialusis turtas	10606	10606	10606	10606
II. Materialusis turtas	171114	171114	171114	171114
III. Finansinis turtas	108	108	108	108
IV. Kitas ilgalaikis turtas	0	0	0	0
B. TRUMPALAIKIS TURTAS	162644	229099	346992	493826
I. Atsargos	22509	31898	36246	41465
I.1. Atsargos	12354	21743	26091	31309
I.2. Išankstiniai apmokėjimai	10155	10155	10155	10155
I.3. Nebaigtos vykdyti sutartys	0	0	0	0
II. Per 1 metus gautinos sumos	134695	143915	154339	166849
II.1. Pirkėjų įsiskolinimas	42903	52123	62547	75057
II.2. Kitos gautinos sumos	91792	91792	91792	91792
III. Kitas trumpalaikis turtas	4945	4945	4945	4945
IV. Pinigai, pinigų ekvivalentai	495	48341	151461	280567
TURTO IŠ VISO:	344472	410927	528820	675653
C. NUOSAVAS KAPITALAS	284910	374358	486400	626274
I. Kapitalas	118000	118000	118000	118000
I.1. Įstatinis (pasirašytasis)	118000	118000	118000	118000
II. Perkainojimo rezervas (rezultatai)	0	0	0	0
III. Rezervai	11800	11800	11800	11800
IV. Nepaskirstytas pelnas (nuostoliai)	155110	244558	356600	496474
IV.1. Ataskaitinių m. pelnas (nuostoliai)	63254	89448	112042	139874
IV.2. Ankstesnių m. pelnas (nuostoliai)	91856	155110	244558	356600
D. DOTACIJOS, SUBSIDIJOS	29	29	29	29
E. MOKĖTINOS SUMOS, ĮSIPAREIGOJIMAI	59533	36541	42391	49351
I. Po 1 metų mokėtinos sumos, ilgalaik. įsipareig.	411	411	411	411
I.1. Finansinės skolos	0	0	0	0
I.2. Skolos tiekėjams	0	0	0	0
I.3. Gauti išankstiniai apmokėjimai	0	0	0	0
I.4. Atidėjimai	411	411	411	411
I.5. Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas	0	0	0	0
I.6. Kitos mokėt. sumos, ilgalaik. įsipareig.	0	0	0	0
II. Per 1 metus mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	59122	36129	41980	48940
II.1. Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	0	0	0	0
II.2. Finansinės skolos	0	0	0	0
II.3. Skolos tiekėjams	26606	31259	37110	44070
II.4. Gauti išankstiniai apmokėjimai	329	329	329	329
II.5. Pelno mokesčio įsipareigojimai	0	0	0	0
II.6. Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	2805	2805	2805	2805
II.7. Atidėjimai	1736	1736	1736	1736
II.8. Kitos mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	27646			
KAPITALO, ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:	344472	410927	528820	675654

**UAB „Švyturys – Utenos alus“ prognozuojama balanso ataskaita (pesimistinis variantas),
tūkst. Lt**

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
A. ILGALAIKIS TURTAS	181828	181828	181828	181828
I. Nematerialusis turtas	10606	10606	10606	10606
II. Materialusis turtas	171114	171114	171114	171114
III. Finansinis turtas	108	108	108	108
IV. Kitas ilgalaikis turtas	0	0	0	0
B. TRUMPALAIKIS TURTAS	162644	188536	228672	256507
I. Atsargos	22509	26462	24831	23364
I.1. Atsargos	12354	16307	14676	13209
I.2. Išankstiniai apmokėjimai	10155	10155	10155	10155
I.3. Nebaigtos vykdyti sutartys	0	0	0	0
II. Per 1 metus gautinos sumos	134695	130884	126975	123457
II.1. Pirkėjų įsiskolinimas	42903	39092	35183	31665
II.2. Kitos gautinos sumos	91792	91792	91792	91792
III. Kitas trumpalaikis turtas	4945	4945	4945	4945
IV. Pinigai, pinigų ekvivalentai	495	26244	71920	104741
TURTO IŠ VISO:	344472	370363	410500	438335
C. NUOSAVAS KAPITALAS	284910	340649	382527	411931
I. Kapitalas	118000	118000	118000	118000
I.1. Įstatinis (pasirašytasis)	118000	118000	118000	118000
II. Perkainojimo rezervas (rezultatai)	0	0	0	0
III. Rezervai	11800	11800	11800	11800
IV. Nepaskirstytas pelnas (nuostoliai)	155110	210849	252727	282131
IV.1. Ataskaitinių m. pelnas (nuostoliai)	63254	55739	41878	29403
IV.2. Ankstesnių m. pelnas (nuostoliai)	91856	155110	210849	252727
D. DOTACIJOS, SUBSIDIJOS	29	29	29	29
E. MOKĖTINOS SUMOS, ĮSIPAREIGOJIMAI	59533	29686	27943	26375
I. Po 1 metų mokėtinos sumos, ilgalaik. įsipareig.	411	411	411	411
I.1. Finansinės skolos	0	0	0	0
I.2. Skolos tiekėjams	0	0	0	0
I.3. Gauti išankstiniai apmokėjimai	0	0	0	0
I.4. Atidėjimai	411	411	411	411
I.5. Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas	0	0	0	0
I.6. Kitos mokėt. sumos, ilgalaik. įsipareig.	0	0	0	0
II. Per 1 metų mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	59122	29274	27532	25964
II.1. Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	0	0	0	0
II.2. Finansinės skolos	0	0	0	0
II.3. Skolos tiekėjams	26606	24404	22662	21094
II.4. Gauti išankstiniai apmokėjimai	329	329	329	329
II.5. Pelno mokesčio įsipareigojimai	0	0	0	0
II.6. Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	2805	2805	2805	2805
II.7. Atidėjimai	1736	1736	1736	1736
II.8. Kitos mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	27646	0	0	0
KAPITALO, ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:	344472	370363	410499	438335

UAB „Kalnapičio – Tauro grupė“ prognozuojama pelno (nuostolių) ataskaita (optimistinis variantas), tūkst. Lt

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
I. Pardavimo pajamos	164991	197989	237586	285104
II. Pardavimo savikaina	88757	106914	128297	153956
III. Bendrasis pelnas (nuostoliai)	76234	91075	109290	131148
IV. Veiklos sąnaudos	62913	76496	91138	108610
IV.1. Pardavimo	51487	63356	76028	91233
IV.2. Bendrosios ir administracinės	11426	13140	15110	17377
V. Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	13321	14579	18152	22537
VI. Kita veikla	524	524	524	524
VI.1. Pajamos	535	535	535	535
VI.2. Sąnaudos	11	11	11	11
VII. Finansinė ir investicinė veikla	-1200	-1200	-1200	-1200
VII.1. Pajamos	584	584	584	584
VII.2. Sąnaudos	1785	1785	1785	1785
VIII. Įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai)	12645	13903	17475	21861
IX. Pagautė	0	0	0	0
X. Netekimai	0	0	0	0
XI. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	12645	13903	17475	21861
XII. Pelno mokestis	2809	2085	2621	3279
XIII. Grynasis pelnas (nuostoliai)	9836	11817	14854	18582

UAB „Kalnapičio – Tauro grupė“ prognozuojama pelno (nuostolių) ataskaita (pesimistinis variantas), tūkst. Lt

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
I. Pardavimo pajamos	164991	148492	133642	120278
II. Pardavimo savikaina	88757	80185	72167	64950
III. Bendrasis pelnas (nuostoliai)	76234	68306	61475	55328
IV. Veiklos sąnaudos	62913	58943	54191	49915
IV.1. Pardavimo	51487	47517	42766	38489
IV.2. Bendrosios ir administracinės	11426	11426	11426	11426
V. Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	13321	9363	7284	5413
VI. Kita veikla	524	524	524	524
VI.1. Pajamos	535	535	535	535
VI.2. Sąnaudos	11	11	11	11
VII. Finansinė ir investicinė veikla	-1200	-1200	-1200	-1200
VII.1. Pajamos	584	584	584	584
VII.2. Sąnaudos	1785	1785	1785	1785
VIII. Įprastinės veiklos pelnas (nuostoliai)	12645	8687	6608	4737
IX. Pagautė	0	0	0	0
X. Netekimai	0	0	0	0
XI. Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	12645	8687	6608	4737
XII. Pelno mokestis	2809	1303	991	711
XIII. Grynasis pelnas (nuostoliai)	9836	7384	5617	4027

UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ prognozuojama balanso ataskaita (labiausiai tikėtinas variantas), tūkst. Lt

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
A. ILGALAIKIS TURTAS	122073	122073	122073	122073
I. Nematerialusis turtas	33062	33062	33062	33062
II. Materialusis turtas	85047	85047	85047	85047
III. Finansinis turtas	3642	3642,175	3642,175	3642,175
IV. Kitas ilgalaikis turtas	322	322	322	322
B. TRUMPALAIKIS TURTAS	33555	39944	46880	59192
I. Atsargos	11667	16952	18352	19892
I.1. Atsargos	8716	14001	15401	16941
I.2. Išankstiniai apmokėjimai	2951	2951	2951	2951
I.3. Nebaigtos vykdyti sutartys	0	0	0	0
II. Per 1 metus gautinos sumos	20008	22051	24090	26332
II.1. Pirkėjų įsiskolinimas	18344	20387	22425	24668
II.2. Kitos gautinos sumos	1665	1665	1665	1665
III. Kitas trumpalaikis turtas	0	0	0	0
IV. Pinigai, pinigų ekvivalentai	1880	941	4438	12968
TURTO IŠ VISO:	155628	162017	168953	181266
C. NUOSAVAS KAPITALAS	115039	125379	136810	149441
I. Kapitalas	93869	93869	93869	93869
I.1. Įstatinis (pasirašytasis)	93869	93869	93869	93869
II. Perkainojimo rezervas (rezultatai)	0	0	0	0
III. Rezervai	9387	9387	9387	9387
IV. Nepaskirstytas pelnas (nuostoliai)	11783	22123	33554	46185
IV.1. Ataskaitinių m. pelnas (nuostoliai)	9836	10340	11431	12632
IV.2. Ankstesnių m. pelnas (nuostoliai)	1947	11783	22123	33554
D. DOTACIJOS, SUBSIDIJOS	0	0	0	0
E. MOKĖTINOS SUMOS, ĮSIPAREIGOJIMAI	40589	36638	32144	31825
I. Po 1 metų mokėtinos sumos, ilgalaik. įsipareig.	19374	16594	14750	12906
I.1. Finansinės skolos	18437	16594	14750	12906
I.2. Skolos tiekėjams	937	0	0	0
I.3. Gauti išankstiniai apmokėjimai	0	0	0	0
I.4. Atidėjimai	0	0	0	0
I.5. Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas	0	0	0	0
I.6. Kitos mokėt. sumos, ilgalaik. įsipareig.	0	0	0	0
II. Per 1 metus mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	21215	20045	17394	18919
II.1. Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	0	0	0	0
II.2. Finansinės skolos	0	0	0	0
II.3. Skolos tiekėjams	12632	13862	15248	16773
II.4. Gauti išankstiniai apmokėjimai	181	181	181	181
II.5. Pelno mokesčio įsipareigojimai	120	120	120	120
II.6. Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1846	1846	1846	1846
II.7. Atidėjimai	0	0	0	0
II.8. Kitos mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	6437	4037	0	0
KAPITALO, ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:	155628	162017	168953	181266

**UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ prognozuojama balanso ataskaita
(optimistinis variantas), tūkst. Lt**

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
A. ILGALAIKIS TURTAS	122073	122073	122073	122073
I. Nematerialusis turtas	33062	33062	33062	33062
II. Materialusis turtas	85047	85047	85047	85047
III. Finansinis turtas	3642	3642,175	3642,175	3642,175
IV. Kitas ilgalaikis turtas	322	322	322	322
B. TRUMPALAIKIS TURTAS	33555	43135	54569	74853
I. Atsargos	11667	18225	21279	24945
I.1. Atsargos	8716	15273	18328	21994
I.2. Išankstiniai apmokėjimai	2951	2951	2951	2951
I.3. Nebaigtos vykdyti sutartys	0	0	0	0
II. Per 1 metus gautinos sumos	20008	23905	28352	33690
II.1. Pirkėjų įsiskolinimas	18344	22240	26688	32025
II.2. Kitos gautinos sumos	1665	1665	1665	1665
III. Kitas trumpalaikis turtas	0	0	0	0
IV. Pinigai, pinigų ekvivalentai	1880	1006	4937	16218
TURTO IŠ VISO:	155628	165208	176642	196926
C. NUOSAVAS KAPITALAS	115039	126857	141711	160293
I. Kapitalas	93869	93869	93869	93869
I.1. Įstatinis (pasirašytasis)	93869	93869	93869	93869
II. Perkainojimo rezervas (rezultatai)	0	0	0	0
III. Rezervai	9387	9387	9387	9387
IV. Nepaskirstytas pelnas (nuostoliai)	11783	23601	38455	57037
IV.1. Ataskaitinių m. pelnas (nuostoliai)	9836	11817	14854	18582
IV.2. Ankstesnių m. pelnas (nuostoliai)	1947	11783	23601	38455
D. DOTACIJOS, SUBSIDIJOS	0	0	0	0
E. MOKĖTINOS SUMOS, ĮSIPAREIGOJIMAI	40589	38352	34932	36633
I. Po 1 metų mokėtinos sumos, ilgalaik. įsipareig.	19374	16594	14750	12906
I.1. Finansinės skolos	18437	16594	14750	12906
I.2. Skolos tiekėjams	937	0	0	0
I.3. Gauti išankstiniai apmokėjimai	0	0	0	0
I.4. Atidėjimai	0	0	0	0
I.5. Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas	0	0	0	0
I.6. Kitos mokėt. sumos, ilgalaik. įsipareig.	0	0	0	0
II. Per 1 metus mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	21215	21758	20182	23727
II.1. Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	0	0	0	0
II.2. Finansinės skolos	0	0	0	0
II.3. Skolos tiekėjams	12632	15075	18036	21581
II.4. Gauti išankstiniai apmokėjimai	181	181	181	181
II.5. Pelnų mokesčio įsipareigojimai	120	120	120	120
II.6. Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1846	1846	1846	1846
II.7. Atidėjimai	0	0	0	0
II.8. Kitos mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	6437	4537	0	0
KAPITALO, ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:	155628	165208	176642	196926

**UAB „Kalnapilio – Tauro grupė“ prognozuojama balanso ataskaita
(pesimistinis variantas) tūkst. Lt**

Straipsniai	2009*	2010	2011	2012
A. ILGALAIKIS TURTAS	122073	122073	122073	122073
I. Nematerialusis turtas	33062	33062	33062	33062
II. Materialusis turtas	85047	85047	85047	85047
III. Finansinis turtas	3642	3642	3642	3642
IV. Kitas ilgalaikis turtas	322	322	322	322
B. TRUMPALAIKIS TURTAS	33555	33362	33248	34486
I. Atsargos	11667	14406	13261	12230
I.1. Atsargos	8716	11455	10310	9279
I.2. Išankstiniai apmokėjimai	2951	2951	2951	2951
I.3. Nebaigtos vykdyti sutartys	0	0	0	0
II. Per 1 metus gautinos sumos	20008	18345	16677	15175
II.1. Pirkėjų įsiskolinimas	18344	16680	15012	13511
II.2. Kitos gautinos sumos	1665	1665	1665	1665
III. Kitas trumpalaikis turtas	0	0	0	0
IV. Pinigai, pinigų ekvivalentai	1880	611	3311	7081
TURTO IŠ VISO:	155628	155435	155322	156559
C. NUOSAVAS KAPITALAS	115039	122423	128040	132067
I. Kapitalas	93869	93869	93869	93869
I.1. Įstatinis (pasirašytasis)	93869	93869	93869	93869
II. Perkainojimo rezervas (rezultatai)	0	0	0	0
III. Rezervai	9387	9387	9387	9387
IV. Nepaskirstytas pelnas (nuostoliai)	11783	19167	24784	28811
IV.1. Ataskaitinių m. pelnas (nuostoliai)	9836	7384	5617	4027
IV.2. Ankstesnių m. pelnas (nuostoliai)	1947	11783	19167	24784
D. DOTACIJOS, SUBSIDIJOS	0	0	0	0
E. MOKĖTINOS SUMOS, ĮSIPAREIGOJIMAI	40589	33012	27281	24493
I. Po 1 metų mokėtinos sumos, ilgalaik. įsipareig.	19374	16594	14750	12906
I.1. Finansinės skolos	18437	16594	14750	12906
I.2. Skolos tiekėjams	937	0	0	0
I.3. Gauti išankstiniai apmokėjimai	0	0	0	0
I.4. Atidėjimai	0	0	0	0
I.5. Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas	0	0	0	0
I.6. Kitos mokėt. sumos, ilgalaik. įsipareig.	0	0	0	0
II. Per 1 metus mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	21215	16418	12532	11587
II.1. Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis	0	0	0	0
II.2. Finansinės skolos	0	0	0	0
II.3. Skolos tiekėjams	12632	11435	10386	9441
II.4. Gauti išankstiniai apmokėjimai	181	181	181	181
II.5. Pelno mokesčio įsipareigojimai	120	120	120	120
II.6. Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai	1846	1846	1846	1846
II.7. Atidėjimai	0	0	0	0
II.8. Kitos mokėtinos sumos, trump. įsipareig.	6437	2837	0	0
KAPITALO, ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:	155628	155435	155322	156560